

T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

40 ıncı Birleşim

22. 12. 1999 Çarşamba

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	305
II. - GELEN KÂĞITLAR	307
III. - YOKLAMA	450
IV. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	310
A) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ	310
I. - FP Grup Başkanvekili ve Sivas Milletvekili Abdullatif Şener'in, Çeçenistan sorununa yönelik izlenen dış politika konusunda Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/109)	310:311
V. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER	311,451
I. - 2000 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1998 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Kesinhesap Kanunu Tasarıları (1/550; 1/551; 1/509, 3/362; 1/510, 3/363) (S. Sayıları : 211, 212, 209, 210)	311:440
A) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	311:365,365:367
1. - Vakıflar Genel Müdürlüğü 2000 Mali Yılı Bütçesi	311:365,365:366
2. - Vakıflar Genel Müdürlüğü 1998 Mali Yılı Kesinhesabı	311:365,366:367

Sayfa

B) GÜMRÜK MÜSTEŞARLIĞI	311:365,367:368
1. – Gümrük Müsteşarlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi	311:365,367:368
2. – Gümrük Müsteşarlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı	311:365,368
C) GENÇLİK VE SPOR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	311:365,369:370
1. – Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 2000 Mali Yılı Bütçesi	311:365,369
2. – Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 1998 Mali Yılı Kesinhesabı	311:365,369:370
D) DANIŞTAY BAŞKANLIĞI	311:365,370:371
1. – Danıştay Başkanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi	311:365,370:371
2. – Danıştay Başkanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı	311:365,370:371
E) DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI	372: 436,437: 438
1. – Dışişleri Bakanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi	372:436,437
2. – Dışişleri Bakanlığı 1998 Mali Yılı Bütçesi Kesinhesabı	372:436,437:438
F) YARGITAY BAŞKANLIĞI	372:436,438
1. – Yargıtay Başkanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi	372:436,438
2. – Yargıtay Başkanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı	372:436,438
G) ÇEVRE BAKANLIĞI	372:436,439:440
1. – Çevre Bakanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi	372:436,439
2. – Çevre Bakanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı	372:436,439:440
2. – Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/447)	440:450,451
VI. – SORULAR VE CEVAPLAR	452
A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI	452
1. – Konya Milletvekili Özkan Öksüz'ün, şeker pancarı alımı ve satışına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmet Kenan Tanrıkulu'nun cevabı (7/947)	452:453
2. – Kocaeli Milletvekili Osman Pepe'nin, İzmit Büyükşehir Belediye Başkanı hakkında bir işlem yapılıp yapılmadığına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk'ün cevabı (7/954)	453:454
3. – İstanbul Milletvekili Süleyman Arif Emre'nin, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı hakkında bir işlem yapılıp yapılmadığına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk'ün cevabı (7/960)	454:455
4. – İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, tütün ve tütün mamullerinin satışı ve kullanımına ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Devlet Bakanı Rüştü Kâzım Yücelen'in cevabı (7/983)	455:457
5. – Kırıkkale Milletvekili Hacı Filiz'in, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünde çalışan geçici işçilere ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Mustafa Yılmaz'ın cevabı (7/990)	457

I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 11.00'de açılarak dört oturum yaptı.

Birinci ve İkinci Oturum

Adıyaman Milletvekili Dengir Mir Mehmet Fırat'ın, Adalet Komisyonu tıyeliğinden çekildiğine ilişkin önergesi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

2000 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1998 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Kesinhesap Kanunu Tasarılarının (1/550; 1/551; 1/509, 3/362; 1/510, 3/363) (S. Sayıları : 211, 212, 209, 210) görüşmelerine devam olunarak;

Dış Ticaret Müsteşarlığı,

Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı,

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü,

Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı;

2000 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1998 Malî Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarıları kabul edildi.

Denizcilik Müsteşarlığı,

Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü,

Hazine Müsteşarlığı,

Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü;

2000 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1998 Malî Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarıları üzerinde bir süre görüşüldü.

Saat 18.00'de toplanmak üzere, birleşime 16.19'da ara verildi.

Ali İhsan

Başkanvekili

Hüseyin Çelik

Van

Kâtip Üye

Burhan Orhan

Bursa

Kâtip Üye

Üçüncü ve Dördüncü Oturum

2000 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1998 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Kesinhesap Kanunu Tasarılarının (1/550; 1/551; 1/509, 3/362; 1/510, 3/363) (S. Sayıları : 211, 212, 209, 210) görüşmelerine devam olunarak;

Denizcilik Müsteşarlığı,

Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü,

Hazine Müsteşarlığı,

Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü;

2000 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1998 Malî Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarıları kabul edildi.

Balıkesir Milletvekili Mustafa Güven Karahan, Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız'ın şahsına sataştığı iddiasıyla bir konuşma yaptı.

Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının :

1 inci sırasında bulunan Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporunun (1/447) (S. Sayısı 294) tüzümü üzerindeki görüşmeler tamamlandı, maddelerine geçilmesi kabul edildi.

22 Aralık 1999 Çarşamba günü saat 11.00'de toplanmak üzere, birleşime 00.18'de son verildi.

Murat Sökmenoğlu

Başkanvekili

Burhan Orhan

Bursa

Kâtip Üye

Cahit Savaş Yazıcı

İstanbul

Kâtip Üye

Hüseyin Çelik

Van

Kâtip Üye

II. - GELEN KÂĞITLAR**22.12.1999 ÇARŞAMBA****Tasarı**

1. - Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanuna Bir Geçici Madde Eklennesi Hakkında Kanun Tasarısı (1/590) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.12.1999)

Teklifler

1 - Bursa Milletvekilleri Mehmet Altan Karapaşaoğlu, Faruk Çelik ve Ahmet Sünnetçioğlu'nun; 28.5.1988 Tarih ve 3466 Sayılı Uzman Jandarma Kanununun 21 inci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi (2/399) (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 16.12.1999)

2. - Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri Erzurum Milletvekili İsmail Köse ve Konya Milletvekili Ömer İzgi'nin; Tarihi Türk Ocağı Binasının Kamu Yararına Çalışan Türk Ocakları Umumi Merkezine Devrine Dair Kanun Teklifi (2/400) (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 17.12.1999)

3. - Trabzon Milletvekili Orhan Bıçakçioğlu'nun; Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/401) (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve İçişleri komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 17.12.1999)

4. - Erzincan Milletvekili Sebahattin Karakelle ve 23 Arkadaşının; 4325 Sayılı Olağanüstü Hal Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelde İstihdam Yararılması ve Yatırımların Teşvik Edilmesi ile 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/402) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 17.12.1999)

5. - Van Milletvekili Hüseyin Çelik'in; Van İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/403) (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 17.12.1999)

6. - İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı ve 2 Arkadaşının Bazı Dernek ve Kurumların Bazı Vergilerden, Bütün Harç ve Resimlerden Muaf Tutulmasına İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/404) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.12.1999)

7. - Konya Milletvekili Faruk Bal'ın; Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/405) (Adalet ve İçişleri komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.12.1999)

Sözlü Soru Önergeleri

1. - İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak'ın, tank alımlarına ilişkin Millî Savunma Bakanından sözlü soru önergesi (6/351) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.12.1999)

2. - İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak'ın, Birinci Ordu Komutanlığı'nın devir tesliminde tören yapılmamasının nedenine ilişkin Millî Savunma Bakanından sözlü soru önergesi (6/352) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.12.1999)

3. - İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak'ın, A.B.D.'de tedavi olan bir generale ilişkin Millî Savunma Bakanından sözlü soru önergesi (6/353) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.12.1999)

4. – İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak'ın, F4 uçaklarının modernizasyonunun bir İsrail firmasına verilmesinin nedenine ilişkin Millî Savunma Bakanından sözlü soru önergesi (6/354) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.12.1999)

5. – İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak'ın, BOTAS'ın ihale ettiği bazı boru hatlarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/355) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.12.1999)

6. – İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak'ın, BOTAS'ın Doğubeyazıt ve Ambarlı Kompresör İstasyonu ihalelerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/356) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.12.1999)

7. – İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak'ın, BOTAS'ın bazı ihaleler için mütcahhit firmalara verdiği avansa ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/357) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.12.1999)

Yazılı Soru Önergeleri

1. – İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, yaban keçilerinin korunması için alınan önlemlere ilişkin Orman Bakanından yazılı soru önergesi (7/1050) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.12.1999)

2. – İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, bakanlık ve ilgili kuruluşlarından istifa edip özel sektöre geçen memurlara ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi (7/1051) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.12.1999)

3. – İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, kamu hizmeti verilirken bazı vakıf ve dernekler adına bağış toplanmasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/1052) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.12.1999)

4. – Muğla Milletvekili İbrahim Yazıcı'nın, Muğla İli, Datça ve Yalıkavak yörelerinde kurulması planlanan rüzgar santrallerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından yazılı soru önergesi (7/1053) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.12.1999)

5. – Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, 1939 ve 1992 Erzincan Depremlerinde toplanan dış kaynaklı yardımlara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/1054) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.12.1999)

6. – Aksaray Milletvekili Ramazan Toprak'ın, Bakanlıktan maden arama ruhsatı alan bir şahsa ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından yazılı soru önergesi (7/1055) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.12.1999)

7. – Hatay Milletvekili Metin Kalkan'ın, İskenderun ve Antakya SSK Hastanelerinin bazı ek-siklerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından yazılı soru önergesi (7/1056) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.12.1999)

8. – Rize Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, İstanbul'da yolu kesilerek kaçırılıp tecavüz edilen bir sanatçıya ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/1057) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.12.1999)

9. – Rize Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, Rize İli, Pazar İlçesinde meydana gelen deniz kazası ile ilgili soruşturma açılıp açılmadığına ilişkin Devlet Bakanından (Ramazan Mirzaoğlu) yazılı soru önergesi (7/1058) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.12.1999)

10. – Rize Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, Çaykur Genel Müdürlüğünde partizanca atamalar yapıldığı iddialarına ilişkin Devlet Bakanından (Rüştü Kâzım Yücelen) yazılı soru önergesi (7/1059) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.12.1999)

11. – Rize Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, Çaykur Genel Müdürlüğü'nün reklam ve temsil giderlerine ilişkin Devlet Bakanından (Rüşti Kâzım Yücelen) yazılı soru önergesi (7/1060) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.12.1999)

12. – Rize Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, Çaykur Genel Müdürlüğü yetkililerinin sık sık yurt dışı gezilerine katıldıkları ve ödenek dışı para aldıkları iddialarına ilişkin Devlet Bakanından (Rüşti Kâzım Yücelen) yazılı soru önergesi (7/1061) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.12.1999)

13. – Rize Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, Çaykur Yönetim Kurulu üyelerine ilişkin Devlet Bakanından (Rüşti Kâzım Yücelen) yazılı soru önergesi (7/1062) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.12.1999)

14. – Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, TÜRKSAT kira ve yayın ücretini ödemeyen TV Şirketlerine ve borç miktarına ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi (7/1063) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.12.1999)

15. – Kırıkkale Milletvekili Kemal Albayrak'ın, köşe yazarlarının dolar bazında maaş alıp almadıklarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/1064) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.12.1999)

16. – Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç'un, Bakanlığın yayınladığı 1999/3 sayılı genelgeye ilişkin Millî Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi (7/1065) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.12.1999)

17. – Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç'un, çalışan vakıf eserlerine ilişkin Devlet Bakanından (Yüksel Yalova) yazılı soru önergesi (7/1066) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.12.1999)

Meclis Araştırması Önergesi

1. – Fazilet Partisi Grubu adına Grup Başkanvekili ve Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener'in, Çeçenistan sorununa yönelik izlenen dış politika konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/109) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.12.1999)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 11.00

22 Aralık 1999 Çarşamba

BAŞKAN : Başkanvekili Ali İLİKSOY**KÂTİP ÜYELER : Melda BAYER (Ankara) , Tevhit KARAKAYA (Erzincan)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 40 ncı Birleşimini açıyorum.

Bilindiği üzere, 2000 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1998 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Kesinhesap Kanunu Tasarıları üzerindeki görüşmelere devam edeceğiz.

Ancak, görüşmelere geçmeden önce, Başkanlığımızın Genel Kurula sunuşları vardır.

Bir Meclis araştırma önergesi vardır, okutuyorum :

IV. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ**

1. – FP Grup Başkanvekili ve Sivas Milletvekili Abdullatif Şener'in, Çeçenistan sorusuna yönelik izlenen dış politika konusunda Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/109)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

1991 yılındaki özgürlük ilanından bu yana, Rusya, dördüncü kez Çeçenistan'a saldırmıştır. 2 Kasım 1999 günü başlayan Rus saldırıları katliama ve bir soykırıma dönüşmüştür. Bu saldırılar, bir kaza eseri sayılmayacak kadar açık bir biçimde, sivil halkı hedef almaktadır. Rus topçusu ve tankları sivil hedeflere ateş etmekte, aynı tür yerler orta menzilli Scud füzeleriyle bombalanmaktadır. Kimyasal silahlarla yaralanan siviller görülmekte, sivillere yönelik olarak toplama kampları ve işkence yöntemleri kullanılmakta, halk açlık, soğuk ve bombalar altında yaşam mücadelesi vermektedir. Mülteci durumuna düşen 400 000 insan uluslararası güvence ve inkânlardan mahrum durumdadır.

Başa, ABD ve ABD ülkeleri olmak üzere çoğu ülkeler, Çeçenistan meselesinde, Rusların insan hakları ihlallerine vurgu yaparken, Türkiye, izlemiş olduğu politikayla, Helsinki'de birlikte olma iradesini ortaya koyduğu ülkelerle bile aynı dili kullanmamaktadır; Türkiye'nin çıkarlarına ve Türk Halkının hassasiyetine uygun olmayan bir politik tavır sergilemektedir.

Çeçen katliamı devam ederken, Sayın Başbakan ve bazı bakanlar, Rusya Federasyonunu -yanlış bir zamanlamayla- ziyaret etmişlerdir. Sayın Başbakan, gezi öncesinde ve Moskova'da "Çeçenistan meselesi Rusya'nın iç işidir" demek suretiyle olaya yanlış bir vurguyla yaklaştığını göstermiştir. Kızılay, elindeki malzemeleri Ruslara teslim etmiştir. Devlet tarafından yardım komitelerine izin verilmemekte, sınırdan geçmek isteyen mültecilere bazı güçlükler çıkarılmaktadır.

Hükümetin izlemiş olduğu bu tavır, basında sert eleştirilere konu olmaktadır. 6.11.1999 günü yayımlanan bir makalesinde Cengiz Çandar "...tarih boyunca çatışma içinde bulunduğumuz ve jeopolitik nedenlerden ötürü uzun bir süre öyle kalacağımız anlaşılın Rusya'nın her türlü pervasızlığı ve kardeş topluluklara zulmü Türkiye'de es geçilir. Rusya ile yakınlaşma laflarına ise kamuoyunda prim yaptırılır. Devlet sistemi içinde âdeta bir Rus lobisi mevcuttur" demektedir.

Konuyla ilgili olarak Fazilet Partisi Grubunun verdiği genel görüşme önergesi, TBMM'de 14.12.1999 günü gündeme alınmış, "Rus lobisi" iddiası Genel Kurulda tartışılmış; ancak, görüşmeler esnasında Dışişleri Bakanı ve Dışişleri Bakanlığı bürokratları Meclis Genel Kurulunda hazır bulunmadığından, söz konusu iddia da cevapsız kalmıştır.

Şu ana kadar hükümet tarafından cevaplandırılmayan "devlet sistemi içinde âdeta bir Rus lobisi mevcuttur" iddiasının ve sonuçlarının tespiti amacıyla, Fazilet Partisi Grubu olarak, Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddesi gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

Abdullahî Şener

Sivas

FP Grup Başkanvekili

BAŞKAN – Önerge, gündemdeki yerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki öngörüşme, sırası geldiğinde yapılacaktır.

Sayın milletvekilleri, şimdi, bütçeyle ilgili programımıza başlıyoruz.

Bugün, iki tur görüşme yapacağız; bunlar, beşinci ve altıncı tur görüşmeler olacak.

Beşinci turda, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Gümrük Müsteşarlığı, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile Danıştay Başkanlığının bütçelerini görüşeceğiz.

V. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. – 2000 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1998 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Kesinhesap Kanunu Tasarıları (1/1550; 1/1551; 1/1509, 3/362; 1/1510, 3/363) (S.Sayıları : 211, 212, 209, 210) (1)

A) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1. – Vakıflar Genel Müdürlüğü 2000 Malî Yılı Bütçesi

2. – Vakıflar Genel Müdürlüğü 1998 Malî Yılı Kesinhesabı

B) GÜMRÜK MÜSTEŞARLIĞI

1. – Gümrük Müsteşarlığı 2000 Malî Yılı Bütçesi

2. – Gümrük Müsteşarlığı 1998 Malî Yılı Kesinhesabı

C) GENÇLİK VE SPOR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1. – Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 2000 Malî Yılı Bütçesi

2. – Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 1998 Malî Yılı Kesinhesabı

D) DANIŞTAY BAŞKANLIĞI

1. – Danıştay Başkanlığı 2000 Malî Yılı Bütçesi

2. – Danıştay Başkanlığı 1998 Malî Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN – Komisyon?.. Hazır.

Hükümet?.. Hazır.

(1) 211, 212, 209, 210 S. Sayılı basmayazılar 19.12.1999 tarihli 37 nci Birleşim Tutanağına ekli-
dir.

Sayın milletvekilleri, 1.12.1999 tarihli 27 nci Birleşimde, bütçe görüşmelerinde, soruların gerekçesiz olarak yerinden sorulması ve her tur için soru-cevap işleminin 20 dakikayla sınırlandırılması kararlaştırılmıştır. Ben, Meclis Başkanvekili olarak bu karara aynen uyacağım.

Buna göre, bu turda yer alan bütçelerle ilgili olarak, soru sormak isteyen milletvekillerinin, görüşmelerin bitimine kadar, sorularını sorabilmeleri için, şifrelerini yazıp, parmak izlerini tanıttıktan sonra, ekrandaki söz isteme butonuna basmaları gerekmektedir. Mikrofonlarımızdaki kırmızı ışıklar yanıp sönmeye başladığında, söz istemi talebiniz kabul edilmiş olacaktır.

Tur üzerindeki görüşmeler bittikten sonra, soru sahipleri, ekrandaki sıraya göre, sorularını, yerlerinden soracaklardır.

Soru işlemi, 10 dakika içinde tamamlanacaktır. Cevap işlemi de, yine, 10 dakika içinde tamamlanacaktır. Cevap işlemi 10 dakikadan önce bitirdiği takdirde, geriye kalan süre içinde, sıradaki soru sahiplerine söz verilecektir. Bu hususu, özellikle bilgilerinize sunuyorum.

Beşinci turda, grupları ve şahısları adına söz isteyen sayın üyelerin isimlerini okuyorum:

Grupları adına : Fazilet Partisi Grubu adına, Yozgat Milletvekili Mehmet Çiçek, Hatay Milletvekili Mustafa Geçer, İstanbul Milletvekili Azmi Ateş, İstanbul Milletvekili Nazlı Ilıcak; ANAP Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sühan Özkan, İzmir Milletvekili Rifat Serdaroğlu; MHP Grubu adına, Antalya Milletvekili Osman Müderrisoğlu, Trabzon Milletvekili Orhan Bıçakçoğlu, Kütahya Milletvekili Seydi Karakuş, İstanbul Milletvekili Yaşar Öztürk; Demokratik Sol Parti Grubu adına, Eskişehir Milletvekili Necati Albay, Edirne Milletvekili Mustafa İlimen, Samsun Milletvekili Tarık Cengiz, Bursa Milletvekili Ali Arabacı; Doğru Yol Partisi Grubu adına, Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçınkaya, Kayseri Milletvekili Sevgi Esen.

Şahısları adına : Leliinde, Elazığ Milletvekili Ahmet Cemil Tunç; aleyhinde, Çankırı Milletvekili Hüseyin Karagöz.

Evet, Fazilet Partisi Grubu adına...

Önce, şunu soracağım; Fazilet Partisi Grup Başkanvekili arkadaşımız galiba burada yok.

AZMİ ATEŞ (İstanbul) – Şu anda yok efendim.

BAŞKAN – Grup Başkanvekiliniz şu anda olmadığına göre, sizler, süreleri kendi aranızda eşit olarak mı paylaşıyorsunuz?

AZMİ ATEŞ (İstanbul) – Evet Sayın Başkan.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Evet efendim.

BAŞKAN – Bakınız, sayın milletvekilleri, ben, burada, her gruba 30 dakikalık süre veriyorum ve konuşmacı arkadaşlarımızın, genellikle, ön sırada oturup, kendi sürelerinin kaybına sebebiyet vermemelerini, özellikle rica ediyorum. Ben, süre konusunda, Genel Kurulun aldığı karara -bu konuyu eleştiriye neden olsa bile- titizlikle uyacağım; hiç kimseye, gerek iktidar gerek muhalefet milletvekillerine bir haksızlık yapmamak için, bu kararlılığımı sürdürüleceğim.

Fazilet Partisi Grubu adına, Yozgat Milletvekili Sayın Mehmet Çiçek?.. Yok.

Hatay Milletvekili Sayın Mustafa Geçer?.. Yok.

İstanbul Milletvekili Sayın Azmi Ateş, buyurun efendim.

Süreniz 30 dakika; bu süreyi kullanıp kullanmamakta serbestsiniz.

FP GRUBU ADINA AZMİ ATEŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bütçesi üzerinde, Fazilet Partisi adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi ve bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Bir ülkenin en önemli ve öncelikli gücünü, insan kaynağı oluşturmaktadır. Bu gücün ülke kalkınmasına maksimum seviyede katkısını sağlamak, eğitilmiş ve bilgiyle donatılmış gençlerin oranına bağlıdır.

Bugün, nüfusumuzun yüzde 50'si, 25 yaşın altındadır. Yani, Avrupa'nın en genç nüfusuna sahip bir ülkemiz. Bu genç nüfus, ülkemizin geleceği açısından çok önemli bir potansiyeli ifade etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bilgi çağını yaşadığımız, ekonomik sınırların kalktığı, mal mübadelesinin yerini sınır tanımaz bilgi mübadelesine bıraktığı, gittikçe küçülen dünyamızda, biz de, gençlerimize her türlü imkânı sağlayarak, bilgi toplumunu oluşturmak ve geliştirmek mecburiyetindeyiz.

Bugün, bilgisayar kullanımında dünyada 48 inci sıradayız. Eğitim ve ar-ge harcamalarında ise, geri kalmış bazı ülkelerin bile arkasında kalmamız, ülkemizin konumu, misyonu ve potansiyeliyle bağdaşmayacak acı bir gerçektir. Bu yfirekler acısı tablonun temelinde, çocuklarımıza çağdaş eğitim verme yerine, benzeri, ancak çağdışı totaliter rejimlerde görülen tek tipçi eğitim sistemi yatmaktadır. Sırf bu totaliter, tek tipçi anlayışı hâkim kılabilmek için, ortaöğrenimdeki meslek eğitimin çökertilmesi, yarılarımız için çok büyük bir tehlike arz etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aynı yasakçı zihniyet, YÖK merkezli olarak üniversitelerimizde de devam etmektedir. Üniversitelerimiz, sanayiyle işbirliğine önem verip, ilmi buluşlara öncülük ederek, Türkiye ve dünya gündemine ağırlığını koyması gerekirken, bunun aksine, YÖK ve bazı üniversitelerimiz, bilimsellikte bağdaşmayan, keyfi, yanlış, hukuk dışı uygulamalarla, temel hak ve hürriyet ihlalleriyle, yolsuzluk, suiistimal iddialarıyla çalkalanmaktadır.

Görünen o ki, bütün bu olumsuzlukların müsebbipleri, olumsuzluklarını kamufle etmekle meşgul olduklarından, aslı görevlerini yapamamaktadırlar. Bunun sonucu olarak da üniversitelerimiz felç olmaktadır. Böylece, memleketimizde, toplumsal huzur ve barış ortamı zedelenmektedir. Oysa, üniversitelerin, hizmet vermeye yükümlü olduğu gençlere, bırakın yasak koymayı, çağın yükselen değerleri olan özgürlüklerin, insan haklarının önündeki engelleri kaldırmak için her türlü demokratik açılımlara öncülük etmeleri gerekmektedir. Ancak o zaman, demokrasinin olmaz koşullarından olan çoğulculuk, katılımcılık, eleştirel akılculuk ilkelerinin uygulanmasıyla, gençlerimizin özgür düşüncelerini sağlayabiliriz. Böylece özgür düşünen, özgür konuşan, özgür yazan ve özgür yaşayan insanların bireysel kabiliyetlerini ve kapasitelerini ortaya koymalarını temin ederek, ilimde, teknolojiye, sanayide, edebiyatta ve her türlü sanatta yeni ufuklara koşabiliriz; ancak, bunun sürekliliği, Yahya Kemal'in "kökü mazide olan atıyım" ibaresinde ifadesini bulan, tüm çağları, tarihî ve kültürel değerlerimizle kucaklayacak bir zihniyet reformunu gerçekleştirmekle sağlanabilir. Aksi takdirde, gençliğimizi, bugün karşı karşıya bulunduğu alkol, uyuşturucu, fuhuş, satanizm ve sokak çocuğu olma gibi tehlikelerden kurtaramayız. Bu hedefleri tam manasıyla gerçekleştirebilmemiz için, ülkemizde, öncelikle huzur ortamını sağlamalıyız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aşında, bugün, başta üniversite gençliğimiz olmak üzere, insanlarımız arasında, huzursuzluk kaynağı olacak hiçbir problem ve çatışma yoktur. Halkımızın farklı inanca ve düşünceye sahip olanları bile birbirlerine hoşgörüyle bakmaktadır. Burada asıl problem, yönetime hâkim olan dayatmacı, yasakçı, baskıcı zihniyetin kendisidir. Bu dayatmacılar, tahakkümlerini sürdürürebilmek için, devleti koruma ve kollama gibi birtakım bahanelerle insanlarımızın beyinlerine, düşüncelerine, iradelerine ambargo koyma gayretine girdiler. Bu yanlışlara dur demek isteyenleri de potansiyel suçlu ilan ettiler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, burada yaptığımız tartışmalardan, müzakerelerimiz arasında ifade edilmesi gereken, vurgulanması gereken hususlardan birisi de, gençlerimizde adalete güven duygusunun geliştirilmesidir. Bu, çok önemli bir ihtiyaçtır. Ülkemizde cereyan eden olayların içerisinde daha da önem kazanmaktadır. Bu, adalete güven duygusunu geliştirebilmemiz için, siyasallaşmış yargının bağımsız hale getirilmesi gerekmektedir. İşte o zaman, ülke kaynaklarını yağmalayanlar, beşikteki yetimin hakkını gasp edenler, elini kolunu sallaya sallaya dışarıda dolaşamazlar, hak ettikleri karşılığı görürler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet, yargı bağımsızlaşmalı. Ülkemizde yargı bağımsızlaşmalı ki, gençlerimizi yarınlar için ümitsizliğe sevk eden ve haber bültenlerinde sık sık dinediğimiz terslikler olmasın.

Ne hazin tablodur ki, 30 000 insanımızın katili yakalanıp getirilirken, uçakta "miden ağrıyor mu, kalbin için doktor ister misin" diye sorulurken, aynı gün, Karadeniz Ereğli'sinde 13-14 yaşındaki başörtülü masum kız çocukları panzerlerle kovalanıyordu.

Diğer bir hazin tablo da, Fransa'dan getirilen Çakıcı'ya cinayet sorgulamasının yapılamayacağını ilan edildiği gün, boş geçen dersleri için öğretmen isteyen ortaokul öğrencilerinin polisler nezaretinde hâkim önüne çıkarılıyor olmasıydı.

Bu durum, Avrupa Birliği'ne aday ülkem için nasıl bir dehşet verici manzara oluşturmaktadır.

Yeri gelmişken, bu tablonun, hepimiz için, üzerinde çözümler üretmemiz gereken bir vebal oluşturduğunu ifade etmeyi kaçınılmaz bir görev sayıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; uluslararası bir araştırma kurumunun gençler üzerinde yaptığı bir anket, 2000'li yıllarda, dünya gençliği arasında ahlaki ve manevi değerler merkezli bir hayatın ağırlık kazanacağını göstermektedir. Batı dünyasında bu talepler, yöneticiler ve sivil toplum örgütleri tarafından iştiyakla desteklenmektedir. Buna karşılık, bizde ise, bir taraftan tek tipçi dayatmacı eğitim anlayışı her kademedede uygulanırken, diğer taraftan da bu hizmetleri yapan vakıf, dernek ve sivil toplum örgütlerinin faaliyet alanları her geçen gün daha da daraltılmaktadır. İşte, çağdaş demokratik ülkelerle aramızdaki önemli farklılardan biri de budur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu kısa zaman içerisinde sporla ilgili olarak da düşüncelerimi bir iki cümleyle arz etmek istiyorum.

Her ne kadar, spor düşüncesi, toplumumuza hâkim görüntüyü ise de, bu yönden de sağlıklı bir durumda olduğumuzu söylemek, maalesef mümkün değildir.

Ruh ve beden yönünden sağlıklı bir toplum oluşturmada, spor, elbette ki önemlidir; ama, sağlıklı düşünerek, sağlıklı değerlendirilerek yapılan spor. Bilimsel ilke ve yöntemlere dayalı, katılımcı, her yaşta, her çağda yapılan spor için planlama ve yatırım açığı ve açığı sürüp gitmektedir. Bu açığı gidermek için, Anayasanın 5, 17, 58 ve 59 uncu maddeleri muhtevasına uygun olarak, sivil toplum ağırlıklı, katılımcı bir gençlik şurasının gerçekleştirilmesine ihtiyaç vardır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; her ne kadar, hükümetin bu bütçesi, halkımızın ve gençlerimizin istek ve ihtiyaçlarına cevap verebilecek bir bütçe değilse de ülkemiz ve gençliğimiz için hayırlı olmasını ve hayırlara vesile olmasını diliyorum; tekrar, hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Ateş.

Sayın İlticak, buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Efendim, milletvekili arkadaşlarımızın, kendilerinden sonra grupları adına konuşacak arkadaşların sürelerine itibar etmelerini, özellikle istiyorum; takdiri kendilerindir tabii.

FP GRUBU ADINA AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Danıştay bütçesi dolısıyla, Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sizi, zaman tünelinden geçirerek, Galyalılarla Romalıların savaştığı yıllara geri götürmek isterim.

Galya İmparatoru Brennus, Roma'yı savaşta yener. Savaş tazminatı olarak, Roma, Galya'ya 500 kilo altın ödemek zorundadır. Romalı senatörler tartının etrafında toplanıp, bu altınların tartılmasını seyrederken, hile yapıldığını anlarlar; hemen, olayı Roma İmparatoruna intikal ettirirler. Şikâyet, Brennus'ün -yani, muzaffer komutan, Galya Komutanı Brennus'ün- kulağına da gider. Brennus, tartının yanına gelir, kılıcını kınından çıkarır, tartının bir kefesine koyar ve şöyle bağırır: "Şimdi tartın altınları!.. Yazıklar olsun mağluplara! Viavictus, viavictus, viavictus!" Böylece, güçlüğün her zaman haklı olduğunu göstermeye çalışır. Romalılar, bu vesileyle, adaletin önemini bir kere daha idrak ederler ve işte o zaman, adaletin sembolü olarak teraziye seçerler ve Brennus'lerle, Brennus'ün mağduru, mazlumu ezen kılıcıyla vuruşmak üzere, adalet meleğinin eline o kılıç teslim edilir.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz üzere, adalet, İslamiyetin de en başta gelen değerlerinden biridir : Zulme karşı adalet... Her cuma günü, onbinlerce camide, müminlere hep aynı ayet okunur: "Allah, size, adaletli davranmayı, iyiliği ve yardım etmeyi emreder."

Şam'da, bir gayrimüslimin arazisi üzerine bir cami inşa etmek ister Şam valisi. Gayrimüslim itiraz eder, arazisini vermek istemez. Bunun üzerine, o gayrimüslim Medine'ye gider, Hazreti Ömer'e bu olayı nakleder. Hazreti Ömer, sadece bir cümleyle mesajını Şam Valisine gönderir: "Ben, İran Hükümdarı Nuşirevan-ı Adil'den daha az adil değilim." Bu bir tek cümle, ihtilafı çözmeye yeter ve o gayrimüslim arazisini muhafaza edebilir.

Değerli milletvekilleri, siyaset, adalet için kötü bir kılavuzdur. Adil hâkim, hem ideolojik saplantılardan ve siyasal baskılardan kendini kurtarabilmeli hem de kanunları uygularken vicdanının sesini dinlemeli. Adaletin teminatı, kanunlardan ziyade, benim kanaatime göre hâkimlerin vicdandır. Ünlü Fransız düşünürü Montaigne'in dediği gibi "vicdan, bir görünmeyen kamçıyla bizi hep kırbaçlar."

Üniversite kapılarından geri çevrilen genç kızların gözyaşları ve hayal kırıklıkları, sayın Danıştay üyelerinin vicdanlarını nasıl etkiliyor; bilmiyorum.

Hayata daha ilk adımlarını atan bu pırl pırl kızların yarınlarnı silindir gibi ezip geçerken, Danıştay üyeleri acaba neler hissediyor, bilmiyorum.

Adalet meleği ne zaman Danıştayın kapısından içeri girecek; onu da bilmiyorum.

Sözde Atatürkçülük adına, milletin değerleriyle, milletin inançlarıyla mücadele ediliyor. Atatürk, muasır medeniyet seviyesini işaret etmişti. O zaman, Batı'daki laiklik uygulamasını örnek almalyız. Ben, size Batı'daki laiklik uygulamasını göstermek istiyorum.

Bu, 2,5 gulden. Bu 2,5 guldenin bir yanında "God Zey Mer Ons" yazıyor; "Allah bizimle beraberdir." Bu, dolar. Dolarda "In God We Trust" yazıyor; "Allah'a güveniyoruz, Allah'a inanıyoruz." Oysa, biz ne yapıyoruz değerli milletvekilleri; Mecliste, iftar arası verirken bile bunu gizliyoruz, laikliğe aykırı düşer diye bunu gizliyoruz; çünkü, mesai saatleri, bizim kanaatimize göre, iftara göre ayarlanırsa laikliğe aykırı bir durum ortaya çıkar. Oysa, bu, yanlış. Laiklik, dindarları ol-

mayan bir toplum yaratmak değil, dindarları görünmeyen bir toplum yaratmak değil veyahut din-den, diyanetten utanan bir düzen değil laiklik. (FP sıralarından alkışlar) Laikliği en katı biçimde uygulayan Fransa dahi, kurumun işleyişini ve hizmetlerini aksatmadığı takdirde, başörtüsüne izin veriyor. Fransız Danıştayı, başörtüsünü, bir ayırmacılık veya bir baskı aracı olarak görmüyor. Bakın, eğer...

HASAN AKGÜN (Giresun) – Fransa'da başörtüsü yasak hanımefendi!

AYŞE NAZLI ILICAK (Devamla) – Hayır...

HASAN AKGÜN (Giresun) – Yasak...

AYŞE NAZLI ILICAK (Devamla) – Ben konuşmamı bitireyim de efendim...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

AYŞE NAZLI ILICAK (Devamla) – Fransız Danıştayı, olayları tek tek incelemek gerektiğini tespit etmiş durumda. Mesela, bir kişi, benim başım örtümlü veya dinî inancından dolayı jimnastik dersine giremem veyahut ben resim yapamam derse, o zaman, o kişiyi okuldan uzaklaştırıyor. Her vakayı tek tek tetkik ediyor; genel bir uygulama katienen yok ve ana mesele, hizmetlerin aksaması, kurumun işleyişinin engellenmemesi.

Değerli milletvekilleri, bir hatırlatma daha yapmak istiyorum. Ben, Notre Dame De Sion'da bir rahibeler okulunda okudum. Bütün rahibelerin başı kapalıydı ve bize ders verirdiler. Halen de bu uygulama devam ediyor. Şimdi, rahibenin kafasını açmayan devlet, nasıl oluyor da bir Müslüman öğretmenin kafasını açıyor; bunu da sizin idrakinize ve sizin vicdanınıza sunmak istiyorum.

Amerika'dan bir misalle sözlerimi tamamlamak isterim. Bella Abzug... Bilmiyorum, ismini biliyor musunuz. Bella Abzug, başına hep kocaman şapkalar giyen bir Amerikalı hanım. Seçiliyor Cumhuriyetçi Partiden ve Parlamente'ye giriyor. Amerika'daki Kongre Tüzüğüne göre, Parlamente'nin içinde şapka takmak yasak; ama, buna rağmen, Bella Abzug şapkasını takıyor; bütün uyarılara rağmen şapkasını takıyor. Anılarında da şöyle yazıyor: "Arkadaşlarım başımın içindekiyle meşgul olacağına, başımın dışındakiyle ilgiliydiler. Şapkamı çıkarmamı istediler; ama, ben, bağımsızlığımın bir tezahürü olarak, şapkamı başımda muhafaza etmeyi kararlaştırdım ve ettim."

İşte, değerli milletvekilleri, Atatürk'ün gösterdiği muasır medeniyet orada; Amerika'da, Avrupa'da. İnsanların kafasının dışına taktığıyla değil, kafasının içindekilerle ilgileniyor onlar. Ferdin, ifade, inanç, düşünce hürriyeti önplanda. Hatta, Amerikan Anayasasının 1 inci ek maddesi, bu özgürlükleri sınırlamak üzere kanun yapılamayacağını öngörüyor. Zararlı, zehirli, aşırı fikirler yok orada. Kamu alanı, farklı kimliklere ve farklı kültürlere açılmış. Orada, Hasan Celal Güzeller hapse girmiyor. Orada, devlet, kendi milletinden, kendi milletinin dininden, diyanetinden, inancından korkmuyor; vatandaşını, özyurdunda, gurbete düşmüş gibi boynu bükük bırakmıyor.

Danıştayımızın çağdaş gelişmelere ayak uydurmasını temenni eder, bütçenin, ülkemiz ve milletimiz açısından hayırlara vesile olmasını dilerim.

Saygılarımı arz ederim efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Fazilet Partisi Grubu adına üçüncü sözcü, Hatay Milletvekili Sayın Mustafa Geçer.

Buyurun Sayın Geçer. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA MUSTAFA GEÇER (Hatay) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı üzerinde Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Değerli Başkan, sayın milletvekilleri; aslında, şu an, 2000 mali yılı bütçesinin geneli üzerinde birkaç cümle etmek gerekirse; bunun bütçe olarak ortaya konulması veya ülkemize 2000 yılında hangi alanlarda, neler yapacağı veya hangi ihtiyaçları finanse edeceği noktasında düşündüğümüzde, buna bütçe demek bile aslında mümkün değil; çünkü, 46 katrilyonluk bir harcama bütçesinin en az 30 katrilyonu, transfer harcamaları dediğimiz, kesinlikle üretken olmayan, istihdam oluşturmayan, ülke menfaatına olmayan, ancak, transfer ödeneği içinde, faiz gelirleri dediğimiz 21,1 katrilyonluk kısmın ve bu kısımdan pay alan çevrelere ancak hizmet verecek olan bu bütçenin yatırımlara ayırdığı 2,3 katrilyonluk kısımla, acaba, şu anda eksi yüzde 8,4 kalkınma hızıyla devam eden genel ekonomiyi, hükümetin, programında olan yüzde 7'lik bir kalkınma hızına nasıl ulaştıracağı da meçhuldür. Buradaki rakamsal gerçeklerle, 2000 yılında, ülkemizde, programlanmış, hedeflenmiş olan, hükümetin hedeflerini gerçekleştirme mümkün değildir; buna inanmak da mümkün değildir. Zannediyorum, sayın hükümet de buna inanmamaktadır; çünkü, burada gördüğümüz yaklaşık 46 katrilyonluk bütçenin 30 katrilyonu transfer harcamaları, 15 katrilyonu açık; geriye kalacak 1 katrilyonluk bir rakam... Bu rakamla, acaba, bu ülkenin hangi ihtiyaçları karşılanacak?. 2000 yılında ülkenin ekonomik kalkınması, sosyal kalkınması, eğitim yatırımları nasıl yapılacak?. 10 milyonu aşkın işsiz nasıl iş bulunacak?. Bunu düşündüğümüz zaman, gerçekten, şu bütçenin, ortaya konulmuş, yasak savma açısından, rakamlar kalabalığından başka bir şey olmadığını görüyoruz.

Hükümetin, bu bütçeyi yaparken, gelir artırıcı ve kaynaklar oluşturucu tedbirler almadığı, sadece, faiz ödeme, iç borçlanma, dış borçlanma, zam yapma, yeni ek vergiler çıkararak bütçenin açığını kapamaktan başka bir çabasının olmadığını da görüyoruz. Aslında, çıkarılan yasal eksiklikler yoktur.

Şu anda, üzerinde konuşmak istediğim Gümrük Müsteşarlığı konusuna geçmek istiyorum. Gümrük Müsteşarlığıyla ilgili yapılan 1999 bütçesinde 29,5 katrilyon civarında bir ödenek ayrılmışken, 2000 yılında 54,4 dolayında bir ödenek ayrılmış durumda. Burada dikkatimi çeken önemli bir husus, 1999 bütçesinde dış proje kredilerine -999 program kodlu- ayrılan ödenek 411 milyar Türk Lirasıyken, 2000 bütçesinde 10 trilyon gibi büyük bir ödenek ayrılmış. Bunun detaylarına girdiğimizde de, belki yeni gümrük yasalarının getirdiği birtakım kolaylaştırmalar sağlamak açısından, Avrupa Birliğine uyum açısından... Zaten, Sayın Bakanımızın da dediği gibi, bu 245 maddelik Gümrük Yasasını biz üçbuçuk saatte çıkararak, aslında, artık Avrupa Birliği ülkelerinin "siz de ha uyum yasalarını çıkarmadınız" şeklindeki bir ithamıyla karşı karşıya kalmayacağız. Bu açıdan teşekkür ediyor; ama, aslında, vatandaş bu konuda ne düşünüyor; önplanda bunların düşütülmesi lazım.

Ülke gerçeklerinin ve ülke doğrularının temel değerlerini tatmin noktasında birtakım düzenlemelerin yapılması gerekirken, Avrupa ülkelerinin, Batı toplumlarının veya Avrupa Birliği üyelerinin, acaba hakkımızda ne düşündür, ne der noktasında bir kaygıyla yapılmış yasal düzenlemelerin veya bütçenin de iyi bir netice vereceğini ben zannetmiyorum. Zira, yasal eksiklikler yok. Bir noktada biraz etik sorun da var Türkiye'de. Gümrük Müsteşarlığının her yönden yasal eksiklikleri veya mali noktada finansman eksikliği yok; çünkü, bakıyoruz, yüzde 100'e yakın bir bütçe artışı sağlanmış, ödeneklerinde böyle bir artış var. Yeni gümrük yasaları da çıkarıldı ve bunların getirdiği kolaylıklar da uygulamada netice verirse, bu noktada bir sorun olmayacağı görülüyor; ancak, ben, daha çok şuna değinmek istiyorum.

Aslında, Türkiye'de yapısal olarak yasal eksikliklerden ziyade, bir etik eksikliğin, ahlaki eksikliğin olduğuna inanıyorum. Bunların da ancak eğitimle giderilebileceği, toplumun temel değer-

leri, temel doğruları doğrultusunda yapılacak eğitimlerle bu kanunların uygulanmasında çıkabilecek olumsuzlukların ortadan kaldırılacağına inanıyorum. Bunu şöyle örneklemek istersek : Bugün, ihracat ve ithalat konusunda gümrük kapılarında çekilen izdihamların, yaşanan birtakım olumsuzlukların yasal eksikliklerden değil, aslında etik birtakım sıkıntılardan olduğunu görüyoruz. İhraç edilecek bir emtianın TIR'lara yükletilmiş ve bozulabilecek emtianın -İskenderun'da buna şahit olduğum için söylüyorum- Ortadoğu ülkelerine daha çok bizim bölgemizden ihraç edilen bozulabilecek gıda maddeleri ve sebze, meyve gibi ihracatta thermokingle araçlara yükletilmiş emtianın gümrük kontrolü sırasında gelen bir gümrük kolcusunun ya emtianın tamamını indirip kontrol etmek gibi yahut da küçük bir rüşvetle bunu kapatmak gibi bir tavır karşısında, ihracatçımız şunu düşünüyor: Acaba, bu TIR'da yüklü malları, emtiaları tek tek aşağı indirerek sayın gümrük kolcusunun denetimine sunmak yerine, kendisine vereceğimiz küçük bir rüşvetle bunu atlatabilir miyiz? Gerçekten gümrüklerimizde şu anda uygulanan ve çözüm şekline ulaşılmış. Yani, nasıl çözüleceği hususunda yasal çözüm müdür, yasadışı çözüm müdür diye sordüğümüzde, bu tip, gerçekten bir ahlak sorunu olan rüşvetle olayların çözüldüğüne tanık oluyoruz; çünkü, ihracatçı düşünüyor; TIR'da yüklü özel ambalajlara konulmuş bozulacak maddelerin tek tek aşağıya indirilmesi, tekrar araca yüklenmesi karşısında, hem emtianın göreceği hasar hem indirme ve bindirme noktasında ödenecek paranın gümrük kolcusuna verilecek paradan daha fazla olduğunu görek bunu tercih ediyor ve vermiş olduğu küçük bir rüşvetle, maalesef, bunu mühtürleterek yurtdışına çıkması için hazırlıyor. Aslında, gümrük kapılarımızdaki bu noktadaki sıkıntılar, malî yönden veya yasal yönden olan sıkıntılardan çok daha büyüktür. Gerçi, bu noktayı, Türkiye'nin diğer alanlarına teşmil etmek mümkündür. Onun için, aslında yasal düzenlemelerin birtakım etik değerlere bağlı, yani ahlaki değerlerimize bağlı olmadan yapılması veya o noktada istihdam edilen personelin bu noktada eğitilmemiş olmasından büyük sıkıntılar yaşıyoruz. Belki de, ülkenin menfaatını, çok küçük çıkarına feda eden veya çok küçük çıkarını temin için ülkeyi büyük zararlara sokacak veya ihracatçıyı caydıracak birtakım tavırlara giren personelle karşı karşıyayız. Bunların, aslında, bu noktada eğitilmesinde fayda olacağı inancındayım.

Burada, tabii, Gümrük Müsteşarlığı bütçesinde ayrılan ödeneklerin büyük bir kısmı dış proje kredileri. Bunların da gümrük kapılarında, gümrük merkezlerinde oluşturulacak otomasyonlara veya otomatik, bilgisayarlı donanımlı faaliyetlere veya gümrükte giriş çıkışları çabuklaştıracak teknolojik yeniliklere ayrıldığını görüyoruz. Elbette ki, günümüzde manuel tipte yapılabilecek birtakım çabalarla, gümrükte büyük ihtiyaçları karşılayacak yapının olmaması karşısında, böyle bir ödenğin otomasyonlara ayrılmasını da yerinde görüyorum şahsen; ama, diğer alanlarda, geçen yıla ilişkin, gelen hizmetler, destek hizmetleri, gümrük kanunlarının uygulanması, izlenmesi ve gümrük kaçakçılığıyla mücadele alanında ayrılan ödeneklerin çok yeterli olmadığını görüyoruz.

Zira, bugün, Türkiye'de ödenek yetersizliğinden artık realize edilememiş çok yatırımlar var. Bu noktada, bunlarda toplumsal fayda göz önünde bulundurularak, hangi alanlara hangi ödeneklerin aktarılması noktasında, hükümetin genel politikası doğrultusunda, bunların değerlendirilmesi gerekirdi; ancak, maalesef, bugün bakıyoruz, gerçekten, bütçenin çok büyük bir kısmı ranta gidiyor ve geriye kalan çok küçük, cüzi miktarlarla da vatandaşın yetinmesi isteniyor.

Ben, kendi bölgemden birkaç örnek vermek istersem, bugün, Hatay'da özellikle tarım sektöründe sulama yapılabilecek alanlar sulandığında, iklim şartları ve toprak yapısı itibarıyla, bölgemiz yılda en az iki defa ürün alınabilecek olmasına rağmen, şu anda 59 000 hektar alan sulanabilmesi mümkünken sulanamıyor. Bununla ilgili yapılmış projeler kısmî olarak tamamlanmasına rağmen, ödenek yokluğundan şu anda bekliyor.

Burada, mesela, Yayladağı Barajı, 719 hektar alan sulayacak kapasitede olmasına rağmen, yüzde 90 bitirilmiş olmakla birlikte, ödenek yokluğundan... Amik-Tahtaköprü Barajının birinci merhale projesi, barajın 10 metre yükseltilmesiyle, 11 900 hektar alan sulanarak, yılda en az iki defa ürün elde edilmesi mümkünken, ödenek yokluğundan bekliyor. Yarseli Barajı, aşağı Ceyhan-Aslantaş üçüncü merhale projesi, 15 800 hektar alanı suladığında, en azından, orada çiftçilerimizin yılda iki defa ürün alması -asgarî iki defa ürün; üç defa da alınabiliyor bölgemizde- mümkün olmasına rağmen, 1999 bütçesinde vermiş olduğum soru önergesinde, Sayın Bakanımızın bize verdiği cevapta, 4,6 trilyon ödenek istenmesine rağmen, 245 milyar dolarlık bir ödenek ayrılmıştır. Şayet yeterli ödenek tefriki sağlandığında, 2003 yılında bitecek bu projenin, örnek bir projenin, ancak kırk yıl sonra biteceği görülmektedir; çünkü, fizikî gerçekleşmesini sağlayacak finansmanın, talepler karşısında, yirmide bir'inin ayrılması maalesef bu projenin de yıllarca beklemesini gerektirmektedir. Bunun yanı sıra, Antakya Devlet Hastanesi yüzde 76, Işıklı-Konacık Balıkçı Barınağı yüzde 21, Altınözül Devlet Hastanesi yüzde 5, Hassa Devlet Hastanesi yüzde 86, Erzin Devlet Hastanesi yüzde 23, Reyhanlı Devlet Hastanesi yüzde 35 bitirilmiş olmakla birlikte, sağlık hizmetlerinin orada daha etkin verilebilmesi için bu hastanelere ihtiyaç olduğu halde, bunlara ayrılacak ödeneğin hiç olmayışı ve bu seneki bütçeden, maalesef, yeterli ödenek ayrılmayışından dolayı çok önemli bu yatırımların da bir süre daha bekleyeceğine şahit oluyoruz.

Zira, başta da belirttiğim gibi, belki de bütçe gelirlerinde yapılan tahminlerin daha aşağı realite olacağı, gider kalemlerinin çok daha yükseklerle baliğ olacağı göz önünde bulundurulursa; 45 katrilyonluk genel bütçenin herhalde ancak 1 katrilyonu ülkenin gerçekten yatırımlarına, kalanının ise transfer harcamalarına ve diğer alanlara aktarılması, âdeta, tasarruf sahiplerinin de yatırımdan ziyade rantçı alanlara yönelmelerini sağlayacaktır. Zira, yatırımcılarımızın, bir yatırım yapabilmek, bir projeyi uygulamaya koyabilmek için önlerine dikilmiş bir sürü bürokratik engelleri aşacaklarına, SSK'yla, Çalışma Bakanlığıyla veya ÇED raporu almakla ilgili bir sıkıntıya düşeceklerine, tasarruflarını rant getiren, faiz getiren -devlete borç vererek herhalde- daha çok kâr sağlayacakları yönde değerlendirmelerini bu bütçe neredeyse teşvik etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Geçer, size 2 dakika ek süre veriyorum; toparlayınız efendim.

MUSTAFA GEÇER (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Diğer taraftan şunu son olarak söylüyorum: Geriye kalan; yani, bütçe açığı 15 katrilyon... Gerçi maliye politikalarıyla devletin enflasyonla mücadele edebilmesi mümkün olmuşken, 15 katrilyonluk açıkla bağlanan bütçeyle de... O bütçe açığı, yeni kaynak oluşturmak veya harcamalar kısılarak değil de emisyonla kapatıldığı zaman, Türkiye'de yüksek bir enflasyonun olacağını ekonomik gerçek olarak vurgulamak istiyorum. Zira, artık, Türkiye'de enflasyonu da aşmış ekonomik bir hastalığın; yani, stagflasyonun olduğu göz önünde tutulursa, böyle bir bütçeyle, bununla da mücadele edilmesi mümkün değildir.

Son olarak, bu bütçeye baktıktan sonra aklıma gelen bir şeyi okumak istiyorum. İlkokulda kitaplarımızda vardı. Bir ağa, bir çoban tutar ve buna sürüsünü teslim eder. Belli bir zaman sonra sürünün telef olduğunu görür. Çobana sorar : "Ne oldu?" "Vallahi ağa, yağmur yağdı gök çatladı, 32'sinin ödü patladı. 10'unu verdim kasaba, 9'unu katma hesaba. Kurt kaptı 1'isini, 1'isinin getirdim derisini. Kala kala 1 tane küçük bir kuzu kaldı; ona da, benim çocuk çıngırak takmış, ne sana verir ne de bana" demiş. Tam bu sırada yoğurt yiyorlarmış; Ağa, yoğurt kâsesini aldığı gibi çobanın kafasına geçirmiş. Çoban büyük bir pişkinlikle "Ya Rabbi şükür, bu işten de anlımızın akıyla çıktık" demiş.

Bu bütçe, aslında, biraz da bunu benziyor, biraz yasak savma açısından sayın hükümetin oluşturduğu bu bütçenin, ülkenin hiçbir sorununu halledeceğine inanmıyorum. İnşallah, hayırlı olur diyorum. Yine de hayır temennilerinde bulunarak hepimize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Geçer.

Anavatan Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Sühan Özkan; buyurun. (ANAP sıralarından alkışlar)

Sayın Çakan, süreleri eşit mi paylaşacak konuşmacılarınız efendim?

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Evet.

İBRAHİM GÜRDAL (Antalya) – Onlar kendileri halledecek.

BAŞKAN – İkaz etme bakımından söylüyorum.

ANAP GRUBU ADINA İ. SÜHAN ÖZKAN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün bütçesi üzerinde Anavatan Partisinin görüşlerini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum; Yüce Heyeti, en derin saygılarımla selamlıyorum.

Toplumsal yaşamın en önemli değerlerinden biri, hiç kuşkusuz, dayanışma ve yardımlaşma duygusudur. Bu duygunun toplumda gelişmesi ve toplumu bu dayanışmayla yüceltmesinin en önemli kurumlarından bir tanesi de hepimizin bildiği gibi vakıf kurumlarıdır.

Türk tarihinde, sosyal hizmetler ve sosyal güvenlik faaliyetleri geçmişte, bugünkü anlamda vakıflar müessesesi olarak kendini göstermiştir. Cumhuriyetin ilanından sonra 1926 yılında kabul edilerek yürürlüğe giren Türk Medeni Kanunu "tesis" kavramını getirmiş; fakat, bilahare, vakıf kuruluşlarında herhangi bir artış gözlenmediği için, vakıf kavramı yeniden kullanılmaya başlanmıştır. Özellikle 1980 yılından sonra dernek ve kooperatif kuruluşlarıyla ilgili olarak yapılan düzenlemeler nedeniyle, bağımsız mahkemelerin kararıyla kurulabilen vakıflar artmaya başlamış ve bu suretle, Cumhuriyet Döneminde kurulan ve halen mevcut 4 489 vakfın, 3 884 adedi, 1980 ve 1998 yılları arasında kurulmuştur.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında yapılan değişikliklerle vakıflar, uygulamalarında yeni boyutlar kazanmışlardır. Türk Medeni Kanunu ve bu Medeni Kanunla ilgili olarak vakıflar hakkındaki tüzüğe göre yürütülmekte olan Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün bugün idari bir fonksiyonu bulunmamakta, işlemler, tamamen, bağımsız mahkemelerce verilen kararlar doğrultusunda yapılmaktadır. Genel Müdürlüğün teftiş yetkisi, vakıf senedi hükümlerinin uygulanıp uygulanmadığı, vakıf mallarının da amacından sapmadan sarf edilip edilmediği halleriyle sınırlı kalmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; vakıflar, cumhuriyet döneminde Şer'iye ve Evkâf Vekâletinin kaldırılmasıyla, 1924 yılında 424 sayılı Kanuna göre Başbakanlığa bağlı Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından idare edilmeye başlanmıştır. 5 Haziran 1935 tarih ve 2762 sayılı Vakıflar Kanununa göre, Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğüne mazbut vakıfları yönetmek, mühlak ce-maat ve esnaf vakıflarının devlet adına denetimi görevi verilmiştir. Daha sonra taşra teşkilatı kurulmuş, ticarî, sınıf, ziraat, turizm, sağlık ve eğitim alanlarında işletmeler ve şirketler kurularak faaliyetlerine devam etmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Vakıflar Genel Müdürlüğü atalarımızın vakfiyelerinde sözü geçen hayır hizmetlerini yurt çapında yürütmeye çalışmakta, fakir ve kimsesiz vatandaşlarımıza, muhtaç aylığı yönetmeliği yeniden düzenlenerek, aylık olarak 30 800 000 liralık bir yardımda bulunmaktadır. 38 adet imarette 10 145 fakir ve kimsesiz vatandaşımıza bedava bir öğün sıcak yemek verilmektedir. Bu sayının, 2000 yılında imaret olarak 44'e, yemek verilecek fakirlerin sayısı olarak da 15 000'e çıkarılması planlanmaktadır.

Vakıf taşınmaz malları kütüklerinde, halen vakıf çeşitlerine ve yönetim biçimlerine göre, mazbut, mülhak bağış 7044 sayılı Kanun, akar ve hayrat olmak üzere toplam 55 231 adet vakıf taşınmaz malı bulunmaktadır. Bunlardan 41 720 adedi akar niteliğindedir.

Katma bütçeli Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün en önemli gelir bölümü, akar nitelikli vakıf işyeri, arsa ve arazilerinden oluşmaktadır. Vakıf gelirlerinin enflasyona yenik düşmemesi, vakıfların bütçesine yeterli katkıda bulunabilmesi için, günümüz şartlarına göre acilen düzenlemeler yapılarak, kiraya verilecek taşınmaz mallar için genel şartname ve ihale tutanağı hazırlanmış ve uygulamaya konmuştur. Böylece de, arsa ve araziler Borçlar Kanunu hükümleri çerçevesinde musakkaf denilen çatılı yapılardan kiraya verilmesi sağlandığı gibi, tüm bu taşınmazlardan sağlanan gelirlerle vakıfların, vakfiyelerine uygun kullanılıp, belli bir düzen altına alınmaları sağlanmıştır.

Vakıfların mal varlığının tespiti, yeniden kazanılması, işgalcilerin tespiti ve hatta başkalarının tasarrufunda bulunan taşınmazların belirlenmesi amacıyla, öncelikle İstanbul'u kapsayan ve toplam 63 kişiden oluşan 21 komisyon teşkil edilmiştir. Bu şekilde, vakıflar mal varlığı ve geliri artacak şekilde, millet varlığına sahip çıkmanın yolları bulunmuştur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün yapısı katma bütçeli bir idare sistemi olup, vakfedenin iradesi ile katma bütçe sistemi birbiriyle çatışmaktadır. Bu yüzden, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün, öncelikle katma bütçeli bir idare sisteminden çıkarılıp, vakfiyelere göre hareket kabiliyeti olan, anında, kolay karar verip uygulayabilecek özel bütçeli bir mali sisteme kavuşturulması zorunluluğu vardır.

Yurdumuzun tapu senetleri olan vakıf eski eserler, yılların yorgunluğu ve tabiat şartları yüzünden harap olmakta, Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü de gerekli malî imkânlarla sahip olduğu halde, millî kültür mirasımızı zamanında restore edememenin sıkıntısını çekmektedir. Eski eserlerimizi sağlıklı bir şekilde gelecek nesillere aktarabilmek için, Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün idarî ve malî alanda hukuksal düzenlemelere ihtiyacı vardır. Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğüne vereceğimiz millî destek, atalarımızdan yadigar vakıflarımızın amaçlarına ve hedeflerine ulaşılmasında değerli toplumsal destekle beraber çok önemli fonksiyonlar görecektir.

Her şey ve vakıf adına yapılan her türlü hizmet, insanlığa çok önemli manevî değerler olarak dönecektir. Toplumumuzun en önemli dayanışma kurumu olan vakıfların mutlaka desteklenmesi, korunması ve yüceltilmesi gerekmektedir.

Ben, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün bu konudaki bütün faaliyetlerine katılıyorum. Vakıflar Genel Müdürlüğü, özellikle 57 nci dönem itibarıyla ve başında bulunan Sayın Bakanın çok özel gayretleriyle, bugüne kadar ihmal edilmiş bütün vakıf değerlerimizin ihyası için çok önemli çalışmalar yapmaktadır. Ben, burada, Sayın Bakana ve onun şahsında bütün Vakıflar Genel Müdürlüğü çalışanlarına teşekkürü bir borç biliyorum.

Burada, özellikle işaret etmek istediğim bir nokta, vakıflar kiracılarının da yeni şartlara göre tekrar düzenlemeler yapılırken mağdur edilmemeleri gerçeğidir. Bu konuda da, yanlış hatırlamıyorsam, Bakanlar Kurulunda yapılan bir düzenleme, Meclise indirilmek üzere; bir kereye mahsus olmak üzere, vakıf kiracılarının enflasyon oranının altında bir kira artışıyla mağduriyetlerinin önlenmesi planlanmıştır. Bu konuyu da, bu kanun vasıtasıyla destekleme imkânını bulacağız.

Ben, vakıfların yeni bütçesinin, Vakıflar Genel Müdürlüğüne ve ülkemizin bütün toplumsal değerlerine hayırlar getirmesini diliyor. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Özkan.

İkinci konuşmacı, İzmir Milletvekili Sayın Rifat Serdaroğlu.

Buyurun Sayın Serdaroğlu. (ANAP sıralarından alkışlar)

ANAP GRUBU ADINA RIFAT SERDAROĞLU (İzmir) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Gümrük Müsteşarlığı ve Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bütçeleri üzerinde, Anavatan Partisinin görüşlerini ifade etmek üzere söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

21 inci Yüzyılı karşılamaya hazırlandığımız bugünlerde, ülkemiz, Avrupa Birliğinde tam üyeliğe giden yolun temel taşlarından biri olan adaylık statüsüne kabul edilerek, Avrupa Birliğiyle bütünleşme yolunda en önemli adımlardan birini atmış bulunmaktadır; ancak, bu bütünleşme sürecinin çetin, uzun ince bir yol olduğu tartışılmaz bir gerçektir. Bu zor yolda hızlı ve sağlam adımlarla ilerleyebilmemiz için ekonomi, eğitim, sağlık, sosyal ve kültürel alanlarda yapısal adaptasyonu kesintisiz olarak sürdürmemiz gerekmektedir. Gümrük teşkilatı açısından bu adaptasyonun bir boyutunu Avrupa Birliğiyle uyumlu bir mevzuatın yürürlüğe konulması, diğer boyutunu ise, gümrük teşkilatının çağın gereklerine uygun, modern bir yapıya kavuşturulması oluşturmaktadır. Bu bağlamda, ülkemiz ile Avrupa Birliği arasında gümrük birliğini tesis eden (1/95) sayılı Ortaklık Konseyi Kararıyla, Türk gümrük mevzuatının Avrupa Birliği gümrük mevzuatıyla uyumunun temel prensipleri belirlenmiştir. Ancak, gerçekleştirmekle yükümlü olduğumuz mevzuat uyumunun tam anlamıyla sağlanabilmesi, kapsamlı ve köklü değişiklikler gerektirmektedir. Bu durum, Topluluk mevzuatına uyumlu Gümrük Kanununun yürürlüğe konulmasını zorunlu kılmıştır. Uzun bir süre çıkarılmayan Gümrük Kanunu, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir ilk olarak, tasarı metni okunmadan, kısımlar halinde görüşülerek, kısa bir sürede oybirliğiyle kanunlaşmıştır.

Bununla birlikte, gerekli uyumun sağlanabilmesi açısından, gümrük teşkilatının asıl işi şimdi başlamaktadır. Kanunun uygulanmasında ve dış ticaret işlemlerinin kolaylaştırılmasında, bu kanunun uygulayıcısı olan gümrük idarelerine önemli görevler düşmektedir. Bu görevleri sağlıklı olarak yerine getirebilmesi için, gümrük teşkilatının, çağın gereklerine uygun, modern bir yapıya kavuşturulmasının gerektiği açıktır. Bu amaçla, Gümrük Müsteşarlığı ile Dünya Bankası arasında 1994 yılında başlatılan görüşmeler sonucunda, Kamu Malî Yönetimi Projesinin bir bileşeni olarak, Gümrük İdaresinin Modernizasyonu Projesi hazırlanmıştır. Dünya Bankası tarafından finanse edilen bu proje, Gümrük Müsteşarlığı tarafından etap etap gerçekleştirilmektedir.

Bu projeye, gümrük işlemlerin basitleştirilmesi, hızlandırılması ve işlemlerde bilgi işlem teknolojileri kullanılması; modern bir gümrük mevzuatı oluşturulması; gümrük mevzuatının yeknesak olarak uygulanması; dış ticaret erbabına daha iyi hizmet sağlanması; fiziksel kontrollerin azaltılarak, eşyanın tesliminden sonra yapılacak kontrollerin artırılması; daha hızlı ve sağlıklı alınacak dış ticaret istatistiklerinin, karar vericilere, bilgisayar ortamında ulaştırılması; elektronik veri değişimi adı verilen proje uygulamasıyla, ithalatçı, ihracatçı ve gümrük komisyoncuları ile taşıma şirketlerinin gümrük beyanlarını elektronik ortamda gümrük bilgisayar sistemine göndermelerinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Bunun yanı sıra, Dünya Bankası tarafından finanse edilen gümrük idaresinin modernizasyonu projesi kapsamında, Fransız gümrük idaresinin de ortak olduğu bir firmadan satın alınan "sofix" adlı gümrük otomasyon sisteminin, Türk gümrük idaresinin kullanıcı istekleri doğrultusunda adaptasyonu tamamlanmıştır. Türkçe versiyonu "bilge" olarak adlandırılan bu yazılım, pilot bölge olarak seçilen Atatürk Hava Limanı giriş ve çıkış gümrük müdürlüklerinde 1998 yılının ağustos ayından itibaren uygulanmaya başlanmıştır. 55 inci hükümet döneminde başlayan bu uygulamanın başarılı bir şekilde devam ettiğini görmekten mutluluk duyduğumuzu belirtmek isteriz.

Gümrük işlemlerinin basitleştirilmesi ve hızlandırılması hususlarında büyük önem arz eden eşyanın tesliminden sonra beyanın kontrolü yöntemi; yani "post release control" uygulamasına, bu uygulamadan faydalanacak olan firmaları belirleyen Gümrük Giriş Tebliğinin yayımlanmasıyla da başlanılmıştır.

Sonradan kontrol yönteminin iyi bir şekilde işleyebilmesi, etkili risk analizi yöntemlerinin kullanılabilmesiyle mümkündür. Bu amaçla yerel, bölgesel ve ulusal ölçekte sürekli olarak risk analizleri yapılması, risk analizlerinde kullanılacak verilerin toplanması, dışticarete meydana gelecek değişimler ışığında yeni doğacak risk alanlarına göre kriterlerin gözden geçirilmesi ve elde edilen bilgilerin "bilge" adını verdiğimiz elektronik sisteme aktarılması çalışmalarının son aşamaya geldiğini duymak da, bizi, ziyadesiyle sevindirmiştir.

Bu çalışmalarda, risk taşıyan firmalara, eşyaya, ülkelere ve rejimlere ilişkin bilgiler, pilot bölge olan Atatürk Hava Limanı Gümrük Müdürlüğünde kullanılmak üzere bilge programına yüklenmiştir. Şu andaki uygulamada eşya, bilgisayar programına tanımlanmış risk unsurları dikkate alınarak, değişik muayene hatlarına gönderilmektedir. Gümrük idaresi, bu sayede, daha seçici ve etkili gümrük kontrolleri yapabilmektedir.

Bilge yazılımının diğer gümrük idarelerine yaygınlaştırılması amacıyla Dünya Bankası ihale yöntemleri esas alınarak, önyeterlikli iki aşamalı ihale açılmıştır. İhaleye katılan firmaların nihai teklifleri incelenmiş ve Dünya Bankasına gönderilmiştir. Dünya Bankasından gelecek uygunluğa göre ihale sonuçlanacaktır. Gümrüklerde otomasyonun yaygınlaştırılmasına 2000 yılında başlanması ve 2002 yılının başlarında tamamlanması hedeflenmektedir. Böylece, 2002 yılı başında, gümrük idarelerinin yüzde 95'i otomasyona geçmiş olacaktır.

Diğer taraftan, otomasyon projesi yaygınlaştırma kapsamında olan gümrük idarelerinin altyapı hazırlıklarının tamamlanması amacıyla çalışmalara başlanılmış ve birçok idarenin altyapısı bilgisayar sisteminin kurulması için hazır hale getirilmiştir. Gümrük Müsteşarlığı bünyesinde yürütülen bir diğer çalışma ise, mükellef ile gümrük idarelerinin geniş bir alan ağı üzerinden gerekli iletişimi kurmalarını sağlayacak olan "electronic data interchange" ismini verdiğimiz elektronik veri değişimi yazılımının hazırlanmasıdır. Gümrük otomasyon projesinde kullanılacak olan EDI uygulamasının amacı, gümrük işlemlerini yapmaya yetkili gümrük müşavirleri veya ithalatçı, ihracatçı firma temsilcilerinin beyan bilgilerini, gümrük bilgisayarına, elektronik ortamda, kendi bürolarından belli standartta transfer etmelerini sağlamaktır.

Gümrük İdaresinin Modernizasyonu Projesi tamamlandığında, gümrük işlemlerinin yüzde 95'i elektronik ortamda yapılır hale gelecektir; dış ticarete konu eşyanın gümrük sahasına girmesinden itibaren 24 ile 48 saat içinde fiilî ithal ve ihraç işlemlerinin tamamlanması sağlanacaktır; fiziksel muayene oranı ithalatta yüzde 15, ihracatta yüzde 2'den fazla olmayacak şekilde azaltılacaktır.

Değerli milletvekilleri, sonuç olarak, otomasyonun yaygınlaştırılması ve elektronik veri değişimi uygulamasının bütün gümrük idarelerinde hayata geçirilmesiyle, gümrük idarelerinin, 21 inci Yüzyıla, modernize edilmiş, zaman kayıplarının asgariye indirildiği, suistimale neden olacak ortamın bulunmadığı çağdaş haliyle girmesi hedeflenmektedir.

Yeniden yapılanma çalışmaları, yalnızca gümrük idarelerinin otomasyona geçirilmesiyle sınırlı değildir. 2000'li yıllara değişimle girmeyi hedefleyen gümrük teşkilatının hizmet kalitesinin, etkinliğinin ve verimliliğinin artırılması gerekmektedir. Bu amaçla, 1999 yılının eylül ayında yeniden yapılanma planı kapsamındaki gümrük idarelerinde daha iyi hizmet verebilmek, daha etkin kontrol sağlayabilmek, daha hızlı ve sağlıklı istatistikler üretebilmek, personel ve cari harcamalardan tasarruf etmek amaçlarıyla ve gelişmiş ülkelerdeki uygulamalara paralel olarak, gümrük idarelerimizin sayısının azaltılması planlanmıştır ve gerçekleştirilmiştir.

Gelişmiş ülkelerdeki ihtisas gümrükleri uygulamasının serbest ticaret kurallarına aykırı olması ve ülke ekonomisini korumaya yönelik olması nedenleriyle ülkemizde de gıda, otomotiv, tekstil, ağaç ve deri ürünleri, bitki ve bitkisel ürünler, petrokimya ürünleri konularında faaliyet gösteren ihtisas gümrükleri kurulmuştur.

Geçmiş yıllarda alınan tasarruf tedbirleri nedeniyle yeterli ödenek tahsis edilmemesi sonucunda gümrük idareleri bünyesinde hizmet veren mevcut 24 adet laboratuvarın bir kısmı cihaz ve malzeme ihtiyacı karşılanamamış, cihaz ve malzeme eksikliğinin ciddi boyutlara ulaşması nedeniyle kimyevi tahlil işlemleri gereken etkinlikte yapılamamıştır.

Bu nedenle, gümrük idarelerimizde bulunan tüm laboratuvarların Avrupa standartlarına uygun hale getirilmesi gerekmektedir. Bu husus laboratuvar tahlili gerektiren eşyanın gümrük işlemlerinin hızlı ve doğru bir biçimde tamamlanmasının sağlanması ve en önemlisi vergi kaybının engellenmesi bakımından büyük önem arz etmektedir.

Gümrük Müsteşarlığı, bir yandan küresel ekonominin hızını yakalamaya çalışırken, bir yandan da yasaklanmış ve kısıtlanmış mal ticaretini kontrol altına almaya çalışmaktadır. Uluslararası ticaret hacminin artmasına paralel olarak, uyuşturucu madde, silah ve ticarî eşya kaçakçılığında da artış gözlenmektedir.

Asya ve Avrupa ülkeleri arasında ülkemiz üzerinden gerçekleştirilen yasadışı uyuşturucu madde ve uyuşturucu madde yapımında kullanılan kimyasal madde kaçakçılığının önüne geçilmesi amacıyla, gümrük teşkilatı, imkânları ölçüsünde uğraş vermektedir; ancak, uyuşturucu madde, silah ve ticarî eşya kaçakçılığıyla mücadele uzun zaman alan, çaba gerektiren, teknoloji ve bilgi birikimi isteyen pahalı bir uğraştır. Gümrük mevzuatına göre yapılacak muayene ve kontroller ile her türlü kaçakçılık fiil ve teşebbüslerine karşı etkin mücadele verilebilmesi için ihbarlı ve şüpheli araçların aranması sırasında kullanılmak üzere TIR X-ray cihazları, dedektörler ve büyük çaplı eşyanın tahmil ve tahliyesinde kullanılmak üzere vinç, forklift gibi araçlara ihtiyaç bulunmaktadır.

Saygıdeğer milletvekilleri, gümrük idarelerinin modernizasyonu projesi çerçevesinde yürütülen çalışmalar, ancak yeni Gümrük Kanununun etkin bir biçimde uygulanmasıyla bir reforma dönüştürebilecektir. 5 Şubat 2000 yılında yürürlüğe girecek olan yeni Gümrük Kanunu ve buna bağlı gümrük mevzuatının gereken etkinlikte uygulanması ise, ancak eğitim ve insan kaynakları yönetimine özel önem vermekle olabilecektir.

Gümrük kanunu tasarısının oybirliğiyle kabul edilerek yasalaşmasının, Türk gümrük teşkilatında yapılması gereken reforma ivme kazandıracaklarını düşünüyorum ve bu kanunun yasalaşmasında katkıları olan 57'nci hükümetimize, muhalefet partilerin değerli liderlerine, tüm milletvekillerine ve gümrük teşkilatı bürokratlarına teşekkürlerimi sunuyorum, bütçelerinin hayırlı olmasını temenni ediyorum. (Alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bütçesi üzerinde görüşlerimizi arz ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anayasamızın 59 uncu maddesi, her yaşta Türkiye vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri almayı, sporu kitlelere yaymayı, başarılı sporcuyla korumayı devletimize temel görev olarak vermiştir. Bilindiği gibi, sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmanın temel unsuru, sağlıklı insanlığıdır. Bir milletin bedenen ve ruhen sağlıklı yetişmesinde sporun büyük önem taşıdığı, artık, herkes tarafından kabul edilen bir gerçektir. Gelişmiş ülkelerde 5 ilâ 24 yaş grubunun yüzde 100'ü, 25 ilâ 44 yaş grubunun yüzde 60'ı, 45 ve yukarı yaş grubunun yüzde 15'inin spor yapacağı kabul edilmektedir. Bu değerlere göre, Türkiye'de

1990 rakamlarına göre 35 745 000 kişinin spor yapması gerekmekte ve bu kadar kişinin de spor yapabilmesi için, çeşitli tür ve kapasitede spor tesisine ihtiyaç bulunmaktadır.

Çağımızda ülkelerin kalkınması, sağlıklı ve eğitilmiş insan kaynağına bağlıdır. Ayrıca, spor faaliyetleri, yıllardır, insanların eğitimleri yanında, uluslar tarafından çok etkili bir tanıtım ve propaganda aracı olarak da kullanılmaktadır. Burada amaç, ulusun ve ülkenin kendini ve kültürünü spor vasıtasıyla diğer ülkelere tanıtmasıdır. Bu nedenle, sporda birinci hedef, her yaştaki Türk vatandaşının beden ve ruh sağlığı ile, yeteneklerini geliştirmek için onlara spor yaptırmak; ikinci hedef ise, uluslararası spor müsabakalarında dünya devletleri arasında ön sıralarda yer almaktır.

Sporda bu hedeflere ulaşmak için, her şeyden önce, sporun önemini iyi bilmek ve onu benimsemek gerekir.

Spor, bugün, bir bilim ve endüstri dalıdır; bir sosyal olay olarak ülke insanların kaynaşmasını sağladığı gibi, ülkelerarasında da yakınlaşmayı sağlayabilmektedir.

Spor, güçlü bir istihdam, reklam ve propaganda aracıdır; insanın her yönüyle gelişmesini, güçlü ve sağlıklı olmasını sağlayan, modern çağın hastalıklarına karşı direnci artıran etkili bir vasıtadır.

Spor, gençlerin enerjilerini olumlu yönde kanaliz ederek onları zararlı faaliyetlerden koruyan, ferdi sosyalleştirici, bütünlleştirici, kültürel yabancılaşmayı önleyici güçlü bir eğitim aracıdır.

Pek çok konuda olduğu gibi, spor alanında da yeniden yapılanmanın şart olduğu, daha çağdaş bir teşkilat yapısına gerek olduğu düşüncesindeyiz.

21 inci Yüzyıla girerken, elli yıl gibi kısa bir süreç içinde sporumuzun ulaştığı seviye, özellikle Anadolu'da gösterdiği gelişim büyük önem taşımaktadır.

Ülkemizde sporun daha iyi noktalara gelmesi için, spor yatırımlarına ağırlık verilmesi icap etmektedir. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 2000 yılı bütçesi içinde, mevcut spor tesislerinin bakımı ve iyileştirilmesi, yapımı devam edenlerin de tamamlanması açısından gerçekçi bir planlama görülmektedir.

Ayrıca, yeni spor yatırım projeleri içinde, nüfus yoğunluğu, okullaşma oranı ve öğrenci sayısı, spor kulübü ve sporcu sayısı, yörenin spora olan ilgisi ve isteğiyle spor yapısı; sosyoekonomik ve kültürel gelişme, arsa durumu, kentlerin altyapısı; eğitim, ulaşım ve çalışma yerleriyle ilişkiler; projenin ekonomikliği ve verimliliği, araştırma, geliştirme ve modernize çalışmaları, mahalli katkılar, iklim şartları gibi kriterleri göz önünde bulundurarak, çağdaş, akılcı ve kaynak israfını önleyici bir yaklaşım sergilenmektedir. Bu çağdaş anlayışın Türk sporuna önemli katkılar ve olumlu yenilikler sağlayacağı düşüncesindeyiz.

Bu vesileyle, 2000 yılı bütçe kanununun hayırlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum. (ANAP, DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Serdaroğlu.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, Antalya Milletvekili Sayın Osman Müderrisoğlu. (MHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, süreleri eşit mi paylaşıyor arkadaşlarımız; ikaz edeyim mi paylaşım konusunda?

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Evet Sayın Başkan.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Müderrisoğlu.

MHP GRUBU ADINA OSMAN MÜDERRİSOĞLU (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri ve televizyonları başında bizleri izleyen aziz vatandaşlarımızı hürmetle selamlar, içinde bulunduğumuz ramazanı şerifin rahmete vesile olmasını Cenabı Hak'tan niyaz ederim.

Görüşmekte olduğumuz 2000 yılı bütçe tasarısında yer alan Vakıflar Genel Müdürlüğü bütçesine dair konuşmak üzere, şahsım ve Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Sayın milletvekilleri, insanların en hayırlısı, insanlığa hizmet edendir. Türk İslam düşünce sisteminde çok özel bir yeri olan vakıf müessesesi, bu düşünceyle kurulmuştur. Müslüman Türklere vakıf, hem kuruluş hem de işleyiş açısından hayatın tüm alanlarını kapsayan önemli bir mahiyet almıştır; eğitim, sosyal yardımlaşma, sağlık, imar, bayındırlık, haberleşme ve güzel sanatlar gibi hem mevzu itibarıyla hem de potansiyel bir güç kaynağı şeklinde kendini göstermiştir.

Hayır yapmak maksadıyla yola çıkan vakıflar, özel hukuk tüzelkişiliği vasfını taşıyan kendi iradelerini- devletimizin genel koordinatörlüğünden de yararlanarak- kendilerini hukukî teminat altına alan kurumlardır.

Bir hastalıktır bizde, nedir anlayamadım; İon eserleri, Roma eserleri, Bizans eserlerine bakılır, üzerlerine titrenir, toplu iğneyle aslı bozulmasını diye uğraşılır.

Şuna dikkat edilmesini önemle istirham ederim: Arkeolojik eski eserlere düşman değilim, fanatik bir insan da değilim, bağnaz da değilim. Yüzümün sert, ifadelerimin keskin olduğuna bakmayın. Allah'a şükür, gönlüm herkese, kayıtlar ötesinde iyi duygularla doludur. Bu eserler, Bizans'ın, Roma'nın mali değildir, benim kültür hazinelerimdir. Bununla beraber, milli hüviyetime, milli pasaportuma, ecdadımdan kalana bakmaya mecburum. Anadolu'yu Türk kılan, gelecek nesillere kalacak olan, dünya tarihine "Türk'ündür, Türk'tür" diye geçecek temel eserler bu eserlerdir. Evvela bizim olanlara bakalım, bunlara, öz ana olalım, bunlara has evlat olalım; üvey evlat, üvey ana olmayalım. Kanaatim odur ki, bugün yapılan bütün tamirat, restorasyon ve arkeolojik çalışmalar, öz ana ve öz evlat olarak, İon, Roma ve Bizans eserleri için yapılıyor. Ceddinden kalan benim sanat eserlerime ise üvey evlat gibi, üvey ana gibi bakılıyor. Bunlara, artık, öz ana, öz evlat gibi bakmanın zamanının geldiği kanaatindeyim.

Değerti milletvekilleri, biraz da, vakıflara, vakıfların geleceğine ışık tutmak istiyorum. Geçmişte çok geniş bir hizmet halkası olan vakfımızın 21 inci Yüzyıla ulaşmasına sayılı günler kalmıştır. Bu durumda, vakıflarımızı, gelişen teknolojiye, globalleşen dünyaya nasıl adapte edeceğiz? Geçmişte çok yitce ve kalıcı hizmetler veren bu kurumlarımızın Türk sosyal devlet yapısında yeri ne olacaktır? Kuruluş ve işleyişinde manevî unsurların ağırlığı daha fazla hissedilen vakıf, materyalist ve seküler düşünce taşıyan insanlar tarafından nasıl algılanacaktır? 21 inci Yüzyılın öncelikli problemi budur. Geçmişten bize intikal eden vakıflarımız ile 903 sayılı Yasayla yeni kurulan vakıflar, bu sorunu mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır.

Bir diğer problem de, bazı çevrelerce hâkim kılınmak istenilen aşırı merkezîyetçi sistem ve bürokrasiden dolayı vakıf kurma işlemlerinin yavaşlaması, hatta, durma noktasına gelmesidir. Bin yıldır hizmet veren, Türk-İslam geleneğinde mümtaz bir yere sahip olan hür teşebbüs ve ademî merkezîyetçi bir idarenin en güzel örneklerini sergileyen vakıflarımızı, âdeta, cendereye sokarcasına, merkezî ve aşırı bürokrasiye dayalı bir yönetime teslim etmek, bu kurumu, gerçek fonksiyonunu ifa edemez hale sokmak anlamına gelecektir. Gayeleri ve hizmet alanları birbirine çok yakın ve sermaye birikimi sınırlı bulunan vakıfları, belli statüyle bir çatı altında toplamanın gerçekleştirilmesinin zorluğu, günümüz vakıfçılığı için en büyük endişe konusudur. Bilhassa irticai faaliyetleri önleme maksadıyla vakıflara yapılacak müdahaleler, çaplı ve kaliteli hizmetlerin verilmesini önle-

diği gibi, küreselleşen dünyamızda devletin hizmet yükünü daha artırarak, hizmet görmesini zorlaştıracaktır. Vakıflarımız için bu engeller kaldırılmadıkça, ilave tedbirler ve teşvikler getirilmedikçe, bu büyük hayır ve hizmet kuruluşları, giderek yok olmaya mahkûmdur.

Değerli milletvekilleri, 2762 sayılı Vakıflar Kanunu kapsamı içinde kalan, İslam hukukuna dayalı, cumhuriyetimize intikal eden eski ve yeni vakıflarımızdan daha verimli hizmet alınabilmesi için, acilen yeni mevzuat düzenlemesine gidilmesi artık kaçınılmazdır. Halen, bütçesini gördüğümüz Başbakanlığa bağlı Vakıflar Genel Müdürlüğünün kuruluş yasası, maalesef, yoktur. Maalesef, yirmi yıldır, işlemler, 227 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle yürütülmektedir. Bu güzide idaremizin, gecikilmeden, bazı yeni yasalarla takviye edilmesi, 2762 sayılı kanunda gösterilen hizmetlerin yerine getirilebilmesi için şarttır. Bunları şöylece sıralamak mümkündür: Vakıflar Genel Müdürlüğüne emanet edilmiş mazbut ve mülhak taşınmazların sağlıklı bir envanteri henüz yapılmamıştır, derhal yapılması lazım. 2762 sayılı Vakıflar Kanununun 27 ve 30 uncu maddelerini değiştiren 2888 ve 4103 sayılı yasalarca öngörülen, icareli ve mukataalı vakıf emlakinin envanterinin yapılması lazım.

1997 yılında vakıf kiralarnın artırılması için Yüce Meclisimizce çıkarılan 4331 sayılı Yasanın bazı maddeleri bir parti grubu tarafından Anayasa Mahkemesine götürülerek iptal edilmiş, yargı kararlarıyla yapılan uygulamalar sonucu, vakıf kiracılarına emsallerinden farklı bedeller bildirilerek, kiracılar arasında hoşnutsuzluklara neden olunmuştur. Memleketim Antalya'da, şehrin en güzel yerinde bulunan Vakıf İşhanı, bu yasanın uygulanması sonucu berbat bir duruma gelmiş, kiracıların yüzde 70'i işyerlerini terk etmiştir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü, Türkiye'nin imkânları ölçüsünde, kısır bir bütçeyle çıkmıştır. Doğil vakıfların korunup kollanması, bir tekini bile restore edemez durumdadır. Geçtiğimiz yıllarda bu güzide kuruluşumuza Akaryakıt Fonundan yüzde 1 destek verilmekteyken, maalesef, son yıllarda bu destek kesilmiştir. Yine, Maliye Bakanlığı, 7044 sayılı Yasaya istinaden, ülke çapında sayıları 10 000'i bulan eski vakıf eserlerinin restorasyonu için, 20 yıldan bu tarafa tek kuruş koyamamıştır.

Vakıflar bütçesinin, Yüce Milletimize hayırlı uğurlu olmasını temenni eder, saygılar sunarım. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bıçakçioğlu, buyurun efendim.

MHP GRUBU ADINA ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Trabzon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, Gümrük Müsteşarlığı bütçesi üzerindeki görüşlerimizi belirtmek üzere söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Fakat, Gümrük Müsteşarlığı bütçesine, çok kısa, birkaç cümleyle değinmek zorundayım. Çünkü, dñn, memleketim olan Trabzon'a gittim, bizim Araklı İl Genel Meclisi Üyemizin cenaze törenine katıldım. Kendisine, buradan, bir kez daha Allah'tan rahmet diliyorum. Bu konuşmayı, çünkü Trabzon seyahatim üzerine ayırmak istiyorum. Fakat, Gümrük Müsteşarlığıyla ilgili olarak, Sayın Bakanımıza, yapmış olduğu çalışmalardan dolayı da teşekkürü bir borç biliyorum. Çünkü, maalesef, Fransa'da 83, Almanya'da 96, İtalya'da 61, Belçika'da 17 gümrük kapısı varken, Türkiye'de 209 gümrük kapısı bulunmakta idi. Sayın Bakan, güzel bir hareket yaparak, bu gümrük kapılarının sayısının azaltılması gerektiği inancıyla bunları aşağıya çekmektedir. Bu konudaki çalışmalarını destekliyoruz.

Bir de, bu Gümrük Müsteşarlığı konusunda benim hep yıllardır düşündüğüm, gümrük dediğimiz zaman aklımıza dışicaret gelir de, Dış Ticaret Müsteşarlığı ile Gümrük Müsteşarlığının neden aynı bakanlık çatısı altında toplanmadığıdır. Bunu da, burada, bu konuyla ilgili son söz olarak söylemek istiyorum.

Efendim, Sayın Adalet Bakanımız, iki gün önce, Trabzon seyahatinde, 1999 yılı fındık bedellerinin mart ayının sonunda verileceğini söylemiştir. Biz, bu hükümeti temsil eden bir siyasi partinin milletvekiliyiz. Hükümet, bizi Mecliste nasıl çalıştırıyorsa, çıkmış olduğu, seçilmiş olduğu seçim çevresi Trabzon'dan milletvekili olmuş, bakan olmuş Sayın Bakanımızın da, fındık üreticisinin alacağı konusunda hükümeti çalıştırması gerektiği inancındayım.

MURAT AKIN (Aksaray) -- Pancardan da bahset.

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Devamla) -- Mutlaka...

Şimdi, sayın milletvekilleri, ben, yeni seçilmiş bir milletvekili olarak üzüldük belirtiyorum. 18 Ağustos'ta yaşamış olduğumuz depremden sonra, Sayın Başbakanımızın vermiş olduğu "fındık üreticisinin parası -eylül ayında demıştır bunu- peşin ödenecektir" sözü üzerine, biz de, seçim bölgesinde bu sözün arkasında durmuşuzdur; fakat, bildiğiniz gibi, deprem, Batı Karadeniz Bölgesinde ağırlıkla olmuşsa bile, bunun ekonomik yıkımı, Doğu Karadeniz Bölgesini vurmuştur. Her iki bölge, fındık üretiminin olduğu bölgedir. Sadece, depremden sonra Trabzon'a -valilik rakamlarını veriyorum, dün aldığım rakamları veriyorum- 4 773 aile geri dönmüştür ve bu aileler, valiliğe, yardım için müracaat etmiştir. 2 435 ilköğretim öğrencisi de, deprem bölgesindeki okullardan nakil almış, Trabzon'daki okullara kayıt yaptırmıştır.

Şimdi, biz, üçbuçuk ay önce fındığını teslim etmiş üreticinin fındık parasını mart ayında vereceğiz dersek, bu insanları, bu ramazan gününde, bayram arifesinde hayal kırıklığına uğratmış oluruz. (FP sıralarından alkışlar)

Cenazede başsağılığına gelen her insanın başsağılığından sonra bana söylediği tek söz şudur: "Dün, Bakan böyle bir açıklama yaptı. Biz, devletimize güvendik; 600 000 liraya tüccara fındığımızı satmadık, 1 020 000 lira ilân eden devletin Fiskobirlik'ine güvendik, fındığımızı verdik."

Ben buradan rica ediyorum, sayın bakanlardan rica ediyorum. Dün akşam, Adalet Bakanımız ve Hazinesen sorumlu Devlet Bakanımız burada oturuyordu. Yine, üzümlere belirtiyorum, telefonlar susmuyor.

Trabzon'da, bugüne kadar bir şey konuşuluyordu. Trabzonspor neden başarısız; bu konuşuluyordu. Eğer, fındık parası Trabzonsporun önlüne geçmişse, Trabzonlu, Karadenizli, artık taşmak üzeredir.

Bakınız, Hazinesen sorumlu Sayın Bakanın dün akşamki konuşmasından, aldığım tutanakten aynen okuyorum: "Fındıkta, 57 trilyon liralık alım yapılmış. Üreticiye 33 trilyon lira ödenmiştir." Pes doğrusu! Bugüne kadar, fındıkta 156 trilyonluk alım yapılmış; 95 trilyon borç vardır. (FP ve DYP sıralarından alkışlar) Bunu, muhalefet olarak alkışlamamızı istemiyorum; bu bir gerçek.

Şimdi, şayet, Fiskobirlikten sorumlu... Biz, bir hükümetin ortağıyız. Bu hükümetin vebali de sevabı da, bu hükümete ortak olan partilere aittir. Fiskobirlikten sorumlu Bakan Milliyetçi Hareket Partili, Hazinesen sorumlu Bakan Demokratik Sol Partili de, fındık parası ödenmiyorsa, bu, Milliyetçi Hareket Partisinin beceriksizliğinden, iş bilmezliğinden değildir.

MURAT AKIN (Aksaray) -- Sizi çalıştırmak istemiyorlar.

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Devamla) -- Bu, hükümetin bir politikasıdır. Bunda, herkesin vebali vardır. Yani, davul benim boynumda, tokmak sizin elinizde değil. Lütfen... Para yoksa, para bulunacak; para borçlanılacak, para bulunacak; çünkü, Karadeniz Bölgesi, deprem geçirmiştir.

Karadeniz bölgesindeki insanların tek geçim kaynağı o fındıktır. Bayram arifesinden önce, ümit ediyorum, arzu ediyorum...

BAŞKAN – Sayın Bıçakçioğlu, siz de sürenizi tamamladınız; 2 dakika geçiyor efendim.

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Devamla) – Bir dakika Sayın Başkanım.

En az, hiç olmazsa, 500 kilosuna kadar olan fındığın parasının verilmesini rica ediyorum ve sizleri saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Bıçakçioğlu.

Kütahya Milletvekili Sayın Seydi Karakuş. (MHP sıralarından alkışlar)

Efendim, süreniz işliyor; onun için, ön taraflara doğru ikamet buyursanız...

MHP GRUBU ADINA SEYDİ KARAKUŞ (Kütahya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bütçesiyle ilgili, Milliyetçi Hareket Partisinin görüşlerini ifade etmeye çalışacağım.

Türk Milletinde, spor, çok büyük önem taşımış, İslamiyet öncesi ve sonrasında, devletin tam desteğini almıştır. Ordu-millet havası içerisinde yetişen Türk Halkının sürekli başarı sağlaması, Türk kültüründen kaynaklanan ve boş zamanlarında bile sürekli yapılan ata sporları, atıcılık, cirit, güreş, kılıç gibi o günün sporları, tarihî başarıımızdaki faktörlerin başında gelmektedir.

Osmanlı Devleti, sporu, bir savaş aracı olarak görüp, bunu, bilimle bütünleştirerek en üst seviyeye ulaştırmıştır. Spor, sadece orduda ve devletin ileri gelen makam, mevki sahibi kişileri arasında değil, halk arasında da tutku haline gelen bir uğraş olmuştur; yani, bugün yaygınlaşmasını arzuladığımız kitle sporu, o dönemlerde oluşturulmuştur. Aynı zamanda, spor ve sporcuya verilen önem, devletin spora bakışı, spor aktivitelerinin centilmenliğe dayalı ve belli kurallar altında oynanması, koruyucu bir nitelik taşıması, programlı at yarışlarının Bursa'da 1326 yılında, Avrupa'da ise 1609 yılında yapılması gibi konularda, diğer ülkelerle mukayese edilemeyecek bir üstünlüğe sahibiz.

Genç Türkiye Cumhuriyetinde ise, 1938 yılında, Mustafa Kemal'in talimatlarıyla çıkarılan 3530 sayılı Beden Terbiyesi Kanunu, gençliğin ve halkın spor organizasyonlarını yapmak; bu organizasyonlar için araç, gereç, tesis temininde bulunarak, vatandaşları fiziken ve zihnen zinde kılmak; bilinçli sporcu, antrenör, monitör gibi eğitimcilerini yetiştirmek amacını esas almıştır.

1938 yılından 1982 yılına kadar, gençlik ve sporla ilgili hiçbir yasal düzenleme yapılmamıştır. 1982 Anayasasının 58 ve 59 uncu maddeleri, gençliği, sporu ve sporcuyu düşünen ve koruyan önemli iki madde olarak ilk defa da Anayasamıza girmiştir. 1986 yılına kadar devam eden 3530 sayılı Kanunda bazı değişiklikler yapılarak 3289 sayılı Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun şekline dönüştürülmüştür.

Gençliği ve sporu dolaylı olarak desteklemesi gereken yasal sorumluluk, 1580 sayılı Belediye Kanunu ile 3360 sayılı İl Özel İdaresi Kanunudur. Bu iki kanunun, sporun yapılışı, eğitimi ve organizasyonu değil, spor tesisi yapımı noktasında sorumlulukları vardır. Ayrıca, Millî Eğitim Bakanlığının, okul içi spor organizasyonlarıyla, üniversitelerin, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü işbirliğiyle yapılan ve kendi içlerinde yaptıkları öğrenci faaliyetleri mevcuttur.

3813 sayılı Özerk futbol yasası, sadece profesyonel futbola dönük hizmet vermektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin 8 ile 30 yaş arasındaki gençlik ve spor ordusundaki etkilenen nüfus yüzdesi yüzde 65 civarındadır. Bir de seyirci oranlarını bunlara eklerseniz yüzde 80 etmektedir.

Gençliğin ve sporcu velilerinin olayların içerisinde görülmesi halinde hemen hemen vatandaşımızın tamamını yakından ilgilendiren Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bu zamana kadar gerektiği ölçüde maddî ve manevî ilgi ve desteği görmemiştir.

Gençliğimizin, giderek artan kötü alışkanlıkları, emniyet istatistiklerine bakıldığında, asayişteki her gün çoğalan olumsuz hadiseler, okullardaki başarıların düşük, disiplinsizliğin büyük olmasındaki gerçekler, genelde olduğu gibi, gençlerimizde de hızla artan ahlak buhranının hepimizi rahatsız ettiği inancındayım.

Gelişmeyle doğru orantılı olan beslenme alışkanlığımız ve enerjik olan gençliğin serbest zamanlarında dinamik enerjisini, spor, güzel sanatlar gibi etkinliklerle gidermediği zamanlarda zararlı davranışlarla gideceği aşıkardır. Geleceğimizin teminatı olan gençlerimizin, sağlıklı ve üretken bir nesil olarak ülkemize kazandırılması hepimizin vicdanî ve anayasal sorumluluğundadır. Yine, ülkelerarası yarışın bir boyutu olan sporda, temsil gücü iyi sporcular yetiştirerek başarı sağlama mecburiyeti ortadadır.

Değerli milletvekilleri, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğümüz, bu zamana kadar bakanlıklar bünyesinde yer değiştirerek kendi bakanlığını bulamamıştır. Bakanlıklar arasında, Devlet Bakanlığı, Spor Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı gibi bakanlıklarda yer değiştirmiştir.

BAŞKAN – Sayın Karakuş, süreniz tamamlandı; ama, ister devami edin, ister etmeyin, o takdir sizin; arkadaşımızın hakkını kesiyorsunuz, onu bilesiniz.

SEYDİ KARAKUŞ (Devamla) – Devam ediyorum.

1945 yılından beri de 55 genel müdür, 1965'ten bu yana 26 bakan ve 3 bakanlık değiştiren bu kurumda, siyasî ve yönetim istikrarsızlığı, doğal olarak, görülmüştür. Bunun yanında, genelde konuyla ilgili olmayan bölge müdürleri ve personelleri bünyesinde istihdam ettiği için gerçek sahibini bulmada zorlanmıştır.

Bütün bu olumsuzluklara rağmen, sporun ülke çapında yayılıp yaygınlaştırılarak organize edilmesi görevini üstlenmiş bu kurumumuzda görev yapan 6 170 amatör spor kulübü bulunmaktadır. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne bağlı sporcu sayısı, bayan ve erkek olmak üzere, 150 486'dır. Futbol kulüpleri haricindeki kulüp sayısı 5 300'dür. Bu rakamları dikkate aldığımızda, gelişmiş ülkelerle, bilhassa Avrupa ülkeleriyle karşılaştığımızda, maalesef, şu sonuçları görebiliyoruz: Almanya'da 80 000 kulüp, İtalya'da 70 000 kulüp, Fransa'da 165 000 kulüp, Hollanda'da 36 000 kulüp, Belçika'da 17 500 kulüp; tekrar ediyorum, Türkiye'de de 5 300 kulüp. Kulüp başına düşen sporcu sayısı Avrupa'da 1 000'in altındayken bizde 12 000'in üzerindedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; mesleğim spor olduğu için, müsaade ederseniz, konumu tamamlayayım.

BOZKURT YAŞAR ÖZTÜRK (İstanbul) – Haydi Seydi...

SEYDİ KARAKUŞ (Devamla) – İnsanın yaratılışından güntümüze kadar önemini koruyan sporun yaygınlaştırılarak sadece yarışma amaçlı değil, sağlık için de yapılabilmesi konusundaki çalışmalar, 57 nci hükümetin önemli görevlerinden biri olmalıdır.

Spora hizmet noktasında Özel Beden Eğitimi ve Spor Tesisleri Yönetmeliğinin yeniden düzenlenmiş olması, asker sporculara yapılan kolaylık, spora olan desteğin artırılmasında hukukî desteği ortaya koymuştur.

Gençliğin ve sporun önemini iyi değerlendirip olumlu sonuçlar alınması için gerekli gayreti gösteren 57 nci hükümetin, teşkilatın yeniden yapılanmasında, tesis yapımında illerin özellikleri göz önüne alınarak yatırım yapılmasında, spora tesis yapımında seferberliğe geçilmesinde özel gayret sarf edeceği kanaatindeyiz.

Ayrıca, başarılı sporculara verilen ödüllerin daha iyi şartlara çekilmesi, bünyesindeki personel yenilenmesinde beden eğitimi spor yüksekokulu ve beden eğitimi spor bölümlerinin ilgili mezunlarının istihdamı, belirli seviyedeki başarılı sporculara "devlet sporcusu" unvanının verilmesi, federasyonlara özerklik sağlanması, futboldaki amatör-profesyonel ayırımının ortaya çıkardığı problemin ortadan kaldırılması için gereken çalışmaların yapılması, bu hükümetin görevleri arasında olmalıdır.

BAŞKAN – Sayın Karakuş, arkadaşınıza süre kalmadı; onu bilmenizi isterim.

SEYDİ KARAKUŞ (Devamla) – Tamamlıyorum efendim.

Ülkemizin ekonomik sıkıntısı sebebiyle, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 2000 yılı bütçesi yaklaşık 42 trilyon lira olarak öngörülmüştür. Bu kadar önem taşıyan bir fonksiyonu yerine getiren bu kurumun daha büyük bütçeye sahip olması, hedefimiz olmalıdır.

Bu düşüncelerle, 2000 yılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bütçesinin ülkemize hayırlı olmasını temenni eder, halkımızın ramazanını kutlar, hepinize saygılar sunarım. (MHP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Öztürk, buyurun.

3 dakika süreniz kaldı efendim.

BOZKURT YAŞAR ÖZTÜRK (İstanbul) – Sayın Başkan, bir 3 dakika da siz eklersiniz.

BAŞKAN – İlave olarak 2 dakikadan fazla süre veremiyorum; çünkü Fazilet Partisi sözcüsüne de 2 dakika verdim; size de 2 dakika vereceğim.

MHP GRUBU ADINA BOZKURT YAŞAR ÖZTÜRK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Danıştay bütçesi konusunda Milliyetçi Hareket Partisinin görüşlerini anlatmak için huzurlarınızdayım.

Danıştay, kuvvetler ayrılığı ilkesiyle, yargının, yürütmenin eylem ve işlemlerini denetlemesini sağlayacak hassas dengeler üzerine kurulmuş hem ilk hem de üst derece yargı merciidir. Değişik sebeplerle de olsa, idarî yargı ve doğal olarak Danıştay, asırları aşmış başarılı çalışmaları yanında birçok tenkitlerin ve sızlanmaların da hedefi olmaktadır.

Kanaatimce, Danıştaya yöneltilen tenkitlerin bir kısmı yasalardan kaynaklanmaktadır. Birincisi, Danıştay üyelerinin dörtte birinin bazı üst görevlerde bulunmuş ve belli süre görev yapmış olanların arasında Cumhurbaşkanı tarafından seçilmesidir. Burada konu, seçimin Cumhurbaşkanı tarafından yapılması değildir. Hukuk tahsili görmemiş, adli veya idarî yargıda savcılık veya hâkimlik yapmamış, adaletin ayrıntılarını ve adalet ve toplum psikolojisini bilmeyen bir insanın hâkimlik yapabilmesi mümkün değildir.

Aslında bu olay, ülkemizde ve dünyada yargının çıkmazı olarak görülmektedir. Bir hâkim karar verirken, birkaç gün tutuklatacağı insanın hayatında çok şeylerin değişeceğini düşünmelidir. Özellikle, kamu görevlisi olup, yangından mal kaçırıcısına, acelece ve hukuk dışı, görevinden alınan insanlar için vereceği yürütmenin durdurulması kararının, ne kadar önemli olduğunun bilincinde olması gereklidir.

Bundan da daha önemlisi, değişik kamu görevlerinden Danıştay üyeliğine seçilenlerin, bundan sonra da, Cumhurbaşkanınca, Anayasa Mahkemesi üyeliklerine de seçilebilmeleridir. Böyle bir seçimle de, bu üyeler, doğrudan adli yargının davalarına da bakacak duruma gelmektedir. Bilindiği gibi, Anayasa Mahkemesi aynı zamanda Yüce Divan görevini de yerine getirmektedir; devlet

adamlarını yargılayabilmekte, gerektiğinde idam cezası bile verebilmekte, siyasi partileri bile kapatabilmektedir.

Sayın milletvekilleri, şimdi düşünmek gerekir, ömrünün bir gününü hukuk veya adalet mesleğinde geçirip geçirmediği, adliyenin havasını hiç teneffüs etmemiş bir insanın, idam yargılamasında ve kararında hâkim sıfatıyla imza atabilmesi ne kadar korkunç bir sorumluluktur!

Güntümüzde yürütmenin işlem ve eylemleriyle ihlal ettiği insan hakları, iç hukuk meselesi olmaktan çıkarılmış, insanlık meselesi haline getirilmiştir. Bugün birtakım idarî tasarrufların, idarî yargı denetiminin, hatta uluslararası hukukun, yani Avrupa Konseyi denetiminin dışında tutulması, başlıbaşına bir dilne takılıp kalma ve devletin imzaladığı uluslararası sözleşmelerin kanun olduğunun unutulması olaydır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – 2 dakika süre veriyorum; lütfen, toparlayınız efendim.

BOZKURT YAŞAR ÖZTÜRK (Devamla) – Türkiye Büyük Millet Meclisi bunlara çözüm bulacak güçte olduğunu ispatlamalıdır. Buna getirilecek çözüm, ülke hukukumuz, imzaladığımız uluslararası sözleşmeler ve kurumların birbirleriyle uyum çalışmaları açısından çok önemlidir.

Değerli hizmetleri yanında, Danıştayın en çok eleştiri alan yönü, bazıları için birkaç saat içinde yürütmeyi durdurma kararı verebildiği halde, bazı davalarda aynı duyarlılığı göstermemesidir. Esasen, ülkemizde kamu görevlilerinin atanmaları, yükselmeleri ve görevden alınmalarıyla ilgili usul ve esasları, kanunla belirlenmiştir.

Elbette ki, Anayasanın 125 inci maddesinin dördüncü fıkrasının sonuna sıkıştırılmış "yürütme görevinin yerine getirilmesini kısıtlayacak, idarî eylem ve işlem niteliğinde veya takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı verilemez" hükmü çok etkili olmaktadır. Ancak, bu takdir kullanmak da, hukuka uygun sebeplere dayanmak ve gerekçeli olmak zorundadır.

Bunun yanında, Anayasamızın başlangıç kısmında, ferdin insan hakları "millî kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme, maddî ve manevî varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu" hükmüyle korumaya alınmıştır. Öğrenim hakkı ise "Bilim ve Sanat Hürriyeti" başlıklı 27 nci maddesiyle kesin garantiye alınmış iken, yasalar ve yasalarda açık hükümler olmadığı halde, içtihadattan içtihat, yani yorumdan yorum çıkarılarak, Anayasaya aykırı olarak bilim edinme, öğrenme, iş ve meslek sahibi olma hakkına ve hürriyetine, kılık-kıyafet bahane edilerek engel olunmakta ve bunlar, Danıştaydan da olur alabilmektedir. Bütün bunları, vatandaşlarımız kadar, değerli Danıştay mensuplarının da derinden düşünüp, yeniden değerlendireceklerini, çözümlerini de üreterek, hak ve hürriyetlerin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BOZKURT YAŞAR ÖZTÜRK (Devamla) – Sayın Başkan, bağlayacağım.

BAŞKAN – Efendim, ben süre vermiyorum; 2 dakikalık ek süre verdim, süreniz tamamlandı. Teşekkür ediyorum.

BOZKURT YAŞAR ÖZTÜRK (Devamla) – Bağlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Efendim, hayır, süre vermiyorum.

Genel Kurulu selamlıyorsanız...

BOZKURT YAŞAR ÖZTÜRK (Devamla) – Sözlerime son verirken, Şûrayı Devlet, Devlet Şûrası ve Danıştayda tarih boyunca milletimize hizmet vermiş olanlara rahmet, minnet ve şükranlarımı, halen görevi yürütenlere de sevgi ve saygılarımı sunarım. (MHP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, özellikle, grupları adına üçer dörder kişi olarak konuşan arkadaşlarımızın, takip eden arkadaşımızın hakkına riayet etmesinin, Tüzük ve objektif kurallar gereği olduğunu bilmelerini isterim. Ben süreye harfiyen uyuyorum, bu konuda hiçbir tavizim olmayacaktır, bunu bilmenizi isterim.

Demokratik Sol Parti Grubu adına, Eskişehir Milletvekili Sayın Necati Albay; buyurun.

Süreleri eşit mi paylaşıyorsunuz efendim?

NECATİ ALBAY (Eskişehir) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Albay.

DSP GRUBU ADINA NECATİ ALBAY (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli üyeler; Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün 2000 yılı bütçesi üzerinde, Demokratik Sol Parti Grubu adına görüşlerimizi belirtmek için söz aldım; Grubum ve şahsım adına sizleri saygıyla selamlıyorum.

Vakıf, kişilerin hiçbir tesir altında kalmadan, kendi istek ve rızasıyla, bir malı, bir akarı, bir gayrimenkulü mülkiyetinden çıkararak, gelirleriyle, hayır ve hasenat işlerinin görülmesi amacıyla sonsuza dek kullanılmak üzere tahsisinden doğan bir kavramdır. Diğer bir ifadeyle, vakıf kuranlar, şahsı mallarını vakfetmeli, idamesi için de, personel giderlerini karşılamak üzere, ayrıca, gelir getiren mallar bırakmalıdırlar; klasik anlamda, vakfın tanımı da bu olsa gerektir.

"İnsanların en fazla muhtaç olduğu şeyi vakfetmek, vakıfların en hayırlısıdır" ilkesinden hareketle ve Türk toplumunun yardımlaşma ve dayanışma duygusu ve muhtaç olana verme hasetiyle kurulan ve bir bakıma, tarihte bilinen en eski sivil toplum örgütü olan vakıflarımızın tarihi, İslamiyetin kabulünden öncesine kadar uzanmaktadır. Nitekim, İslamiyet öncesi Buda Dinine mensup Türkler yanında, Bizans'ta, Roma'da ve Yunan'da vakıf benzeri kurumların İsa'dan önce mevcut olduğu bilinmektedir; ancak, İslamiyetin kabulünden sonra, bu kurumların, özellikle bizim toplumumuzda kazandığı kişilik ve yaygınlığı bir başka toplumda görmek olası değildir.

Vakıflar, Osmanlılarda daha büyük gelişmeler göstermiş, toplumun eğitim, sağlık, sosyal güvenlik gibi en temel ihtiyaçlarının yanında oldukça ayrıntılı olarak diğer bazı konularda da hizmet vermiştir. Örnek olarak, sakat leyleklerin tedavisi gibi amaçlarla da vakıflar kurulmuştur.

16 ncı Yüzyıl başlarında, Osmanlı İmparatorluğu topraklarının beşte 1'i vakıf topraklarından oluşuyor ve vakıf topraklarından sağlanan gelirler bütçenin yüzde 12'sini karşılıyordu. 18 inci Yüzyılın sonlarına doğru ise, devlet bütçesinin hemen hemen yüzde 25'i vakıf gelirlerinden sağlanmaktaydı; ancak, günümüzde, bırakınız devlet bütçesine katkıyı, cumhuriyet döneminde kurulan 4 500'e yakın vakıftan, özellikle 1980-1998 yılları arasında kurulan 3 985'i başta olmak üzere pek çok yeni vakıf devlete yük olmakta, devlet bütçesinden pay talep etmektedir.

Kuşkusuz, bu, vakıflarımız açısından oldukça üzüntü vericidir. Peki, ne olmuştur da vakıflar birdenbire böylesine mantar gibi çoğalmış, yardım etmek yerine yardım alır duruma gelip, amacı dışına çıkmıştır? Geriye baktığımız zaman, bunun, 1967 tarihinde Büyük Millet Meclisinden çıkan 903 sayılı yeni Vakıflar Kanununun doğal sonucu olduğunu görmekteyiz. Ancak, 1967'den 1980'e kadar geçen onüç yıllık süre içerisinde 3 391 yeni vakıf kurulduğu halde, 12 Eylül 1980 tarihinden sonra derneklerin valilikçe kapatılmasını, açılan davaların da en az iki yıl sürmesini fırsat bilen dernek yöneticileri, 1967'de Bakanlar Kurulunun vakıflara sağladığı, tanıdığı vergi bağışıklığı sonucu vergi yasalarında yapılan düzenlemelerle, vakıflara yapılan bağışların özendirilmesinin de doğal sonucu olarak, hızla vakıflaşma yoluna gitmişler ve amaçlarına da ulaşmışlardır.

Değerli üyeler, Vakıflar Genel Müdürlüğü, 2762 sayılı Vakıflar Kanunu ve Vakıflar Tüzüğü hükümleri gereğince, tek bir tüzekşi olarak kabul edilen ve idaresi kendine devredilmiş mazbut vakıfların sevk ve idaresi yanında, mütevellileri tarafından yönetilen, mütevelliliği şer'iliğine şart edilmiş bulunan mülhak vakıfların ve yeni vakıfların da kontrol ve denetiminden sorumludur.

Vakıfların bu görevlerini irdelediğimizde, iki önemli sorunla karşı karşıya olduğumuzu görüyoruz. Bunlardan ilki, yeni vakıfların kontrol ve denetiminde karşılaşılan sorunlar ve bu alandaki yetersizliklerdir. Gerçekten, günümüzde kurulmuş olan yeni vakıflara bir baktığımızda, bu vakıfların, toplum yararına sayısız hizmet veren vakıflar olduğu tespit edilmiştir; ancak, bunun yanında, son derece masumane maskeler altında çeşitli kamu kuruluşlarına yerleştirdikleri değişik unvan ve görev kademesindeki adamlarıyla, adım adım hedeflerine ulaşmak ve Atatürk'ün kurduğu laik, demokrat Türkiye Cumhuriyetinin temeline dinamit koyarak yıkmak isteyen ya da çirkin emellerle, yöneticilerine "bacı" adı verdikleri kadınlarla harem kuracak kadar sapkınlık içerisinde olan, saray hayatı yaşayacak kadar ileriye gidebilen vakıflara da rastlayabiliyoruz. Dahası, kimi yeni vakıflar da, yasanın kendilerine sağladığı olanaklardan ya da yasal boşluk ve esnekliklerden yararlanarak, birer soygun aracı, soygun mekanizması gibi faaliyet göstermektedirler.

Vakıfların temel espi ve amacı, vakıf gelirlerinin hayır ve hasanat işlerinde kullanılması olduğu halde, pek çok yeni vakıfta bu amaca yönelik hizmetlere rastlayamıyoruz. Vakıf mevzuatında ticaret yoktur, şirket yoktur; kurulan pek çok yeni vakıf, bünyesinde oluşturdukları şirketlerle, vakıf amacı dışında, vergi ödemeden ticaret yaparak, vakıfları kazanç kapısı yapmışlardır. Bu tür, amacı dışına çıkan vakıfların iştirakleri de olan şirketler, mutlaka takip edilmeli, yasal mekanizmalar işletilmeli veyahut da kapatılmalıdır. Böylece, halkın aldatılmasına izin verilmemelidir.

Biz, Demokratik Sol Parti olarak, kuruma yeni kadroların verilmesini, müfettiş sayısının artırılmasıyla bu vakıfların etkin bir şekilde denetlenmesini talep ediyoruz ve tüm yeni vakıfları layıkıyla denetleyecek, gerçek anlamda vakıf tanımlarına uygun hizmet verecek bir yapıya kavuşturulacağına yürekten inanıyoruz.

Ayrıca, yeni vakıfları disipline edecek yeni düzenlemelere gereksinim duyulduğunda da, gereken her türlü desteğin Sayın Bakanımıza verileceğinin bilinmesini istiyoruz.

Mazbut vakıfların mal varlığının envanterinin henüz tamamlanamamış olması da bir başka sorun olarak karşımızdadır ve Vakıflar Genel Müdürlüğü bütçesinin görüşülmesinde üzerinde durulması gereken diğer bir önemli konudur.

Değerli arkadaşlarım, zamanın yetersiz olması nedeniyle, bir diğer konuya kısaca değinmek istiyorum. Bugün Anadolu'da, Edirne, Kütahya, Eskişehir ve Afyon gibi illerimizde çiftçilerimizin tarlalarının büyük bir bölümü, ellerinde tapuları olmasına rağmen, Vakıflar Genel Müdürlüğüne tapu kayıtlarına, maalesef, şerh konulmuştur. Dolayısıyla, üreticilerimiz bu mallarını gereği gibi tasarruf edememektedirler. Sayın Bakanımızdan, bu konunun üzerine gitmesini, hassaten ve özellikle istiyoruz.

Değerli arkadaşlarım, günümüzde onarıma muhtaç pek çok tarihi vakıf eseri, kaynak yetersizliğinden onarılamamakta, yıkıma terk edilmektedir. Bu tarihi değerlerimizin korunması ve onarımı için, nüvesini vakıf gelirlerinin oluşturduğu Vakıflar Bankasından kaynak aktarılmasında kesin yarar ve zaruret vardır.

Bu duygu ve düşünceler içerisinde sözlerimi tamamlarken, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün 2000 yılı bütçesinin ülkemiz, milletimiz ve Vakıflar camiası için hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum. Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Edirne Milletvekili Sayın Mustafa İlmen, buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

DSP GRUBU ADINA MUSTAFA İLİMEN (Edirne) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gümrük Müsteşarlığının 2000 mali yılı bütçesi üzerinde söz aldım; Demokratik Sol Parti Grubu ve şahsım adına, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, Sayın Bıçakçioğlu'nun konuşmasına bir saptama yapmak istiyorum. Bugün, fındıkta olduğu gibi, pamukta, ayçiçeğinde, üzümde, incirde ve zeytinde de ödemelerde sıkıntı vardır. Ancak, konuya şu açıdan bakmak gerekir. Bu ürünler, devlet desteğinde değildir, 1994 yılında devlet desteğinden çıkarılmıştır; dolayısıyla, tarım satış kooperatifleri de çıkarılmıştır. O nedenle, devlet, bunlara, sadece ürün alımlarında kullanılmak üzere, yüzde 50 faizle kredi vermektedir. Geçen yıl, devlet, yüzde 130'la aldığını yüzde 50'yle vermiştir, bu yıl da yüzde 110'la aldığını yüzde 50'yle vermiştir, birçoğu da geri dönmemiştir. Buna rağmen, devlet, yine elindeki imkânlarla, ürün alımları için, üreticinin mağdur olmaması için, bu krediyi bu dönemde de kullandırmaktadır.

Çözüm Meclistedir. Çiftçi zaten ağlıyor, biz milletvekilleri de eğer ağlarsak, o zaman çiftçi ne yapsın? **Çözüm Meclistedir, çözüm, bu kooperatiflerin -bunlar kooperatif kuruluşudur- demokratikleşmesi için yasayı çıkarılmamızdadır.** (DSP sıralarından alkışlar) Yasa çıktığı zaman ne olacaktır; siyasete bağlı olan, bakanlığa bağlı olan, onların emirlerini dinlemek zorunda olan kooperatif yöneticileri -onlara baskısıyla ürün parası ödenmezken- bugün yüzlerce insanı siyasi baskı sonucu işe yerleştirmeyecektir. Bunu açıklamayı bir görev bildim.

İçtiğimiz 91 inci maddesini ilk kez kullanarak, 3,5 saat gibi kısa bir sürede, 248 ana maddeyle 6 geçici maddeden oluşan Gümrük Kanununu Yüce Meclisten geçirdik. Bu nedenle, emeği geçen tüm parlamenter arkadaşlarıma ve gümrük çalışanlarına teşekkür ediyorum. Kanun 4 Kasım tarihli Resmî Gazetede yayımlandı ve 2000 yılında da yürürlüğe girecektir.

Şimdi esas mesele, bu süre zarfında konunun eğitiminin en iyi şekilde yapılması ve personelin eğitimiyle gümrüklerde egemen olan anlayışın değiştirilmesidir. Plan ve Bütçe Komisyonundaki görüşmeler esnasında, Sayın Bakanımız, gerektiğinde memuriyetten mene varan ağır yaptırımlarıyla, aslında bir çeşit otokontrol mekanizmasının var olduğunu ortaya koymuştur; ama, bir gümrük çalışanı "evimin inşaatı devam ediyor, gümrük kapısındaki görev süremi uzatın" şeklinde bir taleple karşımıza gelebiliyorsa, bu acı gerçeği inkâr etmemiz mümkün değildir.

Yine, Plan ve Bütçe Komisyonundaki görüşmeler esnasında altı çizilen, rüşvet ve yeni kanunun uygulamasında, bozuk zihniyetli çalışanların, bazı açıkları yakalayarak aynı düzeni devam ettirecekleri endişesi bende de hâkimdir.

Sayın Bakanımızın bir basın açıklamasındaki sözü "gümrüklerine hâkim olamayan bir ülkenin, ekonomisine hâkim olamayacağı" şeklindedir. Sayın Bakanımız haklıdır; ama, önce, çalışanlarımıza hâkim olmamız gerekir.

Eylül ayında, gümrük ve gümrük muhafaza idare sayısı 414'ten 294'e indirilmiştir. 120 gümrük biriminin kapatılması, ilk bakışta büyük bir atılım olarak görülse de, 1998 yılında Almanya'dan 953 milyar dolarlık dışticaret işleminin sadece 93 gümrük biriminden yapıldığı düşünülürse, daha katedilecek çok mesafe olduğu açıktır.

Gümrük birimlerinin sayısı ile, verilen hizmet miktarının doğru orantılı olmadığı görülür. Türk gümrüklerinin sayısal azalmanın yanında, yetişmiş insan gücüyle donanımlı ve etkin gümrük idaresi yapısı, yıllardır hedeflenmiştir. İşlevsiz ve işlemsiz gümrüklerin kapatılmasıyla, devlet, bu yer-

lerdeki kira giderlerinden kurtulduğu gibi, gizli işsizlik de ortadan kalkacaktır. Kapatılan gümrüklerde yapılması zarurî dışticaret işlemleri de, en yetkin gümrük idaresinde yapılacaktır.

Ülkemize gelen yabancıları karşılayan insanlar, kişiler olarak gümrük çalışanlarımızın büyük çoğunluğunun yabancı dil bilmemesi, büyük bir ayıbımızdır. 1993 yılında 9 300 personel arasında yabancı dil bilen eleman sayısı 5 iken, bu sayı 1999 yılı başlarında 200 civarındadır. Bu işe, personelin yüzde 2'sinin yabancı dil bildiğini ortaya koymaktadır. Tahminim, yabancı dil bilen personelin çoğunluğunun, 1998 yılı başlarında sınavla istihdam edilen uzman gümrükçülerden oluştuğudur. Bu yönde, Gümrük Müsteşarlığı bütçesinde eğitime ayrılan pay, gerçekten düşüktür; bu nedenle, yine karamsarım.

Mevzuat açısından Avrupa Birliğiyle aynı düzeyi yakalamamızı sağlayan yeni gümrük kanunuyla işlerlik kazanan, daha önce kanun hükmünde kararnameyle yürürlüğe konulmaları mümkün olmamış olan ekonomik etkili gümrük eğilimlerinin, dışticaretimize bir ivme kazandıracığı muhakkaktır.

Dünya Bankasının finanse edeceği projede, Ağustos 1998 tarihinde, Atatürk Havalimanı pilot bölge seçilerek yola çıkmıştır. Dünya Bankasının açtığı 70 milyon dolarlık kredinin artakalan kısmıyla gümrük binalarının modernize edilecek olması, ülkemize gelen yabancıların, hakkımızda ilk izlenimlerini bu yerlerde edinecek olmaları açısından hakikaten olumlu bir sarf ve öncelik verilecek iki kapıdan birinin, ilişkilerimizin iyi yönde gelişmeye başladığı Yunanistan'la en önemli kapımız olan, uyuşturucu kaçakçılarının yakalanmasında önplana çıkan İpsala kapımız olması da çok isabetlidir. Zira, İpsala gümrük kapımızın gümrük sahası çok dardır, aydınlatma sorunu vardır, gümrük bekleme salonunun çatısı çok kötü olduğu gibi, tuvaletler gerçekten tahtadan dermeçatma yapılmıştır. Ayrıntılarıyla söylüyorum; çünkü, karşıda Yunanistan'da, bunların hiçbirini görmek mümkün değildir; orada yolcular için, yazın tankerlerle su taşınmamaktadır.

Karayolu taşımacılığının köprü ülkesi olarak, TIR girişlerinin yoğunluğu ve buna paralel olarak kaçakçılık riskinin büyüklüğü göz önüne alındığında, gümrüklerimizdeki kontrollerin çağdaş ve emin bir şekilde yürütülmesi esastır. Bu yönde, Fransa ve Amerika'da kullanılan X-Ray cihaz sistemi ile narkotik dedektör köpeklerin yetiştirilmesi projelerinin çok olumlu adımlar olduğu inancındayım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk gümrük idaresi, çağı yakalama çabasına girmiş ve bilişim teknolojisinden yararlanmaya başlamıştır. Bu önemli adımlar sayesinde, 2005 yılından sonra gümrükçülerin beyanname bilgileriyle boğuşan prosedür uygulayıcıları olmaktan çıkıp, uyuşturucu trafiği ile çevremizi kirleten atık malların imhasına yönelik konulara eğilen, dünya ekonomisinde mal trafiğini izleyen kişiler haline gelmesi, hepimizin dileği ve özlemidir.

Sayın Başbakanımız ve Bakanımız başta olmak üzere, tüm Dışişleri yetkililerimizin onurlu ve mücadeleci çabaları sayesinde ülkemiz, Ulu Önderimizin salık verdiği gibi, muasır medeniyetler seviyesini zorlar hale gelmiştir. Yeni bir bin yıla sadece haftaların kaldığı şu günlerde, dışarıda kazanmakta olduğumuz itibarı, vitrinimiz olan gümrüklerimizde de savunabilmeliyiz. Gümrük Kanununun yasalaşmasıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak, üzerimize düşeni fazlasıyla yaptık. Artık, bu anlayışın karşılığını vererek liyakat sergileme sırası ve yakalanan olumlu yükselişe en iyi şekilde uyum sağlayarak ülke çıkarlarını koruma sırası, gümrük çalışanlarımızdır.

2000 yılı bütçesinin tüm memleketimize hayırlı olmasını diler, saygılar sunarım. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, daha önce alınan karar gereğince, çalışmalarımıza ara vermemiz gerekiyor; o nedenle, Demokratik Sol Parti Grubuna mensup iki konuşmacının konuşmalarının tamamlanmasına kadar silrenin uzatılmasını oylarınıza sunacağım : Silrenin uzatılmasını kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Buyurun Sayın Cengiz. (DSP sıralarından alkışlar)

DSP GRUBU ADINA TARIK CENGİZ (Samsun) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bütçesi üzerinde, Demokratik Sol Parti adına konuşmama başlarken, hepinize saygılarımı sunuyorum.

Sayın milletvekilleri, günümüzde ulusların en etkili tanıtımı spor karşılaşmaları sayesinde yapılmaktadır. Münih Olimpiyatlarının 7 altın madalyalı yüzücüsü Mark Spitz, atletizmde 100 metrenin efsane ismi Karl Luis ve cep herkülü Naim Süleymanoğlu hepimizin hafızasındadır. Yine, Efes Pilsen Basketbol Takımının Koraç Kupasını alışı, voleybol bayanlarda Ezcacıbaşı'nın başarılarını unutmamız mümkün değildir. Bu örnekleri sadece biz değil, dünya kamuoyu da unutmamaktadır.

Avrupa Birliğine adım attığımız şu günlerde ülkemizin tanıtımında sporun yeri ve önemi bir kez daha önplana çıkmaktadır. 2000'li yıllar, artık dünyada bilgi ve teknolojinin egemen olduğu, düşünce, akıl ve mantığın önplana çıktığı bir asır olacaktır.

Bu açıdan, 2000 yılında İstanbul'da yapılacak olan ve 150 ülkeden 2 000'e yakın sporcunun katılacağı 34 üncü Dünya Satranç Olimpiyatları ülkemiz açısından çok önemlidir. Bu olimpiyatlara sadece Satranç Federasyonu değil, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün yanı sıra, Türkiye Millî Olimpiyat Komitesi ve tüm kamuoyunun sahip çıkması gerektiğini belirtmek istiyorum.

Hepimiz, yaş gruplarında sürekli şampiyon olan minik yüzücülerimizi, futbolda dünya şampiyonu olan Ankara 50. Yıl Lisesini, basketbolda dünya şampiyonu olan Çavuşoğlu Lisesi Erkek Basketbol Takımını ve bayanlarda dünya şampiyonu olan Ankara Cumhuriyet Lisesi Hentbol Takımlarını hatırlarız. Okullar düzeyindeki bu büyük başarılar maalesef (A) takımlar seviyesinde yalananamamaktadır; bunun da temel nedeni, eğitim ve antrenör eksikliğidir.

1998 yılında ülkemizde, 56 183 ilköğretim okulu, 5 641 ortaöğretim okulunda yaklaşık 12 milyon çocuk ve genç, eğitim ve öğretim görmekte, bunlara 8 000 beden eğitimi öğretmeniyle spor eğitimi verilmektedir. Okullarımızda temel beden eğitimi ve spor bilgilerinin verilebilmesi için, beden eğitimi öğretmenliği kadrolarının artırılması, kadro dağılımının rasyonel bir şekilde yapılması gerekmektedir. İlköğretim okulları için binaların projelendirilmesinde, spor tesislerinin, özellikle de bir spor salonunun mutlaka yer alması zorunluluk haline getirilmelidir.

Üniversitelere girişte, batıda örneklerini gördüğümüz başarılı sporculara mutlaka burs imkânı tanınmalı ve bu sporcular üniversitelerce desteklenmelidir. Sporun gelişiminde, görsel medyaya, özellikle de TRT'ye büyük görev düşmektedir. Televizyonlarda amatör branşlarla ilgili programları sadece TRT yapmaktadır. Türkiye'de basketbolun bugünkü başarılı ve iddialı seviyeye gelmesinde TRT'de yıllarca önce yayınlanan "Beyaz Gölge" dizisinin etkisi çok büyüktür.

Sporun tüm branşlarında başarılı ülkeler seviyesine gelebilmemiz için, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne bağlı federasyonların daha etkili ve daha verimli çalışıp, başarılı sporcular yetiştirmesi gerekmektedir. Bunun için de, sponsorluk yasası ve federasyonların özerkliğiyle ilgili düzenlemelerin vakit kaybetmeden hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Demografik olarak genç ve yetersiz eğitilmiş bir nüfusa sahibiz. Ortalama yaşımızı 27'dir, 6 ile 15 yaş arasında 15 milyon çocuğumuz var. Bunların yüzde 80'i dargelirli ailelere mensup, küçük

ve sağlıksız konutlarda sıkışmış ve okula gitmedikleri stürelde boşta bulunmaktadır; rahatça gidebildikleri tek yer ise sokaktır. Ülkenin en dinamik yarısı, eğitimsiz, sokakta ve boşta. Boşluğun, enerji dolu bu gençleri yanlış yollara yönlereceği açıktır. Spor aracılığıyla, çocuklarımızın bir araya getirilerek eğitilmeleriyle, cemiyetimize faydalı bir potansiyel yaratılacağına olan inancım tamdır.

TEMA Vakfının ikaz ettiği gibi, yakın gelecekte erozyon nedeniyle çöl olma tehlikesiyle karşı karşıya olan ülkemiz, aslında şimdiden bir insan erozyonuna uğramaktadır.

Çağdaş eğitimin üç temeli olan bilgi, spor ve sanattan son ikisi mevcut eğitim sistemimizde, henüz, maalesef, istenilen etkinlikte yer almamaktadır. Sporun, boş zamanların değerlendirildiği bir uğraş değil, bizzat bir eğitim olduğu gerçeği henüz toplumumuza mal edilememiştir.

Dünyada, gelişmiş toplumlarca bilinen ve uygulanan en önemli eğitim araçlarından biri olan spor marifetiyle, sıhhatli, uyumlu, gelişmiş, kâmil insanlar olmaları yolundaki eğitimlerini tamamlayamamış ülke gençlerinin suç, uyuşturucu, kötü alışkanlıklar, şiddet ve terörün hızla artma eğilimine girmeleri beklenen bir sonuçtur. Sporun gençlerimizin yaşamlarının bir parçası haline getirilebilmesi, eğitilmeleri demektir.

Araçsız eğitim olmadığı gibi, spor eğitiminin aracı da, yerleşim alanlarıyla iç içe ve doğru planlanmış spor tesisi ve spor alanlarıdır. Bu alanların ekonomik ve doğru kullanımını sağlayacak çağdaş düzeyde bir planlamayla, sağlıklı, dinamik ve üretken insanlardan oluşan bir topluma kavuşmak mümkün olacaktır.

Bu hedefe, ancak, insanlar arasında dil, din, ırk ve cinsiyet ayırımı yapmaksızın, spor vasıtasıyla insanın egemenliği, özgürlüğü, kendini geliştirmesi, aralarında dayanışma, karşılıklı güven ve bağlılık, hoşgörü, süreklilik, kardeşlik, dostluk ve uyumu amaçlayan bir yaşam anlayışı ve dünya görüşü olan olimpizm felsefesinin topluma mal edilmesiyle varılabilir. Nitekim, İstanbul'un olimpiyat adaylığının arkasındaki gerekçe de budur. Adaylık, bu sürecin lokomotifi görevini üstlenmektedir. Olimpiyatlara aday olmamızın temelinde, sadece olimpiyatlar marifetiyle sağlanacak maddi ve ekonomik kazançlar değil, sporcu nesiller yetiştirmemizde olimpiyatların hızlandırıcı etkisi yatmaktadır. Bu nedenle, olimpiyat adaylığı, gençliğimizin ve büyük altyapı sorunları olan İstanbul'un kurtuluşu için de bir araçtır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; spor salonları, siyasî parti kongreleri ve konserler için değil, sadece spor müsabakaları için kullanıldığı zaman; sporun, sadece futbol olarak algılanmadığı zaman; artık, atletizm ve yüzme gibi branşlarda da şampiyonlar çıkarabildiğimiz zaman; inşa edilen spor salonlarının uluslararası standartlarda tüm salon branşları ölçütlerinde inşa edilmeye başlandığı zaman; devletimiz tarafından deplasmanlı liglerde mücadele eden takımlara verilen harcırahların, bazı federasyonlar tarafından kesilerek, kurdukları vakıflara aktarılmak zorunda bırakılmadığı zaman; bir tek lisanslı yüzücü olmayan il ve ilçelere olimpiik yüzme havuzları yaptıktan vazgeçtiğimiz zaman; sportif zaferlerimiz sonrasındaki kutlamalarımızın uygarca olmaya başladığı zaman; yurdumuzda olimpiyat düzenlenmesi için gerekli çalışmaları, sadece Millî Olimpiyat Komitesinin değil, tüm ulusun yapması gerektiği bilinci yerleştiği zaman; işte, o zaman, sayın milletvekilleri, ülkemiz çağdaş anlamda bir spor anlayışına sahip olacaktır ve işte o zaman, Türkiye'de olimpiyat oyunları düzenlenmesini isteme hakkımız olacaktır.

Olimpiyat yılı olan 2000 yılı bütçesinin, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ve tüm spor camiasına başarılar getirmesini dilerken, Sydney Olimpiyatlarına katılacak olan sporcularımıza nice zaferler temennisıyla, Yüce Heyete saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Dördüncü konuşmacı, Bursa Milletvekili Sayın Ali Arabacı. (DSP sıralarından alkışlar.

Buyurun efendim.

DSP GRUBU ADINA ALİ ARABACI (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Danıştay bütçesi üzerinde, Demokratik Sol Partinin görüşlerini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum; şahsım ve Grubum adına hepinize saygılar sunuyorum.

Değerli milletvekilleri, geçmiş dönemdeki komisyon tutanaklarını ve Genel Kurul tutanaklarını incelediğimizde, istisnasız, her üyenin, yargının öneminden, yargının güçlendirilmesi gerekliliğinden, bağımsız yargı denetiminin hukuk devletinin olmazsa olmaz kuralı olduğundan söz ettiğini görürüz. Benzer sözleri, yüksek yargı başkanlarının adli yıl açılış konuşmalarında, boraların, Türkiye Barolar Birliğinin genel kurul konuşmalarında da sık sık duymak mümkündür.

Ne var ki, 1950'li yıllardan bu yana, Adalet Bakanlığı ve yüksek yargı organlarının bütçeleri, ortalama yüzde 1 gibi düşük seviyelerde tutulmaya devam edilmiş, âdeta, yargının güçlenmesinin, işlevini bağımsızca yerine getirmesinin önüne geçilmek istenilmiştir. Sözgelimi, 2000 yılı bütçesinde de Adalet Bakanlığı bütçesi yüzde 1'e bile ulaşmamış, binde 7,7'de kalmıştır. Önceki yıla göre artış oranı yüzde 46'dır. Danıştay ve diğer yüksek yargı organlarının bütçeleri de farklı değildir. Önceki yıla göre artış oranları yüzde 29 ilâ yüzde 46 arasında değişmektedir. Oysa, diğer bakanlıklardaki artış oranları yüzde 60 ilâ yüzde 80 arasındadır.

Şimdi, yine, aynı şeyleri söyleyeceğiz; fakat, bize önerilen bütçeyi de onaylamaktan geri kalmayacağız; tıpkı öncekiler gibi.

Danıştayın iş yükü ağırmış, yeni kadrolara ihtiyaç varmış, kalem hizmetlerinde aksamalar oluyormuş, çalışma mekânı yetersizmiş, kararların yazımı ve tebliği gecikiyormuş, yasaların değişmesi gerekiyormuş. Ne gam!..

643 idare mahkemesi yargıcından 509'unun hukuk fakültesi mezunu olmayan kişilerden olduğu da dikkatimizi çekmez. Hukuk formasyonuna sahip olmayan bu yargıçlarca verilen kararları, sadece eleştiririz. Mesleki eğitim ve kalitenin sözü edilir sadece. Bunlar, söylenir, seneye de söylenir; ama, sadece söylenir. Zira, Danıştay bütçesinden yatırımlara ayrılan pay, sadece 250 milyar liradır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri olarak bizler, önce, sözlerimizde samimi olmak zorundayız. Yargının öneminin bilincindeyse, yargıyı özgürlüklerimizin güvençesi olarak görüyorsak, yargının çökmesinin önüne geçmek istiyorsak, sözlerimizin gereğini yerine getirmek zorundayız. Tabii, öncelikle Yüce Meclisin ortak iradesine rağmen, neden böyle bir tabloyla karşılaştığımızın nedenleri de açıkça ortaya konulmalıdır.

Benim asıl üzerinde durmak istediğim, idarî yargının ne ölçüde bağımsız olduğu ve idarî yargı kararlarının uygulanmamasıdır. Zira bu ölçütler, yargıyı ne ölçüde üç erkten biri saydığımızın, hukuk devletine, hukukun üstünlüğüne ne ölçüde değer verdiğimizizin göstergesi olacaktır.

Anayasa Mahkemesi, 15.12.1998 tarihli kararında hukuk devletini şöyle tanımlıyor: "Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup, bunu geliştirerek sürdüren, anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde, yasa koyucunun da uyması gereken temel hukuk ilkeleri ve anayasa bulunduğu bilincinde olan devlettir."

Demokratik hukuk devletinde, anayasa ve hukukun üstünlüğünü yasama ve yürütmeye karşı koruma ve egemen kılma görevini yargıdan başta yerine getirebilecek bir güç yoktur; ancak, bu sa-
yede devlet erkleri arasında denge kurulup sürdürülebilir ve asıl amaç olan bireylerin ve topluluk-
ların hak ve özgürlükleri güvence altına alınabilir.

Montesquieu'ya göre "Hakların güvence altına alınmadığı veya kuvvetler ayrımının kabul edilmediği bir toplumun anayasası yoktur. Yargı erkinin yasama ve yürütmeye erklerinden ayrı olma-
ması halinde de özgürlük yoktur."

Üyelerinin dörtte 1'ini Devlet Başkanının atadığı, geri kalan dörtte 3'ünün de, yürütmeden ba-
ğımsızlığı olmayan Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atandığı bir mahkemeye yürütmeden
bağımsızdır denilebilir mi?

Sanki Danıştayın yürütmeye bağlı olduğunu gösterircesine, Danıştayı, yürütmenin bir kolu
olan bir devlet bakanlığına bağlı gösteriyoruz. Danıştayı yürütmenin bir görev kolu gibi kabul edi-
yoruz; hatta, mevcut yasal işleyişine dahi tahammül edemiyoruz ve anayasal değişiklik yapıp, gö-
revlerini biraz daha daraltıyoruz.

Evet, hiçbir siyasi iktidar hukuktan hoşlanmaz ve zora düştüğünde yargıyla oynamaya baş-
lar; ama, hukukun üstünlüğüne dayalı, anayasal bir devlet olacaksak, yargının varlığını, gücünü ve
evrensel hukuk kurallarını kabul etmek zorundayız.

Bir Fransız atasözünde ifade edildiği gibi : "Yargının tarafsız ve bağımsız olması yetmez, ay-
nı zamanda tarafsız ve bağımsız görünmek de gerekir." Bu ise, hem Anayasa ve yasalardaki yargı-
nın bağımsızlığına gölge düşüren hükümleri ayıklamakla hem yargıda kaliteyi artırmakla hem de
yargının etkinliğinin sağlanmasıyla, yürütmenin, yargı kararlarına saygı göstermesiyle mümkün
olabilir.

Anayasaya göre, yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorun-
dadır. Bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir şekilde değiştiremez ve bunların yerine ge-
tirilmesini geciktiremez. Bu anayasal hükme ve İdarî Yargılama Usulü Yasasındaki koşut hükme
karşın, idarî yargı kararları, idarece, ya hiç uygulanmamakta ya da biçimsel olarak yerine getiril-
memektedir. İşte, Koç Üniversitesi kararı, işte İznik Gölü ve çevresini mahvedeceği anlaşılan Car-
gill kararı, işte Yeşilşehir, Uludağ, Gökova, Bergama kararları ve daha birçokları...

Özellikle, Cargill davasından söz etmek istiyorum. Şu anda, yargısal sürecin sonuna gelmiş
olunmasına rağmen, bu fabrika ve yetkilileri, tam bir kampanya içerisine girdiler. Dava açanlara
karşı bu kampanyayı sürdürüyorlar; kendilerinin, ne kadar çevreye değer verdiklerini göstermek
için, propaganda amacıyla bu etkinliklerini sürdürmeye çalışıyorlar. Göreceğiz, hukuk mu üstün;
yoksa, kendisini hukukun üstünde hissedenler mi üstün?

Bu kararların uygulanmadığı yetiniyormuş gibi, kaçak hale, yasadışı hale düşmüş bu yatırımların
temellerinin Cumhurbaşkanı tarafından atılması...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Arabacı, 2 dakika ekstere veriyorum; lütfen toparlayınız.

ALİ ARABACI (Devamla) – ... hukuk adına utanç vericidir, vatandaş suç işlemeye teşviktir,
kaçak yapılaşmayı özendirir; bu ise, Türk Ceza Kanununun 312 nci maddesinde tanımlanan
suçu oluşturur. Devlet başkanı da olsa, hiç kimsenin, suç işleme özgürlüğü olmanalıdır. Hiç kim-
se "ben verdim oldu, ben açtım oldu" deme hakkını sahip değildir. Herkesin, yasa önünde eşitliği
sağlanmalı ve "yasa herkes için eşit uygulanır" kuralı yaşama geçirilmelidir. Sistemi meşrulaştır-

manın başka yolu da yoktur. Yerine getirilmeyen yargı kararının yaratacağı en büyük tahribat, bu inanç üzerindedir. Hatalı bir yargı kararının varlığı, bu kararın idarece yok sayılmasından daha az sakıncalıdır. Aksi halde, yürütme ve idarenin yargı yoluyla denetlenmesi, kâğıt üzerinde etkisiz kalmaya mahkûm, bir moral yaptırımdan öteye gidemeyecektir. Yasama organı olarak, etkili denetimin yolunu açmak zorundayız. Diğer yandan, Türkiye, Avrupa Birliğine aday ülke olarak kabul edilmiş, Haziran 1993 tarihli Kopenhag Zirvesi ölçütlerine sahip olmayı da taahhüt etmiştir. Bunların en önemlisi, hukuk devleti kurallarına uygun, insan haklarına saygılı devlet düzenine sahip olmaktır. Öyleyse, Anayasamızda da var olan bu kuralları eksiksiz yerine getirmek zorundayız.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyetinin 57 nci hükümeti, programında yer alan demokratikleşme ve hukuk reformunu gerçekleştirme yolunda önemli adımlar atmaktadır ve atmaya da devam edecektir. Danıştay da bu reformlardan hak ettiği payı alacaktır.

Sözlerime son verirken, Yüce Meclisi, Demokratik Sol Parti adına saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Arabacı.

Sayın milletvekilleri, saat 14.00'te toplanmak üzere, birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.11

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 14.00

BAŞKAN : Başkanvekili Ali İLİKSOY**KÂTİP ÜYELER : Melda BAYER (Ankara), Tevhit KARAKAYA (Erzincan)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 40 ıncı Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

V. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

1. – 2000 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1998 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Kesinhesap Kanunu Tasarıları (1/1550; 1/1551; 1/1509, 3/362; 1/1510, 3/363) (S.Sayıları: 211, 212, 209, 210) (Devam)

A) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1. – Vakıflar Genel Müdürlüğü 2000 Mali Yılı Bütçesi

2. – Vakıflar Genel Müdürlüğü 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

B) GÜMRÜK MÜSTEŞARLIĞI (Devam)

1. – Gümrük Müsteşarlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi

2. – Gümrük Müsteşarlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

C) GENÇLİK VE SPOR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1. – Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 2000 Mali Yılı Bütçesi

2. – Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

D) DANIŞTAY BAŞKANLIĞI (Devam)

1. – Danıştay Başkanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi

2. – Danıştay Başkanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet yerinde.

Beşinci tur görüşmelerde, Fazilet Partisi Grubu, Anavatan Partisi Grubu, MHP ve Demokratik Sol Parti Gruplarının konuşmacıları konuşmalarını tamamlamışlardır.

Şimdi, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Şanlıurfa Milletvekili Sayın Mehmet Yalçinkaya...

MEHMET YALÇINKAYA (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, salonda kimse yok.

BAŞKAN – Efendim, tabii, benim bekleme şeyim yok. Saatine göre çalışıyoruz; saat 14.00'ü geçiyor.

Buyurun efendim, siz konuşun; millete hitap ediyoruz, milletvekillerine hitap ediyoruz.

DYP GRUBU ADINA MEHMET YALÇINKAYA (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmekte olan Gümrük Müsteşarlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü bütçeleri üzerinde Grubum adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gümrük Müsteşarlığı bütçesiyle ilgili Meclis kürsüsünden şunu söylemek istiyorum: Avrupa Birliğine girmenin yolu ne Diyarbakır'dan ne de Ankara'dan geçer; Avrupa Birliğine girmenin yolu Habur Gümrük Kapısından geçer. Neden bunu bu şekilde söylüyoruz; çünkü, Kürtçe eğitim almış Tunceli'de, 500 dolar geliri olan bir Tunceliliyi Avrupa Birliğine kimse alamaz. Bugün, Avrupa Birliğinde en düşük geliri olan Yunanistan'ın 15 000 dolar geliri var. 15 000 dolar geliri olan Yunanistan'ın yanında, 500 dolar geliri olan Tunceli'nin Avrupa Birliğine girmesi mümkün değildir. O zaman, Avrupa Birliğine girmenin tek yolu, ülkeyi zenginleştirmektir. Ülkenin zenginleşme yolu da, Habur'dan geçer.

Yine, aynı şekilde bir türküde geçer: "Benim iki nimetim var; biri anam, biri yarım." Bizim de bu ülkenin çok büyük iki nimeti var; biri Habur Gümrük Kapısıdır, biri GAP Projesidir. Bu projeyi, bugün itibariyle size anlatmak istiyorum. Sulamada yüzde 8 fiili gerçekleşme oranı; yani, 100 dönüm tarlamız var, sulanan alan 8 dönüm; daha 92 dönüm tarlamız kuru; Fırat'ın ve Dicle'nin sularını beklemekte. Şimdi, biz, buranın sulamasını bir an evvel bitirirsek, işte şu anda pamuk üretimi 1 milyon ton, Urfa'nın ürettiği pamuk miktarı 600 000 tondur; yani, yüzde 8'ini sulamışız, 600 000 ton pamuk elde etmişiz; yüzde 100'ünü sularsak, bu 11 milyon ton pamuk eder arkadaşlar. Bu sebeple, bu projenin süratle bitirilmesi gerekir.

Habur Gümrük Kapısına gelince; bu da çok büyük bir kaynaktır; günlük 1 trilyon geliri olan bir kaynaktır ve Irak Savaşından, yani 1990 yılından bugüne kadar bizim buradaki kaybımız, 35 milyar dolardır. 35 milyar doları kaybetmiş bir ülke, bugün, IMF kapılarında 3 milyar doları aramaktadır. Bizim sadece boru hattından kaybımız, 3 milyar dolar civarındadır. Biz, bugün, bu parayı aramak ve bulmak, krediyi borç olarak bulmak için kapı kapı dolaşmaktayız. Bu sebeple, Irak'la olan münasibetlerimizin yeniden düzeltilmesi gerekir. Irak'a uygulanan ambargonun mutlaka kaldırılması gerekir. Neden kaldırılması gerekir; önce güneydoğuya ve Türkiye'ye gereklidir. Bu işten en büyük zararı Türkiye görmüştür. Irak, bugün, on yıldır bu ambargonun altındadır; ama, güneydoğu da aynı şekilde ambargoya maruz kalmıştır ve orada büyük bir felaket yaşanmaktadır. Bu sebeple, burada 50 000 tane kamyon, dört tekerlekli fabrikadır. Bu fabrikaların çalışması için, bu Habur gümrüğünün ve Irak'la olan ilişkilerimizin mutlaka düzeltilmesi gerekir.

Birleşmiş Milletler ambargosu, bugün, fiilen Türkiye'ye uygulanmaktadır. Aynı şekilde Ürdün, Ürdün, Arap aleminin yanında yer almasına rağmen, Ürdün'e Amerika tarafından ayrıcalık tanındı ve Ürdün, bugün, Irak vasıtasıyla çok büyük zenginlik elde etmiştir; fakat, bizler, Batı'nın yanında yer almamıza rağmen, maalesef, çok büyük kayıplara uğradık ve bugünkü zararımız 35 milyar dolardır. İşte, bu kaybı önlersek, yani 35 milyar dolar Habur'dan kazanırsak ve bu Güneydoğu Anadolu Projesini hayata geçirirsek, Türkiye'nin milli geliri, en az 6 000-7 000 dolara yükselir, o zaman, bizim Avrupa'ya girmemiz kolaylaşır. Yoksa, bugünkü milli gelir seviyesiyle, 7-8 milyon işsizlikle, Türkiye'nin Avrupa Birliğine girmesi hayaldir. Bu hayale kapılmaya gerek yok. Tek yol, dediğim gibi, bu iki nimeti harekete geçirmek ve bu kaynakları realize etmektir.

Şimdi, Türkiye'de bir arabanın deposu 50 milyona benzinle dolmakta; fakat, bu benzin, bir deposu 50 milyon lira olan benzin, Bağdat'ta 100 000 liradır değerli arkadaşlar. İşte, 100 000 liraya benzini olan bir ülke de yanbaşımızda, her şeye muhtaç; gömleğe muhtaç, atlete muhtaç, tekstile muhtaç, patatese muhtaç, soğana muhtaç. İşte, bu bölgeye yapacağımız ticaret, bize çok büyük imkânlar sağlayacaktır. Türkiye'nin ve Sayın Bakanımın, bütün bakanların, bu konuya özellikle eğilmesini ve bu konuda gerekli gayretleri göstermesini istirham ediyorum.

Ben, Gümrük Müsteşarlığı üzerinde teferruata girmeyeceğim. Özellikle Habur Gümrük Kapısıyla ilgili olan sıkıntıları, burada, huzurlarınızda arz etmek istiyorum.

Değerli Başkan, muhterem milletvekilleri; Körfez Savaşı nedeniyle Birleşmiş Milletlerin Irak'a uygulamış olduğu ambargo, bölgemizde yaşayan vatandaşlarımızın sınır kapılarından serbest piyasa şartlarında ithalat ve ihracat yapmasını imkânsız hale getirmiştir. Geçmiş dönemlerde Irak'tan getirilen mazot, bölge ekonomisini güçlendirmiş, yeni istihdam alanı yaratmış ve her alanda canlılık sağlamıştır. Irak hükümetinin borcuna karşılık, ihracatçıların alacaklarına karşılık fuel-oil vermek kaydıyla her ne kadar anlaşma yapılmış ise de, Bakanlar Kurulunun ve Hazine ve Dış-ticaret Müsteşarlığının sınır ticariyle ilgili karar ve genelgelerine rağmen, Şırnak Valiliğinin bu kararları uygulamadığı ve bu ticarettten bölge dışında bulunan birkaç özel firma haricinde kimsenin yararlanmadığı, görülen ayrı bir gerçektir. Sözlüm ona, bakanlık yapıp, güya bölge milletvekili durumunda bulunan bazı siyasiler, bu firmalara destek vermekte, bu pastadan pay almak için yandaşlarına şirket kurduurmaktadırlar; çünkü, ortadaki pastanın büyüklüğü tartışılmazdır. Devletin, burada, bu özel firmaları koruması, 5 özel firmanın çıkarlarını düşünmesi, 50 000 kamyoncuyu ve TIR'cuyu çok büyük şekilde mağdur etmiştir. Öte yandan, daha önemlisi, terör sonucu önemli ölçüde refah seviyesi düşen bu bölgenin istihdamının artırılması ve para kazanma fırsatının yaratılması için mutlaka bu kapının düzeltilmesi ve çalıştırılması gerekir.

Bölge insanımızın ekonomik can damarı olan mazot ithalatı çıkarıcı çevrelerin menfaatlarına ters düşmesi nedeniyle, bu faaliyeti sekteye uğratmak için gayret içine girmişler ve neticede, kendi açılardan da başarı sağlamışlardır. Çıkar çevreleri, yapılan mazot ticareti nedeniyle bölgede sağlanan ekonomik istikrarı ve vatandaşın devlete olan güven duygusunu gözardı ederek, şahsî çıkarlarını önplanda tutma gayretlerini beş yıldır sürdürmüşlerdir.

Tabiri caizse, Habur sınır kapısı bölgenin dört tekerlekli fabrikasıdır. Habur sayesinde, bölgeden göç eden insanlar sıcak yuvalarına geri dönmüşler, aş ve iş sahibi olmuşlardır. Bu meyanda, İpek Yolu üzerinde bulunan Silopi, Cizre, Nusaybin, Kızıltepe, Viranşehir, Urfa, Suruç, Gaziantep ve Mersin'e kadar olan hatta, tamirci, elektrikçisi, yedek parçacısı, kaynakçısı, dinlenme tesisleri sahipleri, bakkal ve lokantacılar, bu zincirin halkalarından istifade etmektedirler.

Bölge çiftçisinin pahalı mazot sayesinde ekonomik girdisinin artması, çiftçiye büyük ekonomik darbe vurmuştur. Bununla kalmamış, Niğde, Nevşehir, Yozgat, Bolu İllerinin patates, soğan ve un üreticilerinin mahsullerinin Kuzey Irak'ta değerlendirilmesi sonucu, Habur kapısında büyük sıkıntılar yaşanmıştır.

Hal böyleyken, Bakanlar Kurulu kararıyla Petrol Ofisi Habur akaryakıt dolun tesisi inşa edilmiştir; ancak, özelleştirme nedeniyle, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına devredilmiştir. 1999 Mart ayında Başbakanlık oluruyla, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının yan kuruluşu olan TPIC Habur akaryakıt tesisi işletmesi uygun görülmüştür. Bu olaydan sonra da bölgemizde çok nahoş hareketler olmuştur. Günde yaklaşık 1 000 aracın giriş yaptığı Habur'dan, giriş sayısı 150 kamyona düşmüştür ve gelen mazot, TPIC'nin depolarına boşaltılarak, vatandaşın cebine girmesi gereken para, bu ayrıcalıklı firmalara pompalanmıştır. Bölgede faaliyete geçen ve bölge halkını ekonomik yönden çökerten TPIC'nin, 5 şirket aracılığıyla alım satım yapması hukuk yönünden uygun değildir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; buraya kadar olanlar olmuş, bu hatalı kararların düzeltilmesi için hükümet yetkililerince, bölge milletvekili olarak acilen şunların yapılmasını talep ediyoruz :

1- TPIC'nin getirdiği mazottan devletin kaybı varsa gerekli düzenlemeyle makul bir değer tahsil edilerek kaybın önlenmesi,

2- TPIC'nin tekelci uygulamasına son verilerek, bu bölge insanının serbest piyasa ekonomisi-ne uygun ticaret yapması için, tekrar eski haline dönütmesi,

3- Bölgede 50 000 kamyon ve TIR'ının yanında bölge insanının huzur ve istihdamını, refah seviyesini düşürecek tekolci zihniyete son verilmesi,

4- Mazot alım satımında vergi kaybını önleyici gerekli düzenlemelerin yapılması.

Şimdi, bütün bunlar yapılırsa, Kuzey Irak'ta bir kürdistan belasından kurtulmamız mümkündür; çünkü, orada çok enteresan hadiseler cereyan etmektedir. Irak'ın toprak bütünlüğü, Türkiye için çok önemlidir; yani, oradaki toprak bütünlüğü sağlanırsa ve Irak hükümeti oraya nüfuz ederse, Türkiye'nin daha büyük yararı vardır ve bunun, mutlaka yapılması gerekir.

Ayrıca Urfa-Akçakale Gümrük Kapısının açılmasıyla ilgili Sayın Bakanımızın bize verdiği destekten dolayı, kendilerine huzurlarınızda teşekkür etmek istiyorum. Bu kapının da mutlaka açılması gerekir.

Bütün ülkeler, komünist ülkeler, Rusya dahil olmak üzere, sınırlarını dünyaya açarken, bizim, sınırlarımızın, özellikle, GAP Bölgesinde çok önemli olan bu sınır bölgemizin, bu ihracat kapısının, bu nefes alma borusunun tıkalı durması, Türkiye ve Bakanlığımıza yakışacak bir hadise değildir; mutlaka bunun açılması gerekir. Bu konuda da, Bakanımız, bugüne kadar bize çok büyük destek vermiştir; huzurlarınızda kendisine teşekkür ediyorum.

Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yanlış uygulamalara son verilmediği takdirde, bölge, tekrar açlıkla karşı karşıya kalacak ve anarşi yeniden hortlayacaktır.

Yukarıda izaha çalıştığım ve büyük sıkıntı yaratan TPIC'nin uygulamalarına paralel olarak oluşturulan şirketlerin faaliyetlerine son verilmesi, bölgemiz insanının Hükümetten ivedi talebidir.

Bu sebeple, Sayın Bakanımızdan, özellikle, Habur Gümrük Kapısının işler bir vaziyete getirilmesini, Irak'la olan ticaretimizin ve münasebetimizin yeniden düzeltilmesini istiyoruz. Ayrıca, Güneydoğu Anadolu Projesinin bir an evvel bitirilmesi ve hayata geçmesi gerekir. Bu, ülkemiz ve bölgemiz için çok gereklidir.

Bunları özetledikten sonra, şu konuya gelmek istiyorum: Enerji politikamız, bugün, maalesef dışarıya bağımlıdır. Bizim için, bu petrol boru hattı, özellikle Kerkük-Yumurtalık boru hattı çok önemlidir ve bu hattın mutlaka çalışması gerekir. Bu konuda da, Sayın Bakanımızdan, acilen gerekli çalışmalar yapmasını diliyoruz.

Bunları söyledikten sonra, Vakıflar Genel Müdürlüğü üzerinde de üç, beş söz söylemek istiyorum. Biraz önce, Bıçakçoğlu kardeşimiz, burada bazı şeyler izah etti; tabii, bu, özellikle fındık çiftçisiyle ilgili bir durumdu. Bundan, tabii, son derece memnun oldum; neden memnun oldum; çünkü, hükümetteki bir arkadaşımız feryat etmeye başladığına göre, bizler, haydi haydi feryat etmekteyiz. İmdat... İmdat... İmdat... Feryat ediyoruz, feryadımıza imdat edecek birisini arıyoruz.

Bugün, bir diğer arkadaşımız, burada, pamuk paralarıyla ilgili bazı şeyler söyledi. Ben şunu gördüm, pamukla ilgili sıkıntımızı kimse anlamış değil. Burada, bizim beklediğimiz veya çiftçinin sıkıntısı pamuk paraları değil; 1999 yılındaki ve 2000 yılındaki pamuk prim paraları... Bu çok farklı, pamuk paraları değil, ödenecek olan prim parasıdır.

Urfa'nın geçen yıldan bugüne, 12 trilyon bekleyen parası vardır. Bugün çiftçi, orada, tarlasını, traktörünü ve her şeyini satmak zorunda kalmıştır.

BAŞKAN – Sayın Yalçinkaya, 15 inci dakikadasınız efendim; arkadaşımızın süresinde konuşuyorsunuz, onu bilirsiniz.

MEHMET YALÇINKAYA (Devamla) – Bu sebeple, 2000 yılının prim parası onuncu ayda Sanayi ve Ticaret Bakanımız tarafından açıklanmasına rağmen, bugüne kadar tebliğ yayımlanma-

mıştır. Bizim dediğimiz, pamuk prim paralarının ödenmesiyle ilgili husustur, bunun açıklanmasıyla ilgili husustur, bununla ilgili tebliğin yayımlanması hususudur; yoksa, pamuk paralarının beklenmesi hususu değildir. Bu sebeple, bu konunun, burada, bakanlarımız tarafından da özellikle dikkate alınmasını ve gereğinin yapılmasını istirham ediyorum.

Bundan önceki konuşmacı arkadaşlarımız, vakıflarla ilgili çok güzel şeyler söylediler. Vakıf, bir insanın kendisine ait menkul veya gayrimenkulü, yine kendi rızasıyla, Allah rızasına kavuşması için insanların hizmetine sunma hadisesidir. Osmanlı medeniyeti, bir vakıf medeniyetidir. Ecdadımız, bu konuda dünyaya emsal teşkil edecek vakıflar kurmuştur; kuşa vakıf kuran bir medeniyetin çocuklarıyız. Çöp ve çevreyle ilgili olarak, Fatih Sultan Mehmet, bundan 500 yıl önce, çevre vakfını kurmuştur; ama, cumhuriyetin kurduğu Çevre Bakanlığı 5 yaşındadır. Bu sebeple, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün bugüne kadar olan hizmetlerinin inkârı mümkün değildir; bugüne kadar yaptığı olumlu hizmetlerinden birisi de, vakıf öğrenci yurtlarının devredilmesidir, bu hayırlı bir hizmet olmuştur. Sayın Genel Müdürlüğümü, buradan, ayrıca bu konudaki gayretlerinden dolayı tebrik ediyor, teşekkür ediyorum.

Sayın Vakıflar Genel Müdürlüğümüz, geçmişte, Eski Eserler Genel Müdürlüyü; Harran çok tarihi bir yerdir ve buradaki tarihi eserlerin ortaya çıkarılmasında çok büyük emeği geçmiştir; kendisinin, Vakıflar Genel Müdürlüğü olarak da bu konuya sahip çıkmasını diliyorum. Özellikle, Urfa'da bulunan Sancaktar Mahallesi, vakıf arazisi üzerinde kurulmuştur; Sancaktar Mahallesi'nin Vakıflarla ilgili olan ihtilafının bir an önce giderilmesi için, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün ve Sayın Bakanımızın bu konuda gerekli çalışmayı yapacağına inanıyor, hepinize saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Yalçınkaya.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, ikinci konuşmacı, Sayın Sevgi Esen; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA SEVGİ ESEN (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının huzurunuzda görüşülmesi nedeniyle, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile Danıştay Başkanlığının bütçedeki konumları üzerinde Grubum ve şahsım adına söz almış bulunuyorum, hepinizi saygıyla selamlarım.

Sizlerin de yakından bildiği üzere, 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmeleri tamamlanmış, bütçenin tümü üzerinde hükümet ve siyasi partiler görüşlerini bildirmişlerdir. Edinilen bilgi odur ki, siyasi partiler Türkiye'nin geleceğine ilişkin olarak ana konulardaki hassasiyetlerini ortaya koymuşlardır. 6-7 aylık Parlamento tecrübesi olan 21 inci Dönem Parlamentosu, ikinci defa bütçe görüşmeleri yapmaktadır. Bu kısa zaman diliminde dahi, toplumuz için, kurumlarımız için, hatta milletvekillerimiz için bütçenin ne kadar önemli olduğu anlaşılmuş bulunmaktadır.

Devletin atardamarının bütçe olduğu, kan gitmeyen organlarının gelişmediği gözlemlerimizle de sabit olmuştur. Yine, gözlemlerimizle sabit olan şudur ki, bütçe, bir tımdır, bir dengedir, bir plandır, bir ufuktur; ancak, dengelerin kurulabilmesi, ciddi bir altyapıyı gerektirir, ciddi bir planlama gerektirir. Türkiye'nin önceliklerinin tespitindeki başarısı ile hükümetlerin başarısı aynı doğrultudadır. Bu bakımdan, bütçenin sunumu kadar, bütçedeki unsurlara karşı yapılan tenkitler çok büyük önem kazanmalı, iktidar muhalefet ayırımı yapılmadan, millete verilen hizmet sözü her zaman korunmalıdır. Bu cümleden olarak, muhalefetin görüşlerine önem verildiğini, uyarılarının dikkate alındığını söylemek zordur. Hal böyle iken, biz, yine de Doğru Yol Partisi olarak, doğruları her zaman ifade edeceğimizi, verdiğimiz sözler adına bir vefa borcu olarak, dahası bir milletvekili gerekliliği olarak gördüğümüzü ifade ediyorum.

Bugün, sizlere arz etmeye ve irdelemeye çalışacağım konuların ilki Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bütçesi. 1938 yılında kurulan, 1986 yılında da yasal konuma kavuşan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, bütçesi itibarıyla da Türkiye'nin en dinamik ve en büyük bir kesitini teşkil etmektedir. Türkiye'nin nüfusu ve bu nüfus içerisindeki genç nüfus oranını incelediğimizde, gururla ifade edebiliriz ki, Türkiye, tarihi kadar, coğrafyası kadar kalkınmanın temel unsurlarından biri olan nüfusunun dinamikliği şansına sahiptir. Avrupa Birliğine aday üye olduğumuz günümüzde de, bu cazibe çok önemli bir rol oynamıştır. O halde, yapılması gereken, gençlerimizi, bugünün çocukları, yarının büyükleri olma yolundaki gençlik durağında iyi misafir etmektir; onları, fikren ve bedenen iyi donatmak, Türkiye'nin geleceğinin teminatı olacaktır. Bugün, yeni dünya denilebilecek 21 inci Asırda insan haklarına verilen önem, çevreye gösterilen özen, özürtilerin korunabilmesi için harcanan çabalarla birlikte, spor ve sanat, bu toplumun dışı karşı bir kartvizitidir. Bu nedenle, günümüzde, gençlik ve spor hizmetlerini yeni ve çağdaş bir yapıya kavuşturmak büyük bir sorumluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Hızla değişen ve gelişen toplumumuzda, gençlik ve spor hizmetlerine ilişkin beklenti her geçen gün artmaktadır. Hepinizin de yaşadığı gibi, yörelerimizden gelen spor tesisi taleplerine, maalesef, cevap vermek de, günümüzde mümkün olmamaktadır.

Değerli milletvekilleri, konumuzu neden bu kadar önemli buluyoruz? Beklentilerimiz nedir, hedeflerimiz nedir? İşte bu sorulara verilecek cevaplar ve elde edilecek iyileştirmeler, bizim, ilerde elde edebileceğimiz başarıların anahtarı olacaktır. Bir kere şunu kabul etmek lazım ki, bedenen iyi yetişmiş ve iyi eğitilmiş genç bir nüfus, ülkemizin -başta sosyal ve kültürel olmak üzere- her alanda rekabet gücünü artıracaktır. Ülke olarak üzerinde önemle durmak mecburiyetinde olduğumuz madde bağımlılığıyla mücadelelenin en etkin yanı spordur ve yaratılan imkânlar uluslararası tanıtımın en iyi aracıdır. Cumhuriyetimizin ve geleceğimizin ümidi ve güvencesi olan gençlerimizin toplumla bütünleşmesi, daha da öte, görev ve sorumluluk duygularının geliştirilmesinde en önemli faktör, sporsal, sanatsal ve kültürel faaliyetlerdir. İlaveten, cumhuriyetimizin yıldönümlerinde, Osmanlı Devletinin kuruluşunun 700 üncü yıldönümü münasebetiyle yapılacak spor faaliyetleri, yarışmalar, kutlamalar, tarihimizin tanıtımı açısından tartışılmayacak bir husustur.

Bütün bunlardan sonra, bütçeye baktığımız zaman, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bütçesine ayrılan pay 40 trilyon 628 milyardır. Bunun 25 trilyonu personel gideri, 1,2 trilyonu yönetici gideri ve ancak, maalesef, bina ve spor tesisi ve bakımı için 450 milyar, gençlik hizmetleri için 300 milyar, spor eğitimi hizmetleri için 175 milyar, spor faaliyetleri için de 650 milyar lira ayrılmıştır.

Peki, bu miktarlarla hedeflenen projeler ne ölçüde gerçekleşecektir; hani, her ilde gençlik merkezleri kuracaktık, il ve ilçelerde gençlik şenlikleri yapacaktık, uluslararası tanıtım programları gerçekleştirecektik, yarışmalar düzenleyecektik, uluslararası müsabakalara katılacaktık, sporcu ve eğitim merkezlerinin sayısını artıracaktık... Görülüyor ki, 40 trilyonun 25 trilyonu personel gideri olarak ayrılması, istihdam politikasını, bu müessese için de, bir kere daha tartışmaya açmıştır.

Değerli milletvekilleri, personel istihdamı noktasında aşağı yukarı her kurumdaki olumsuzlukları, maalesef, böyle konuşurmaktadır bizleri. Günlerdir dikkatlice izliyorum, maalesef, her kurumdaki istihdam politikalarındaki yanlışlık ve bütçeden ayrılan pay ile bütçemizin genelinde faizlere ayrılan bölüm, ülkemizin geleceğinin karadeligi olmuştur. Bu, bizzat, Sayın Bakan tarafından da açıklanmıştır. Belki, bu düzende, bizlere de düşen çok önemli görevler bulunmaktadır. İstihdam olayı, gerçekten, büyük bir problemdir. Fakat, vazgeçemeyeceğimiz tablo, o millî yarışmalardaki başarılarıdır, altın madalyalardır, o günün tablolarıdır. Dileğim -ki, dilek yetmez- Anayasanın 59 uncu maddesindeki, "her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirmek, tedbir almak, sporu tüm kitlelere yaymak, başarılı sporcuları korumak" şeklindeki devlet görevinin ısrarlı takipçisi olacağımızı ifade ediyorum.

Bu haliyle de, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum.

Diğer taraftan, Danıştay Başkanlığının bütçesine geldiğim zaman, değerli arkadaşım Sayın Ali Arabacı'nın fikirlerine aynen katılıyorum, yürekli açıklamaları için de kendisine teşekkür ediyorum ve bana ayrılan stürede de, Danıştay bütçesinin konumunu arz etmeye çalışacağım.

Kuruluş tarihi 1868'lere uzanan, adı "Şörayıdevlet" olan Danıştay, 1924 Anayasasıyla anayasal bir kurum haline getirilmiş, bugün de halen aynı konumunu muhafaza etmektedir. 2575 sayılı Kanun ile görev ve yetkileri belirtilen Danıştayın görevi yargı görevinin yanı sıra danışma ve inceleme olarak tanımlanmasına rağmen, günümüzde de görevleri halen hepimizin bildiği gibi tartışılma noktasındadır. Bu haliyle 16 başkan, 63 üye, 42 Danıştay savcısı, 204 tetkik hâkimiyle de görevlerini yürütmektedir. 1999 yılı itibariyle önceki yıllardan 71 000 dosya, yeni kayıtlı da 45 966 dosyası vardır; 36 000 dosyanın çıktığı ve 81 000 dosyanın beklediği de gözlenmektedir.

Danıştay dediğimiz zaman öncelikle anlaşılır kavram, idarî yargılama olduğudur. Devletin görevi, tarafların menfaatları arasında uygun dengeyi sağlamaktır. Sağlanacak bu dengenin enstrümanlarıysa, bağımsız yargı mekanizmalarıdır. Adalete ulaşmak ve adaletli karar vermek ise yüzünün sorunu olmuş. Aristo'dan bu yana yapılan yapılan dağıtıcı ve denkleştirici adalet ayrımları yerini başka ölçülere bıraksa da, adaletlik, güvenlik, rasyonalite, genel iyilik, eşitlik, herkesin payına düşeni verme gibi içeriği devam etmektedir. Bu genel tanımdan sonra, hukuk düzeni sağlamak, bizzat devlet otoritesi tarafından yerine getirilen işlemlerin sorgulanmasını gündeme getirir, çünkü, uyumsuzlukların sadece tarafları değil, aynı zamanda, toplumu ilgilendiren bir boyutu vardır.

Hukukçu Clain'ın dediği gibi, yargılama, toplumsal sorunların aşılmasına hizmet eden bir refah aygıtıdır ve sonucu kamu yararındır. Bu açıdan bakıldığında, görevi kamu yararı yaratması esası olan Danıştayla ilgili günümüzdeki düzenlemeleri, belki, bir kere daha düşünmek gerekecektir; çünkü, görülmektedir ki, Hükümet tarafından, çok sıklıkta, yargılamaya ilişkin yasa değişiklikleri gündemimize getirilmektedir. Bütün bunlardan doğan ihtiyaç, yargı reformudur. Bu konuda Doğru Yol Partisinin görüşü, yargı birliğinin kurulması yolundadır. Yargının disipline edilmesiyle, yetki ve sorumluluk çizgileri yeniden çizilecek, zamandan tasarruf edilecek, sürekli ve etkili bir adalet sağlanacaktır. ve yönetimin bizzat kendisini birtakım kurallarla bağlı sayması, şeffaflaşması demokrasi gereği, hukuk devleti gereği olacaktır. Özlenen hukuk devleti ise, hem uygar yaşamının dayanağı hem diğer yandan toplum içinde yaşamının güvencesi olacaktır.

Hemen ilâve etmek gerekir ki, yönetimin eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık tutulması, demokratik toplumlarda benimsenen ve üzerinde tartışılmayan bir konudur. Bu nedenle, henüz yargı birliği kurulmadığı sistemimizde, Danıştayın son derece önemli bir yeri vardır. 80 609 dosyasının derdest olduğu gerçeği karşısında, ayrılan bütçenin ne kadar yetersiz kaldığı da ortadadır.

Değerli milletvekilleri, insanlık, yeni bin yıla başlamak üzere. İnsanın geninde bulunan ilerleme ve gelişme özelliği onu hızla geleceğe götürmektedir. Günümüzde, insan faktörünün farkına varılması, teknolojideki bağımsız gelişme ve teknolojinin günlük hayatımıza geçirilmesi, şüphesiz ki, önümüzde mevzuatlarımızda yapılacak çok önemli değişiklikleri de gündeme getirmektedir. Bu zorlamalardır ki, birçok uluslararası hukuka uygun olan kavramlar, bugün, maalesef, bizim sistemimizde, kanun yerine, kararnamelerle idare edilmektedir. Bütün bunlardan, önümüzdeki günlerde, Bizleri, 21 inci Dönem Parlamentosunun sayın üyelerini, yoğun bir çalışma programının beklediği yolundadır.

2000'e 8 kala tülke adına yapılacak tilm hizmetler adına büyük heyecan duyduğumu huzurlarınızda ifade eder, açıklamaya çalıştığım bu iki güzide müessesenin bütçelerinin hayırlı olması ve toplum beklentilerinin gerçekleşmesi temennisiyle, 21 inci Dönem Parlamentosunun sayın üyelerine başarılar diler, saygılar sunarım. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Esen.

Gruplar adına konuşmalar tamamlanmıştır.

Şahıslar adına, lehinde olmak üzere, Elazığ Milletvekili Sayın Ahmet Cemil Tunç.

Süreniz 10 dakika efendim.

Buyurun.

AHMET CEMİL TUNÇ (Elazığ) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekili arkadaşlarım; hepimize saygılarımı sunuyorum ve görüşmekte olduğumuz bütçelerin de hayırlı olmasını diliyorum.

Vakıflar, insan ekseni etrafında döñüp dolaşan birer hizmet kuruluşudur. Bu dünyada insanı mutlu edecek ve çevreyi koruyacak ne kadar iyi ve güzel şey varsa, bunların bütünü, asırlar boyu, vakıfların hizmet alanı olmuş; vakıfların hedef kitlesi insan, amacı da, huzuru, mutluluğu, refahı yakalamak olmuştur.

Hazreti Peygamberin bir hadisi var. Buyururlar ki : İnsan öldükten sonra amelleri kesilir; üç şey müstesna. Biri, faydalı ilim, diğeri salih evlat, üçüncüsü de sadaka-i cariye'dir. Bu hadise istinaden, Müslümanlardan varlıklı olan insanlar, öldükten sonra da amellerinin devamı için, mallarının bir kısmını vakfetme ihtiyacını duymuşlar ve bu şekilde, vakıf, tarih içinde müesseseleşmiş ve günümüze kadar da gelmiştir. İlk malını vakfeden kişi de, Hazreti Peygamberin kendisi olmuştur; Fedek Çiftliğini vakfetmek suretiyle.

Ecdadımız da "insanların en hayırlısı insanlara faydalı olandır" hadisini kendisine rehber edinecek, İslam tarihi boyunca, hayır hizmetlerini vakıf müessesesi yoluyla kurumsallaştırmıştır. Vakıf hizmetleri Osmanlılar döneminde o derece gelişmiş ki, sağlık, eğitim, bayındırlık, ulaştırma gibi hizmetler vakıf yoluyla gerçekleştirilmiş, toplumdaki yardımlaşma ve dayanışma duygusu Osmanlı tarafından kurumsal bir disiplin altına alınmıştır.

Bugün, bizler, öncelikle, vakıf anlayışının topluma mal edilmesinin çabası içinde olmalıyız; vakıf ruhunun canlanması ve yaygınlaşması toplumsal dokunun sağlıklı örülmesine de sebep olacaktır. Birlik, beraberlik, dayanışma duygusunun kolektif hale getirilmesi, sosyal, kültürel ve siyasal bütünlüğümüzün de temelidir. Ayrıca, devletin sınırlı imkânlarla ulaşamadığı alanlara halkımızın gönüllü katılımının sağlanması, Türkiye'nin 21 inci Yüzyıla büyük bir atılımla girebilmesinin de önşartıdır. Ülkemizin büyük bir sıçrama yapabilmesi, mevcut maddî kaynakları en iyi şekilde kullanması kadar, vatandaşın devletine olan güvenine ve insanlarımızın manevî motivasyonuna da bağlıdır. Bunların yanında, vakıfların, sendikaların, derneklerin, meslek kuruluşlarının, bütün sivil kitle örgütlerinin çalışmalarının önündeki engeller kaldırıldığı, çalışma alanları daraltılıp sınırlandırılmadığı; faaliyetlerinden kuşku duyulmayacak, icraatlarından dolayı suçlanmayacak kamu hizmeti yaptıkları, önce devlet, sonra da vatandaşlar tarafından anlaşıldığı an, Türkiye 21 inci Yüzyıla hazır demektir.

Vakıfların tarihi misyonuna kavuşması, bugün, herkesin arzu ettiği ve söylediği ademimerkeziyetçi, çoğulcu ve katılımcı yapılaşmaya da örtüşmektedir.

Bizler, vakıf anlayışını herkesten çok önemsemek zorundayız; çünkü, vakıf terbiyesinden geçmiş bir insan topluluğunun oluşturacağı siyaset modeli, hoşgörü, çokseslilik, katılımcılık ve farklılıklara tahammül üzerinde yükselecektir.

Bizler, bu modern dünyada, vakıfları, modern hayatın bir parçası olarak görmek zorundayız ve her zamandan daha çok da, bu hususu önemsemek durumundayız; çünkü, vakıflar, atomize olmuş kalabalıklar içinde yalnızlaştırılmış bireyleri sosyal bir çemsiye altına alır, tutunacak bir dalı bulunmayan insanların toplumsal barınağıdır âdeta.

Yeni bir yüzyıla girerken, Avrupa Birliğine adaylığımızın söz konusu olduğu bugünlerde, devletimiz, vatandaşına, artık, kuşkuyla bakmaktan vazgeçmeli, vatandaşına güvenmelidir; vatandaşının örgütlenmesine yardımcı olmalı, örgütlenmeyi engellememelidir. Bilinmelidir ki, bir toplum kendi arasında örgütlenemezse eğer, o toplum demokratikleşemez.

Üç yıla yakın bir süredir, Türkiye, düştüğü veya düşürüldüğü kaostan kendini kurtarmalı, hayali tehlikeler ve düşmanlar ihdas etmekten vazgeçmenin yolunu bulmalıdır. Aksi takdirde, Türkiye, halkıyla kavga ederek; bir kısmını tehlikeli, bir kısmını güvenli, bir kısmını laik bir kısmını antilaik, bir kısmını mürteci, bir kısmını ilerici, bir kısmını devlet yanlısı, bir kısmını devlet düşmanı ilan ederek, kısacası, vatandaşı hakkında tecessüs ederek bir yere varamaz, bu şüphelerle varlığını da devam ettiremez. Türkiye, bu anlayışla, birinci lige de, Avrupa Topluluğuna da giremez.

Toplum olarak, şu irtica paranoyasını bir tarafa bırakarak, artık, öntmüzlü net görmemiz gerekir diye düşünüyorum. Ne zaman toplumsal örgütlenmenin yolu kesilmek istenirse, ah şu vakıf irticaî faaliyette bulunuyor denilir ve örgütlenmenin önü kesilir. Yine, ticarî şirketlerin yolunu kesmek mi istiyorsunuz, son derece basit; bu irticaî sermayedir, irticaî faaliyette bulunuyor demek, ne yazık ki, Türkiye'de yeterli sebep olur. 23 Haziranda teşvik kararnamesine bir müteyyide getiriliyor ve falan filan şirketler teşviklerden istifade edemez deniliyor. Neden; nedeni açık, irticaî faaliyette bulunuyorlar da onun için. Bunlar, çok büyük ayıplardır ve Türkiye, bu ayıplardan kendisini kurtarmalıdır.

Değerli arkadaşlarım, hülâsa, vakıflar, hayır kurumlarıdır, insana, sağlığa, eğitime, ilme, kültüre, sanata hizmet eden kurumlardır. 1985'te Kurumlar ve Gelir Vergisinde yapılan bir değişiklikle, vakıflara yardım imkânı getirilmişti; ancak, geçen yıl, 1998 yılında yapılan vergi kanunu değişikliğiyle bunlar kaldırılmış, Medenî Kanuna göre kurulan vakıflara yardım ve bağış yasaklanmıştır. Peki, vakıf yardım alınca ne yapıyor; ya bir okul yapıyor ya bir yurt yapıyor ya bir sağlık evi, hastane yapıyor. Ashında, bu anlayış bile, vakıflara, dolayısıyla, sivil kuruluşlara nasıl bakıldığının en güzel örneğidir.

Öbür taraftan, Vakıflar Genel Müdürlüğünün yapmış olduğu hayır hizmetleri var: 62 adet öğrenci yurdunda 12 500 öğrenci ücretsiz barındırılıyor. 36 adet imarette, günde, 10 000'e yakın muhtaç insana aş veriliyor. Fakir ve kimsesiz 1 200 kişiye 30 milyonun üzerinde aylık ücret ödeniyor. Vakıf Gureba Hastanesi, kimsesiz ve yoksul vatandaşlarımızın bakım ve tedavilerini ücretsiz yerine getirmektedir. Bütün bu hayır hizmetleri, vakfiye şartlarından doğan hizmetlerdir.

Şimdi, biz, burada, vakıf yurtlarının işletme hakkını Millî Eğitim Bakanlığına devrediyoruz. Devrettiğimiz zaman ne olacak; bugün 12 500 fakir, yoksul, muhtaç öğrenci, o yurtlarda barınma, kalma imkânını elde ediyor, protokolün 10 uncu maddesine göre devredildiği zaman da, ancak muhtaç öğrencilerden yüzde 10'u alınabilecek, yani, bugün istifade eden 12 500 öğrencinin ancak 1 200'ü istifade etmiş olacaktır. Yurt hizmetleri, öğrenci hizmetleri, Genel Müdürlüğün en önemli, en hayırlı hizmetidir; sanıyorum, Genel Müdürlüğü bu hizmetten alıkoymak, hem kurum hem de vakfiyenin amacına uygun kullanılmasına engel olmaktadır ki, bunun vebalinin altından kimse kalkamaz diye düşünüyorum. Kaldı ki, yurtlardaki hizmetin kalitesi, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı yurtlarda verilen hizmet standardının daha altında değildir, hatta, imkânları çok daha fazladır.

Bu kararın düzeltilmesini diliyorum, istiyorum. Eğer, devredilmesi gereken bir şey varsa, her gün yok olduğuna hepimizin şahit olduğu tarihî eserlerimizi mahallî idarelere devretmek, işletme hakkını vermek suretiyle, daha kolay ve daha kısa bir zamanda onarımını temin etmek daha hayırlı olacaktır diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Sayın Tunç, 1 dakika süre veriyorum; lütfen, toparlayınız.

AHMET CEMİL TUNÇ (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım; bitiriyorum.

Kaldı ki, 18 yurdun bünyesinde imaret hizmetleri var, yurt devredildiği takdirde, bu imaret hizmetleri de burada verilemeyecektir diye düşünüyorum. Bu yanlış karar düzeltilir diye umut ediyorum; ama, diliyorum ki, bir müddet sonra, birileri kalkıp, yurtları Milli Eğitim Bakanlığına devredelim, öyleyse, imaret hizmetlerini de Kızılay'a devredelim demesinler. Bunu umut ediyorum, temenni ediyorum.

Bu düşüncelerle, bütçemizin, hem vakıflarımız için hem diğer kurumlarımız için hayırlı olmasını diliyorum, hepinizi saygıyla selamlıyor, teşekkür ediyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Tunç.

Sayın Bakanlarım, sizler konuşma süresini ne şekilde paylaşacaksınız, aranızda bir mutabakat var mı?

DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Nasıl uygun görürseniz efendim?

BAŞKAN – Efendim, tabii ben, Danışma Kurulunun ve Genel Kurulun aldığı kararı uyguluyorum.

DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Ne kadar efendim?

BAŞKAN – 4 bakan arkadaşımız var, her bakan arkadaşımıza 7,5 dakika düşüyor; ama, biriniz konuşmak isterseniz, sürenin tamamını konuşabilirsiniz.

DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Hayır, herhalde, her bakan konuşmak isteyecektir.

BAŞKAN – O zaman, 7,5 dakikalık sürenizi kullanacaksınız.

Devlet Bakanımız Sayın Yüksel Yalova; buyurun efendim.

Süreniz 8 dakika.

DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Türk kültür ve medeniyeti incelendiğinde açıkça görüleceği gibi, devlet idaresi merkeziyetçilikten uzaklaşarak, mahallinden idareye önem vermiş ve bunu da vakıflar aracılığıyla asırlarca yürütmüştür.

Vakıf, ferdin taşınır veya taşınmaz bir malını, Allah rızası, hayır duygusu ve insan sevgisiyle şahsî mülkiyetinden çıkarıp, kamu yararına tahsis etmesidir. Bugün de olduğu gibi, Türk Medeni Kanunu öncesinde de vakıflar, hâkim huzurunda yazılı olarak yapılırdı.

"Vakfiye" denilen bu belgelerde, vakfın mal varlığı, amacı ve idaresi ile gelir, giderlerinin nasıl sarf edileceği açıkça belirtilmektedir. Vakıf senedinde, şartları belirtilen bu vakıflar da özel hukuk tüzelkişisi olup, özel hukuk kurallarına tabidir.

Bu vakfiyeleri amacına uygun olarak yürütmekle görevli Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğünün bütçesi için yüksek huzurlarınızdayım; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Vakıflar Genel Müdürlüğünün görevlerini kısaca anlatsak, sorunlarımızı daha iyi irdelleyeceğimize inanıyorum.

Genel Müdürlüğün görevleri, vakıf mallarını ekonomik şekilde işletmek, mimarî veya tarihi değeri olup vakfa ait olan eski eser yapıları koruyup imar etmek; vakfın müesseselerini amaçlarına göre yaşatmak, mütevellileri tayin veya azletmek, vakıf paralarını nemalandırmaktır.

Bugün, Vakıflar Genel Müdürlüğünün elinde 19 675 işanı ve bina, 35 556 arsa ve tarla vardır. Bunların 41 720 adedi akar, 13 511 adedi hayrattır. 21 082 adet kiracısı olan Vakıflar Genel Müdürlüğü, Türkiye'nin emlak yönünden en zengin kuruluştur.

Ülkemizin nadide kültür varlıkları olan tarihî ve mimarî değeri haiz tescilli vakıf eski eserler, yaklaşık 10 000 adet olup, bunlardan 4 949 adedi cami, 1 234 adedi türbe, 343 adedi medrese ve darıışsifa, 341 adedi han ve kervansaray, 658 adedi hamam, 141 adedi imaret, tekke ve zaviye, 211 adedi de sıbyan mektebi, sebil, şadırvan, darphane, mevlevihane, mimarhane, kütüphane, çamaşırhane, bedesten, namazgâh, tersane, kale, köprü, mektep gibi başlıklar altında toplanan diğer kültür yapılarından oluşmaktadır.

Vakıflar Genel Müdürlüğünün gelir kaynaklarından bir diğeri de, vakıf işletmeleri ve iştirakleridir. Aydın ve Ayvalık'ta Vakıf Zeytinlikleri İşletme Müdürlüğü ile İstanbul'da Vakıf Membeda Suları İşletme Müdürlüğü ve Yeni Vakıf Gureba Hastanesi Döner Sermaye Saymanlığı olmak üzere 4 işletmesi bulunmaktadır.

Mülhak vakıfların sayısı 321, cemaat ve esnaf vakıflarının sayısı 160'tır. 14 Aralık 1999 tarihi itibarıyla, faaliyette bulunan Türk Medenî Kanununa tabi yeni vakıfların sayısı 4 489, bunlara bağılı şube, iribat bürosu ve temsilcilik sayısı ise 3 964'tür. Dolayısıyla, 10 000'e yakın vakıf, en az iki yılda bir olmak üzere, 59 müfettiş tarafından denetlenmektedir. Bu sayının yetersiz olduğu açıktır. Vakıflar Genel Müdürlüğünün optimal sayıda müfettişe ve çağın temposuna ayak uydurabilecek kalifiye personele ihtiyacı vardır.

Vakıflar Genel Müdürlüğü yönetiminde, 3'ü kız olmak üzere, toplam 62 ortaöğrenim öğrenci yurdu bulunmakta olup, 12 394 yatak kapasitesine sahiptir. Yurtlarda, malî durumu yetersiz çocuklarımızın, ücretsiz olarak iâşe ve ibateleri karşılanarak, eğitim yapabilmeleri sağlanmaktadır.

14.12.1999 tarihinde, 55 vakıf yurdunun işletmesi, Millî Eğitim Bakanlığına verilmiş olup, öğrencilerin iâşe ve ibatelerini, Vakıflar Genel Müdürlüğü karşılayacaktır. Halen inşaatı devam eden yurtlar tamamlandığında, Millî Eğitim Bakanlığına teslim edilecektir.

Ayrıca, 1 044 kişiye, her ay 30 800 000 TL muhtaç aylığı ödenmektedir. 2000 yılında bu ödenek, Yüce Meclisin kararı doğrultusunda artırılabacaktır.

Halen, Vakıflar Genel Müdürlüğünün yönetiminde, 10 175 fakir vatandaşımızın yararlandığı, yurdun çeşitli yerlerine dağılmış 38 adet imaret faaliyettedir.

860 köy camii inşaatına, 120 milyar 900 milyon TL yardımda bulunulmuştur.

Vakıflar Genel Müdürlüğünce temsil ve idare edilen mazbut vakıflara ait gelir getiren akar vasfındaki mallar devlet malı olmayıp, özel hukuk hükümlerine tabi olmakla beraber, 2762 sayılı Vakıflar Kanununun 8 inci ve 9 uncu maddelerine göre hayrat vasfında olan gayrimenkuller, devlet malı imtiyazında faydalanmaktadır.

1935 yılından bu yana katma bütçeyle idare edilen Vakıflar Genel Müdürlüğü, tüzelkişiliğe sahip özel mülk statüsündeki mallarını özgürlükçü bir anlayışla kullanamamaktadır. Mevcut yapısı çerçevesinde bu kurumu 21 inci Yüzyıla taşımanın zorluğu ve çaresizliği ortadadır. Katma bütçe sistemiyle bu sıkıntıları aşmak mümkün değildir; zira, Vakfın gayrimenkullerinden kira gelirlerini tahsil ediyorsunuz; elinizde para var ve Vakfın camiinin minaresi depremde yıkılmış, acilen para gönderilmesi gerekiyor; ne yazık ki, gönderemiyorsunuz; çünkü, elimizdeki parayı sınırlandırılmış bütçeyle belli oranda yansıtabilmişsiniz; o para da harcanmış, bitmiş. Bu acil durum karşısında, Vakıflar teşkilatı olarak, kendi paramız olduğu için karar alıp anında müdahale etme imkânımız varken, mevcut statü gereği, katma bütçe sistemi içerisinde olmanın olumsuzluklarını yaşayan Vakıflar Genel Müdürlüğü, depremde yıkılan camiini onarmak için, Devlet Planlama Teşkilatından, Maliye Bakanlığından, harcama izni almak zorunluluğu içindedir. Bu işlemler devam ederken, yıkılma tehlikesiyle karşı karşıya olan cami ve minarelerin yıkılmaması için, Allah'a dua etmemiz gerekmektedir.

Yeri gelmişken, 29 Eylül tarihli genelgeden muaf tutulmamız ve daha sonra, inşaat ihale izinlerimize kavuşabilmemiz hususunda gösterdikleri anlayış nedeniyle, Başbakanımız Sayın Ecevit'e, Başbakan Yardımcımız Sayın Bahçeli'ye, o arada, Devlet Planlama Teşkilatı Sayın Müsteşarına ve Yardımcısı Sayın Şevki Emin Kahyagil'e de şükran ve teşekkürlerimi burada sunmak istiyorum; onların anlayışları olmasaydı, 17 Ağustos depremi ve sonraki artçı depremlere rağmen karşılaştığımız tehlikeleri, bu mevcut bürokratik yapı içerisinde daha uzun bir süre karşılayabilir duruma gelmekten uzak olacaktık; o nedenle, kendilerine teşekkür ediyorum.

Saniyorum, 30 saniyelik bir sürem var; bu süre içerisinde, yanıtlamak zorunda olduğumuz, Yüce Meclise sunmak zorunda olduğumuz bilgileri sıkıştırılamayacağımı düşünüyorum. Başka bir platformda, yine Yüce Meclise, en azından sayın milletvekillerine, bu konuşma metnini yazılı bir şekilde sunmak, saniyorum, İhtizük ve Sayın Başkanın uygulamasını da kolaylaştırma anlamında uygun olur diye düşünüyorum.

Hepinize, katkılarınız nedeniyle teşekkür ediyorum.

Saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Bakanım; anlayışınıza teşekkür ediyorum.

Devlet Bakanı Sayın Mehmet Keçeciler; buyurun efendim. (ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)

Süreniz 8 dakikadır.

DEVLET BAKANİ MEHMET KEÇECİLER (Konya) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin çok değerli üyeleri; Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığının 2000 Yılı Bütçe Tasarısının tilkemize hayırlı olmasını dilerken, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten de, gruplar adına ve şahıslar adına konuşan arkadaşlarımız, Gümrük Müsteşarlığımızın bütçesiyle ilgili son derece önemli tespitlerde bulundular, katkılarda bulundular; kendilerine çok teşekkür ediyorum.

25 Haziran 1999 tarihinde 1999 bütçesinin görüşmeleri sırasında, Yüce Mecliste üç hususun altını çizmiştik; zabıtlardan görebileceğiniz gibi, bunlardan birincisi, Gümrük Müsteşarlığının önündeki hedefler olarak, gümrük kanunu çıkarılmalıdır demiştik. İkincisi, gümrük idarelerinin sayısı aşağıya indirilmelidir; Türkiye'de, gümrük idarelerinin sayısı, gümrük işlemlerimize göre çok fazladır demiştik. Bir üçüncüsü de, gümrüklerde mutlaka otomasyona geçilmelidir, modernizasyona geçilmelidir, modern teknolojiyi gümrüklerimize adapte etmeliyiz demiştik. Bugün, bu üç hedefi tutturmuş olarak huzurlarınıza gelmiş bulunuyoruz. Yüce Meclisimize şükran borçluyuz, genel başkanlara, bilhassa muhalefete mensup Sayın Çiller'e, Sayın Kutan'a şükran borçluyuz.

Meclisimiz, ilk defa, 91 inci maddeyi uygulamak suretiyle 254 maddelik bir tasarımı üçbuçuk saat gibi çok kısa bir süre içerisinde yasalastırdı ve Türkiye'nin Avrupa Birliğine, gümrük birliğine uyum noktasında çok önemli bir mesafeyi atlatmış oldu. Zira, bu kanunu, mevcut usullerle geçirmek mümkün olamıyordu, beş seneden beri Meclis gündeminde bekliyordu, samimi gayretlere rağmen çıkarılamıyordu. 91 inci maddenin uygulanmasında, muhalefet partilerinin gösterdiği anlayışa teşekkür ediyoruz.

İkinci husus, gümrük idarelerinin sayısı fazlaydı; bunun, mutlaka, dünya standartlarına uygun hale getirilmesi gerekiyordu, en azından Avrupa standartlarına uygun hale getirilmesi gerekiyordu. Başmüdürlükleri, gümrük muhafaza müdürlüklerini sayarsak, toplam 414 tane gümrük idaremiç vardı. Bunların bir kısmı fonksiyonunu kaybetmiş, üç sene boyunca bir tek beyanname üzerinde bile işlem yapmamıştı; bunlar tespit edildi. Siyasî olmayan bir kararla, teknik bir kararla, günde üç

beyannameден az işlem yapan gümrük idarelerinin kapatılması kararı verildi. Kime isabet ettiyse, 120 kadar gümrük idareміz bu şekilde kapatıldı.

Böylece, hem otomasyona geçiş için önemli bir adım atılmış oldu, hem de bir yıl içerisinde 1 trilyon 700 milyar liralık bir tasarruf sağlanmış oldu. 200'e yakın personel tasarruf edildi. Bunlar, daha çok çalışması, açık kalması gereken gümrük idarelerine doğru sevk edildi. Böylece, gümrük idaresinde reorganizasyon açısından da önemli bir adım atılmış oldu.

Üçüncüsü de, otomasyona geçiş için ihaleydi. 12 Temmuzda teknik ihale yapıldı, 2 Kasımda fiyatlandırma ihalesi yapıldı. Evvelki gün Dünya Bankasından cevap aldık, ihalemiz tasdik edildi. Artık, gümrüklerle ilgili otomasyon ihalesi de nihayete erdi.

Dünya Bankası, ihaleyi en düşük fiyat veren firmaya verdi. En düşük fiyat veren firmaya yer teslimlerini yakın zamanda yapacağız. Netice itibariyle, bu, 27 milyon dolarlık bir ihaledir, Türk Lirası olarak 17 trilyon liralık bir ihaledir; basın huzurunda, şeffaf, Dünya Bankası kriterlerine göre yapılmış bir ihaledir ve bu ihale de neticelendi. Gümrüklerimizde otomasyon işlemlerine 2000 yılından itibaren başlanacak, makineler kurulacak.

Değerli milletvekillerimiz, aslında, yoğun bir çalışma içerisindeyiz. Gümrük Kanununu çıkarmakla mesele bitmemiştir. Şu anda, gümrük idaresi, Büyük Millet Meclisimizin kendilerine verdiği yetkiye, kendilerine verdiği itimada mazhar olabilmek için geceli gündüzlü çalışmakta ve 5 Şubat'ta yürürlüğe girecek olan Gümrük Kanunuyla ilgili aşağı yukarı 1 100 sayfalık bir tebliğler ve yönetmelikler manzumesi, Bakanlar Kurulu kararları hazırlanmaktadır. Bunların hepsinin, inşallah, yılbaşından itibaren Resmî Gazetede neşri mümkün olacak hale gelecektir. Özel teşebbüsle, sivil toplum örgütleriyle, gümrük müşavirleriyle, odalar birliğiyle, ihracatçılar birliğiyle bu manada toplantılar düzenlenmekte ve Gümrük Kanunu kendisine tatbik edilecek insanlara da bu yönetmelikler konusunda danışılmaktadır, onlarla birlikte müzakere edilmektedir.

Şimdi, arkadaşlarımızın sordukları sualleri var, onlara kısaca cevap vereyim.

Sayın Mustafa Geçer "gıda maddesi taşıyan kamyonun yükü, sürücüsü rüşvet vermediği takdirde boşaltılmıyor" dediler. Aslında, geçen yıl Türkiye'den, gümrüklerimizden 2 milyon TIR vasıtası geçmiş. Biz, bunların hepsini kontrol edemeyiz; örnekleme metoduyla kontrol yapıyoruz. Otomasyona geçtiğimiz takdirde, hele bu X-Ray cihazlarını kurabildiğimiz takdirde artık, böyle, makineyi boşaltmaya, daha doğrusu, TIR'ları boşaltmaya gerek kalmayacak; X-Ray cihazından geçireceğiz, aynen valizleri gördüğümüz gibi, TIR'ların içerisinde de göreceğiz. Gümrük memuruna da, bu manada, yetki bırakmıyoruz, takdir yetkisi vermeyeceğiz; takdir yetkisi vermeyince, makinenin yapacağı işleme de herkes razı olacak.

Değerli arkadaşlarımdan Sayın Yalçınkaya "Akçakale Gümrük Kapısı açılışın" dedi. Açuktur; sadece, birinci sınıf değildir; laboratuvar lazım, TIR'ın geçebilmesi için yol lazım; valilik veya başka kuruluşlar, karayolları, yolunu yaparsa, biz, orada birinci sınıf gümrük kapısı kurmaya hazırız; çünkü, Akçakale, gelişen Şanlıurfa'nın bir nevi dışı açılan kapısı olacaktır. Bizim programımızda, Akçakale Gümrük Kapısını birinci sınıf gümrük kapısı haline getirmek vardır.

Aslında, hemen şöyle özetleyelim: Meclisimizin gümrüklerimize vermiş olduğu desteğe layık olmanın çabası içerisinde, modern bir gümrük idaresini elbirliğiyle kurmanın gayreti içerisindeyiz.

Bu duygu ve düşüncelerle, Yüce Meclise, verdiği destekten dolayı teşekkür ediyor; bütçenin memleketimize, milletimize hayırlı olmasını diliyor, verilen her kuruluşun maksadına masraf olacağını, yerine harcanaacağını bilhassa ifade ediyor; saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz Sayın Bakanım.

Devlet Bakanımız Sayın Fikret Ünlü, buyurun.

Süreniz 8 dakika Sayın Bakanım.

DEVLET BAKANI FİKRET ÜNLÜ (Karaman) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum. Bütçemiz üzerinde konuşan değerli milletvekili arkadaşlarıma da teşekkür ediyorum.

Konuşma metnimiz, daha önce sizlere dağıtıldı; ancak, ben, yine de, gençliğe ve spora ilişkin hizmet ve çalışmalarından kısaca söz etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, bildiğiniz gibi, bugün, insan haklarına verilen değer, çevreye gösterilen özen ve özürülülerin korunması için harcanan çabalarla birlikte sanat ve spor, toplumların aynası kabul edilmekte, uygarlığın ve gelişmişliğin bir ölçüsü olarak görülmektedir.

Hızla değişen ve gelişen toplumumuzda, gençlik ve spor hizmetlerine ilişkin gereksinme, beklentiler ve talepler, her geçen gün yoğunlaşarak artmaktadır. Bu nedenle, genç nüfusun sayıca çok fazla olduğu günümüz Türkiye'sinde, gençlik ve spor yönetiminde, buna paralel olarak hizmetlerde yeniden yapılanmayla bir çıkış noktası bulunması kaçınılmaz gözükmektedir.

Sporda, demokratikleşmenin gereği olarak, 21 inci Yüzyılın başında, bize yaraşan bir tarzda ve kendi ülke modelimizi oluşturarak, bir çalışma başlatmak zorundayız. Toplumun en büyük ve en dinamik kesimini oluşturan gençliğin sorunlarını gidermek, kalkınma sürecine katkı ve katılımlarını artırarak onları üretken insanlar olarak yetiştirebilmek, devletin en başta gelen görevlerinden biridir.

Gençlerimizin boş zamanlarını değerlendirmeye yönelik hizmetleri yürütmek, onların kötü alışkanlıklardan korunması için gerekli tedbirleri almak, bu kesime sunulan hizmetleri sayı ve nitelik açısından geliştirmek, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğümüzün sorumluluğu altındadır.

Gençlerimizi, sigara, içki, uyuşturucu ve kumar gibi kötü alışkanlıklardan korumak ve börtüleri terörün tuzağına düşmesini engelleyerek spora ve sosyal aktivitelere yönelmelerini sağlamak, sporu ülkemizin her köşesinde toplumumuzun vazgeçilmez tutkusu ve yaşam biçimi haline getirmek, temel amacımızdır.

Cumhuriyetimizin ve geleceğimizin umudu ve güvencesi olan gençlerimizin toplumla bütünleşmelerini, görev ve sorumluluk duygularını geliştirmelerini, çeşitli sportif, sanatsal ve kültürel faaliyetlere aktif olarak katılmalarını önemli görmekteyiz.

Bu amaçla düzenlemekte olduğumuz Gençlik Haftası, bu yıl, 15-21 Mayıs tarihleri arasında, Ankara'da ve yurdumuzun her köşesinde görkemli bir şekilde ve coşkuyla kutlanmıştır.

Atatürk'ün Samsun'a çıkışının 80 inci yılı kutlamaları çerçevesinde 19 Mayıs akşamı düzenlenen "Kurtuluşa İlk Adımdan Bugüne 80 inci Yıl Gençlik Şöleni"ne binlerce gencimiz katılmıştır.

1999 yılı içinde, 107 gençlik merkezimizde düzenlenen etkinliklere yaklaşık 55 000 gencimiz katıldı. Bu merkezlerin, Batı'daki örneklerine ve ülke gerçeklerimize uygun bir şekilde hizmet vermelerine özel önem vermekteyiz.

Nüfus yoğunluğu da dikkate alınarak, her ilimizde ve büyük ilçelerimizde en az birer gençlik merkezi yapımını hedefliyoruz.

Yüzyılın en büyük doğal felaketinin yaşandığı Sakarya, Kocaeli, Yalova, İstanbul, Bolu ve Düzce İllerimizde yapımına başladığımız olimpiyat gençlik evleri hemen hemen tamamlandı. Olimpiyat gençlik evlerini ocak ayının başında açmayı planlıyoruz.

Üniversitelerin beden eğitimi ve spor bölümlerine yönelik başlatılan ve Almanya'dan uzman-

ların da katıldığı "Arama-Kurtarma Eğitim Seminerleri" yapıldı. "Arama-Kurtarma" Bakanlığımızın girişimleriyle, üniversitelerin beden eğitimi ve spor bölümlerine ve yüksekokullara zorunlu ders olarak konuldu.

"Alkol ve Uyuşturucu Maddelere Hayır, Spora Evet" programına devam edilmektedir. Bu program çerçevesinde, bütün illerimizde, yıl boyu faaliyetler düzenlenmektedir.

Üniversiteler, gençlik merkezleri, dernek, kurum ve kuruluşlar arasında düzenlenen halk oyunları yarışmalarına, 1999 yılı içinde 525 ekipten toplam 25 000 gencimiz katıldı.

Bu yıl, Aydın-Kuşadası-Davutlar, İçel-Silifke-Akkum, İzmir-Çeşme-Paşalimanı ile Çanakkale-İntepe-Güzelyalı gençlik kampı tesislerinde ve 11 bölgesel gençlik kamplarından, 12-24 yaş grubunda toplam 6 293 gencimiz yararlandı.

İzmir, Aydın, İçel ve Çanakkale'deki gençlik kampları, 2000 yılında, depreme maruz kalan Sakarya, Koçaeli, Yalova, Bursa ve Bolu İllerinde 12-24 yaş grubunda yer alan gençlerimize tahsis edilecektir. 8'er günlük devreler halinde düzenlenecek ve tüm giderleri Bakanlığımızca karşılanacak olan bu kamplardan, yaklaşık 5 000 gencin yararlanması beklenmektedir.

Türkiye nüfusunun yüzde 31'ini oluşturan gençliğe yönelik hizmetler, ilgili tüm kesimlerin katılımıyla, dinamik, özerk, değişmeye ve gelişmeye açık bir yönetim sistemi oluşturularak, daha ileri düzeye çıkarılacaktır; bunun çalışması içindeyiz.

Değerli arkadaşlarım, beden eğitimi ve spor hizmetlerinde amacımız, her türlü siyasal ve sosyal baskı ve yönlendirmeden uzak, bilimsel ilke ve yöntemlere dayanan, ulusal karakterli bir politika oluşturmaktır. Bu nedenle, 2000'li yıllara girerken, geleceğe yönelik politikaların tartışılması, kısa ve uzun dönemde yapılacak çalışmaların belirlenebilmesi için, spor alanında hizmet veren kişi ve kuruluş temsilcilerinin katıldığı Spor Şurası, dokuz yıl aradan sonra, 10 Haziran-2 Temmuz 1999 tarihleri arasında Ankara'da toplandı.

Yıllardır yapılamayan Üniversiteler Spor Şenlikleri, otuz yıl aradan sonra, yeniden, 10-16 Mayıs 1999 tarihleri arasında İzmir'de yapıldı. 2000 yılındaki Üniversite Spor Şenliklerinin, yine, Mayıs ayında, Ankara'da yapılması planlanmaktadır.

Ülkemizde çok önemli uluslararası organizasyonlara evsahipliği yapılmıştır. Bu, toplumun öz güvenini artıran, çok sevindirici ve onurlu bir gelişmedir.

54 ülkeden 721 sporcunun katıldığı 34 üncü Büyükler Dünya Güreş Şampiyonası, 1999 Eylül ayında Ankara'da yapıldı. Takım halinde 3 üncü olan güreşçilerimiz, 1 altın ve 2 bronz madalya aldılar.

İstanbul'da gerçekleştirilen Avrupa Yüzme Şampiyonasına 43 ülkeden 999 sporcü katıldı.

Bu yıl, uluslararası seviyede 5 incisi yapılan GAP Su Sporları Şoleni, kürek, sualtı, yelken ve yüzme branşlarında, yöreden de çok sayıda sporcü gencimizin katılımıyla gerçekleştirildi.

En büyük spor organizasyonu olarak gördüğümüz olimpiyat oyunlarının 2008 yılında İstanbul'da gerçekleştirilmesi, devletimizin temel politikaları arasında yer almaktadır. Bu konudaki kullis çalışmalarımız, Türk Millî Olimpiyat Komitesinin önderliğinde yoğunlaşarak devam etmektedir. Artık, uluslararası düzeyde, bütün spor dallarında başarılı sonuçlar alınmaktadır.

Başta Zihinsel Engelliler Olimpiyatları, Güreş ve Halter Dünya Şampiyonaları olmak üzere, basketbol, voleybol, atletizm, judo, karate, atıcılık, okçuluk ve futbolda, sorularımız ve takımlarımız gurur verici başarılar elde ettiler. Tarihinde ilk defa bir sporcumuz, atıcılıkta dünya şampiyonu oldu.

Bu arada, Millî Futbol Takımımızı ve Galatasaray Kulübümüzü, Avrupa'daki başarılarından dolayı kutluyorum. Takımlarımız, ulusça hepimizi gururlandıran bu başarılarıyla, ülkeyimizin tanınmasına büyük katkı sağladılar.

Konuşma sürem bitti. Dinlediğiniz için hepinize teşekkür ediyor, saygılarımı sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakanım.

Devlet Bakanımız, Sayın Şuayip Üşenmez; buyurun efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz 8 dakika Sayın Bakanım.

DEVLET BAKANI ŞUAYIP ÜŞENMEZ (Yozgat) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Danıştay bütçesi üzerinde benden evvel görüş bildiren, grupları adına konuşan milletvekilleri-miz ayrıntılı olarak bilgi verdiler, huzuruzda kendilerine teşekkür etmeyi bir görev sayıyorum. Ben, ayrıntıya girmeden, zamana bağlı olarak, altını çizdiğim, önemli gördüğüm bazı hususlarda bilgi arz edeceğim.

Sayın milletvekilleri, Danıştay, kendi kanunu çerçevesi içerisinde görev yapan anayasal bir kuruluşumuzdur. Yargı görevinin yanında, danışma, inceleme görevini de yerine getirme gayretini göstermektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hükümetimiz, hukukun üstünlüğü ve hukuk devleti ilkelerine bağlılığın gereği olarak, yargının daha verimli, etkili çalışabilmesini sağlamak ilkeleri doğrultusunda büyük çaba harcamaktadır.

Yasal çalışmaların çabuklaştırılması için, yargının önemli unsurlarından birisi olan Danıştayın yeterli imkânlarla kavuşması, bir zaruret haline gelmiştir.

Günümüzde, zaman, önemli ve büyük önem taşımaktadır. Vatandaşlar, haklı olarak, devlet dairelerindeki işlerinin bir an önce tamamlanmasını istemekte ve arzulamaktadırlar. Teknolojide meydana gelen gelişmelerle, bilgi çağı hızla ilerlemektedir. Bu gelişmelere uyacak, iletişim, bilgi sistemini kurmak mecburiyetindeyiz. Bunun için, yargı sistemi hızlandırılacak, yasal düzenlemeler gerçekleştirilecektir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yargı bağımsızlığı ve hâkim teminatı ilkeleri çerçevesinde, adaletin en az masraf ve en etkin biçimde işlenmesini sağlamak üzere, teşkilat yapısında gerekli değişiklikler ve öngörülen birtakım reform hareketleri gerçekleştirilecektir. İdarî yargı yeniden düzenlenecek, bölge idare mahkemelerinin görev alanları genişletilecek, Danıştayın daire sayısı ve üye sayısı artırılacaktır. Adli ve idarî yargıya ilişkin yasalar başta olmak üzere diğer yasalarımızda gereken değişiklikler yapılarak günümüz şartlarına uygun hale getirilecek ve yargı kararları, toplumda yargıya duyulan güvenin yitirilmesine neden olmayacak bir şekilde uygulanacaktır.

Özelle, üzerinde durmamız gereken husus, Danıştayımızın üye kadro sayısının az olması, savcı ve teknik hâkim kadro sayısının azlığı, aynı zamanda idarî personel ve yardımcı personelin az olması, birtakım, çözümü bekleyen ve yığılmak haline gelmiş olan dosyaların karara bağlanmasında engel teşkil etmektedir. Yasal düzenlemeler yapılırken, bu eksikliklerin de giderilmesi hususunda büyük gayret vardır.

Ayrıca, çağımız, bilgi çağı. Bilgi çağına uygun, bilimsel değerlere uygun bir şekilde bilgisayar sistemini kurarak otomasyona geçilmesi için malî destek sağlanması zarurî hale gelmiştir.

Bu duygu ve düşüncelerle, Danıştay bütçemizin milletimize, devletimize hayırlı ve uğurlu olmasını diler, Yüce Heyetinizi yeniden saygıyla selamlarım. (MHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Bakan arkadaşlarımızı, süre konusunda gösterdikleri hassasiyetten dolayı, ben de, ayrıca kutluyorum.

Şahsi adına, aleyhinde olmak üzere, Çankırı Milletvekili Sayın Hüseyin Karagöz; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

HÜSEYİN KARAGÖZ (Çankırı) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Vakıflar Genel Müdürlüğü 2000 mali yılı bütçesi üzerinde, şahsi görüşlerimi arz etmek üzere huzurlarınızdayım; Meclisimizin siz değerli üyelerine ve sevgili vatandaşlarımıza saygılarımı sunuyorum, görüşmekte olduğumuz bütçelerin hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın milletvekilleri, sivil toplum kuruluşlarından sayılan vakıflar, cemiyet hayatımızın vazgeçilmez unsurlarındandır.

Toplumsal alanlarda üç önemli sektörün varlığından söz edilebilir. Bunlardan birincisi, kamu sektörü; ikincisi, özel sektör; üçüncüsü de, dernek ve vakıfların; yani, bir anlamda sivil toplum kuruluşlarının oluşturduğu vatandaş sektörüdür.

Fransa ve İngiltere'de nüfusun üçte 1'i, Amerika Birleşik Devletlerinde yarısı, üçüncü sektörle, yani, vatandaş sektörüyle ilgilidir.

Ülkemizde üçüncü sektör; yani sivil toplum kuruluşları geleneğinin henüz tam anlamıyla gelişmediği görülmektedir. Hal böyle iken, son yıllarda sivil toplum kuruluşlarının varlığı, âdeta siyasi iktidarların korku kaynağı olmaktadır.

Sermayenin sınıflandırılması ve renklendirilmesi gibi son derece yanlış bir anlayışın ülkeye verdiği zarar ortada iken; bu defa, aynı çarpık zihniyetle, kuruluş gayelerine uygun olarak topluma hizmet götürmekte gayet pratik ve organize hareket edebilen bazı dernek ve vakıfların, depremzede, fakir fukaraya ve garip gurbaya yardımları engellenmektedir ve faaliyet alanları daraltılmaktadır. Bu tutumu tasvip etmek mümkün değildir. Toplumun ve onların temsilcisi sivil toplum kuruluşlarını baskı altına almak, onların peşlerine sivil polisler takmak kimseye fayda getirmez. Bu yanlış davranışlar, milletin, devletine olan güvenini zedeler; bu da arzu edilen bir durum değildir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; vakıf, geçmişti günümüze getiren, bugünü yarına taşıyan sağlam ve sarsılmaz bir köprüdür. Vakıflar, fertlerin sahip oldukları imkânları, kendi istekleriyle, insanların hizmetine sunmasını öngördükleri, dini, sosyal ve kültürel müesseselerdir. Vakıflar, bir hayır ve hasenat kuruluşu olduğu için, esas gayesi, varlıkların en yütcesi olan insana hizmettir. İnsanların hayırlısı, insanlara faydalı işler yapandır. Ecdadımız, bu maksatla hayata geçirdikleri vakıflarla, cemiyette dayanışma ve yardımlaşmayı geliştirerek, tarih boyunca dünya milletlerine örnek teşkil edecek ölümsüz eserler vücuda getirmişlerdir. Camiler, çeşmeler, kervansaraylar, hanlar, hamamlar, yollar, köprüler, kütüphaneler, aşevleri, okul ve yetim evleri, spor meydanları yapmışlardır. Kısaca, tarih boyunca vakıflar, bugünkü merkezî ve yerel idarenin gerçekleştirdiği pek çok hizmeti yerine getirmiştir.

Vakıflarımız, bizim, hayatı nasıl yaşadığımızın, insanlara hizmeti nasıl götürdüğümüzün referanslarıdır. 2000 yılına girmek üzereyiz. Günümüz dünyasında, insan hakları, insana saygı, demokrasi adına pek çok şey söylenmekte, bu söylenenlerin çok önemli bir kısmı da, maalesef, lafta kalmaktadır. Ecdadımız, bu düşünceleri hayata geçirmiş, vakıflar adı altında müesseseleştirmiştir.

Yüz yıl önce "Darülaceze" denilen bir müessesede, cami, kilise, havra, yan yana inşa edilmiştir. Bunları inşa edenleri rahmetle anıyoruz. İnsan haklarını hiçe sayanların, demokratik iddiasında olanların, bu tarihi gerçeklerden paylarına düşeni almalarını da temenni ediyorum.

Görüldüğü gibi, vakıfların hizmet alanı, hangi dinden ve ırktan olursa olsun, her insanı kuşatmaktadır. Vakıflar kanalıyla, gönüllü katılım ve mülküne sahip bir topluluğun geliştireceği siyaset, elbette ki, çeşitlilik, çoğulculuk ve katılımcılık üzerine olacaktır.

Sivil toplum kuruluşu olarak vakıf müesseselerinin geliştiği ve topluma yayıldığı bir ortamda, demokratik temüllerin de temayüllerin de geliştiği ve güçlendiği görülecektir.

Vakıflar, geçmişte, yerel ve merkezî idarenin birçok görevini yüklenerek, devlet kaynaklarını geliştirici bir rol de üstlenmişlerdir. Prof. Dr. Ömer Lütfi Barkan'ın araştırmalarına göre, Osmanlı Devletinin bütçesinin yüzde 30'unu vakıflar karşılıyordu.

Bütün bu özellikleriyle vakıflar, modern devlet anlayışına uygun, yerinden yönetim ve halkın hizmete katılımını temin eden müesseselerdir.

Değerli milletvekilleri, bizler, ecdadımızdan bize miras kalan vakıf eserlerimizi gereği gibi koruyamıyoruz. Pek çok vakıf eserimizin, kâğıt üzerinde var olmasına rağmen, fiilen mevcut olmadığını görmek, büyük üzüntü kaynağımızdır. Bir taraftan, bu topraklarda bizden önce yaşamış toplumların kültürlerini toprağın altından kazıyıp çıkarmaya çalışırken, bir taraftan da Selçuklu ve Osmanlı eserlerinin kendi kaderlerine terk edilmiş olması, gerçekten düşündürücü ve üzüntü verici bir durumdur.

Vakıflar Genel Müdürlüğümüz, elindeki gayrimenkullerin net bir şekilde envanterini çıkarmalıdır. Bugün için vakıflarımıza ait pek çok gayrimenkulün işgal altında olduğu bilinen bir gerçektir. Bu işgal furusu, en kısa zamanda çözümlenerek, vakıfların mevcut potansiyeli en iyi şekilde değerlendirilmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Vakıflar Genel Müdürlüğünün 2000 malî yılı bütçesi toplamı, yaklaşık 22 trilyon TL'dir. 1999 bütçe rakamlarına göre, yüzde 69'luk bir artış yapılmıştır.

Genel Müdürlük gelirleri, özkaynak gelirleri ve Hazine yardımından oluşmaktadır. 1999 yılında, Hazine, 750 milyar TL yardım sağlarken, 2000 malî yılında 228,5 milyar TL yardım yapmaktadır. Bu, çok cüzi bir meblağdır. Bugün, vakıflar, elinde bulundurduğu imkânlarla, zengin olmasına rağmen, kendi eserlerinin restore ve bakımını yapamamaktadır. Onun için, burada bir çarpıklık vardır; kendi imkânları ve zenginliği çok büyük olan vakıfların yönetimiyle ilgili, başımızı iki elimizin arasına alıp iyice düşünmeliyiz.

Sayın milletvekilleri, ecdadımızın bizlere bıraktığı eşsiz eserleri, gayeleri doğrultusunda kullanmalıyız. İşgale uğramış ve meşru olmayan hizmetlerde kullanılan vakıf gayrimenkullerimizi kurtarmak, onları gelecek nesillere ulaştırmak, vakıf anlayışının topluma mal edilmesinin ve vakıf ruhunun canlandırılmasını sağlamak, hepimizin tarihi sorumluluğudur. Zira, tarihi korumak, tarihi yazmak kadar önemlidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; her ne kadar, hükümetin bu bütçesi, halkımızın ve ülkenin istek ve ihtiyaçlarına cevap verebilecek bir bütçe değilse de, yine de, hem Vakıflar camiamıza hem bütün kuruluşlarımıza hayırlı çalışmalarla vesile olması temennisiyle; tekrar, hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz efendim.

Sayın milletvekilleri, görüşmelerimiz tamamlanmıştır.

Şimdi, soru bölümüne geçiyoruz.

Soru-cevap işlemi için 20 dakikalık süremiz var; sorular için 10 dakika, cevaplar için 10 dakika.

Şu ana kadar, Sayın Sobacı, Sayın Gökse, Sayın Özgün, Sayın Uzunkaya, Sayın Ünal, Sayın Gülay, Sayın Güner, Sayın Fatsa ve Sayın Arslan soru sorma isteminde bulunmuşlardır.

Soru sorma işlemi başlatıyorum.

Sayın milletvekilleri, lütfen, sorularınızı yorumuz, gerekçelere girmeksizin, net sorarsanız, diğer arkadaşların da soru sormasına imkân sağlarsınız.

Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Sobacı.

BEKİR SOBACI (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aracılığınızla, ilgili bakanlarımıza sorularımı arz ediyorum:

Türk-İslam eserleri açısından çok zengin ve türünün ilk örneklerini barındıran Tokat İlimiz ve ilçelerinde devam eden restorasyon çalışmaları çok uzamıştır. Niksar İlçemiz Ulu Camii, iki yıldır ibadete kapalıdır; restorasyonu ne zaman bitecektir?

Ayrıca, kubbeli medrese türünün ilk örneği Yağlıbasan Medresesi ve Türbesinin restorasyonu ne zaman başlanacaktır ve 2000 yılı bütçenizde Tokat İli restorasyonuna ayrılan toplam ödeneğiniz ne kadardır?

İkinci sorum, Tokat İli merkezimizde, bugün, Vakıf Taşhan olarak bilinen vakıf taşınmazının, sadece dış cephesinde 30'a yakın esnafın işyeri vardır; ancak, 56 ncı hükümet döneminde, 1997 yılında, ilgili bakan tarafından, otel olarak düzenlenmesi bahanesiyle ve bitişik işyerlerine, bugünkü parayla trilyona yakın istimlak parası ödenerek, burası, yap-işlet-devret sözleşmesiyle bir müteğebbise devredilmiştir ve içerisinde müstecirleri varken devredilmiştir. Şu anda, esnafımız çok rahatsızdır.

Ayrıca, 1998 ve 1999 yıllarıyla ilgili olarak, kiracılarla sözleşme yapılmasına ilişkin Genel Müdürlüğünüzün bölgeye yazdığı yazıya rağmen, sözleşme yapılmamıştır. Bu noktada, bu konuyla ilgili bir inceleme yaptırılmayı düşünüyor musunuz?

Üçüncü sorum : Vakıflar Genel Müdürlüğü ticarî işletmeleri ve satış mağazalarının 1999 ciro-su, bugün itibarıyla ne kadardır? Bu kuruluşlarımız kâr ediyor mu?

Dördüncü sorum : Fakir öğrencilere ve depremzede öğrencilere bir burs vermeyi planlıyor musunuz?

Spordan sorumlu Devlet Bakanımıza sorularım :

Bugün, Anadolu'da, il ve ilçe spor kulüplerinin malî yükü belediyelerin üzerindedir ve belediyelerin de malî durumu ortada olduğuna göre, bu kulüplere, ileriye dönük olarak sistematik bir yardım planlanıyor mu?

Ayrıca, il ve ilçe kapalı spor salonlarının kiralanmasında, sosyokültürel etkinliklere göre farklı uygulamalar var. Panel, konferans ve siyasi toplantılara yüksek ücretler, müzik konserleri için kiralandığında düşük ücretler uygulanıyor. Ben, sizin, sivil kuruluşların güçlenmesine canı gönülden taraf olduğunuza inanıyorum; bu konuda, bunu, belli kriterlere ve dengeli bir uygulamaya oturtmayı düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Sobacı.

Sayın Gökse, buyurun efendim.

MAHMUT GÖKSU (Adıyaman) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Delaletinizle, aşağıdaki sorularımın ilgili bakanlar tarafından cevaplandırılmasını arz ederim.

17 Ağustos İzmit ve 12 Kasım Düzce depremlerinden sonra, birçok vakfımız buraya hizmete koştu; ama, deprem bölgesinde hizmet veren birtakım vakıflarımız, irtica suçlamalarıyla bölgeyi terk etmek zorunda kaldılar. Bu vakıflar hangileridir, sayısı kaçtır?

İkinci sorum : Deprem bölgesinde hizmet veren bu vakıflarımızın hangi faaliyetleri irticaî faaliyet olarak algılanmaktadır? Örneğin, yemek dağıtmaları irticaî bir faaliyet midir? Kendileri, Bakanlık olarak, bu tür bir anlayışa katılıyorlar mı?

Üçüncü sorum : Suçlanan bu vakıflar için, adli veya idarî herhangi bir soruşturma yapılmış mıdır? Suçu sabit olan var mıdır?

Diğer bir soru: Depremde zarar gören birçok tarihi eserimiz vardır. Özellikle İstanbul'daki büyük camilerimizin (Fatih, Beyazıt, Süleymaniye, Nuruosmaniye, bunların en büyükleridir) tamir ve restorasyonu için, acaba, Vakıflar Genel Müdürlüğümüz ne düşünüyor? Bunların yıkılmasını bekleyemez elbette. Toplumumuz, bu noktada, Bakanlığımızın, Genel Müdürlüğümüzün harekete geçmesini bekliyor. Önerileri nelerdir? Bu manada, İstanbul Yenicami'de yapılan güzel bir çalışma vardır. Acaba, böyle bir çalışmayla, halkla bütünleşerek, bu camilerimiz tekrar elden geçirilemez mi?

Diğer bir soru: İstanbul Ticaret Odasının yanında Abi Çelebi denilen bir cami vardır; ki, tarihi bir camidir; ama, maalesef, yıkılacağı günü beklemektedir. Bu cami için, acaba, Bakanlık ne düşünmektedir? Bu tarihi eseri ayağa kaldırmayı, ne zaman için planlamıştır?

Diğer bir soru : Yine, vakıf camilerimizde, tarihi olmak kaydıyla, birçok halı, kilim, keçe gibi sergiler vardır. Günümüzde camiler, duvardan duvara halılarla döşendiğinden dolayı, bu sergiler depolara konulmakta, çürümeye terk edilmekte, tarihi kıymeti olanlar da bir bir elden çıkarılmaktadır. Bu tarihi varlıklarımız için, acaba, Bakanlığımız ne düşünüyor?

Bu suallerin cevabını, vakıflardan sorumlu Sayın Bakanımızdan almak istiyorum.

Gençlik ve spordan sorumlu Sayın Bakanım da şu soruları yöneltmek istiyorum :

Televizyonlarda, bir müddet önce satanist gençleri izledik. Bunlar, bu ülkenin evlatları, Müslüman çocukları idi; ama, ne var ki, yanlış inanç ve sapık ideolojilerin kurbanı oldular. Acaba, gençlikten sorumlu Bakanlığımızın, bu gençlerimizin, bu yanlış inanç ve sapık ideolojilere kapılmaması için herhangi bir çalışması var mıdır?

Diğer bir soru: Adıyamanımız, spor yatırımları bakımından oldukça fakir bir bölgedir. 2000 yılı bütçesinden, Bakanlık olarak, Adıyaman'a ne tür bir projeye ve ne tür bir katkıda bulunmak istiyorlar?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – 6 dakikada iki soruyu aldık; biz de teşekkür ediyoruz...

Sayın Uzunkaya, buyurun efendim.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Sayın Başkan, delaletinizle, Vakıflardan Sorumlu Sayın Devlet Bakanına şu sualleri tevcih ediyordum... Gerçi, kendilerine daha önce yazılı olarak sorduğum sorulara verilen cevaptan –bilemiyorum, Bakanlığımızın haberi oldu mu– tatmin olmadığım için bunu soruyorum :

26.10.1998 tarihinde Başbakanlığın yayımladığı genelgeye göre, kuruluşlar bünyesinde kurulan vakıfların, kamu kurum ve kuruluşlarının verdiği hizmetlerle ilgili olarak bağış alamayacakları çok açık olarak ifade ediliyor; ancak, buna rağmen, mesela, Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfı tarafından, ilgili birimde sicil kaydı almak isteyen vatandaşlara satılan form dilekçeyi, yüksek bir meblağ parayla ve mutlaka alma zorunluluğu getirilmiştir. Bu gibi, resmî dairelerde hizmet karşılığı alınan, halka resmî hizmetin karşılığı alınan, zorla alınan bağışlar hakkında bir takip ve işlem yapılması söz konusu mudur; hizmet bedeli olarak böyle bir şeyin alınması hukuka uygun mudur, genelgenize rağmen?

Yine, özellikle Merkez Bankası mensuplarının –birçok vakıflarda da var– kurdukları vakıfların karşılığında aldıkları bedelle, kendi sektörlerinden emekli olanlara, maaşlarının iki üç katı ücret verildiği iddiaları var. Her ne kadar "bunlar senetlerinde varsa mümkündür" deniliyor cevapta; ama, halka hizmetin karşılığı alınan bu ücretle, kendi emeklilerine veya çalışanlarına iki üç kat maaş verme, araba tahsis etme gibi bir hakları var mıdır? Bu iddialar ne derece doğrudur; vakıflar olarak bu konu üzerine ciddiyetle gidiliyor mu?

Bir diğer konu: Acaba, Bakanlığımız ve ilgili kurum... İçinde bulunduğumuz yüzyılda vakıflar ciddi bir kayba ve erozyona uğramıştır; bu, bir vakıftır. Halbuki, Batı bu örneği bizden almış, başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere. İçinde bulunduğumuz yüzyılda vakıflar niye erozyona uğramıştır; niye vakıf ruhu canlanamamıştır, kayba uğramaktadır? Bu konuda ciddi bir araştırma yapmayı düşünüyor musunuz; böyle bir araştırma yaptırılmış mıdır?

Son sorum : Samsun Çarşamba Merkez Camii Mezarlığı içerisinde bulunan, tarihî, takriben 700 yıllık olduğu ifade edilen, Vakıflara ait olan ahşap cami -ki, türü çok nadirdir- yıkılmak üzere dir; buna, bir tahsis ve onarım için bir çalışma yaptırmayı düşünüyor musunuz?

Bir de, Gençlik ve Spordan sorumlu Sayın Bakanım sorum var. Özellikle içinde bulunduğumuz yüzyıl -az önce arkadaşım da ifade etti- satanistler dahil değişik sapık ideolojilerin egemen olduğu kültür emperyalizminin yaygın olabileceği bir zeminde; dünya bu zemini yaşıyor. Dolayısıyla, Gençlik ve Spor Bakanlığı denilince, akla, hep, sadece spor geliyor. Gençlik sorunlarıyla ilgilenen bir çalışma yapıyor musunuz? Gençlik sorunlarını, çalışan, öğrenci, işsiz gençlerin sorunlarını ihtiva eden bir şûra toplamayı düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Lütfen, kısa soru soralım; süremiz çok az.

Sayın Özgün, buyurun.

İSMAİL ÖZGÜN (Balıkesir) – Sayın Başkan, aşağıdaki sorularımın, delaletinizle, Sayın Bakanlar tarafından cevaplandırılmasını saygıyla talep ediyorum.

Birinci sorum, amatör spor faaliyetlerinin geliştirilmesi, futbol sahalarındaki personel yetersizliğinin yanında, saha yetersizliğinin ve bakımsızlığının çözümlenmesi noktasında Bakanlığın ne gibi çalışmaları vardır?

İkincisi, Balıkesir ilindeki, özellikle amatör futbola yönelik olarak, futbol sahası yetersizliğinin giderilmesi için bir çalışma var mıdır?

Üçüncüsü, Türkiye'de bisiklet pistine sahip en büyük iki stadyumdan birisi olan Balıkesir Atatürk Stadyumunun -önümüzdeki olimpiyatların Türkiye'de yapılabilceği de dikkate alınarak- gece ışıklandırmasının yapılması düşünülüyor mu?

Bir diğ er sorum da, yatırım programında yer alan Burhaniye spor salonu ve Edremit spor salonu inş aatlarının ne zaman bitirilmesi düşünülüyor?

Son sorum da, Balıkesir Zağanos Paş a Camii tamiratı inş aatı ne zaman bitirilecek?

Teş ekkür ediyorum.

BAŞ KAN – Biz teş ekkür ediyoruz.

Sayın Bakanlarım, buyurun.

EYÜP FATSA (Ordu) – Sayın Başkan, birer cümleyle soru soralım.

BAŞ KAN – Efendim, soru soran arkadaşların soru soracak diğ er arkadaşların haklarına saygı göstermesi gerekir. Ben, İ çtüzüğü ve Genel Kurulun aldığı kararı uyguluyorum.

EYÜP FATSA (Ordu) – Sayın Başkan, dört beş bakana soru soruluyor...

BAŞ KAN – Ben, İ çtüzüğün ve Genel Kurulun aldığı kararı uyguluyorum. Her arkadaşımız 10 soru sorarsa, elbette ki, diğ er arkadaşlara sıra gelmez. Kaldı ki, İ çtüzüğümüze göre, bütün milletvekillerinin her zaman yazılı soru sorma hakkı vardır ve cevabını da alacaktır.

Teş ekkür ederim.

Buyurun Sayın Bakanım.

DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerinin sorularını ayrıntılı ve kapsamlı bir şekilde yazılı olarak takdim edeceğiz.

Arz ederim.

BAŞ KAN – Sayın Bakanım, buyurun.

DEVLET BAKANI FİKRET ÜNLÜ (Karaman) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarımız; Sayın Sobacı, Türkiye'de spor kulüplerinin, genellikle belediyelerin yönetiminde olduğunu hatırlattılar ve bu konuda belediyelere sistemli olarak maddi bir katkı sağlanabilir mi diye sordular. Parasal açıdan bir katkı yapmamız söz konusu değı l, düşünmüyoruz; ancak, belediyeler, hatta sivil toplum kuruluşları, spora yönelik tesis yapma girişiminde bulunurlarsa ve bunu belgelerle, bize gösterirlerse, bu tesislerin tamamlanabilmesi açısından, il gençlik ve spor müdürlerimizle yapacakları bir protokol çerçevesi içerisinde; o da, vereceğ imiz parayı geri alma düşüncesiyle değı l, paranın yerinde harcanabilmesi, bir de o tesislerin bölgedeki diğ er spor kuruluşları tarafından da, okullar tarafından yararlanılmasına olanak sağlama açısından böyle bir protokol öngörülüyor. Böylece, biz, belediyelerimize, onların beklediklerinden daha fazla bir katkı yapmış oluyoruz.

Yeri gelmişken söyleyeyim değerli arkadaşlarımıza : Şimdi, eski bir alışkanlık, spor kulüpleri, bizden eşofman, forma istiyorlar. Ben, bakanlığ a baş lar başlamaz -bundan önceki bütçede de söylemiş tim, sizlere hatırlatmış tim- ilk durdurduğ umuz uygulama bu oldu. Nedenini açıklamak istemiyorum; ama, şunu söylüyorum, sizlere de tekrar sunuyorum: Bir spor kulübü için 100 milyonluk bir forma ya da eşofman isteyeceğ iniz yerde, o kulübün bulunduğu yer için bizden 3 milyarlık, 5 milyarlık kalıcı tesis isteyin, semt sahası isteyin; bunu projelendirelim, bunu gerçekleştirelim. Bunun için de devletin parası vardır, yaratırız, bu kaynaklar var. Sizler için de daha iyi olacağı düşüncesindeyim; daha çok katkı yapacağı düşüncesindeyim.

Sayın Sobacı'nın, salonların tahsis ücretleri konusunda bir sorusu daha var, onu da yanıtlamak istiyorum. Alt ve üst limitlerini Genel Müdürlük belirliyor, onun dışındaki oranları valilerimiz saptıyorlar; ama, dediğ iniz gibi, ekonomik durumu iyi olmayan sivil toplum örgütlerinin de spor salonlarından yararlanmaları, sosyal aktiviteler içerisinde bulunmaları için sayın valilerimize bu konuda telkinde bulunmaya çalışırım. Ben, bu konudaki yetkimi, sayın Genel Müdürlük ile valilere bırakmış durumdayım; çünkü, bir ayrıcalık yapmayacağ ımı tahmin edebilirsiniz.

Sayın Gökse, tabii çok güzel bir hatırlatmada bulundular. Bir örnekle bunu hatırlatıyorlar, söylüyorlar; ama, tabii, bunun yanında birçok zararlı alışkanlığı da saymak mümkündür. Şimdi, ülkemizde bu kadar genç nüfus var; yalnız, ben, size okuyan gençlik açısından bir tespit yapmak istiyorum. Bugün, okuyan gencin 365 gününün 226 günü boş, okuyan çocuğun yılda 226 günü boş. Ben, günlük ders saatleri dışındaki zamanı da saymadan bunu söylüyorum; yalnız cumartesi pazarlarını, bayram tatillerini, yaz tatillerini, sömestr tatillerini hesap ederek söylüyorum; 226 günü boş olan gençlik, eğer spor faaliyetleri içerisinde bulunamıyorsa, sosyal aktiviteler içinde bu boş zamanlarını dolduramıyorsa, söylediğiniz gibi birçok zararlı alışkanlığı edinmesi kaçınılmazdır. Bu hepimizin boynunun borcudur, hepimizin görevidir. Bunun için, biz, sizin de hatırlattığınız gibi, sosyal faaliyetleri, spor tesislerini, spor aktivitelerini ülkenin her köşesine yaymaya çalışıyoruz. En başta, hızla, maliyeti düşük spor salonlarıyla, semt sahalarıyla bu açığımızı kapatmaya ve gençlerin bu boş zamanlarında iyi alışkanlıklar kazanmalarını sağlamaya gayret ediyoruz. Bu konularda sizlerden, her zaman olduğu gibi, yardım bekliyoruz. Sanıyorum, Sayın Gökse'nün sorusuna da yanıt vermiş oldum.

Adıyaman'daki tesisler konusu, yatırımlar konusu henüz tamamlanmış değil. Bütçe sonunda bu tesislerle ilgili yatırımlarımız belli olacak. Onu, ayrıca, isterseniz, size yazılı olarak da, sözlü olarak da sunabilirim.

Sayın Uzunmaya gençlik şurasının toplanıp toplanmayacağını hatırlattılar. Daha önceki konuşmacı arkadaşlarım da, doğal olarak, gençlik denilince çok boyutlu bir kavram olduğundan, her şey sanki bizim inisiyatifimizde ya da bizim görev alanımızdaymış gibi değerlendiriyor. Bundan şikâyetçi değilim; ama, gençlik sorunlarıyla ilgili, tabii, böyle bir görev üstlenmek mümkün. Gençlik şurasını toplayabiliriz. Yalnız, gençliğin, bildiğiniz gibi, burs sorunundan tutun, konaklama sorunundan, yurt sorunundan, öğrenimine, istihdamına varıncaya kadar yığınla sorunu var; ama, ben de inanıyorum, bir gençlik şurasının toplanmasında, kapsamlı bir şura yapılmasında ülkenin yararı var, gençliğin yararı var. Bunun için bir başlangıç olabilir. Çalışma yapacağımıza söz verebilirim.

Sayın Özgün, Balıkesir ile ilgili sorular sordular. Yine, diğer arkadaşlarıma verdiğim yanıtlar gibi, dilerse, bütçeyi bekleyelim; ondan sonra, Balıkesir ile de Burhaniye spor salonuyla da ilgili ayrıntılı bilgiler size aktarabilirim.

Daha önce söylemeye çalıştım; amatör spor kulüpleri konusunda çalışmalarımız çok yoğun. Bildiğiniz gibi, Türkiye'de 6 000'in üzerinde kulüp var. Hepsi spor amaçlı kurulmuştur; ama, spor yaptıkları söylenemez. Bunların denetlenebilmesi için Spor Kulüpleri Tescil Yönetmeliği çıkarıldı; biz çıkardık. Tescillerini yaptıran spor kulüplerine her türlü yardımı -para dışında- tesisleşme açısından yapmaya çalışıyoruz ve bu kulüplerimizin de ülke genelinde yaygınlaştırılması için elimizden gelen çabayı göstereceğiz.

Değerli arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Bakanlar, başka cevap var mı efendim?

DEVLET BAKANI MEHMET KEÇECİLER (Konya) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Bakanım.

DEVLET BAKANI MEHMET KEÇECİLER (Konya) - Efendim, Sayın Yalçınkaya, konuşmaları sırasında Habur kapısıyla ilgili bazı temaslarda bulunmuştu, cevap verme imkânı olmamıştı; onlara kısaca cevap vereyim.

Bir kere, Habur kapısı ful kapasite çalışmaktadır. Şu anda, Habur kapısından günde 1 500 vasıta giriş, 1 500 vasıta çıkış yapılmaktadır ki, bir gün içerisinde 1 440 dakika olduğu düşünülürse,

1 dakikadan daha kısa bir süre içerisinde TIR geçişlerine izin verilmektedir. Dolayısıyla, bundan daha fazla çalışması altyapı noksanlığı sebebiyle mümkün değildir. Karşı tarafta tek bir köprü vardır, tek bir yol vardır. Bu yoldan, ancak bu kadar vasıta geçebilir bir gün içerisinde. Bu itibarla, Habur kapısıyla ilgili bizim herhangi bir sıkıntımız yoktur.

Şunu ifade edeyim: Irak ambargosunun, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, ne müsebbibidir ne de tarafıdır. Bu ambargonun Irak'a konmasına sebep olan Türkiye Cumhuriyeti hükümetleri değildir. Bu ambargonun kaldırılmasının tek mercii de, Irak Hükümetinin dünyayla barışmasıdır, dünyayla uyum içerisine girmesidir. Bunun vebal ve sorumluluğu, Türk hükümetlerine ait değildir.

Doğrudur; Irak'ın ambargo altında olmasından Türkiye zarar görmektedir. Habur kapısının kapalı olmasından, daha doğrusu, Irak'ın dünyayla ticaret yapmamasından Türkiye zarar görmektedir; doğrudur; ama, bunu meydana getiren, bu olayı meydana getiren, Irak'ın ambargo altında kalmasına sebep olan ülke, Türkiye değildir. Bunu çözecek olan da, Irak Devletinin kendisidir.

Devletin, bazı özel firmaları bu taşımacılıkta kayırdığı yolundaki iddialar doğru değildir. TPIC, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının yan kuruluşudur ve resmî bir organdır. TPIC'ye yapılan indirimler dolayısıyla herhangi bir kuruluş kayırılmamaktadır. Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına indirim yapılmaktadır ve buraya getirilen mazotlar piyasaya girmektedir; yani, vergiye girilmektedir, vergi alınmaktadır. Kayıtdışı ekonomi kayıt altına alınmaktadır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakanım.

Bu arada, ismini yazdıran arkadaşlarımızın isimlerini okumak istiyorum: Sayın Hasan Gülay, Sayın Ali Güner, Sayın Eyüp Fatsa ve Sayın Halit Dikmen'in soru sorma istekleri vardır. Arkadaşlarımızın soru sormak istediklerini; ancak, sürenin yetersiz olduğunu ifade ediyorum.

İHSAN ÇABUK (Ordu) – Sayın Başkanım, benim de talebim vardı.

BAŞKAN – Burada gözüküyor; ama, Sayın İhsan Çabuk'un da soru sorma istekleri var.

Süre yeterli değildir; o nedenle, arkadaşlarımız, sorularını yazılı olarak Sayın Bakanlarımıza sorabilirler.

Soru-cevap işlemi tamamlanmıştır.

Şimdi sırasıyla, beşinci turda yer alan bütçelerin bölümlerine geçilmesi hususunu ve bölümlerini ayrı ayrı okutup, oylarınıza sunacağım:

Vakıflar Genel Müdürlüğü 2000 mali yılı bütçesinin bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum :

A) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1. – Vakıflar Genel Müdürlüğü 2000 Mali Yılı Bütçesi

A – C E T V E L İ

Program

<u>Kodu</u>	<u>Açıklama</u>	<u>Lira</u>
101	Genel Yönetim ve Destek Hizmetleri	6 441 040 000 000
	BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler...	
	Kabul edilmiştir.	

Program

<u>Kodu</u>	<u>Açıklama</u>	<u>Lira</u>
111	Vakıf İşlemlerinin Yürütülmesi BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	1 606 230 000 000
112	Sosyal Yardım ve Kültürel İşlemler BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	13 172 830 000 000
900	Hizmet Programlarına Dağıtılamayan Transferler BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	757 000 000 000
TOPLAM		21 977 100 000 000

BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelini okutuyorum:

B - CETVELİ

Gelir

<u>Türü</u>	<u>Açıklama</u>	<u>Lira</u>
2	Vergi Dışı Normal Gelirler BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	21 748 590 000 000
3	Özel Gelirler, Hazine Yardımı ve Devlet Katkısı BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	228 510 000 000
TOPLAM		21 977 100 000 000

BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü 2000 mali yılı bütçesinin bölümleri kabul edilmiştir.

2.- Vakıflar Genel Müdürlüğü 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN- Vakıflar Genel Müdürlüğü 1998 mali yılı kesinhesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(A) cetvelinin genel toplamını okutuyorum :

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

A - CETVELİ

	<u>Lira</u>
- Genel Ödenek Toplamı	: 16 116 565 375 000
- Toplam Harcama	: 12 908 548 043 000
- İptal edilen Ödenek	: 3 151 302 494 000

Lira

- Ödenek Dışı Harcama	:	46 041 948 000
- 1050 S.K.55 inci Mad.ve Özel Kanunlar Ger.Ertesi Yıla Devreden Ödenek	:	102 756 786 000
Mazbut ve Mütlhak		
- Genel Ödenek Toplamı	:	1 679 586 657 000
- Toplam Harcama	:	559 142 858 000
- Ertesi Yıla Devreden Ödenek	:	1 120 443 799 000

BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum :

okutuyorum :

B - CETVELİLira

- Bütçe tahmini	:	8 480 550 000 000
- Yılı tahsilatı	:	28 677 581 323 000

Mazbut ve Mütlhak Vakıf Geliri

- Yılı tahsilatı	:	559 142 858 000
------------------	---	-----------------

BAŞKAN- (B) cetvelini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1998 mali yılı kesinhesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Gümrük Müsteşarlığı 2000 mali yılı bütçesinin bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum:

B) GÜMRÜK MÜSTEŞARLIĞI**1. - Gümrük Müsteşarlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi****A - CETVELİ**

Program

KoduAçıklamaLira

101	Genel Yönetim ve Destek Hizmetleri BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	15 628 100 000 000
111	Gümrük Kanunlarının Uygulanması ve İzlenmesi BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	18 936 450 000 000

Program

KoduAçıklamaLira

112

Gümrük Kaçakçılığı ile

Mücadele Hizmetleri

9 685 450 000 000

BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler...

Kabul edilmiştir.

900

Hizmet Programlarına Dağıtılamayan

Transferler

215 100 000 000

BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler...

Kabul edilmiştir.

999

Dış Proje Kredileri

10 000 000 000 000

BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler...

Kabul edilmiştir.

T O P L A M

54 465 100 000 000

BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gümrük Müsteşarlığı 2000 mali yılı bütçesinin bölümleri kabul edilmiştir; hayırlı olsun.

2.- Gümrük Müsteşarlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN- Gümrük Müsteşarlığı 1998 mali yılı kesinhesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum; Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(A) cetvelinin genel toplamını okutuyorum :

Gümrük Müsteşarlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

A - CETVELİ

Lira

- Genel Ödenek Toplamı	:	18 401 230 048 000
- Toplam Harcama	:	16 939 295 904 000
- İptal Edilen Ödenek	:	1 662 400 234 000
- Ödenek Dışı Harcama	:	200 466 090 000
- 1050 S.K.83 Ücretli Mad.ve		
Dış Proje Kredilerinden Ertesi		
Yıla Devreden	:	31 772 000

BAŞKAN- (A) cetvelini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gümrük Müsteşarlığı 1998 mali yılı kesinhesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 2000 mali yılı bütçesinin bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum; Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum :

C) GENÇLİK VE SPOR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1. - Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 2000 Mali Yılı Bütçesi

A - CETVELİ

Program

Kodu	Açıklama	Lira
101	Genel Yönetim ve Destek Hizmetleri BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	29 662 200 000 000
111	Türk Sporunun İdamesi ve Geliştirilmesi Hizmetleri BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	10 667 800 000 000
900	Hizmet Programlarına Dağıtılamayan Transferler BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	298 001 000 000
TOPLAM		40 628 001 000 000

BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelini okutuyorum :

B - CETVELİ

Gelir

Türlü	Açıklama	Lira
2	Vergi Dışı Normal Gelirler BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	348 954 000 000
3	Özel Gelirler, Hazine Yardımı ve Devlet Katkısı BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	40 279 047 000 000
TOPLAM		40 628 001 000 000

BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 2000 mali yılı bütçesinin bölümleri kabul edilmiştir.

2.- Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN- Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 1998 mali yılı kesinhesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(A) cetvelinin genel toplamını okutuyorum :

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

A - CETVELİ

	<u>Lira</u>
- Genel Ödenek Toplamı	24 347 439 020 000
- Toplam Harcama	23 496 315 700 000
- İptal edilen Ödenek	191 080 557 000
- 1050 S.K.55 inci Mad.ve Özel Kanunlar Ger. Ertesi Yıla Devreden Ödenek	660 042 763 000
- 1050 S.K.83 üncü Mad.ve Dış Proje Kredilerinden Ertesi Yıla Devreden	17 500 000 000

BAŞKAN- (A) cetvelini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum :

B - CETVELİ

	<u>Lira</u>
- Bütçe tahmini	15 355 801 000 000
- Yılı tahsilatı	23 347 671 744 000

BAŞKAN- (B) cetvelini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 1998 mali yılı kesinhesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Danıştay Başkanlığı 2000 mali yılı bütçesinin bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum; Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum:

D) DANIŞTAY BAŞKANLIĞI

1. - Danıştay Başkanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi

A - CETVELİ

Program

<u>Kodu</u>	<u>Açıklama</u>	<u>Lira</u>
101	Genel Yönetim ve Destek Hizmetleri BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	1 562 850 000 000
111	Yargı, Danışma ve İnceleme Hizmetleri BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	3 122 150 000 000

Program

KoduAçıklamaLira

900

Hizmet Programlarına

Dağıtılamayan Transferler

29 600 000 000

BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler...

Kabul edilmiştir.

T O P L A M

4 714 600 000 000

BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Danıştay Başkanlığı 2000 mali yılı bütçesinin bölümleri kabul edilmiştir.

2.- Danıştay Başkanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN- Danıştay Başkanlığı 1998 mali yılı kesinhesabının bölümlerine geçilmesini oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(A) cetvelinin genel toplamını okutuyorum :

Danıştay Başkanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

A - CETVELİ

Lira

- Genel Ödenek Toplamı	:	2 026 075 000 000
- Toplam Harcama	:	1 977 313 914 000
- İptal Edilen Ödenek	:	49 359 508 000
- Ödenek Dışı Harcama	:	598 422 000

BAŞKAN- (A) cetvelini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Danıştay Başkanlığı 1998 mali yılı kesinhesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, böylece, beşinci tur görüşmelerini tamamlamış bulunuyoruz ve çalışma süremizin de sonuna geldik.

Sayın milletvekilleri, bütçe görüşmelerine kaldığımız yerden devam etmek için, daha doğrusu altıncı turla devam etmek için, saat 18.00'de toplanmak üzere, birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.59

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 18.05

BAŞKAN : Başkanvekili Murat SÖKMENOĞLU

KÂTİP ÜYELER : Tevhit KARAKAYA (Erzincan), Melda BAYER (Ankara)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 40 ıncı Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Bütçe görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Altıncı tur görüşmelere başlıyoruz.

Bu turda, Dışişleri Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Çevre Bakanlığı bütçeleri yer almaktadır.

**V. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

1. - 2000 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1998 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Kesinhesap Kanunu Tasarıları (1/550; 1/551; 1/509, 3/362; 1/510, 3/363) (S.Sayıları: 211, 212, 209, 210) (Devam)

E) DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI

1. – Dışişleri Bakanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi

2. – Dışişleri Bakanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

F) YARGITAY BAŞKANLIĞI

1. – Yargıtay Başkanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi

2. – Yargıtay Başkanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

G) ÇEVRE BAKANLIĞI

1. – Çevre Bakanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi

2. – Çevre Bakanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet yerinde.

Grupları ve şahısları adına söz alan sayın üyelerin isimlerini okuyorum:

Grupları adına, Anavatan Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı, Denizli Milletvekili Beyhan Aslan, İstanbul Milletvekili Ediz Hun; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, Muğla Milletvekili Metin Ergun, Afyon Milletvekili Müjdat Kayayerli, İstanbul Milletvekili Mehmet Pak; Nevşehir Milletvekili Mükremin Taşkın; Demokratik Sol Parti Grubu adına, Adana Milletvekili Tayyibe Gülek, Edirne Milletvekili Ahmet Ertürk, Muğla Milletvekili Nazif Topaloğlu; Doğru Yol Partisi Grubu adına, Manisa Milletvekili Necati Çetinkaya, Batman Milletvekili Burhan İsen; Fazilet Partisi Grubu adına, Kayseri Milletvekili Abdullah Gül, Manisa Milletvekili Bülent Arıncı, Sivas Milletvekili Abdülkadir Şener.

Şahısları adına; Aksaray Milletvekili Kürşat Eser, İçel Milletvekili Edip Özgenç, Kocaeli Milletvekili Turhan İmamoğlu

Aleyhinde; İstanbul Milletvekili Hüseyin Kansu.

Anavatan Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Bülent Akarcalı; buyurun. (ANAP sıralarından alkışlar)

ANAP GRUBU ADINA BÜLENT AKARCALI (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Anavatan Partisi Grubu adına, Dışişleri Bakanlığı bütçesi üzerinde konuşacağım.

Değerli arkadaşlarım, 15 dakikalık süre içerisinde, takdir edersiniz ki, dışişleri politikası hakkında ayrıntılı bir tartışma açma ya da görüş bildirme imkânı yok; dolayısıyla, gündemde olan temel konularla kendimi sınırlandıracam.

Bunların başında, muhakkak, Avrupa Birliğinin Helsinki Zirvesinde alınan kararı gelmekte. Helsinki Belgesinde, ben, üç temel eksen görüyorum. Bunun biri, adaylıktır. Bu konuda herhangi bir tereddüt yok. Adaylığımız, kayıtsız ve şartsız bir şekilde, diğer 12 aday ülke neyse, o ölçüde kabul edilmiştir.

İkinci nokta ya da ikinci eksen, ihtilaflı konular. Helsinki Belgesinde, gerek Kıbrıs'la ilgili gerekse Ege'yle ilgili ihtilaflı konular üzerinde verilen ya da alınan bazı görüşler vardır.

Üçüncü nokta da, Türkiye'nin ne yapması gerektiğidir ya da bir aday ülkenin, tam üyeliğe giden süreçte neler yapması gerektiğine aittir. İzin verirseniz, bizi daha çok ilgilendiren son iki madde hakkında konuşmak istiyorum.

Tartışmalardan biri de, özellikle bütçe konuşması da başladığında, Helsinki'de alınan bu kararlarda ya da Helsinki Belgesinde, Türkiye'nin, Kıbrıs konusunda, Türk-Yunan ilişkilerinde taviz verip vermediğiydi ya da Kıbrıs'ın ipini bu hükümetin çekip çekmediğiydi.

Şimdi, burada, izin verirseniz, benzer bir belgeyle Meclise bilgi vermek istiyorum. Burada, Çeçenistan söz konusu olduğunda, Sayın Cengiz Çandar'ın bir yazısı bilgi olarak Meclise sunuldu. Eğer, o yazı doğruysa, ben, Cengiz Çandar'ın Kıbrıs konusunda şu yazısını okumak istiyorum: Cengiz Çandar 16 Aralıkta diyor ki: "Nedir bu bayağı demagoji, Kıbrıs ve Ege'deki haklarımızın satıldığı hikâyeleri?! Bu, kocaman, koskocaman bir yalan. Avrupa Birliği Helsinki Zirvesinin Türkiye'nin aday üye olduğunu resmen ilan eden kararında bu yoruma hak kazandıracak hiçbir şey yok." Ya ne var; işte, bu konuda, ipin çekildiğini iddia eden partinin nasil takıyye yaptığını, vesaire, vesaire anlatıyor ve diyor ki: "Bundan daha birbuçuk ay önce, Amerika'da, o parti, Türkiye'nin Avrupa Birliğine girmesinden yana diye kendilerini anlatmamışlar mıydı? Şimdi, adama sormazlar mı; bu ne perhiz bu ne lahana turşusu diyerekten."

İkinci hususta, aynı şekilde devam ediyor, yine, Kıbrıs'ın satılıp satılmadığı konusunda, diyor ki: "Eğer, Kıbrıs satılmış ise -ki, böyle bir durum yok- bu 1995 Gümrük Birliği Anlaşması sırasında söz konusu oldu. Gümrük Birliğine karşı Yunan vetosunu önlemenin tavizi, Kıbrıs Hükümeti sıfatını kullanan Güney Kıbrıs Rum Yönetiminin Avrupa Birliğine tam üyeliği müzakerelerin başlamasına Türkiye'nin göz yummasıydı." Yani, ne o zaman Kıbrıs satıldı ne de şimdi satıldı değerli arkadaşlarım; eğer, gerçekleri kabul etmek istersek ve gerçekleri, işte, benzer aynı ana dokümanlarla ya da aynı kişilerin ağzından ele almak istersek. Bunu, özellikle vurgulamak istiyorum.

Son noktaya da gelince, Avrupa Birliği kararıyla ilgili olarak: Değerli arkadaşlarım, şimdi, bizim neler yapmamız gerektiği hususunu...

Eğer, arkadaşlarımız konuşmalarını bitirirse, ben de burada konuşmama devam edeceğim.

Sayın grup başkanvekillerim konuşmalarını bitirirlerse, ben de konuşmama devam edeceğim.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Hangi grup başkanvekillerini?

BÜLENT AKARCALI (Devamlı) – Benimkilerden bahsediyorum.

BAŞKAN – Kim konuşuyorsa ona söylüyor beyefendi, size değil. Niye almıyorsunuz...

Buyurun Sayın Akarcalı.

BÜLENT AKARCALI (Devamla) – Buradakilerin hepsi benim grup başkanvekillerim.

Bakın, bu konuda; yani, Türkiye'nin neler yapması gerektiği hususunda, Ankara'daki Avrupa Birliği temsilcisi Bayan Karenfogg'un son bir toplantıda söylediği: "Yapılması gereken işlerin bir öncelik listesini çıkarın. Bir eşgüdüm mekanizması kurun. Reform programlarını belirleyin. Bu arada, tabii, Avrupa Birliğinin şimdiye kadar aldığı kararları içeren müktesebatı inceleyin ve en kısa zamanda uyum çalışmalarına başlayın. Bunu yaparken, diğer aday ülkelerin ne yaptığını bakın ve bu çalışmalarını, devlet kurumlarının yanı sıra sivil toplum örgütlerinin desteğiyle yürütün." Gayet az ve öz bir şekilde, bu, geleceğin nasıl olması gerektiği konusunda bize ışık tutuyor.

Tabii, biz, ille ki bunları yapacağız anlamında değil, bunların çoğunu, belki daha fazlasını yapacağız; ama, bize nasıl ışık tutuluyor, onları anlatmak istiyorum.

Bu arada, dışişlerinin yetiştirdiği mümtaz kişilerden biri olan emekli büyükelçi Gündüz Aktan da, bakın, şöyle diyor: "Karenfogg'un da belirttiği gibi, uyumun en zor kısmı, müktesebatla ilgili. Temelde teknik olan ve birçok bakanlık ve kuruluşu ilgilendiren bu işin en etkin biçimde yapılabilmesi için, çok kısa zamanda bir örgütlenmeye gitmek gerekecek. Bunun, tabiiyle, Dışişleri Bakanlığınca üstlenilmesi mümkün; ama, diğer aday ülkelerden farklı olarak, bizim üyeliğimize ilişkin çok önemli dışpolitika sorunlarının varlığını unutmamalıyız. Çok dar bir merkez kadrosuyla çalışan bu bakanlığın, aslında, kendi teknik kapasitesinin ve ihtisas alanının ötesinde kalan müktesebatın alınması ve uygulanmasının ayrı bir bakanlığa bırakılması doğru olacaktır." Bu hususu da özellikle bilgilerinize sunmak istiyorum.

Avrupa Birliği gibi bir konunun, 1959'dan beri, rahmetli Menderes-Celal Bayar döneminde alınmış olan o kararların, atılmış olan adımların, 1999'da, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tümünün, Türkiye'deki mevcut siyasi iradelerin tümünün desteğiyle gerçekleşmiş olan bu adaylığın, tam üyeliğe giden süreçte, kimin nasıl yapılacağını, ne şahıs ne de meslek ya da bakanlık taassubuna girmemesi gerektiği inancındayım. Bunların Türkiye'nin çıkarına en iyi şekilde nasıl yapılacağını ve hangi kurum çerçevesinde yapılacağını, son derece hoşgörül ve yalnız ve yalnız ülke çıkarları içinde ele alınması gerektiği kanaatindeyim. Bunu özellikle belirtmek istiyorum.

Öte yandan, bizim Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak, bu konularda çok ayrıntılı bir şekilde aydınlatılmaya ihtiyacımız vardır. Son üç yıl içerisinde, Dışişleri Bakanlığı tarafından Meclisin bu yönde aydınlatıldığı hususunda, şahsen, fazla bir şey yapıldığını söyleyemem. Ender olarak, çok temel konular kısa sürelerde ele alınmış, Türkiye Büyük Millet Meclisinin hem konular üzerinde görüşülmesi hem de konulara vereceği destekle Dışişleri Bakanlığının politikasını güçlendirebileceği hususu hep gözardı edilmiştir; ama, Avrupa Birliği söz konusu olunca, artık, bunun, hiç olmazsa geride kalması gerektiği inancındayım.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, bunu söylememin sebebi şu: Avrupa Birliğinin tam üyelik sürecine geçiş için hazırlatacağı programlar içerisinde, biz milletvekillerini doğrudan doğruya ilgilendiren çok sayıda program var. Bunları bizim öğrenip, vatandaşlarımıza, Türkiye'nin her köşesine anlatmamız lazım. Bunu bakanlıkların kendileri bile gerçekleştiremez. Burada 550 tane milletvekili, bu konuda Türkiye'nin ilgili bakanlıklarının, bu programların uygulanmasında en iyi yardımcı olur.

Bakınız, yalnız Sokrates ve Leonardo gibi programlarla, onbinlerce gencimiz, ceplerinden beş kuruş ödemedi, Türk Devletinin sırtına bir kuruş yük olmadan, Avrupa Birliğine ait üniversitelerde okuma imkânına sahip olacak ve aynı şekilde, Avrupa Birliğinin yine binlerce genci, Türk üniversitelerine gelme imkânına sahip olacak; yani, hem tanınacağız hem kendimizi tanıtacağız hem de gençlerimizi yetiştireceğiz. Bütün bu konularda milletvekillerinin hem yazılı hem de sözlü ola-

rak aydınlatılmasının büyük bir ihtiyaç olduğuna inanmaktayım. Aksi takdirde bekleyen tehlike şudur: Bütün Türk Halkına mal edilmesi gereken bu programlar, çok az sayıda mümtaz kişilerin elinde kalır. Buna da, hiçbir şekilde, Meclis olarak müsaade etmeyiz; ama, bunun peşinen bilinmesinde yarar olduğu kanaatindeyim.

Değerli arkadaşlarım, değineceğim ikinci nokta Kafkaslarla ilgilidir. Çeçenistan'da Rus politikası, katliam ve şiddet yoluyla tehcirdir. 21 inci Yüzyılda, dünya, katliama dayalı bir tehcire gahit olmaktadır ve biz de, bunu, yalnız ve yalnız seyretmek durumundayız. Buna göz yumamayız; ama, maalesef, yummak zorunda kaldık. Hiç olmazsa mübarek ramazanda Çeçenli Müslüman kardeşlerimize sahip çıkmalıyız diyorum. Aslında, pek çıkmadık; ama, bundan sonra yapılabilecek olan var. O da, en azından, hakiki anlamda insani yardımın bu kardeşlerimize eriştirilebilmesidir.

Değerli arkadaşlarım, bu arada Gürcistan'a teşekkür borçluyuz. Bizim yapamadığımızı, ufakık Gürcistan yaptı; Çeçen mülteci, hasta ve yaralıları kucak açtı, Rusya'nın direkt tehditi altında olmasına rağmen bu cesareti gösterdi. Bizim Çeçenistan'a direkt bir yardım yapma imkânımız yok ise, Gürcistan'a gelen bütün bu insanlara, dındaş ve komşularımıza, her türlü yardımı yapmak için imkânımız vardır inancındayım.

Şimdi, denilebilir ki, bizde bunca depremzede varken, bir de buralara nereden para bulabiliriz. Bunu diyenler olabilir mi? Bence olmaz; ama, varsayalım ki, bu soru soruldu. Paramız var mı?

Değerli arkadaşlarım, paramız var. Eğer paramız olmasaydı, daha geçen ay Paris'teki büyükelçiliğin rezidansının tamiri için 18 milyon Fransız Frangını gönderebilir miydik; bu 3 milyon doları aşiyor, gönderemezdik. Türkiye olarak bir düşünün. Biz, bu 18 milyon Fransız Frangını, o rezidansın tamirini altı ay geciktirip Gürcistan'a gönderseydik, ne olurdu acaba? Hadi bırakalım 18 milyon frangı, 3 milyon doları, iki tane yeni alınacak 420 Mercedes'in bedeli olan 500 000 doları oraya göndermeyip Gürcistan'a gönderseydik, Türkiye bunda biraz yitcelmez miydi; muhakkak ki, yitcelirdi.

Bunu şundan söylüyorum. Paramız yok gerekçesi, geçerli gerekçe değildir; bunu kabul edelim. Bu örneklerle de bunu göstermiş olduğuma inanıyorum.

Son değineceğim nokta da, bakanlığın şu andaki mekân ve personel durumudur. Bakanlık, yurt dışında bina alımı ve tamiri için ciddi gayretler içerisindeyken, İstanbul'da 30 milyon dolara özelleştirilecek Atik Ali Paşa Yahşının özelleştirilmesinin durdurulup bakanlığın temsil binası olarak kullanılmasına başlanırken, Ankara'daki bina neredeyse gecekondur durumuna gelmiştir ve belki de, deprem bölgelerinde önerdiğimiz ölçümleri o binaya yapsak, o binada bakanlığın oturmaması, çalışmaması gerekecektir. Yanılmıyorsam, daha geçen sene tavanlarının bir kısmı çökmüştü.

Değerli arkadaşlarım, bakanlık, mekân ve personel ihtiyacı açısından gerçekten sıkıntılıdır. Bir avuç insan gece gündüz çalışarak Türk diplomasisinde başarılarla başarı katarken, bakanlık politikasının, insana yatırım yerine gösterişli bina ve araçlara yatırım yapmak olmaması gerektiği kanaatindeyim.

Ayrıca, bakanlığın...

BAŞKAN – Sayın Akarcalı, 13 dakika kullandınız.

BÜLENT AKARCALI (Devamla) – Peki efendim. Toplam hakkım 15 dakikaydı galiba?

BAŞKAN – Yok... Üçe bölüyoruz. Tabii, takdir sizin. Grubunuzun.

BÜLENT AKARCALI (Devamla) – Özgür dilerim, ben, 15 dakika diye biliyordum.

BAŞKAN – Estağfurullah.

BÜLENT AKARCALI (Devamla) – O zaman, tamamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, Türk Dışişleri Bakanlığı, bu ülkede, emniyet kuvvetlerinden, Silahlı Kuvvetlerden sonra en çok şehit vermiş bir bakanlıktır. Politikalar hakkında, uygulamalar hakkında tenkitlerimiz olabilir, olacaktır da. Bu, o bakanlığın iyiliği içindir; çünkü, Dışişleri Bakanlığı, ülkemizin gözbebeğidir ve hiçbir şekilde, yapılabilecek bir yanlışla tahammül edemeyeceğimiz bir bakanlıktır. Bir barajı yanlış yapabiliriz, bir fabrikayı yanlış yapabiliriz; ama, dışpolitikadaki bir hata hiçbir zaman düzeltilemez ya da düzeltilmesi çok zor olur.

Özetle şunu söylüyorum. Dışişleri Bakanlığı bu Meclise güvendiği ölçüde, bu Meclisten destek almak istediği ölçüde, Türkiye Büyük Millet Meclisi de kayıtsız şartsız kendisinin arkasında olacaktır. Bunun bilinmesini rica ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Akarcalı.

İkinci söz, Anavatan Partisi Grubu adına, Denizli Milletvekili Sayın Beyhan Aslan'da.

Sayın Aslan, Grup Başkanvekili olarak süreyi ayarlayacağımızı umuyorum.

Sayın Aslan, her ne kadar Adalet Bakanı yoksa da, Yargıtayı da temsilen arkadaşlarımız var.

Buyurun.

ANAP GRUBU ADINA BEYHAN ASLAN (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anavatan Partisi Grubu adına, Yargıtay bütçesi üzerinde söz aldım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında, belki de ilk defa, Yargıtay bütçesi, Adalet Bakanlığı bütçesinden ayrı görüştürülüyor. Bu, tahminime göre hiç olmamış bir olay; ama, madem ki böyle, biz de tabii konuşacağız.

BAŞKAN – Efendim, affedersiniz... Sayın Bakanın işleri varmış; Dışişleri Bakanıyla, yurt dışında olacağı için, beccayış yapmış.

MAHFUZ GÜLER (Bingöl) – Bundan iyi iş mi olur?!

BAŞKAN – Efendim, dış ilişkilerde, eğer Sayın Bakan yabancı bir ülkeye gidecekse, bu olur efendim. Sonra, ille de bir bakanın her şeyi bilmesi... Adalet Bakanına bağlayamazsınız. Hükümet her şeyi bilmekle mükellef değil mi efendim?

BEYHAN ASLAN (Devamla) – Sayın Başkan, sürem de geçiyor.

BAŞKAN – Yaktığının sürenizi veriyorum efendim.

BEYHAN ASLAN (Devamla) – Tamam efendim.

Yargıtay, adli yargımızın üst dereceli mahkemesi olup, mahalli mahkemeler tarafından verilen kararların, tarafların müracaatı halinde, tekrar gözden geçirilip, tarafları vicdanen müsterih olma durumunda kılan, adaletin yerine gelmesinde çok büyük katkıları olan bir merci; ama, bugün, Yargıtayımızı öyle büyük bir yük altında ki, hâkimlerimiz, Yargıtayda, odalarında ya da duruşma salonlarında çalışmak yerine, maalesef, evlerine iş götürmekte ve bu yükün altında ezilmektedirler. Bunun sebebi, mahalli mahkemelerimiz ile temyiz mahkemeleri arasında, üst derece mahkemeler arasında bir istinaf mahkemelerinin şimdiye kadar olmayışdır. Bizim duyduğumuza göre, Adalet Bakanlığımızda istinaf mahkemelerinin kurulmasına ilişkin çalışmalar yapılıyor. Bu çalışmaların sonuç vermesi halinde, Yargıtayımızın yükünün daha da hafifleyeceğini ve Yargıtayın -sadece içtihat mahkemesi olarak- hukuk dünyamıza yol gösteren, uygulayıcılarımızla yol gösteren bir mahkeme olacağını tahmin ediyorum.

Değerli arkadaşlar, teknolojinin yüksek boyutlara ulaştığı günümüzde, Yargıtayın da teknoloji den istifade etmesi gerekir. Bilgisayarlarımızı açıp internete girdiğimizde, Yargıtayın sayfasının olduğunu mutlulukla görüyoruz Yine, Adalet Bakanlığının da bir sayfası var. Artık, avukat arkadaşlarımız, hâkimlerimiz, uygulayıcılarımız, eğer Anadolu sathında bilgisayarlarla Yargıtaya bağlanırlarsa, orada, bir düğmeye basarak, istedikleri kararı, istedikleri içtihadı bulabileceklerdir. Bu, Yargıtayımızın başarılı çalışmalarıdır. Artık, tonlarca kitap taşımamıza gerek kalmayacaktır. Bu, teknolojinin bize verdiği büyük bir imkandır.

Değerli arkadaşlar, Yargıtayın yükümlü hafifletmek noktasında, kamu avukatlarının da büyük önemi vardır. Kamu avukatları, her davayı temyiz etmektedirler, davayı kazansalar dahi temyiz etmektedirler; çünkü, orada avukatın bağımsızlığı yoktur orada daire müdüründen korku vardır, müfettişten korku vardır; avukat vicdanına göre hareket etmemektedirler. Yeni düzenlemeyle kamu avukatlarına bu inisiyatifin verilmesinde çok büyük fayda vardır. Hem avukatlık mesleğinin onuru açısından hem de Yargıtayın iş yükü açısından önemi haizdir; çünkü, her Hazine davası, her SSK davası, her Bağ-Kur davası temyize gelmektedir. Bu da, Yargıtayın yükümlü büyük ölçüde artırmaktadır.

Tabii, Yargıtayı, Adalet Bakanlığı bünyesinde çalışan hâkimlerimizden ayırmak mümkün değildir; özlük işleri konusunda büyük sıkıntıları vardır. Hâkimlerimiz maddî problem içindedirler. Mutlaka, hâkimlerimizin maddî durumunun düzeltilmesi gerekir. Bakın, İngiltere'de, parlamenterlerin maaşı 10 000 dolar, hâkimlerin maaşı 20 000 dolar. Hâkimlerin, baktıkları trilyonluk davaların karşısında, aldıkları maaşın, ücretin hiç kimseye muhtaç olmayacak derecede olmasının çok büyük faydası vardır ve adaletin tecellisinde de, hâkimlerin durumunun iyileştirilmesinde, onların hiç kimseye muhtaç olmamasında çok büyük fayda vardır.

Ne yazık ki, ülkemizde, biz, hâkimlerimizi ve savcılarımızı, belediye otobüs duraklarında beklerken görüyoruz; ama, çetelerin, mafyaların da, son model Mercedeslerle adliyeden ayrıldıklarını görüyoruz. Bu, içimizi yakan ayrı bir olaydır. Adalet Bakanlığımızın, mutlaka, bu konuda, adliyelerimize destek sağlayarak, hâkimlerimize, savcılarımıza, hele hele Anadolu'daki savcılarımıza, hiç olmazsa birer binek arabası tahsis etmesinde büyük fayda vardır.

Değerli arkadaşlar, burada, en büyük dileğim, istinaf mahkemelerinin kurulması ve Yargıtayın yükümlü azaltılmasıdır. Yargıtayın, sadece, hukuk dünyamıza, içtihat mahkemesi olarak, içtihat üreten mahkemeler olarak girmesini temenni ediyorum.

Bu duygularla, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Aslan.

Şimdi, söz sırası, İstanbul Milletvekili Sayın Ediz Hun'da.

Buyurun Sayın Hun.

ANAP GRUBU ADINA EDİZ HUN (İstanbul) – Muhterem Başkan, Yüce Meclisimizin mümtaz üyeleri, değerli milletvekilleri; Anavatan Partisi Grubu adına huzurlarımıza gelmiş bulunmaktayım; Çevre Bakanlığımızın bütçesiyle ilgili konuşma yapacağım. Bu vesileyle, sizleri, derin saygılarımla selamlıyorum.

Gerek genel bütçemizin gerekse Dışişleri ve Çevre Bakanlığı bütçelerimizin hayırlara vesile olmasını yürekten temenni etmekteyim.

Çevre, bir kaynak yönetimi olduğu kadar, doğal dengelerin korunmasında, toplumların çağdaşlık göstergesini de simgelemektedir şüphesiz. Günümüzde, doğal sorunların önlenmesi ve giderilmesinde, toplumsal uzlaşmaya, her şeyden daha fazla ihtiyaç duymaktayız; çünkü, çevre kavramı, insanlığı ortak bir amaç etrafında birleştiren, etik değerlerimize kuşaklararası adalet ve düşünce anlayışı gibi temel bir değişimi taşıyan ve insan haklarının yeniden gözden geçirilmesinde önemli bir faktör teşkil eden evrensel bir değerdir.

Çevresel kaynaklar, sadece bir ülkenin sınırlarıyla ya da bir hükümetin politikasıyla belirlenen çözümlerle değil, toplumu oluşturan birey ve grupların ortak katılımlarıyla yönetilebilir.

11 Aralık 1999 tarihinde gerçekleşen, yüzümüzü güldüren, Avrupa Birliğine resmen aday olmamız, şüphesiz, Türkiye'nin dünyayla bütünleşme ve etkin olma sürecinin başgücünü oluşturmaktadır ve bu bakımdan büyük önem taşımaktadır. Bu konuda, başta Sayın Başbakanımız olmak üzere, Sayın Dışişleri Bakanımıza, insan haklarından sorumlu Sayın Devlet Bakanımıza ve tüm saygın yetkili organlarımıza takdirlerimi ifadeyle şükranlarımı sunuyorum.

Avrupa Birliğinin çevre alanındaki norm ve standartlarına uyum uzun bir süreye ihtiyaç gösterebilecektir. Çevre konusunda, bağlayıcı Avrupa Birliği ölçülerinin gerektirdiği dönüşümleri, ülkemizin yapısı ve niteliği değerlendirilerek çok kısa bir süre içinde tamamlamakla mükellef olduğumuzu düşünüyorum.

Kısaca hülasa etmek gerekirse; global ve bölgesel gelişmeleri dikkate alarak, çevre alanında, artık, doğru rotamızı çizmek zorundayız. Yasalar, kurumsal anlamda iç hukuk düzenlemeleri ve bu yöndeki yeniden yapılaşma, olayın bir boyutunu oluşturmaktadır. Asıl önemli olan, toplumun tek tek bireylerinden başlayıp devletin tüm organlarına kadar, düşünce transformasyonu ve yeni yapılaşma bilincini gerçekleştirebilmektir.

Yönetim yapımızdaki eksiklik, aksaklık, çağdaş değişimleri yerinde yeterince izleyememek, kendimizi yenileyememek gibi negatif olgular, kanımca önemli darboğazımızı oluşturmaktadır.

Özellikle, çevre gibi, çağdaş yönetim sistemine en çok ihtiyaç duyulan bir alanda, yerinden yönetim, diğer ifadeyle yerel yönetimlerin önemini burada vurgulamak istemekteyim.

Ülkemizde mevcut 3 bini aşkın belediyenin 141'inde sağlıklı kanalizasyon sistemleri mevcut bulunmaktadır ve yine bunların içinde sadece 43'ünde uygun standartları haiz arıtma tesisleri bulunmaktadır. Yine kanalizasyon sistemine baktığımızda, kanalizasyon atıklarımızın yüzde 98'ini aşan bir bölümünün, hiçbir arıtmaya tabi tutulmaksızın, alıcı tabii ortama deşarj edilmekte olduğunu üzüntüyle ifade etmeliyim. Bu sistem, modern ülkelerde gamma ışınları, sezyum-137 gibi radyoaktif izotoplarla pekala izzale edilebilmektedir. Bu sebeple, yeni stratejilere gereksinim duymalıyız diye düşünmekteyim.

İki yıldır Birleşmiş Milletler nezdinde süregelen Türkiye Yerel Gündem- 21 çalışmaları, bu konuda başarılarımıza ışık tutacak mahiyettedir, yön verecek mahiyettedir.

Çevre Bakanlığımızın bütçesine baktığımızda, son kuruluşundan bugüne geçen süreçte pek fazla önemli bir değişiklik göstermediğini müşahade etmekteyiz. Hep, senelerdir süregelen dönemlerde onbinde 4- 5- 6 gibi payına düşen kısmıyla rakamsal bir görünümü haiz bulunmaktadır. Oysa, bu konuda ciddi düşünmeye bizi sevk etmelidir bu rakamlar; ama, hiçbir zaman, hiç kimsenin, Türkiyemizin bu çevre sorunlarının bertarafında, hallinde ve gelecek kuşakların hazırlayacağı yeni çevre politikalarında bu rakamı baz olarak almaması gerekir.

Çevre Kanunu müzakerelerinde üzerinde durduğumuz önemli bir konu, Türkiye'nin çevre sorunlarının çözümünde her kurumun ortak sorumluluğu olduğu yönündedir. Çevreyle ilgili etki alanı çok geniş bir spektrumda olaya baktığımızda, doğadan insana, yeşil alanlardan yapılaşmaya, tarımdan sanayiye, eğitimden çeşitli denetim mekanizmalarına ve topyekûn düşününce olursak, kalkınmadan demokrasiye kadar sistemli bir ağ oluşturduğunu görmekteyiz. Çevre Kanununda da bu bütünselliği sağlamakla mükellef olduğumuzu düşünüyorum.

Çevre Bakanlığı ve diğer kuruluşların görevlerini layıkı veçhile başarıyla yürütebilmeleri, teknik altyapı, finansman ve kurumsallaşmadaki yetersizliklerin bertaraf edilmesiyle mümkün olabilecektir.

2000'li yıllarda, klasik kalkınma anlayışıyla gelişmemizi sürdürmemiz artık mümkün görünmemektedir. Doğal kaynakları koruyan yeni sistemlerle kalkınma sürecimizi devam ettirmekle mükellefiz. Nüfusu kontrol altına almak zorundayız ve ülkemizde, çağdaş ülkelerin başardığı demografik geçişi, mutlaka sağlamalıyız. Yeni yüzyılda, doğaya ne kadar atık bıraktığımızı ve yine ekosistemlerden hangi ölçüde kaynak kullandığımızı belirleyen biofiziksel bütçelere ihtiyaç duyulmaktadır. Geleceğin mesleklerinin başında da doğal kaynak yönetimi gelecektir şüphesiz.

Zihnimde çeşitli sorular canlanıyor. Hızla tükettiğimiz doğadan, tekrar geriye dönüşüm, geriye kazanım tasarrufunu nasıl sağlayabileceğiz? Tabiatın da, şüphesiz, fonları var. Örnek olarak, camın hammaddesini oluşturan kuvarı kullanırken, kum stoklarımızı, tüketim oranlarımızı ekodengelerimizi nasıl başarılı bir şekilde yürütme imkân bulabileceğiz?

Saygıdeğer Başkanım, zaman çok kısıyor; ama, 1854'te, Kızılderili lider Bay Seattle'ın, o zamanın Amerika Cumhurbaşkanı Mr. Pierce Franklin'e hitaben yazdığı mesajının kısa bir bölümünü, eğer müsaade buyursanız, aktarmak istiyorum.

BAŞKAN – Tabii efendim, buyurun.

EDİZ HUN (Devamla) – Söyle seslenmekteydi: "Biz, bazı şeyleri anlamıyoruz. Gökyüzünü, toprağı, kayaları, nehirleri, sizler, nasıl olur da, alıp satmak isteyebilirsiniz? Bu düşünce bize çok garip geliyor. Eğer biz, havanın tazeliğine, suların parıltılarına zaten sahip değilsek, siz onları nasıl satın almak isteyebilirsiniz? Bu dünyanın her parçası, benim insanım için kutsaldır. Kırklarda açmış kokulu çiçekler, bizim kız kardeşlerimizdir. Buffalo, geyik, büyük kartal, bunlar da bizim erkek kardeşimizdir. Kayalık tepeler, ıslak çayırıldaki su damlacıkları, atın vücudundan buharlaşan ısı ve insanlar, hepsi aynı aileden değil midir?"

Beyaz adamın kentlerinde sakin yer bulunmaz. Orada ilkbahar gelince, çiçeklerin tomurcuklanışını veya böceklerin kanat çırpışını izleyen mekân bulunmaz. İnsan, eğer bir kuşun yalnız başına ağlayışını veya su birikintileri etrafında tartışan kurbağaların sesini dinleyemezse, hayatın ne anlamı kalır?"

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

EDİZ HUN (Devamla) – Teşekkür ederim efendim, lütfediyorsunuz.

"...İnsanlar, hayvanlar, bitkiler, hepimiz aynı soluğu, aynı nefesi paylaşmamakta mıyız? Büyükbabamıza ilk nefesi veren rüzgâr, onun son soluğunu da almıştır ve yine aynı rüzgâr, yeni doğmuş çocuklarımıza yaşam sevincini, ruhunu vermektedir.

Siz beyaz insanlar, çayırıldarda açmış çiçeklerden tat alan rüzgârı koklamasını öğrenmelisiniz; onu kutsal saymalı ve korumalısınız..." diye devam ediyor.

Tabii, zamanımız çok kısıtlı olduğu için, burada kesiyorum.

BAŞKAN – 3 dakika uzattım efendim; siz buyurun.

EDİZ HUN (Devamla) – Efendim, lütfediniz; çok teşekkür ediyorum; saygılar sunuyorum sizlere.

BAŞKAN – Böyle bir konuşmayı kesmek olur mu.

EDİZ HUN (Devamla) – Çok nazıksınız.

Yeni milenyum, üçüncü bin yıl, bilgi ve enformasyon teknolojisi, genetik bilimi, bioteknoloji ve enerji alanında, sahasında termonükleer enerji gibi yeni sistemlerle satırbaşları oluşacak bir yeni milenyumla girmektedir.

Termonükleer enerji, bildiğiniz gibi, hidrojen izotopları gibi çok hafif atom çekirdeklerinin kaynaşması, birleşmesi füzyonuyla ortaya çıkan helyum atomlarının oluşturduğu, güneş enerjisine muadil enerji sistemidir; yirmibeş otuz yıl içerisinde, bu, mutlaka devreye girecektir ve diğer enerji sistemleri de geri planda kalacaktır.

Efendim, son birkaç cümleme, lütfen müsaade buyurun.

Belirli soruları tekrar zihnimde canlandırmaktayım. Acaba, yeni yüzyılda, yapay dölleme, yaşamın kutsallığını bozacak mı? Genlerle oynayarak, tohum vermeyen steril bitki türleri ve bu doğrultuda belli tohum üreticilerine bağlı kalmak endişesiyle karşı karşıya kalacağımız aşıkardır. Bu, bizi ne kadar etkileyecek? Bu yöndeki tekellilik, acaba, kabule şayan görülebilecek mi? Hepimizin kullandığı cep telefonlarından, evimizdeki ev aletlerinden, traş makineleri, saç kurutma makinelerinden ortama yayılan iyonize olmayan radyasyon, zamanın akışı içerisinde, organizmaları nasıl negatif etkileyebilecek; bunları düşünmekte miyiz? Ekonomide kat kaynaklar ve buna karşı sonsuz ihtiyaçlar olarak tanımladığımız tüketim toplumlari, bizi nereye götürecektir? Ekonomik gelişme, kazanma olgusu, kazanç hırsıyla, toplumu, acımasız ve sonu gelmez bir üretim - tüketim rekabeti içerisinde sevk etmektedir. Bundan, nasıl başarılı çıkabileceğiz? Bu soruların yanıtlarını zihninizde mutlaka vermekle mükellef olduğumuzu düşünmekteyim.

Değerli milletvekilleri, kaynakların sonsuz olduğunu düşünmek, bizi, hakikaten büyük bir yalnlığa sevk eder. Modern ekonomilerin, artık, günümüzde doğal çevreyi tahrip etme pahasına büyüttüklerini izlemekteyiz ve yine ekonomiye bakışta görüyoruz ki, ekosistemlerdeki o kaynak hazinesi, en temel ama en sınırlı sermaye olarak gözler önünde bulunmaktadır.

Tabii, zamanımı çok aşım; lütfetiniz...

Bu düşünce ve duygular içerisinde, yeni yüzyılda daha müreffeh, mutlu, başarılı bir Türkiye için el ele diyorum Yüce Meclisimizin çok saygın milletvekili kardeşlerime ve göstermiş oldukları, lütfetmiş oldukları misamaha dolayısıyla Sayın Başkanımıza şükranlarını ifadeyle, siz değerli milletvekillerine saygılarımı arz ediyorum efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Hun.

Sayın milletvekilleri, şimdi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, Muğla Milletvekili Sayın Metin Ergun...

Buyurun Sayın Ergun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA METİN ERGUN (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tarihçiler, tarihin akışını iki şekilde yorumlamaktadır. Bunlardan birincisi, tarihin doğrusal bir çizgi halinde ilerlediği; ikincisi ise, tarihin horizontal bir şekilde geliştiğidir. Buna göre, tarihin herhangi bir anında geriye doğru bakıldığında, tam manasıyla tekerür demek olmayan izdüşümlerine rastlanır. Tıpkı bugün olduğu gibi, son yıllardaki uluslararası gelişmeler göstermektedir ki, bugünkü durum, 1914 öncesi konjonktürü hatırlatmaktadır; şöyle ki: İki kutuplu dengenin sona erip, devletler sisteminin çok merkezli olması, bağımsız devletin çoğalması, Çin dışında ideolojik sistemlerin sona ermesi, etnik milliyetçiliğin artması, liberal ahlaki değerlerin tekrar önem kazanması, uluslararası sistemin işleyişine yönelik getirilen önerilerin geçen yüzyıldaki örneklerine benzemesi, bunun başlıca göstergeleridir.

Nitekim, bir Batılı araştırmacı, gelişmeleri, 19 uncu Yüzyıl Avusturya-Macaristan ve Osmanlı dengelerine geri dönüş olarak değerlendirmektedir. Son yıllarda Balkanlardaki gelişmeler bunu açıkça göstermektedir; bir farkla ki, oyunun aktörlerinin ismi değişmiştir. Bununla birlikte, bu iz-

düşümünde benzeşmeyen yönler de vardır. Belirleyicilik merkezi değişmiş, güç, Atlantik ötesine kaymıştır; doğu-batu çatışmasına, kuzey-güney çekişmesi eklenmiştir. Dış politikada yeni aktörler ortaya çıkmış, uluslararası gücün dağılımı, daha karmaşık ve çok yönlü bir hal alarak boyut değiş-tirmiştir. Askeri güçle dayalı imparatorluk ve sömürge sistemi sona ermiş, yerine, ekonomik gücün önderliğinde oluşan imparatorluklar ve supranational yapılanmalar ortaya çıkmıştır. Dünya refahının paylaşımı, bu ulus üstü ve ulus ötesi iktisadi ve siyasi organizasyonlar tarafından belirlenir hale gelmiştir. Öyle ki, 1960'larda 7 000 olan ulus ötesi ticari kuruluşların sayısı, 1980'lerin sonunda 40 000'e yaklaşmış ve bunların 1990'ların başında ev sahibi ülke dışındaki satışları 5,5 trilyon doları bulmuştur. Bununla birlikte, temelde ekonomik amaçlı olarak kurulan AB, NAFTA, ASEAN gibi ulus üstü organizasyonlar nitelik değiştirerek siyasal kurumlar haline dönmüştür. Victor Hugo'nun hayali olan "Avrupa Birleşik Devletleri" Avrupa Birliği sayesinde gerçekleşmek üzeredir. Buna benzer bir gelişme, Avrupa'nın doğusunda da cereyan etmektedir. İlk defa Aleksandr Soljenitsin tarafından dile getirilen "Slav Birliği" hayalini gerçekleştirme adımları atılmıştır. Yine, Uzakdoğu'da Çin merkezli gelişmeler söz konusudur.

Bütün bunların neticesinde, bu ulus üstü ve ulus ötesi kuruluşlar, iktisadi, siyasi ve kültürel yönleri bulunan "küreselleşme" adında bir değerler sistemi ortaya çikarmıştır. Bu değerler sistemi, adı geçen aktörler tarafından, bütün dünyaya, bütün dini ve milli kültürel değerlerle birlikte, milli hukukun üstünde genel kabul gören ilkelermiş gibi sunulmaktadır. Bu sunuşta belirtilen organizasyonların yüksek teknolojiyle rafine bilgi üretme kabiliyet ve kapasitelerinin de büyük rolü vardır. Bilgi ve ileri teknoloji, öntümüzdeki yüzyılda güçlerarası mücadeleden kaderini belirleyecek en önemli unsurdur. Ayrıca, belli güçler tarafından, küreselleşme, araç olarak kullanılarak, milli devletler içinde alt kültürlerle önem vermek yoluyla etnisite önplana çıkarılmaktadır; bu durum ulus devlet modelini tehdit etmektedir.

Bütün bu oluşumlar, Türkiye'nin içinde yer aldığı coğrafyada siyasi ve kültürel haritayı değiş-tirmiştir. Bu değişimin, muhakkak ki, Türkiye'nin dışpolitika konseptini de etkilemesi kaçınılmazdır. Doğu blokunun çökmesiyle birlikte, Türkiye'nin etrafında üç jeopolitik boşluk bölgesi oluşmuştur. Tarih ve kültürel bağlarımız olan bu boşluklar, Balkanlar, Türkistan ve Kafkaslardır. Etnik problemler yumağı halinde olan bu bölgelerde istikrarsızlıklar, Türkiye Cumhuriyeti Devletini yakından ilgilendirmektedir. Bu nedenle, bu bölgelerdeki gelişmeler, öntümüzdeki dönemde Türk dışpolitikasının ana gündemini oluşturacaktır. Türkiye'nin milli menfaatlarının korunması bakımından, jeopolitik, jeoekonomik, jeokültürel unsurlar bunu zorunlu kılmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'nin iktisadi ve siyasi olarak ilgilenmesi gereken bölgenin başında Balkanlarla birlikte, Kafkaslar ve Türkistan gelmektedir. Rus İmparatorluğu üçüncü safhasına girerken ortaya 5 Türk cumhuriyeti çıkmıştır. Bu cumhuriyetlerin, hem kendi içlerinde hem de birbirleri arasında, siyasi, etnik, kültürel ve iktisadi sayısız problemler vardır. Ayrıca, Rusya Federasyonu içinde yer alan muhtar ve özerk bölgelerde de bu manada çok fazla sorun bulunmaktadır. Bu sorunlar, Türk cumhuriyetleri ekonomik bağımsızlık yolunda ilerledikçe gündeme getirilecektir. Nitekim, geçmiş yıllar içerisinde, iktisat alanında olumlu gelişmeler saęlandıķa, ortaya çıkan problemler ve bu problemler karşısında Rusya'nın aldığı tavır bunu göstermektedir. Çeçenistan, Ermenistan, Dağistan, Gürcistan, Tacikistan ve Hazar çevresindeki gelişmeleri bu bakış açısıyla görmek ve irdelemek gerekmektedir. Yine, petrol ve doğalgaz boru hatlarıyla ilgili olayları da bu açıdan değerlendirmekte fayda vardır.

Türkiye'yi, Türkistan ve Kafkaslarda önemli görevler beklemektedir. Bağımsızlığını yeni kazanan bu bölgelerde geçmiş yüzyıldaki birlik felsefesini savunan Gaspıralı, Galiyev, Molla Nur

Vahidov, Turar Riskılov, Mılnevver Kari, Resulzade, Alihan Bökeyhan ve benzeri gibi kanaat önderleri, bugün artık yoktur. Bu durumda yapılması gereken, bunların yerini alacak, çağa uygun, iktisadî ve kültürel birlikteliği sağlayacak sosyal organizasyonları kurmaktır. Bu organizasyonlar, çağdaş Türkiye'nin bir model olarak bu bölgede öne çıkmasını sağlayacak, Batı dünyasıyla Avrasya'nın bağıni kurmasına katkıda bulunacaktır.

Bütün bunlar, Türk dünyasının dilde, fikirde ve işte yakınlaşmasını sağlayacağı gibi, Türkiye'yi jeopolitik, jeoekonomi ve jeokültürel bakımdan güçlü kılacaktır.

Bütçemizin hayırlı olmasını temenni ederim; saygılarımla. (MHP sıralarımdam alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Ergün, teşekkür ederim.

Şimdi söz sırası, Afyon Milletvekili Sayın Müjdat Kayayerli'de.

Buyurun Sayın Kayayerli.

MHP GRUBU ADINA MÜJDAT KAYAYERLİ (Afyon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Dışişleri Bakanlığı bütçesi hakkında, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım; Yüce Meclisimize sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Cumhuriyet dönemi Türk dışpolitikası, 1919-1945 yıllarında, temelde millî güç üzerine oturmuş, milliyetçi bir karakter taşıırken, taktik ve stratejik açıdan başarılı uygulamaları kapsar.

1945-1990 arası, Sovyetlerin toprak ve tıs istekleri ile sonrasında yaşanan soğuk savaş, döneme damgasını vurmuştur. Hareketsiz ve pasif bir dışpolitika söz konusudur. İki kutuplu yapının izin verdiği ölçüde sınırlı bir çıkış vardır.

1990'dan günümüze kadar olan dilimde ise, Berlin Duvarının yıkılarak iki Almanya'nın birleşmesi, Varşova Pakının dağılması, Türk dışpolitikasına dinamizm kazandırmıştır. Bu değişiklik, olayların zorladığı bir değişim olmuştur. Kuzey Irak, Bosna, Çeçenistan, Kosova krizleri hep Türkiye ile bağlantılı olarak gelişmiştir.

Uluslararası ilişkiler, dinamik bir karaktere sahiptir; sürekli bir değişim ve dolayısıyla değişime uyum esastır. Türkiye, dışişlerinde yeni bir yapılanmaya gitmeli; uygun niteliklere sahip personel ile yetenekli gençlerin önu açılmalı; günümüz dışpolitikası, resmî ilişkiler ağırlıklı olmaktan çıkarılmalıdır. Samuel Huntington'un "medeniyetler çatışması" tezi yerine, Ajami'nin "medeniyetler yakınlaşması veya uzlaşması" tezini haklı çıkarmıştır.

Türkiye, 20 nci Yüzyıl sonunda erişmiş olduğu politik ve ekonomik durumu, coğrafi ve jeostratejik konumuyla, 21 inci Yüzyılda, ABD, Almanya, Rusya ve Çin gibi büyük devletlerden biri sayılmaktadır. Büyük devlet olma iddiasında olan Türkiye, ana hatları önceden planlanmış, millî devlet stratejisine uygun davranışlar sergilemek durumundadır. Türkiye'nin yüksek menfaatlarını koruyacak olan devlet stratejisinin ana hatlarını, başta Türkiye Büyük Millet Meclisi olmak üzere, bütün kurumlar üstlenmelidir.

Türkiye, dışpolitikada, komşuları olan Yunanistan, Suriye, Irak, İran, Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan, Ukrayna, Romanya ve Bulgaristan'a, Balkan Devletlerine, Avrupa Birliğine, İslam ve Türk dünyasına yönelik birbirinden farklı stratejiler geliştirmek zorundadır.

Biz, bunlardan en gündemde olan Avrupa Birliği üzerinde görüş belirtmek istiyoruz. Yüce Devletimiz Türkiye Cumhuriyeti, 1963'ten itibaren, o zamanki adı Avrupa Ekonomik Topluluğu olan, ama şimdi siyasî ve kültürel birlik olmuş, gelecekte de Avrupa birleşik devletleri olmayacağını kimsenin garanti edemediği Avrupa Birliğiyle ilişkilerini geliştirmeyi benimsemiştir. Bu kararlılık, kurulan bütün hükümetlerin programında yer almıştır.

AB, Birleşmiş Milletler, NATO ve benzeri gibi kuruluşlara Türkiye'nin üye olma yaklaşımını, Mustafa Kemal Atatürk'ün, muasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkma ve çağı paylaşma ülküsü olarak görmekteyiz.

Helsinki zirvesinde alınan karar, ülkemizin Avrupa Birliğine tam üyelik sürecinde dönüm noktasıdır. Aynı zamanda, Türkiye'nin giderek artan uluslararası saygınlığının, enerji, doğalgaz, petrol koridoru olarak coğrafyaları kontrol eden gücünün de kabulü anlamındadır. AB'ye aday ülke olarak kabul edilmiş bir lütuf değil, anlaşmalardan kaynaklanan ve Lüksemburg'daki haksızlığın giderildiği bir hakka dayanmaktadır. Türkiye'nin Avrasya'da anahtar ülke konumunda olması, Kafkaslar, Balkanlar, Ortadoğu ve Akdeniz'de arzulanan istikrar için Türkiye'ye ihtiyaç duyulması da, Helsinki'de AB'nin kararında belirleyici olmuştur.

Türkiye ile AB arasında katılım ortaklığı müzakereleri çerçevesinde 31 ayrı maddede görüşmeler gerçekleştirilirken, Avrupa sosyal ve uyum, bölgesel kalkınma, tarımda yön verme-garanti ve yapısal fonlarla ilgili yatırımlarla, 1 Kasım 1993'te yürürlüğe giren Maastrich Anlaşmasındaki ilkelerden serbest piyasa ekonomisi, kamu maliyesinin sağlıklı yönetilmesi, ikame etme ilkeleri ile ekonomik birlik, Avrupa vatandaşlığı, ortak güvenlik gibi yenilikler gözden geçirilerek, serbest dolaşımın sınırlandırılmaması, Avrupa Birliği Parlamentosunda nüfusumuza göre 87 parlamenterle temsil edilmemiz, karşılıklı ekonomik pay ve katkılar, subjektif olan Kopenhag kriterlerinin ölçütleri ve boyutları çok iyi belirlenmelidir.

AB'ye tam üyelik, Atatürk'ün "milli hükümlerinden üstün bir güç tasavvur edemediğim" dediği Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından ince eleştirilerle dokunacak bir işlev olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Devletinin hayatına bağımsız olarak devam edip etmeyeceği noktasına kadar varacak olan AB'ye tam üyelik kararı, ne Kopenhag kriterlerini Türkçeye yanlış tercüme edenlere ne basın yayın organlarının tek sesliliğine ne de siyasi iktidarlara bırakılabilir. Bu kadar önemli bir karar, gerekirse, halkoylamasına gidilerek verilebilir.

AB'ye girmekle, ne ulusal egemenliğimiz ne başkentimiz Ankara ve ne de Yüce Meclisimiz Türkiye Büyük Millet Meclisi elden gitmemektedir; aksine, daha da saygınlık kazanmaktadır. Eğer elden gidecek olsaydı, AB üyeleri olan bugünün İngilteresinin Avam Kamarası, Almanya'nın Bundestag'ı ve İsveç'in Rikstag'ı olmazdı. AB adaylığıyla, ulusal egemenlik gitmeyecek; ama, bazıların egemen kaldığı bazı çıkarlar tabii ki elden gidecek.

Türkiye olarak biz de, AB'ye üye ülkelerdeki insan haklarını ihlal eden ülkeleri inceleme imkânına sahip olacağız. Örnek olarak, Yunanistan'da Batı Trakya'da yaşayan Türk azınlığın eğitim haklarının neden karşılanmadığını, niçin yeni okulların açılmadığını, öğretmen okulu mezunu formasyonlu öğretmenlerin neden görevden uzaklaştırıldıklarını, Millî Eğitim Bakanlığımızca gönderilen kitaplar Yunan depolarında çürürken "insanoğlu bir gün aya gidecektir" yazılı kitapların nasıl okutulduğunu, bu soruları soracağız ve Avrupa ülkelerinde Türk insanına yapılan insan hakları ihlallerini, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine getireceğiz.

Hiçbir ülke bizden, Kıbrıs'ta, Ege'de bir oldubittiye rıza göstermemizi, adaletsizliğe tahammül etmemizi beklememelidir. Türkiye'nin tezi "Kıbrıs tam üye olamaz" veya "Güney Kıbrıs AB üyesi olursa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti de üye olur" olmalıdır. Yunan tezinin, Avrupa tezi haline dönüşmesine, kesinlikle izin vermemeliyiz.

Bizler, AB'nin insan hayatına değer ve önem vermesini anlıyor; ama, teröristbaşına verdikleri önemi ve değeri bir türlü anlayamıyoruz. Sınır ötesi terörlü mücadelede yalnız kalan Türkiye'ye karşı örtülü mücadele eden, hatta teröristbaşını saklayan Yunanistan, İtalya ve Suriye'yi, insan hak-

larını savunan hangi AB üyesi kınamıştır? İnsan hakları ayrı şey, terörizm ayrı şeydir. Bu farklılığı göremeyen bir AB, savundukları değerlere de, tarihine de ters düşer. Türkiye-AB arasındaki ilişkiler giderek artan bir biçimde, insan hakları sorununa kilitlenmektedir. Avrupalıların bu kadar fazla insanlık ideallerine bağlı oldukları düşünülürse, 1789'da "hürriyet, kardeşlik ve eşitlik" adı altında dünyayı ayağa kaldıran Fransa'nın, bu tarihten on yıl sonra Mısır'a, kırk yıl sonra Cezayir'e saldırmasını kim izah edebilir? Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine düşen görev, Türkiye'deki yargılamaların dürüst ve adil olduğuna karar vererek, Türkiye'yi Avrupa'ya şikâyet eden avukatların isteklerini reddetmektir. Aksi takdirde, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de, insan haklarını korumayan, gasp eden bir kuruluş olarak tarihte yerine alacaktır.

Türkiye, 21 inci Yüzyılda kendi vatandaşlarının, hukuk, insan hakları ve demokrasi açısından çağdaş normların en yükseğine layık olduğunu bilmekte ve bu bilinçle başlatmış olduğu köklü reformları tamamlamaya kararlıdır.

Ülkemizde, Avrupa'nın algılanmasında oldukça yaygın bir yanlış var. Bunlardan birincisi, Avrupa'yı tek bir bütün olarak görüyor, Avrupa devletlerinin birbirinden farklı yapıları olduğunu görmezlikten geliyoruz. İkincisi, Avrupa'nın öne çıkardığı çoğulcu demokrasi, insan hakları, eşitlik gibi insanî değerleri, sanki, Avrupa'daki bütün devletler bu meseleleri çözmüşler de, bize de bu değerleri ihraç ediyorlar sanıyoruz. Üçüncüsü ise, bugün, Avrupa Birliği içindeki çeşitli devletlerin sosyal, politik ve ekonomik problemleriyle pek ilgilenmiyoruz. Türkiye'nin AB'ye üye ülkeler içinde yabancı uluslarla yaşama tecrübesi en fazla olan bir devlet olduğuna da unutmuyoruz.

Türkiye, 21 inci Yüzyılda oynamaya hazırlandığı rolünü, karşılıklı yarar esaslarına göre Avrupa Birliğiyle birlikte oynamak istemektedir. Türkiye, Lamartine'in belirttiği gibi "Avrupa hürriyetlerinin önkoruyucusudur."

Sonuç olarak, Türk Milleti için vazgeçilemez olan şey, millî kültürümüze, toprak bütünlüğümüze ve üniter devlet yapımıza olan saygı ve bağlılıktır. Avrupa Birliğinin Türkiye'nin gerçek dostu olduğunu ispatlayacak kriterlerden birini, şüphesiz, ülkemizin millî duyarlılıklarına gösterecekleri saygı oluşturacaktır.

Bu duygularla, Dışişleri Bakanlığı bütçemizin, milletimize hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum, saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

Teşekkür ediyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kayayerli.

İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Pak; buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

Bundan sonra 15 dakikanız kaldı efendim; yarı yarıya bölerseniz 7,5 dakikanız var.

MHP GRUBU ADINA MEHMET PAK (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yüksek yargı organlarının bütçesi hakkında, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına görtüşlerimi arz etmek üzere söz almış bulunuyorum. Şahsım ve Grubum adına, siz değerli milletvekillerini ve ekran başında bizleri izleyen vatandaşlarımızı sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Değerli üyeler, yüksek yargı organları bütçesi üzerinde, bu kürsüden, altı ay kadar önce, 26 Haziran 1999 tarihinde de konuşma yapmıştım. Bu konuşmamda belirttiğim tespitler, şimdi aynen geçerlidir. Devlet hayatında altı ay kısa bir süre; fakat, yargının sorunları değil altı ay, altı yıl önce ne idiyse, bugün de aynıdır. Sorunlar artarak ve kalkanarak devam etmektedir.

Türk Milleti, öteden beri adalete büyük önem vermiş, adalete olan inancını "adaletin kestiği parmak acımaz" ifadesiyle pekiştirmiş, mahkeme kürsüsünü kutsal olarak nitelendirmiş ve böylece adalete olan güven, saygı ve bağlılığı dile getirmiştir.

Adalet teşkilatının asıl görevi, adalet hizmetinin adil, hızlı ve ekonomik bir şekilde halka sunulması olmalıdır. Adalet teşkilatı bu hizmeti, hâkim ve cumhuriyet savcılar eliyle halka sunmaktadır.

Bugün için, yasal 9408 olan hâkim ve cumhuriyet savcısı kadrosundan, 839 adedi boş bulunmaktadır. Hâkim ve cumhuriyet savcılarının yasal kadrolarında ciddi boşluk vardır ve halen mevcut kadrolarla adaletin hızlı ve etkili bir şekilde yerine getirilmesi mümkün değildir. Boş kadrolar doldurulmadığı gibi, 1998 yılı iş durumu ve standart kadro göz önüne alındığında, 2 180 yeni mahkeme kurulması ve bu mahkemelere 4 068 hâkim ve cumhuriyet savcısının atanması gerekmektedir.

Bu konuda diğer bir sorun da, hâkim ve cumhuriyet savcısı dışında kalan adli personelin durumudur. Yazı işleri müdürleri, icra müdürleri, zabıt kâtabi ve mübaşir ile diğer personelin nitelik ve nicelik olarak yetersizliği sorunudur. Halen, 3 359 adet boş kadro bulunmakta olup, standart kadro ve iş durumuna göre 10 248 yazı işleri müdürü ve zabıt kâtabine ihtiyaç duyulmaktadır.

Adli personel kadrolarının boş olmasının bir sebebi de, 26 Haziran 1999 tarihli konuşmamda da belirttiğim gibi, 22.2.1999 tarihli Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren ve kanaatimize göre, yasalara aykırı olduğunu düşündüğümüz, ilk defa kamu hizmeti ve görevlerine devlet memuru olarak atanacaklar için mecburî yeterlilik ve yarışma sınavları genel yönetmeliğinde değişiklik yapılmasına dair yönetmeliğin değişikliğiyle ilgili getirilen düzenlemedir. Bu yönetmeliğin bir an önce değiştirilmesi ve düzeltilmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

Bir sorun da, adliye hizmetinin, adliye binalarına yakışmayan işanı ve köhne binalarda hizmet vermesidir. Bu durum, adalet duygu ve kavramını, mesleğin onur ve haysiyetini incitici bir durum olup, adli hizmetin adalete yakışır binalarda hizmet vermesi sağlanmalıdır. Ayrıca, hâkim ve savcılar ile diğer adliye personelinin malî ve sosyal haklarının, mesleğin onur ve saygınlığına yarışır düzeye çıkarılması gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, adalet teşkilatının bir diğer sorunu, belki de en önemli sorunlardan biri de infaz sistemindeki aksaklıklardır. Ceza infaz kurumlarındaki olaylar hepimizin malumudur. Çıkış sebepleri bilinen; ancak yıllardır devam edegelen olayların önlenmesi için günü kurtarmaktan öteye ciddi bir tedbir alınmadığını da biliyoruz. Cezaevindeki sorunlar, fizikî altyapı yetersizliği, malî kaynak yetersizliği, personel yetersizliği ve mevzuat yetersizliğinden kaynaklanmaktadır. Bunun için, infaz mevzuatının günün koşullarına uygun olarak yeniden düzenlenmesi ne, infaz sisteminde oda sistemine geçilmesi ne ve nitelikli personelin yetiştirilmesine öncelik verilmesidir.

Değerli milletvekilleri, adalet teşkilatı, bir bütün olup, yerel adliye mahkemelerince verilen kararların incelenmesi mercii de yüksek Yargıtayımızdır. Yargıtay, büyük Türk Milleti adına yargı yetkisini kullanan ve yetki ve görevleri Anayasanın 154 üncü maddesinde belirlenen yüksek yargı organıdır. Yargıtay, adliye mahkemelerince verilen ve kanunun başka bir adli mercii bırakmadığı karar ve hükümlerin mercii, bağımsız bir yüksek mahkemedir. Adliye mahkemelerindeki iş yükünün yoğunluğu dolayısıyla yüksek Yargıtay da etkilenmektedir. Mesela, 1998 yılı içerisinde, Yargıtay Hukuk Dairesine toplam 239 266, ceza dairelerine ise toplam 123 861 adet dosya gelmiştir; bu, büyük bir miktardır. Yargıtayın her geçen gün artan büyük iş yükü, bir içtihat mahkemesi olarak çalışmasına fırsat vermemektedir. Bu hususlar göz önüne alınarak, istinaf mahkemelerinin kuruluşu için acil çalışmalar yapılmalıdır. Yargıtayın iş yükü fazla olmasına rağmen, kendi kısıtlı imkânlarıyla iş birikimini ortadan kaldırmayı başarmıştır. Yargıtay mensuplarını bu özverili çalışmalarından dolayı kutlamak gerekir. Biraz önce belirttiğim gibi, adli hizmet, yerel mahkemeden yüksek Yargıtaya kadar bir bütünlük arz etmekte, dolayısıyla da sorunlar aynı niteliktedir.

Değerli arkadaşlar, benden sonraki arkadaşımın hakkını ihlal etmeme noktasında fazla zamanımı almayacağım.

Bu duygu ve düşüncelerle Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyor, 21 inci Asrın Türk asrı olmasını diliyor, Yüce Heyeti tekrar saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Pak.

Şimdi, söz sırası, Nevşehir Milletvekili Sayın Mükremin Taşkın'da.

Sayın Taşkın, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MÜKREMİN TAŞKIN (Nevşehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çevre Bakanlığının 2000 yılı bütçesi üzerinde, Milliyetçi Hareket Partisinin görüşlerini açıklamak için söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Çevre, fiziksel, kimyasal, biyolojik, kültürel ve sosyoekonomik kaynak ve değerlerin oluşturduğu ve bu değerlerin birbirleriyle sürekli etkileşim içerisinde bulunduğu sistemler bütünüdür. İnsanlığın varoluşundan itibaren çevre sorunları da var olmuştur. Öndört asır öncesinde, Sevgili Peygamberimiz, Medine'nin etrafında planlı bir ağaçlandırma yaparak, temizlik ve tasarruf üzerine kurallar koymuş; Fatih Sultan Mehmet Han, beş asır öncesinde, İstanbul sokaklarına ikişer kişi tayin ederek, sokaklara tükürenlerin tükürükleri üzerine kireç ve kül dökmeleri görevini vererek, modern çevrecilerin bugün dahi ulaşamadığı anlayışla icraatta bulunmuştur.

Batı'daki sanayi devrimi sonrasında, vahşi kapitalizmin tahrikiyle, insanoğlunun daha çok refah, daha çok lüks uğruna tabiata hükmetme arzusu, doğal kaynakların bilinçsizce, doludizgin tüketimine yol açmış, çevre sorunları günümüzde tehlikeli boyutlara ulaşmıştır. Dünyada teknoloji insanların hayatını kolaylaştırmış, refah düzeyi yükselmiş; ancak, bunun çevresel maliyeti çok yüksek olmuş, insanoğlu kendi çöplüğünde boğulmuştur.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ülkemizde çarpık kentleşme, sınırsız sanayileşme ve kamçılanmış tüketim ekonomisi, bilinçsiz kaynak kullanımı sonucu cennet vatanımız, lale ve gül bahçelerinden çöp yığınlarına dönüşmüştür. En büyük felaketlerden erozyon sonucu çölleşmeye doğru gidış hızlanmıştır. 1970'li yıllardan sonra ciddi tedbirler alınmaya başlanmış, 1991 yılında 443 sayılı Kanun Hükmünde Karamameyle Çevre Bakanlığı kurulmuş, 34 ilde teşkilatlanmıştır. Çevreyle ilgili, ülkemizde halen 26 kurum ve kuruluş var. Çevre sorunlarının tek bir disiplin altında ele alınmamasından dolayı, yetki ve görev çatışması meydana gelmiştir.

Su, toprak, hava, gürültü, elektronik kirlenme, evsel atıklar -yani çöpler- endüstriyel atıklar -yani tehlikeli atıklar- tıbbi atıklar, arazilerin yanlış ve amaçdışı kullanımı, çarpık kentleşme ve ikinci konut, tarım alanlarının işgal edilmesi, sanayide yer seçimindeki yanlışlıklar, denizlerimiz ve kıyı alanlarımızın kirlenmesi ve yanlış kullanılması, bitki ve hayvan varlığımızın, yani biyolojik çeşitliliğin yok olması, sulak alanların, çayır ve meralarımızın, ormanlarımızın yok olması, erozyon ve çölleşme, madenlerimizin yanlış işletilmesi, doğal kaynaklarımızın, tarihi ve kültürel değerlerimizin tahribi başlıca çevre sorunlarımızdır.

Su, 21 inci Yüzyılın en önemli stratejik maddesi olma özelliğini koruyacaktır. Atık suların yüzde 98'i arıtılmadan alıcı ortamlara verilmektedir. Devletin kredi desteğiyle tamamlanan 41 organize sanayi bölgesinden sadece 6 tanesinde arıtma tesisi vardır. Çevre kirliliğine yol açan atık suların yüzde 45'i yerleşim birimlerinden gelen kanalizasyon sularıdır. Mevcut üç bine yakın belediyeden sadece 150 tanesinde -tamamlanmış- sağlıklı kanalizasyon sistemi bulunmaktadır, yalnız 46 tanesinde de arıtma tesisi vardır.

Aşırı ve bilinçsizce gübre ve ziraat mücadele ilacı kullanılması, göl ve barajların çevresindeki yoğun ve kaçak yapılaşmalar, başta Ege Denizi ve Akdeniz olmak üzere, sahillerimizdeki turistik amaçlı tesisler ve ikinci konut yapımlarının plansız ve kontrolsüz bir şekilde artması, kıyı yağma-cılığı neticesinde sahillerin doğal güzelliklerinin bozulmasının yanında, altyapı eksikliğinden kaynaklanan yoğun kirlenmeler olmuştur.

Su kirliliğinin yoğun olduğu Ergene, Gediz, Çukurova ve Menderes Ovalarındaki tarımsal ürünlerde verim düşüklüğü ileri boyutlardadır. 26 akarsu havzamızda toprak, su ve hava kirliliği gittikçe artmaktadır. Bunlardan Kızılırmak Havzası, kirlenmeye tedbir alınmadığı takdirde, ileride bir Ergene, bir Menderes Havzası olmaya adaydır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; toprak kirlenmesi daha yavaş olmasına rağmen daha kahıdır. Kirlilik erozyonu meydana geldiğinde, topraklar kullanılmaz olur. Yanlış tarım politikaları, evsel ve endüstriyel atıklar kirlenme yapan sebeplerdendir. Erozyonla her yıl bir milyar ton toprağımızı kaybetmekteyiz. Çiftçilerin eğitimi ve bilinçlendirilmesi çalışmalarına hız verilerek, bu konudaki faaliyetler yerinde gerçekleştirilmelidir. Bu amaçla modern tarım kentlerinin kurulması, bölgede ziraat mühendisi, veteriner ve çevre mühendislerinin çiftçiye danışmanlık hizmeti vermesi sağlanarak, toprak kirlenmesi önlenmelidir.

Hava kirliliği, başta kömür ve petrol olmak üzere, düşük kaliteli fosil yakıtların ısınma amaçlı kullanılması, enerji üretimi için termik santrallarda yakılması, motorlu araçların egzoz gazları ve sanayi tesislerinin baca gazlarıyla meydana gelmektedir. En önemlisi, kömüre dayalı enerji üretimi yerine yenilenebilir kaynaklar; jeotermal enerji, hidrolik kaynaklar, rüzgâr, güneş enerjisi ve nükleer enerjiye öncelik verilmesi, hava kirliliğini önlemede alınacak tedbirlerdir.

Evsel atıklar önde gelen çevre problemlerindedir. Ülkemizde bulunan il, ilçe ve belde kapsamındaki yaklaşık üç bin yerleşim merkezinin hiçbirinde düzenli çöp depolaması yapılamamaktadır. Bunun sonucu, kanserojen etkili atıklar, yerüstü ve yeraltı sularını ve atmosferi kirliletmekte, metan gazı patlamalarına sebep olmaktadır.

Mahallî idareler reformuyla, belediyelerimize daha fazla imkân, daha fazla kaynak aktarılacak şehirlerimizin çöp yığını olması önlenmelidir. Sanayinin kırsal bölgelere kayması teşvik edilerek suretiyle teknoloji kentleri kurulmalı, burada çalışanların ve ailelerinin yaşaması için her türlü sosyal altyapı ve ekonomik imkânlarla donatılmış örnek çevre kentleri düzenlenmelidir.

Tarım alanlarının başka maksatlarla kullanılması bu alanların işgalidir. Sanayinin ve konut alanlarının tarım alanlarını işgal etmesi ciddi problemler doğurmaktadır. Gerek konutlar için gerekse sanayiciler için yer seçiminde birinci ikinci, üçüncü sınıf tarım alanları ve ormanlar kullanılmamalıdır. Arazi kullanımı kanunu çıkarılarak, birinci, ikinci, üçüncü sınıf tarım toprakları yalnızca tarımsal kullanımlı doğal SİT alanı ilan edilmelidir.

Deniz ve kıyı varlığı açısından Türkiye'nin çok kıymetli potansiyeli vardır; 8 333 kilometrelik kıyı uzunluğu, irili ufaklı 160 ada, koy, körfez, dalyan ve bunların oluşturduğu özgün eko sistemlere sahiptir.

Evsel ve sanayi atıksuları İskenderun, İzmir, İzmit Körfezleri ile Marmara Denizinde kritik düzeyde kirlilik oluşturmaktadır. Karadeniz'in kirliliği uluslararası boyutta, ciddi insanlık suçu niteliğindedir; Ege ve Marmara Denizini de etkilemektedir. 1960'lı yıllarda Karadeniz'de 26 çeşit balık avlanırken, bugün bu sayı 5'e düşmüştür. Kıyılarda yoğunlaşan turistik tesislerden sadece yüzde 5'inin problemsiz altyapı, kanalizasyon ve arıtma ünitelerine sahip olduğu düşünülürse, bu konunun vahameti ortaya çıkar.

Kıyılarımızı ve denizlerimizi tehdit eden bir başka hadise deniz taşımacılığıdır. Sadece Boğazlardan yıllık yük taşımacılığı ortalama 42 milyon ton olup, bunun da yüzde 38'ini petrol yükü; deniz vasıtalarının yüzde 35'ini de tankerler oluşturmaktadır. Son 20 yılda 70 bin ton petrol denize dökülmüş ve kirliliğin yüzde 10'unu oluşturmuştur.

Kıyı alanların yönetimi geliştirilmeli ve bu bölgelerin kullanımı ve denetiminde yöre halkı, yerel yönetimler, meslekî ve sivil toplum kuruluşları ve köy muhtarları söz sahibi olmalı. Bu yönetimlere bağlı olarak çalışan kıyı alanları izleme ve kontrol teşkilatı kurulmalıdır.

Bitki ve hayvan varlığımız yani biyolojik çeşitliliğimiz de yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Hayvan varlığı açısından da ülkemiz büyük bir zenginliğe sahiptir. Ormanların, çayır ve mezarların yok edilmesi çevre açısından kanayan bir yaramızdır. Erozyon ve çölleşme en önemli meselelerimizdendir. Ülkemiz arazilerinin yüzde 20'si orta şiddette, yüzde 36'sı şiddetli, yüzde 16'sı çok şiddetli erozyona maruzdur.

Anabaşlıklar halinde verdiğimiz bu meseleleri Çevre Bakanlığının bugünkü idarî yapısı ve 23,5 trilyonluk maddî imkânlarıyla çözmesi mümkün görülmemektedir. Çevre teşkilatı yeni baştan ele alınmalı, bugünkü eşit statüde bakanlıklardan biri olma konumundan çıkarılarak, görev ve yetkileri açıkça belirlenmeli, bütün kurumlar üzerinde yaptırım gücü olan özerk bir kurum statüsüne yükseltilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayım efendim...

MÜKREMİN TAŞKIN (Devamla) – Bazı kurum ve kuruluşlar, yetkileri ve uzman personeliyle birlikte Çevre Bakanlığına devredilmelidir. Taşra teşkilatı il bazında ve önemli ilçe merkezlerinde kurulmalı; bunlar, ayrıca, havza yönetimi esasına göre bölge müdürlüklerine bağlanmalıdır. Merkezî idarenin çevreyle ilgili görev ve yetkilerinin önemli kısmı yerel yönetimlere devredilmeli, kurum, strateji belirleme, planlama, mevzuatı geliştirme ve denetim ağırlıklı çalışmalıdır. Ülke genelinde kritik bölge veya havza esasına göre ölçme, izleme ve araştırma için çevre araştırma kontrol enstitüleri kurulmalıdır.

Bu duruma çözüm bulabilmek için, İller Bankası, Türkiye Kalkınma Bankasıyla birleştirilmek suretiyle Çevre Bakanlığına devredilmeli, Çevre Kirliliğini Önleme Fonu ve Özel Çevre Koruma Fonunu da içine alarak, Çevre ve Kalkınma Bankası olarak teşkilatlanmalıdır. Banka yönetimi özerk olmalıdır. En iyi çevre politikası ekonomik tercihlerle, çevresel maliyetleri buluşturan ve bunları barıştıran siyasî müdahaleleri ortadan kaldıran politikalaradır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayım Sayın Taşkın.

MÜKREMİN TAŞKIN (Devamla) – Doğal kaynakların fiyatlandırılması, çevre kirliliğinin kaynağında önlenmesi ve çıkan zararların giderilmesi için vergiler alınmalıdır.

Çevre sorunlarının temelinde insan davranış ve faaliyetleri vardır. Ruh ve inanç kirliliği çevre kirliliğinin ayrılmaz bir parçasıdır.

Çevre denetimi ve kirlenmenin önlenmesi için çevre zabıtası, çevre ihtisas mahkemeleri, çevre bilgi sistemi kurulması gerekir.

Çevre Bakanlığımızın 2000 yılı bütçesinin milletimize hayırlı olmasını diliyorum, Yüce Meclise saygılar sunuyorum. (MHP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Taşkın.

Şimdi, söz sırası, Demokratik Sol Parti Grubu adına Adana Milletvekili Sayın Tayyibe Gülek'te.

Buyurun Sayın Gülek. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

DSP GRUBU ADINA TAYYİBE GÜLEK (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Dışişleri Bakanlığının 2000 yılı bütçesiyle ilgili olarak Demokratik Sol Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlarım.

Uluslararası ilişkilerde yaşanan küreselleşme ülkeler arasındaki karşılıklı bağımlılığı giderek artırırken, ulusal düzeyde içpolitika uygulamalarıyla, dışpolitika arasındaki irtibatın daha güçlenmesine; bu da, ülkelerin dışpolitikalarının giderek daha geniş kitlelere hitap etmesine yol açmıştır. Türkiye de, bu süreç içerisinde, dışpolitika alanında, kamuoyunun beklentileri ve ihtiyaçları doğrultusunda aktif, tutarlı ve ilkel bir yaklaşım sergilemektedir.

Türkiye soğuk savaş sonrası, yeni dönemde, Avrasya'da bir merkez ülke olma konumunun kendisine yüklediği sorumlulukların bilinciyle, diğer bölge ve dünya ülkeleriyle işbirliğinin geliştirilmesi, bölgesinde güvenlik, istikrar ve refahın sağlanması için üzerine düşen görev ve sorumlulukları yerine getirmektedir.

Ülkemizin uluslararası ilişkileri, bundan sonra da, cumhuriyetin kuruluşundan beri dışpolitika-mıza hâkim olan, istikrar, barış, akılcılık ve süreklilik ilkeleri doğrultusunda gelişmeye devam edecektir.

Türkiye'nin kendi içerisinde güçlenmesi, bu geniş ufuklu dışpolitikanın layığıyla izlenebilmesi için doğal bir önkoşuldur. İç istikrar, dışpolitikanın itici gücüdür. Özellikle son yıllarda ülkemizde sağlanan iç istikrar, bu yönde önemli bir aşamadır.

İnsan hakları, hukukun üstünlüğü ve serbest piyasa ekonomisi gibi evrensel değerlerin yerleştirilmesi yolunda göstereceğimiz gayretler, her şeyden önce, insanımızın refahı ve kalkınması için yapmamız gereken vazgeçilemeyecek çalışmalardır. Bu alanda, hükümetimiz, özellikle bu son dönemde önemli mesafeler katetmiştir.

Türkiye, son dönemde izlediği bu geniş ufuklu ve devamlılık içeren dışpolitikasıyla, değişen dünya düzeni içerisinde bir dünya devleti olduğunu kanıtlamıştır.

Bugün, Türkiye, dünyanın en büyük enerji havzası kaynaklarının tüketici pazarlara kendi toprakları üzerinden taşınmasını hedefleyen, enerjinin yanı sıra, ulaştırma hatları bakımından da, Asya ve Avrupa'yı birbirine bağlayan bir köprü ve hatta, terminal işlevi gören bir konuma sahiptir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Avrasya bölgesiyle ilişkilerimiz, özellikle kasım ayında yapılan AGİT Zirvesi sırasında imzalanan Bakü-Ceyhan Petrol Boru Hattı belgeleriyle yeni bir boyut kazanmıştır.

Ülkemizin tarihsel ve kültürel bağlarının mevcut olduğu Kafkasya ve Ortaasya'daki devletlerle -bağımsızlıklarını kazandıklarından bu yana da olduğu gibi, bundan sonra da bu ülkelerle mevcut ilişkilerini güçlendirmeye, bu ülkelerin bağımsızlıklarının pekiştirilmesi ve dünya ekonomisiyle bütünleşmelerinin sağlanması için her türlü katkıyı yapmaya devam edecektir.

Bu noktada, Çeçenistan ile ilgili olarak, Türkiye, ülkelerin toprak bütünlüğünü koruma ihtiyacına saygı duyduğunu ve terörün her çeşidine karşı olduğunu hep vurgulamıştır; ancak, son günlerde yaşanan gelişmeler, insanlık dışı bir durumdur. Rusya'nın, ayırım yapmadan, bütün bir halkı terörist diye hedef alması, sivil insanların bulunduğu bir şehri bombalama tehdidini şiddetle kınıyor; bütün dünya devletlerini, yaşanan bu insanlık dramına bir an önce son verilmesi için katkıda bulunmaya davet ediyoruz.

Bosna-Hersek'te çatışmaların, süreli de olsa, bir çözüme kavuşturulmasından sonra, bu sefer, Kosova krizi, hem bölgede hem Avrupa'da barış, istikrar ve güvenliği tehdit eder boyutlara ulaşmıştır. NATO'nun kararı hava harekâtı sayesinde durum kontrol altına alınabilmişse de, bugün için, istikrarın tam olarak sağlanabildiğini söylemek mümkün değildir.

Türkiye, başında itibaren gerek Bosna-Hersek gerek Kosova krizlerinin diplomatik yollardan çözümlenmesinde ikili ve uluslararası planda çok çaba sarf etmiş ve sarf etmektedir. Bu bağlam-

da, Türkiye ile Yunanistan arasında son aylarda yaşanan yaklaşmanın Balkanlardaki kalıcı barış ve istikrara katkıda bulunacağından şüphe yoktur. Balkanlara kalıcı istikrar ve güvenliğin getirilmesi-ne yönelik çabalar kapsamında geliştirilen Güneydoğu Avrupa İstikrar Paketi de aktif biçimde desteklenmelidir. Balkanlarda istikrarın hâkim kılarak, demokrasinin yerleştirilmesini, bölge ülkelerinin ekonomik kalkınmalarının sağlanmasını ve güvenlik gereksinimlerinin karşılanmasını amaçlayan istikrar paketinin çalışmalarına katkımızın aktif bir şekilde devamı, ülkemizin bölgede üstlendiği önemli bir rolün göstergesidir.

Amerika Birleşik Devletleriyle ilişkilerimizin stratejik ortaklık temelinde giderek geliştiğini memnuniyetle izliyoruz. Son olarak, Sayın Başbakanımızın Amerika Birleşik Devletlerini, Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Sayın Clinton'un da ülkemizi ziyaretleri, iki ülke arasındaki mevcut verimli diyalogun kapsamlı bir gündem çerçevesinde ortaya konulması bakımından son derece faydalı olmuştur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'nin kasım ayında ev sahipliği yaptığı AGİT Zirvesi, ülkemizin uluslararası alandaki etkinliğini ve itibarını gözler önüne sermiştir. Zirvede imzalanan Avrupa'nın güvenliği ve istikrarı bakımından önemli anlaşmaların yanı sıra, zirve sırasında, Azerbaycan, Gürcistan, Türkmenistan ve Kazakistan'la enerji alanında imzalanan belgeler, zirvenin izlerini uzun süre akıllarda bırakacaktır. 20 nci Yüzyılın bu son zirvesi, gerek içerik gerek organizasyon bakımından çok başarılı geçmiştir.

Şimdi, Avrupa Birliğiyle olan ilişkilerimizde Helsinki Zirvesine değinmek istiyorum. 1997 yılındaki Lüksemburg Zirvesinden bu yana zor bir dönemden geçen Türkiye Avrupa Birliği ilişkileri, bu alanda izlenen kararlı ve onurlu politika sonucunda Helsinki Zirvesiyle birlikte yeni bir perspektif kazanmıştır. Bu bağlamda, her iki zirvede de başarılı çalışmalarından, etkin ve özverili katkılarından dolayı, başta Dışişleri Bakanımız Sayın İsmail Cem olmak üzere, tüm Bakanlık personeline takdir ve şükranlarımızı dile getirmek istiyorum.

Türkiye'nin adaylığının açık bir şekilde, diğer aday ülkelerle eşit şartlar altında ve herhangi bir önkoşula bağlı olmaksızın resmen tescil edilmesi büyük bir başarıdır. Artık, Türkiye'ye, Avrupa Birliğine tam üyelik yolu açılmıştır ve Türkiye, Ulu Önder Atatürk'ün belirlediği çağı paylaşmak idealinde bir dönemeci daha geride bırakmıştır. Türkiye'nin adaylık kararının tam bu dönemde verilmiş olması da tesadüf değildir. Karar metninde de belirtildiği gibi, özellikle son zamanlarda yaşanan olumlu gelişmeler, mevcut hükümetin uyumlu çalışmalarından dolayı gerçekleştiren reformlar ve izlenen aktif ve tutarlı diplomasi bu kararın verilmesini sağlamıştır. Ancak, önümüzde uzun bir yol olduğunu da unutmamamız gerekmektedir. Türkiye, yeni konununun getirdiği yükümlülüklerinin bilinci içerisinde, adaylık yolunda bugüne kadar izlediği kararlı politikayı üyeliğe giden yolda da sürdürecektir. Tabii ki, bu yolda kaydedeceğimiz gelişme, öncelikle, Avrupa Birliğinin, Türkiye'nin adaylığından kaynaklanan taahhütlerini de yerine getirmesine bağlı olacaktır. Aynı kararda, aday ülkeler arasındaki meselelerin çözüme bağlanması amacıyla öngörülen düzenlemenin, Türkiye'nin yaklaşımlarına uygun bir çerçeve dahilinde olması da olumlu bir gelişmedir. Türkiye'nin Avrupa Birliğine adaylık sürecinde, her zaman ulusal çıkarlarımızın göz önünde tutulduğunu ve bundan sonraki aşamalarda da aynı titizliğin sürdürüleceğini ve bu konuda hiçbir kaygı duyulmaması gerektiğini belirtmek isterim.

Helsinki kararında, Güney Kıbrıs Rum Yönetiminin üyeliğine dair yer alan ifadelerin hassasiyet yarattığını görüyoruz. Bu noktada belirtmek isterim ki, Güney Kıbrıs Rum Yönetiminin Avrupa Birliğine başvurusuna siyasi ve hukukî itirazımız eskiden olduğu gibi devam etmektedir ve edecektir. Kıbrıs davamız aynı inanca sürdürecektir. Avrupa Birliğinin de, Kıbrıs etrafındaki ger-

çekleri ve sorunu şekillendiren tüm faktörleri doğru olarak değerlendireceğine inanıyoruz. Kıbrıs'ta bugün adanın iki halkını temsil eden, iki eşit egemen ve demokratik devletin varlığının, artık herkes tarafından kabul edilmesinin zamanı gelmiştir. Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin inisiyatifinde başlatılan arabulucu müzakereler, Kıbrıs sorununun çözümü sürecinde atılmış önemli bir adım olarak değerlendirilmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yeni bir yüzyılın eşiğinde daha dinamik ve çok boyutlu bir nitelik kazanan dış politikamızın en etkin şekilde ve layıkıyla yürütülebilmesi için, daha fazla nitelikli eleman ile mali kaynaklara ihtiyaç duyulduğu bir gerçektir. Özellikle Avrupa Birliğiyle olan ilişkilerimizin yeni bir boyut kazanmasının getirdiği yükümlülüklerle birlikte, iş yükü hissedilir ölçüde artacak olan Dışişleri Bakanlığımızın çağdaş yerleşim koşullarına ve teknik donanım ile yeterli sayıda nitelikli elemana ihtiyacı da eskisine oranla çok daha fazla olacaktır.

Bu itibarla, hükümetimizden ve Yüce Meclisten halihazırda çalışmalarını, ihtiyaçlarını karşılayamayan bir binada ve kısıtlı personel imkânlarıyla sürdüren Dışişleri Bakanlığımızın tistlendiği ağır iş yükünü gereken şekilde karşılayabilmesi amacıyla, gerekli tüm katkıları esirgememelerini talep ediyor; Dışişleri Bakanlığının 2000 yılı bütçesinin ülkemize ve bakanlığa hayırlı olmasını diliyor, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (DSP, MHP, ANAP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Gülek.

Şimdi, söz sırası Edirne Milletvekili Sayın Ahmet Ertürk'te. (DSP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Ertürk.

DSP GRUBU ADINA ALİ AHMET ERTÜRK (Edirne) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yargıtay Başkanlığı bütçesi üzerinde Demokratik Sol Parti Grubu adına söz almış bulunmaktayım; Yüce Heyetinizi, değerli yargı mensuplarımızı ve ekranları başında bizleri izleyen tüm yurttaşlarımızı; Grubum ve şahsım adına en içten duygularıyla selamlıyorum.

Konuşmam, umuyoruz ki, başta yargıda yıllardır özveriyle çalışan hukukçularımız olmak üzere, tüm yurttaşlarımızın yargıya ilişkin sorunlarından kaynaklanan düşünce ve duyguların, bir ölçüde dile gelmesini sağlayacaktır. Ayrıca, sorunların bilinmesi ve dile getirilmesi, çözümün ilk adımı olacaktır; bana, Demokratik Sol Partinin bu konudaki çözüm önerileri ve istencini ortaya koyma olanağı verecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; "adalet mülkün temelidir" özdeyişini, ülkemizde, sanıyorum, bilmeyen yoktur. Buradaki mülk, devlet anlamında olup, adaletin devlet için önemini en güzel biçimde vurgulamaktadır. Bu özdeyişin doğruluğu, tarihsel süreç içinde, yıkılmaz sandan nice devletlerin, adalet mekanizmasının çürütmesi sonucu çöküşüyle kanıtlanmıştır. Bu temel sağlam kurulmadıkça, devlet binasının en ihtişamlı örnekleri, bina edildikleri toplumların üzerine çökerek insanlara büyük acılar yaşatmıştır. İnsanlığın yakın ve uzak tarihinde bunun sayısız örneklerini görmek mümkündür.

Hukuk sisteminin gereği gibi işlememesi, bireylerin haklarını, her şeyden daha değerli olan özgürlüklerini belirli bir devlet sistemi içinde koruyamamaları sonucunu doğururken, yönetimlerin tüm kurumlarında yozlaşma ve çürümelere yol açmıştır. Bu da, doğal olarak, haksızlık yapanlara cesaret vermiş, dürüstlüğü ilke edinen bireylerin sürekli başarısızlığını ve etkisizliğini getirmiştir. Bu nedenle, yargı sistemiyle ilgili sorunlar, sadece bu mesleğin mensuplarını ilgilendiren bir olgu olmayıp, bu ülkede yaşayan herkesi, birey veya mensubu bulunduğu kurumun bir parçası olarak doğrudan ilgilendirmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde, yargıda en temel sorun, bağımsız yargının henüz tam anlamıyla sağlanamamış olmasıdır. Şunu kesin olarak kavramalıyız ki, yargı bağımsızlığı ve yargı güvencesi, ne yargı ne de yargı için istenen bir ayrıcalıktır. Bunu, yargı mensuplarından çok, kendimiz için, talep ettiğimiz adil yargının gerçekleşmesi için ısrarla istemeliyiz.

Anayasada, yargıç ve savcılarla ilgili aylık ve ödeneklerin, bağımsızlıklarını ve gelvencelerini sağlamaya yönelik ilkeler doğrultusunda ayrı bir kanunla düzenleneceği yönündeki hükümlere rağmen, yasama, konuyu bugüne değin gündemine almamıştır. Ayrıca, birbirine hiçbir üstünlüğü olmayan, olmaması gereken üç erk arasındaki ücretlerin bugüne kadar eşitlenmemiş olması sonucunda, hak dağıtma görevlisi yargıçlar, geçinme hakkını vermeyenlere karşı hak arar duruma düşmüşlerdir. Yargı mensuplarımızın, vicdan ile cüzdân arasında sıkışmış olmalarına karşın, en yüce ve en kutsal istemimizi en adil biçimde karşılama gayretleri, her türlü takdirin üzerindedir.

Yürütmeye karşı bağımsızlık bağlamında en öncelikli yapılması gereken, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunda, bakan ve müsteşarın bulunmamasının sağlanmasıdır. Kurulun sekreteryaya ve müfettişlerinin bakan ve müsteşara bağımlılığına da son verilmesi gerekmektedir. Bu Kurul, doğrudan yüksek yargı organlarında yapılan seçimlerle, adli ve idari yargı için ayrı ayrı oluşturulmalı, bu Kurula seçilenler, aslı görevleriyle ilgilerini kesmeli ve yeniden seçilmemelidir.

Temel sorunu bu şekilde saptadıktan sonra, yargının içinde bulunduğu diğer sorunların üç ana kaynaktan ortaya çıktığını görmekteyiz. Bunlardan birincisi ve başlangıcı, hukuk eğitiminin içinde bulunduğu sorunlar; ikincisi, yargının içinde bulunduğu fiziksel koşulların kötülüğü; üçüncü olarak, mevzuattan kaynaklanan sorunlar olarak tespit edebiliyoruz.

Hukuk eğitimine ve fiziksel olanaksızlara ilişkin sorunlar ve çözümler konusuna, sürenin sınırlı olması nedeniyle girmeyerek, mevzuatta yapılabilecek değişikliklere konu başlıklarıyla değinmek istiyorum: Bu bağlamda, birinci olarak, hukukî yargılamada, ikinci olarak, cezaî yargılamada; üçüncü olarak, idari yargıda, dördüncü olarak da, hukukî anlaşmazlıklarda alternatif çözüm yollarının bulunmasını sayabiliriz. Bu başlıklara ilişkin ayrıntılara, Adalet Bakanlığı bütçesi görüşülürken, sanyorum, arkadaşlarımız daha ayrıntılı olarak değineceklerdir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hükümetin büyük ortağı Demokratik Sol Partinin sözcüsü olarak saymaya çalıştığım bu sorunlar ve çözüm önerileri yakınma gibi algılanmamalıdır. Hepimizin bildiği gibi, Demokratik Sol Partinin yönetimindeki Adalet Bakanlığında bu konuda yoğun bir çalışma sürdürülmekte, sizlerin de desteğiyle, ardi ardına gelen yeni yasal düzenlemelerle yeniden yapılanma çalışmaları devam etmektedir. Ancak, Adalet Bakanlığı ve Yargıtaya genel bütçe içerisinde ayrılan payın, bu sorunları istediğimiz hızda çözmemizi sağlayamayacağı açıktır. Ayrıca, bir önceki yıla göre 2000 yılı bütçesinden Yargıtaya ayrılan ödenek artışının diğer kurumlara oranla daha düşük kaldığının bilinmesini isterim.

Demokratik Sol Parti olarak, Avrupa'yla bütünleşme sürecine girdiğimiz şu günlerde, Medeni Kanunda yapmayı düşündüğümüz genel düzenleme ve özel olarak evlilik sonrası edinilen malların paylaşımına ilişkin değişiklik, toplumsal yapımız içerisinde kadınlarımızı özgürleştirmeye, daha çağdaş, daha sağlıklı bir aile yapısı yaratmaya yöneliktir. (DSP sıralarından alkışlar) Bu değişikliği, biz erkekler hiçbir kaygı ve komplekse kapılmadan, kadınlarımızdan daha çok istemeliyiz. Doğrular, ilk bakışta bir tarafın zararına gibi gözüke de, sonuçta herkesin yararına. Kadınlarımızı kendimize mahkûm ettiğimiz sürece, kendimizi de özgürleştiremeyeceğimizi kavramak zorundayız. Unutmayalım ki, gardiyanlar, mahkûmiyeti tutuklularla birlikte yaşarlar. Gerçek aşka, sevgiye dayalı sağlıklı birlikler, ancak özgür bireyler arasında gerçekleşebilir. (DSP sıralarından alkışlar) Aksi takdirde, yaşamadığımız sevgilerin ruhumuzdaki onarılmaz hasarı, erkeklerin de en büyük sorunu olarak sürüp gidecektir. Bu söylediklerimi, büyük Atatürk'ün en sevdiği şair Tevfik Fikret'in "Kızlarını okutmayan bir millet, oğullarını manevî öksüzlüğe mahkûm etmiş demektir/ Hüsrana ağlasın" şiir özdeyişini hatırlayarak değerlendirmenizi istiyorum. (DSP sıralarından alkışlar) Kendi yanlış şartlanmalarımızdan, yaşamımızın dar çemberi içindeki deneylerden çıkardığımız sonuçlarla bu konuya yaklaşırsak -servet avcılığına yol açar, vesaire gibi birtakım gerekçelerle karşı çıktığımızda- en sağlam yargıç olan tarih önünde mahkûm olmaktan kurtulamayız.

Büyük Atatürk'ü büyük yapan özelliklerden biri de, döneminde, genel olarak insanı, dolayısıyla kadını en geniş boyutuyla tanıması gereken psikiyatris Ord. Prof. Dr. Mazhar Osman'ın, kadınlara oy hakkına son derece aşağılayıcı sözlerle karşı çıktığı günlerde, büyük önderimizin "dünyada her şey kadının eseridir" diyerek, en ileri hakları Türk kadınına vermiş olmasıdır. (DSP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yargının ülkemize özgü somut sorunları ortadayken, Yargıtay Başkanımızın adli yılın açılışında yapmış olduğu konuşmayı yadırgadığımı da belirtmeden geçemeyeceğim. Bu konuşmayı, sinsi ve kötü niyetin ifadesi olarak değil, neyin ve kimin aydını olduğunu sorgulamayan, ülke gerçeklerinden kopuk "konformist aydın" sızlanması olarak değerlendiriyorum.

Bulunduğu dalda -hiç hakkını yemiyelim- en güzel ve en duyulu sesiyle "ben de isterim" şarkısını söylemek yerine, ülkemiz gerçekleri doğru kavranarak, doğru çözümler için gücümüzün yettiğince çalışmanın tam zamanıdır diye düşünüyorum. Kendisine en çok sahip çıkarak alkışlayanların kimler olduğunu gördüğünde, hiç farkında olmadan bindiği dalı kesmekte olduğunu, sanırım, kendileri de anlamışlardır. Elbette ki, gönlümüzün istediklerini evrensel ölçülerde, en sınırsız biçimde, akademik platformlarda dile getirerek, bilinç ufuklarımızı genişletmeye, bilimsel mantığı olan hiç kimsenin itirazı olamaz.

Bu duygu ve düşüncelerle, 2000 yılı Yargıtay bütçesinin ulusumuza hayırlı olmasını diler, Yüce Heyetinizi saygılarımla selamlarım. (DSP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ertürk.

Şimdi, söz sırası, Muğla Milletvekili Sayın Nazif Topaloğlu'nda.

Buyurun Sayın Topaloğlu. (DSP sıralarından alkışlar)

DSP GRUBU ADINA NAZIF TOPALOĞLU (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çevre Bakanlığının bütçesiyle ilgili olarak, Demokratik Sol Parti Grubu adına söz almış bulunmaktayım; şahsım ve Grubum adına, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Benden önce, Çevre Bakanlığıyla ilgili konuşan sayın milletvekillerimiz, çevre konusunu çok iyi ortaya koydular; kendilerini kutluyorum.

Konuşmama, çevre sorununun, ekonomik, kültürel, hukukî boyutlarıyla birlikte ele alınması gerekliliğinin altını çizerek başlamak istiyorum.

Göç, nüfus artışı, çarpık kentsel yapılaşma, oy hesabıyla sel yataklarına yapılmasına izin verilen evler, yer seçim raporu hazırlanmadan fay hattı yakınında kurulan santraller, arıtma tesisi olmayan fabrikalar, atıklarıyla, toprağı, suyu kirleten sanayi kuruluşları, kirlenmiş körfez, deniz ve nehirlerimiz, yanan ormanlarımız, yağmalanan orman arazilerimiz ve kıyılarımız, kirlenen havamız, erozyonla kaybettiğimiz topraklarımız; bu genel bakış, bize, çevre konusunun köklü bir sorun olduğunu göstermektedir. Bu tablo, aynı zamanda, denetimsizlik, koordinasyon eksikliği ve eğitimsizliğin de göstergesidir.

Değerli milletvekilleri, siz, hiç, Yatağan üzerinden Bodrum'a, gece saat 2'de gittiniz mi bilemiyorum. Buradaki termik santral, Yatağan'ın verimli tarım arazilerinin üzerine, bölgenin hava sirkülasyonu az olan en çukur yerine yapılmıştır. Geceleri yoğun olarak bırakılan gaz ve asit yağmurunun, yöremizdeki ağaçları, bitkileri ve insanları kuruttuğu herkesçe malumdur. Bu durum fark edilmiş, şu anda, desülfürizasyon tesisleri yapılmaktadır. Bu durumda, temiz enerjiye ağırlık vermemiz gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Yatağan ve Yeniköy santralleri su ile soğutulmaktadır. Geri kazanım açısından, burada ısınan su ile Muğla merkez, Yatağan ve Milas ilçelerinin kışın ısıtılması sağlanabileceği gibi, bu yörede, seracılık konusunda aynı sıcak sudan yararlanılabilir ve bu bölgenin tütüne mahkûmiyeti de sona erdirilebilirdi.

Hâla, termik santrallerdeki ısı enerjisinden yararlanılarak, bu bölgede yapılması gereken irtin değişim programına katkıda bulunulması ve yöredeki, özellikle, kışın artan hava kirliliğinin asgariye indirilmesi mümkündür. Bu konuda çalışmalar yapılmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sürdürülebilir kalkınmada çevrenin kullanım esasları nasıl olmalıdır; basit bir benzeştirmeyle bunu size şöyle ifade edebilirim: Bir kovayla su taşımamanın yöntemi, taşınacak suyun kovaya ne kadar doldurulacağıyla ilgilidir. Kovayla su nasıl taşınır hepimiz bilirsiniz. Kovayla su taşırken dikkat edilmesi gereken nokta; taşıma esnasında dökülmesin diye, daha suyu kovaya koyarken çalkalanma payı bırakmaktır. Eğer bu tedbir alınmazsa ve kova ağzına kadar doldurulursa üstünüz başınız ıslanır. Ayrıca, kova taşırılırsa çevre çamur olur arkadaşlar.

İşte, arkadaşlar, sürdürülebilir kalkınmada dikkate alınması gereken konu, kovanın çalkalanma payıdır. Çevreyi kova olarak düşünürsek, çevrenin, yani alıcı ortamın da bir kapasitesi vardır. Her çevrenin, her alıcı ortamın atık kapasitesi belirlenmeli, emisyon, deşarj sınırlandırması getirilmeli ve çevre standartları belirlenmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ankara'yı çağdaş bir kent yapma kararlılığında olan büyük önder Mustafa Kemal Atatürk, imar planlamalarını, arsa ve altyapı çalışmalarını büyük bir dikkatle takip etmiştir. 1928 yılında yapılan planlamalar nedeniyle, 1950 yılına kadar Ankara çağdaş bir kent örneği olmuştur.

Cumhuriyetin ilk yıllarında kurulan sanayi tesisleri, Alpullu, Kayseri, Uşak, Bünyan, Ankara, Eskişehir, Bursa, Bakırköy, Konya-Ereğli, İzmit, Keçiörlü, Nazilli, Gemlik, Paşabahçe, Zonguldak, Malatya, Tekirdağ ve Sivas gibi Anadolu'nun çeşitli il ve ilçelerine planlı bir şekilde dağıtılmıştır. Bu planlamadan, nüfus yoğunluğunun dengeli dağılımı ve yöresel kalkınma amaçlanmıştır. Daha sonraları ise, taşı toprağı altın olan kentlerimize yapılan sanayi yatırımları ve teşvik uygulamalarıyla nüfus yoğunluğunda dengesizlik yaratılmıştır. Buna örnek olarak İstanbul, İzmit, Adapazarı, Bursa, İzmir gösterilebilir.

- Bu bölgelerde neden nüfus artmıştır, neden buralarda sanayi gelişmiştir; çünkü, karayolu, demiryolu, denizyolu, hayayolu buralara daha yakındır. Ulaşım maliyetleri tercih sebebi olduğu gibi, teşvik tedbirleri de sanayi kentlerinin oluşmasında etkili olmuştur. Sanayiın burada toplanması, dolayısıyla nüfus artışı, çevrenin hoyratça harcanmasına neden olmuştur.

Büyük şehirlerde, aralarında 2 ilâ 5'er kilometrelik yeşil alanlar planlanarak bol oksijenli, ulaşımı kolay yeni yerleşim alanları oluşturulmuş olsaydı, çevre kirliliği, hava kirliliği, trafik sıkışıklığı olmazdı. Trafikte beklerken harcanan benzin ise ekonomiye zarar vermezdi.

Sonuç olarak, başkent Ankara'da olduğu gibi, birçok il ve ilçenin de kovalarında çevre payı bırakılmamış, buraların da kovaları dolmuş, taşmıştır. İzmit Körfezine bakalım, aynı; İzmir Körfezine bakalım, aynı; İstanbul'a bakalım, aynı; birçok il ve ilçemiz aynı durumdadır.

Bu durumun sorumluları, çevre kontrolünden gayri sıhhi müesseselerin ruhsatlandırılmasından, çevre kirliliğinin bertaraf edilmesinden, imar ve yerleşim alanlarının planlanmasından sorumlu olan kurumlardır.

Tarım arazilerine, kurutulmuş bataklıklara, fay hattı üzerine kurulan sanayi tesisleri ve yerleşim alanları, Marmara Bölgesinde yaşadığımız deprem felaketiyle ülkemizde ciddi bir faciaya neden olmuştur. Bu facianın en önemli sebebi, yasaların gereği gibi uygulanmamış olmasıdır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye kara yüzeyinin yüzde 85'i erozyonla karşı karşıyadır; durum vahimdir. Bir sonraki kuşağa çöleşmiş bir Türkiye bırakmak istemiyorsak, doğal su kaynaklarımızı gerektiği gibi denetlemeli, ülke çapında ağaç dikme kampanyaları düzenlemeli, ağaçlandırmayı bir ulusal politika olarak benimsemeliyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çevreyle ilgili herhangi bir sorun olsa, kamuoyu tarafından Çevre Bakanlığı sorumlu tutulmaktadır. Çevre Bakanlığı, 1992'den önce Başbakanlığa bağlıyken, kural koyucu olarak, çevre konusunda etkili olmuştur; örgütlenebildiği illerde, ortalama 10 personelle koca bir ilin çevre denetim ve faaliyetlerini organize etmeye çalışmaktadır.

Umumi Hıfzıssıhha Yasasıyla, Gayri sıhhi Müesseseler Tüzüğü'nün içerisinde, yer seçimi, çevresel etki değerlendirmesi, yer seçim kararı, tesis izni, deneme izni, açılış izni, çevre denetimi, atık ve emisyon kontrolü, gürültü kirliliği denetimi ve aklınıza gelecek çevreyle ilgili birçok konu, diğer bakanlık ve kurumların sorumluluk alanı içindedir. Bu da hizmet ikilemelerine sebep olmaktadır.

Bu hizmet ikilemelerine örnek olarak su denetimi gösterilebilir. Aynı suyun laboratuvar analizleri, Çevre Bakanlığının yanı sıra, Sağlık Bakanlığı, Tarım Bakanlığı, Devlet Su İşleri, Köy Hizmetleri, belediyeler, üniversiteler ve başka kuruluşlar tarafından yapılmaktadır. Aynı suyun birden fazla kuruluş tarafından denetlenmesi ve tahlil edilmesi, işgücünün gereksiz harcanmasına ve yetki kargaşasına neden olmaktadır.

Biz çok zengin bir ülke olduğumuz için, her ile birçok laboratuvar kurmaktan, suyun temizliğini kontrol etmekten, köylerimize su götürmemişiz. Birçok ilimizde olduğu gibi Muğlamızın da 60 köyü susuzdur.

Çevre Bakanlığının görevlerinden olan hayvanlar ve doğal hayatı korumayla ilgili Millî Parklar ve Av Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü, Orman Bakanlığının emrinde örgütlenmiştir. Örneğin, Almanya'da, bu teşkilat Çevre Bakanlığına bağlıdır. Yine, Kültür Bakanlığı, doğal güzellikler ve doğal SİT alanlarının koruma ve kontrolünü üstlenmiştir. Çevre için yapılması gereken planlamalar ve acil durum planlarının Çevre Bakanlığınca yapılıp icra edilmesi bakımından, bu kurumlarla koordinasyon içerisinde çalışılması gerekmektedir.

Umumi Hıfzıssıhha Kanunu, millî parklar, av yaban hayatı, tabiat varlıkları gibi diğer kanun ve tüzüklerin adaptasyonunun yapılması, hizmet ikilemelerinin düzeltilmesi, çevrenin gerçek sorumlusunun Çevre Bakanlığı olduğunun bir an önce belirlenmesi, kuruluş ve teşkilat yasasıyla da tescil edilmesi gerekmektedir.

Demokratik Sol Parti Grubu olarak, sanayileşme ve plansız kentleşme nedeniyle, ülkemiz ve dünya gündeminin en önemli konusunun çevre olduğunun, çocuklarımıza, gelecek kuşaklara güzel ve yaşanacak bir dünya bırakabilmek için çevremize sahip çıkmamız gerektiğinin ve çevrenin parçalanmış bir konu olduğunun bilincindeyiz.

Sağlıklı bir çevre için Bakanlığımıza güç vermemiz ve desteklememiz gerekmektedir. Bu bağlamda, Çevre Bakanlığının bütçesi, koordinasyon sağlayıcı ve kural koyucu bakanlık bütçesi konumundadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Demokratik Sol Parti Grubu ve şahsım adına, hepimize yeni bin yılda yaşanabilecek bir çevre diler; saygılar sunar, teşekkür ederim. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Topaloğlu.

Söz sırası, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Manisa Milletvekili Sayın Necati Çetinkaya'da.

Buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA M. NECATİ ÇETİNKAYA (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Dışişleri Bakanlığı 2000 yılı bütçesi üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bin yıllık Anadolu medeniyetine damgasını vuran, beşbin yıllık uygarlık vadisinin üzerinde yükseldiği, insanlık sevgisiyle dolu, uygarlığı, üç kıtada, kendi hâkimiyeti altında, etkileşimini tüm dünyaya yayan bir milletin evlatlarıyız ve o güçlü devletlerin temellerinde yükselen Türkiye Cumhuriyeti, 2000 yılına girerken, bu yönünü, bu zengin kültürünü ve mirasını yeteri derecede dünyaya tanıtabilmiş midir? Çünkü, bu vassıfımız, dünyadaki saygınlığımızın sebebi olacaktır; ama, üzülerek belirtirim ki, kendimizi, yıllarca dünyaya tanıtamadık. Dünya, bizi, yıllarca insanlık için verdiğimiz mücadele ve bunun neticesinde kurduğumuz güçlü medeniyeti, kültürü ve ibret alınacak tarihî zenginliklerimizi bilmiyor; demek oluyor ki, dışpolitikamız, sağlıklı çalışmayı yapamadı. Bu yönümüzü bilen ABD Başkanının, Türkiye Büyük Millet Meclisindeki konuşmasından önce, Washington'da, George Town Üniversitesinde yaptığı konuşmada, gelecek yüzyılda Türkiye'nin oynayacağı çok önemli role işaret etmişler ve 15 Kasım 1999'da, Türkiye Büyük Millet Meclisinde yaptıkları konuşmada da "20 nci Yüzyılı anlamak için, Türkiye'nin tarihi bir anahtardır; ancak, ben, öntümüzdeki bin yılın ilk yüzyılının şekillenmesinde de, Türkiye, son derece önemli rol oynayacaktır" demişlerdir.

Anadolu, kıtalar arasında bir köprüdür. Türkiye'nin, doğu ile batıyı birleştirmesindeki başarısı, bu coğrafyayı göz önüne alınca daha da önem kazanmaktadır. Kavimler göçü, bu köprüden geçti. İpek Yolu, doğu medeniyetini bu köprüden batıya taşıdı. Öyleyse, Türkiye, bu yönüyle rol oynayacağı, damgasını vuracağı bu yeni çağa, çok iyi hazırlanmalıdır.

Bu açıklamayı yaptıktan sonra, Avrupa Birliğinden biraz bahsetmek istiyorum. 1959 Temmuz ayında, rahmetli Menderes'in Başbakanlığı sırasında, AET'ye tam üyelik başvurusuyla başlayan ilk ciddi adım, 12 Eylül 1963 Ankara Antlaşmasıyla, Türkiye ile Avrupa'nın bütünleşmesinde çok önemli bir gelişme sağlanıyordu. 1980'de, rahmetli Özal'ın tam üyelik için yeniden başvurması, bugünlere gelişin ilk kapılarını açmaya en önemli adım oldu. Bu durum, 1995'te Gümrük Birliğine girmemizle daha da gelişti. 11 Aralıkta, Helsinki'de Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine resmen aday gösterilmesi, Türkiye için tarihî bir gün oluyor.

Hepimiz, Türkiye'nin Avrupa ile bütünleşmesi yönünde atılan adımı memnuniyetle karşılıyoruz. Tarihî süreçte emeği geçen, katkısı olan tüm yetkilileri kutluyorum. Bu aday üyeliğin bize olumlu sonuçları olacaktır; ancak, bir kere, Türkiye, çağdaş dünyayla daha yakın ilişkiler içerisine girecek, her sahada Avrupa'nın standartlarını ve normlarını yakalayacaktır. Avrupa Birliğine üye adayı bir Türkiye'de, demokratikleşmeyi, insan haklarını, enflasyonun düşmesini, iş güvencesini, cezaevlerinin yeniden düzenlenmesini, serbest rekabetin oluşmasını, Avrupa istiyor diye değil, toplumumuzun geleceği için yapmamızın doğru olacağına inanıyorum.

Avrupa Birliği üyeliği, herhangi bir şarta bağlı olmadan gerçekleşmesi gereken önemli bir hedefti; ama, Helsinki Başkanlık Sonuç Belgesini soğukkanlılıkla incelediğimizde, düşündürücü bazı hususları görmemek mümkün değildir. Öntümüzde, şimdi, çok daha zorlu, çok daha zahmetli günler bizi bekliyor. Bütün bu olumsuzlukları çözümlenecek çabayı şimdiden başlatmak bir zaruret halini almıştır.

Nedir bunlar?.. Birincisi, aday ülkeler arasındaki uyumsuzlukta, Avrupa Konseyi Helsinki Sonuç Belgesi 4 üncü paragrafında, uyumsuzlukların Birleşmiş Milletler Şartına uygun biçimde, barışçı çözüm ilkesini vurguluyor. Eğer diyor, siz bunu çözemediğiniz takdirde, o zaman, Uluslararası Adalet Divanına bu işi götüreceksiniz. Avrupa Konseyi, mevcut sorunlara ilişkin durumu, özellikle katılım sürecine etkileri açısından ve bunların Uluslararası Adalet Divanı vasıtasıyla çözümünü sağlamayı teşvik için, en geç 2004 yılı sonuna kadar gözden geçirecektir. Şimdi, bu, Kopenhag kriterlerine uyumun, Birliğe katılımın temelini teşkil ettiğini işaret ediyor. Peki, diğer ülkelerde bu şartlar var mıydı; durumu irdelediğimiz zaman göreceksiniz ki, bu şartlar yalnız Türkiye için ileri sürülmüştür.

Yine, 8 inci paragrafta sayılan Kıbrıs, Macaristan, Polonya, Estonya, Çek Cumhuriyeti ve Slovenya gibi ülkeler, bizden sonra, nice sonra müracaat etmiş; ama, buna rağmen, onların kaydettiği ilerlemeyi tatminkârlıkla vurguluyor Helsinki Sonuç Belgesi. Peki, neler yaptı ki bunlar; yani, yaptığı işler bu kadar tatminkârlıkla vurgulanıyor da, bunlar için şart yok; bunlar için, ülkelerini hayati önemde etkileyen veya ülkeleri için hayati önem arz eden herhangi bir konuda şart yok; ama, Türkiye için bu şart ileri sürülüyor. Göreceksiniz, daha birçok şart var.

Yine, belgenin 9/a paragrafında, Avrupa Birliği Konseyi, 3 Aralık tarihinde, New York'ta Kıbrıs sorununun kapsamlı çözümünü amaçlayan görüşmelerin başlamasını memnunlukla karşılar ve bu sürecin başarıyla sonuçlanması yönünde Genel Sekreterliğin çabalarına kuvvetli desteğini beyan eder. 9/b'ye gelince, bir bakıyorsunuz, durum daha da değişiyor. Nedir; Avrupa Birliği Konseyi, siyasi bir çözümün, Kıbrıs'ın Avrupa Birliğine katılımının altını çizer. Katılım, görüşmelerin tamamlanması sırasında herhangi bir çözüme varılmadığı takdirde, Konseyin katılımına ilişkin kararı yukarıdaki hususlar herhangi bir önşart teşkil etmeksizin verilecektir. Burada, Konsey, bütün ilgili unsurları dikkate alacaktır.

Değerli arkadaşlar, şimdi "Konsey şahsen karar verebilecek" diyor ve Kıbrıs, bizden önce tek başına girdiği takdirde -ki, öyle görünüyor- Türkiye'nin yer almadığı Avrupa Birliği içinde, insan ve sermayenin serbest dolaşım oranının yutulması olayı ve gizli Yunan tezinin gerçekleşmesi o zaman mümkün olmaya başlıyor. Bunu, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve bizim kabul etmemiz mümkün değildir. Dikkatinize arz ediyorum. Nitekim, bugün, Yunan Dışişleri Bakanı Papandreu diyor ki: "Kıbrıs, bütün olarak Avrupa Birliğine girecektir." Peki, Sayın Bakanım, Türkiye'nin oradaki pozisyonu ne olacaktır?! (DYP ve FP sıralarından alkışlar) Kıbrıs, bütün olarak Avrupa Birliğine girecektir diyor. Eğer, Güney Kıbrıs, tek başına girerse, bir gün bizim de tam üyelik müzakerelere kapısı aralandığında ittifak oyu gerekecektir; çünkü, Avrupa Birliğinde ittifak olmadığı takdirde, Avrupa Birliğine girmeniz mümkün değildir. Dün, Yunan vetosu vardı; tek bir oydu. Şimdi, karşımıza iki oy birden çıkmaktadır ve iki vetoyla karşı karşıya kalıyorsunuz.

10 uncu maddede de, şubat 2000'de Romanya, Slovakya, Letonya, Litvanya, Bulgaristan, Malta'yla birliğe giriş koşulları ve takip eden anlaşma ayarlamaları hakkında müzakerelere başlamak üzere, hükümetlerarası ikili konferansların toplanmasını kararlaştırmıştır. Dikkat buyurun; 2000'in hemen şubat ayında, mart ayında bunlarla müzakereler başlıyor. Dün müracaat eden demirperde gerisi ülkeler, 36 yıl önce müracaat etmiş, hatta 1959'u dikkate alacak olursanız, kırk yıllık bir geçmiş olan Türkiye, ne zaman bu konularda müzakereye oturacağı ve bu zamanın ne zaman olacağı daha belli değildir. Bugün, yine, Konseyin Genel Sekreterinin bir beyanati var; çok enteresandır "Türkiye'nin, yirmi yıl içinde müzakerelere oturması mümkün değildir" diyor. Şimdi, bizden üstün yönleri nedir acaba? Dilerim ben yanlıyorum. Acaba, bize adaylık kapısı, Helsinki Senedinde, Ege ve Kıbrıs sorununun daha kolaylıkla Yunan lehine çözümünü sağlamak için çok akıllıca hazırlanmış bir netice midir? Bize bu ağır bedeli ödetirlerse -ki, bu, bizi sukûtu hayale uğratacaktır- o zaman "bade harab-ül-Basra" deriz.

Kimseden önşart aramazken, neden bizden?! Canilerin idam cezalarının affından tutun da, Ege, Kıbrıs ihtilafının çözümü, ısrarla önşart olarak ileri sürülüyor. Bu şartların Avrupa Birliği ile ilgisi ne?! Halbuki -bu çok önemlidir değerli arkadaşlarım- Yunanistan BAB'a girerken Ege ve Kıta sahanlığını "bu benim hükümrânlık hakkım" diyerek görüşmenin gündemine koydurmadı. Elinde, bize nazaran bir üstünlük belgesi var. Türkiye, aday üyelerin 7'sinden ekonomik ve sanayi gelişmesi bakımından daha ileride; ama, Türkiye ile ne zaman müzakerelere oturulacağı daha belli değil; fakat, onların bizden ileri bir yönü var; o hakkı teslim etmemiz lazım. Nedir; insan hakları, demokratikleşme denilen her şey yerine getirilerek, sivil anayasalarını yaparak bizim öntümüze geçmişlerdir; biraz sonra bunun detayına gireceğim.

27 nci maddede de, bence, çok calibi dikkat bir husus var : Bence, Helsinki Senedinin 27 nci maddesi çok önemli. Ne diyor, "Avrupa Konseyinin karar almak için özerk bir yapı geliştirmesi; NATO'nun dışında, Avrupa Birliği liderliğinde askerî operasyonların başlatılması ve yürütülmesi konusunda kararlılığının altını çizer."

Şimdi, NATO'nun Ortadoğu'daki en güçlü kanadı, hepimizin gururla andığımız ve dünyada ve bölgede barışın simgesi olan güçlü ordumuz, bu durumda, acaba, devre dışı mı bırakılıyor? Çünkü, 6 NATO üyesi ülke, gerektiğinde bu gücün içine alınmayabilir. NATO'nun Ortadoğu'daki bu durumu, bence, çok düşündürücü.

Bu arada, Sayın Başbakanın 26 Mayıs 1999'da Alman Başbakanı Schöder'e yazdığı mektupta, yanışlığın başlangıcının olduğu kanaatindeyim. Neydi o; Sayın Başbakan, mektubunda "tam üyelik için bizden ne gibi şartlar istiyorsunuz" diyordu. İşte, orada yakayı ele verdik ve onlar da bu fırsatı ganimet bilerek, 13 Ekim 1999'da Komisyonun yayımladığı raporda, aynen "şu şartları sizden istiyoruz" dediler. Nedir bu şartlar:

- 1 - Yunanistan adaları ve Ege.
- 2 - Kıbrıs sorunu.
- 3 - Apo'yu asmayın.

Bu üçüncü talep konusuyla ilgili, Apo'yu asmayın konusuyla ilgili tam raporda 1,5 sayfalık açıklama var. 1,5 sayfalık, hiç kabul edemeyeceğimiz korkunç şartlar ileri sürülmüştür.

Şimdi, Helsinki neticesinde, Atina bayram yapıyor; PKK, hiç görülmediği şekilde, bu rapor ilanıla birlikte bayram yapıyor, biz de bayram yapıyoruz! Bu nasıl bir durum ki, tüm karşıtları sevindirebiliyor. Avrupa Birliği Komisyon Başkanı Prodi, bugün açıklamasında, Türkiye ile müzakereler yirmi yıldan önce görülmüyor...

Sayın Bakanım, acaba, bu ne anlama geliyor?

Türkiye, 21 inci Asra girerken, Kafkasya ve Ortaasya ülkelerinin Yumurtalık-Bakü, Türkmenistan-Bakü, Kerkük-Bakü petrol ve gaz boru hatlarıyla, âdeta dünyanın bir petrol havzası veya boğazı olacaktır.

BAŞKAN – Sayın Çetinkaya, bilmiyorum kaç dakika kullanacaksınız; ama, 14 dakika kaldı diğer arkadaşımıza; isterseniz, toparlayın.

M.NECATİ ÇETİNKAYA (Devamla) – 20 dakikasını ben kullanıyorum.

BAŞKAN – Grup Başkanvekili öyle dememişti; özür dilerim efendim.

Buyurun.

M.NECATİ ÇETİNKAYA (Devamla) – Şimdi, yeni bir yılda, Türkiye, bir eli Avrupa Birliğinde bir eli Türk cumhuriyetlerinde bir büyük tarihî uzlaşmaya ve barışa imza atacak güçlü bir ülke. Bu gücümüzü çok iyi kullanmak mecburiyetindeyiz. Güçsüz bir şekilde yola çıktığımız zaman sizi yutarlar. Beş bin yıllık Anadolu uygarlığının bin yılında benim damgam var. Bunu kullanamadık.

Biz, hâlâ, demokraside istenilen mesafeyi katedemedik. Sekiz yıllık demirperde gerisi ülkeler bile, bu sahada, bizi geçmiş durumdalar. Biz, hâlâ, faşist İtalya'nın Zaneddelli Ceza Kanunuyla, konuşmasından dolayı, şiir okumasından dolayı siyasi parti genel başkanlarını cezalandırıyoruz. Müsteşarlık yapmış, bakanlık yapmış, devletin bütün kademelerinde bulunmuş ve hakikaten başarılı hizmetleriyle birçoğumuzun takdirini kazanmış bir değerli arkadaşımız Hasan Celal Güzel, konuşmalarından dolayı şu anda cezaevinde. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

Şimdi, politikacısını, yazarını, düşünürünü, konuşmalarından ve yazılarından dolayı hapse atan bir ülke, kendi engelini kendisi koymaktadır. İtalya bile çoktan bu ceza kanunundan vazgeçtiği halde, sivil anayasasını, demirperde gerisi ülkelerden Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Ukrayna, Polonya yaptığı halde; biz, bunu, hâlâ beceremedik ve başaramadık. Bu, Avrupa Birliği'ne aday bir ülkenin en büyük defosudur.

Gelin, elbirliğiyle, temel hak ve hürriyetlerin önündeki bütün yasal engelleri kökten kaldıralım. Demokratikleşmenin önünü tıkayan, milli iradeyi gölgeleyen bütün engelleri ayıklayalım, ortadan kaldıralım. Sivil anayasamız, bu Yüce Meclisin eseri olsun. O zaman, Türkiye'nin, Avrupa Birliği'ne girme süresi kısılacak ve ülkemiz, gerçek demokratlar ailesi içerisinde gururla yer alacaktır. Atatürk yıllar önce "ülkeler değişebilir; fakat, uygarlıklar bir bütündür" demişti. Kennedy, 1962'de "Berlin'de özgürlükler bölünmez" diyordu. Bill Clinton da, Türkiye Büyük Millet Meclisindeki konuşmasının bir bölümünde "Bölgede ve dünyada milyarlarca insanın geleceği, bu salonda yirmibeş sene boyunca alınacak kararlara bağlıdır. Amerika'nın, Avrupa'nın veya herhangi birinin, sizin geleceğinize yön vermeye hakkı yoktur; bu hakka, sadece, siz sahipsiniz, Türkler sahiptir, demokrasi de bu demektir" demiştir. (DYP sıralarından alkışlar)

Türkiye Büyük Millet Meclisinde başlayan ve halen yükselmekte olan demokratikleşmeyi derinleştirerek, Türkiye'yi vatandaşlarına iyi hizmet etmekten daha fazlasını yapabilir bu Meclis.

— Kafkaslar ve Ortaasya'da bağımsız Türk devletleri, bizim en önem vereceğimiz yerler ve ülkelerdir. Oraları hiçbir zaman gözardı edemeyiz. ABD'de, Avrupa'nın onlara her alanda geçişinin köprüsü olacaktır. Atatürk, ta, 1933 yılında "birgün Rusya İmparatorluğu dağılacak; orada kurulacak Türk devletleriyle münasebete hazır bir duruma gelmeliyiz" demiştir. Türkiye'nin, hâlâ, dışarıdaki dış Türklerle ilgili bir milli politikası maalesef yoktur. Onların sorunlarını, orada, buldukları yerde, güçlü lobilerle ve güçlü politikalarla çözmek marifettir.

Türkiye, eğer, yıllarca istikrarsızlık içinde olmasaydı, Bağımsız Devletler Topluluğu, Moskova'nın çevresinde değil, bizim etrafımızda toplanırdı. Orada, ülkemiz açısından büyük hazineler var. Ankara, bu mahareti göstermeli ve bu hazinelerden istifade etmelidir.

BAŞKAN – Sayın Çetinkaya, bu heyecanlı konuşmanızı kesemiyorum; ama, arkadaşınıza 9 dakikalık süre kaldı, yine de ikaz etmekte fayda görüyorum.

M. NECATİ ÇETİNKAYA (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

Çeçenistan, Kafkasya'nın ve yüreğimizin kanayan yarasıdır. İnşallah, hükümetimizin de o konuda yüreği sızlıyordur; geçi, her ne kadar "bu, Rusya'nın iç meselesidir" diyorsa da dünyanın gözü önünde, mesnedi olmayan sebepler bahane edilerek, bir ülke ve insanları, topyekûn imha edilemez. Bu korkunç kış şartlarında, en korkunç, can alıcı, imha edici silahlarla jenosite tabi tutulan bir millet; biz seyirci, dünya seyirci, nerede kaldı insan hakları! Tarih, buna sebep olanları da, seyirci kalanları da pek hayırla anmayacak ve mutlaka yargılayacaktır. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

Kafkas kartalı Şeyh Şamil'in torunları, asırlar boyu yok edilmedi, yine yok edilmeyecektir. Allah, mazlumların hep koruyucusu oldu, yine öyle olacaktır. Tarih Neronları nasıl andıysa, bundan sonrakiler de, aynı akıbete uğrayacaktır.

Son olarak, Türkiye'nin dışarıdaki tanıtımı ve ekonomik potansiyelinin geliştirilmesi, Dışişleri Bakanlığımızın birinci görevi olmalıdır. Çağın dış temsilcileri, ülkesi için tanıtım elçisi, ticaret elçisi, kültür elçisi, turizm elçisi olmalıdır.

Medyaya da bu konuda büyük görevler düşmektedir. Tüm yayınlarımız dünyaca izlenmekte ve değerlendirilmektedir; onun için, çok dikkatli olmak mecburiyetindediriz. Türkiye, saklı hazineler üzerinde durmaktadır. Bu hazineler, bizim olduğu kadar, dünyanın da hasretle görmek istediği harikalar. Bunların tanıtımını yaptığımız zaman, dünya onları görmek için akın akın (fevç fevç) ülkemize gelecektir.

Azım ve kararlılıkla...

BAŞKAN – Sayın Çetinkaya, son 7 dakika...

M.NECATİ ÇETİNKAYA (Devamla) – Tamam Sayın Başkan.

ABDÜLKADİR AKSU (İstanbul) – Sayın Başkan, biraz daha süre tanıyın.

BAŞKAN – Ben kesmiyorum efendim, haddim değil; ikaz ediyorum.

Bu heyecanlı konuşmaya mümkün mü dayanmak!

Yalnız, Sayın Çetinkaya, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Kuvayı Milliye ruhuyla kurulmuştur; hiçbir güç...

M.NECATİ ÇETİNKAYA (Devamla) – İzin verir misiniz efendim; zamanımı alıyorsunuz.

BAŞKAN – Hayır... Müsaade edin...

Hiçbir güç, Türkiye Büyük Millet Meclisine dayatmada bulunamaz. Demin bir şey ifade ettiniz... (MHP sıralarından alkışlar)

M.NECATİ ÇETİNKAYA (Devamla) – Hayır, öyle bir şey söylemedim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Öyle anlaşılmiş arkadaşlar tarafından.

M.NECATİ ÇETİNKAYA (Devamla) – Hayır... Hayır... Kesinlikle...

BAŞKAN – Tamam, düzeldi efendim, anlaşılmıştır.

Buyurun.

M.NECATİ ÇETİNKAYA (Devamla) – 503 yıl önce, toplu ölüme mahkûm edilen bir milleti ve din salıklarına kucak açan, tarihinde bir Saint Barthelemy gecesi vahşeti örneği olmayan, Drina Nehri kıyısında çobanlık yapan Sokullu'yu İmparatorluğun sadrazamlığına getiren, caminin yanında havrayı ve kiliseyi muhafaza eden bir millet, yediyüz yıl önce, bütün dünyaya "Mecusi de, Putperest de, Hristiyan da olsan gel" diye kucak açan Mevlana'nın hoşgörüsüyle, Yunus'un "gelin, tanış olalım, işi kolay kılalım; sevelim, sevilelim, dünya kimseye kalmaz" sevgi halesiyle... İşte, o sevgi elçisi Yunus'a sahip olan millet, büyük millettir, onun mensubu olmakla gururlu ve gururlu olduğumuz için de, onun için güçlüyüz diyoruz ve Yüce Meclisimizi; 21 inci Asra girerken, büyük Türkiye'nin, kısa zamanda, hasretini çeken bir millet ve büyük bir milletin evladı olmakla, burada bahtiyarlığımı ifade ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çetinkaya.

Sağ olun efendim.

Şimdi, söz sırası, kalan vakti kullanmak üzere, Batman Milletvekili Sayın Burhan İsen'de.

Sayın İsen, 3 dakika fazla versem yetiyor mu?

BURHAN İSEN (Batman) – Sağ olun Sayın Başkan.

TURHAN GÜVEN (İçel) – 5 dakika fazla verir Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın İsen, istediğiniz kadar konuşun efendim.

Buyurun.

DYP GRUBU ADINA BURHAN İSEN (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çevre Bakanlığı bütçesiyle ilgili Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum; şahsım ve Grubum adına Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

21 inci Yüzyıla girmemize sayılı günler kaldı. Avrupa Birliğinin kapısına geldiğimiz şu günlerde, gerek ekonomik ve gerekse insan haklarıyla ilgili problemlerimizle birlikte, bizi en çok zorlayacak konuların başında çevreyle ilgili problemlerimiz gelecektir.

Türkiye, çevre bilincine çok geç varabilmiş ülkelerden biridir. Çevre konusunda atılan adımlar, maalesef yetersiz kalmıştır.

Çevrenin korunmasıyla ilgili sorunlar, ilk olarak, 19 uncu Yüzyılın başında fark edilmiştir. Avrupa'nın içinde yaşadığı uzun savaş yıllarının sonunda, çevresel kirlenme, dünya devletlerinin birincil sorunu olmuştur. Bu sorunun çözüm yolları, ilk kez, 113 ülkenin katılımıyla, 1972 yılında, Stockholm'de, Birleşmiş Milletler Çevre Zirvesinde gündeme gelmiştir. Zirveden sonra, Birleşmiş Milletler Çevre Örgütü kurulmuş ve böylece, doğa koruma sözleşmeleri dünya uluslarının gündemine girmiştir. Türkiye, çevre koruma konusunda, uluslararası çevre koruma sözleşmelerinin büyük bir kısmına imza almış olmasına rağmen, hâlâ uyum yasalarını çıkaramamıştır.

Ülkemizde çevre bilinci kavramı 1979 yılında uygulamaya dönüşmüş, Başbakanlığa bağlı Çevre Müsteşarlığı kurulmuş ve 1982 Anayasasına çevreyle ilgili bir madde eklenerek güvence altına alınmıştır. Anayasamızın "herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olmasına temin edilmelidir" maddesi, biz milletvekillerine büyük sorumluluklar yüklemektedir.

Değerli milletvekilleri, çevre konusunda mevzuat dağınıktır. Bu dağınıklık, teknik bakanlıklar ve ilgili kuruluşlar arasında yetki ve görev çelişmesine yol açmaktadır.

Çevre konusunda temel politikalar saptamak ve kuruluşlar arasında işbirliği sağlamak Çevre Bakanlığının görevidir. Bakanlığın bu görevini yerine getirmedeki yetersizliği giderilmeli, yaptırım gücü yasalarla desteklenmeli ve teşkilat, tam olarak oluşturulmuş olmalıdır. Çevre Bakanlığının bütçe içindeki payı 1996-1997 yıllarında onbinde 12 ile 13 arasında değişmiştir. 1998-1999 yıllarında bütçe içindeki payı onbinde 6'ya, 2000 yılı bütçesinde ise onbinde 5'e düşmüştür. Bu oranla, geriye giden bir dönem söz konusudur. Çevre Bakanlığımız, öncelikli beş bakanlığımızdan biri olup, zaman akışı içerisinde bütçesinin yeterli seviyeye ulaşmasıyla, Bakanlığın anlam ve önemini daha da artacağı inancındayım.

Değerli milletvekilleri, bugünkü genel bütçe imkânları maalesef yetersizdir, bu bütçeyle çevreyi ve doğayı korumak, aynı zamanda yatırım yapmak imkânsızdır; başka imkânlar aramak gerekir. Özellikle bizim dönemlerimizde, teşvik karamamelerine çevreyle ilgili hususları koymuştuk; yani, çevresel yatırım yapanların çevreyle ilgili yatırımlarının yurt dışından getirilecek malzemelerinde, makinelerinde ve ekipmanlarında gümrük muafiyetleri gibi, KDV muafiyetleri gibi düzenlemeler yapmıştık; bu gibi hususların tekrar gündeme getirilmesinde fayda vardır.

Kredi ve faiz sübvansiyonları yoluyla çevresel yatırımların teşvik edilmesi, yine, bir anlamda, Çevre Bakanlığının bütçesinin büyümesi anlamına gelecektir. Bunun yanında, takip edilmesi gereken konu, bakanlıkların, yatırımlarda çevresel yatırım paylarını artırıyorsa ne oranda artırdıkları konusudur; artış oranlarının takibi ve tedbirlerin alınması da, Çevre Bakanlığının bütçesinin çoğaltılması anlamına gelecektir.

Genel bütçe imkânlarının dışında, yatırımcı girişimleri, doğal koruma unsurlarının ekonomik değerleri de dikkate alınarak değerlendirilmeli ve bu unsurların sürekliliğini ve korunmasını sağlamak için yeterli fonlar garanti edilmelidir. Büyük çaplı her türlü yatırım için, kapsamlı ve tarafsız çevresel etki değerlendirme gerçekleştirilmeli ve sonuçlarına göre hareket edilmelidir.

Ayrıca, Çevre Bakanlığımızdaki personelin durumuna göz attığımızda, personelde, sayı kadar nitelik de önemlidir. Çevre Bakanlığımızda esas yükü taşıyanlar, 4/B'li sözleşmeli personeldir; "geçici" hüviyetinde görülken, her yıl sözleşmeleri yenilenen personeldir; ki, çevre mühendisleri, kimya mühendisleri, biyologlar, kimyagerler, fizik mühendisleri, hepsi bu statü içerisinde; özlük hakları ve gelecekleri yönünden endişe içerisinde; bir an önce kadro meselelerinin halledilmesi, samyorum ki, bir rahatlama temin edecektir.

Yine, eğitimle, personelin belirli bir noktaya taşınması mutlaka sağlanabilmeli ve yükselme-lerde, hısımlar, akraba, eş dost ilişkisi değil, liyakat esası göz önüne alınmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun efendim.

Bütün gruplara ek süre verdik -bir tek, Demokratik Sol Parti 30 dakikaya riayet etti- onun için, Sayın İson'e de vereceğiz.

Buyurun efendim.

BURHAN İSEN (Devamla) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Mevzuat konusuna gelince, 443 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve 2872 sayılı Yasada değişikliklerle ilgili komisyonlarda görüşmeler yapılmış; ama, Mecliste, yasalasma anlamında bir gelişme olmamıştır. Sayın Bakan bu yasalarla ilgili değişiklikleri bir an önce getirirse, Meclisten bunları çıkarmak üzere desteğimizin olacağını ifade etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, her geçen gün sanayimizin geliştiği ve kalkınma çabalarımızın artarak sürdüğü; çevreyle uyumun sağlanamaması, sanayileşme ve kentleşmenin sağlıksız ve plansız gelişme eğilimleri göstermesi, günümüzde, çevre sorunlarının artmasına, su, hava, toprak zenginliğimizin kirlenmesine neden olmaktadır. Bu da, ciddi boyutta tarımsal üretimin azalması, kalitenin düşmesi, toprak erozyonu nedeniyle tabii afetlerin kaçınılmaz hale gelmesi, ekolojik dengenin bozulması anlamına gelmektedir. Bu ekolojik dengeyi koruyup, ayrıca, kalkınma ve sanayileşme çabalarını sürdürmek için, özellikle özel sektöre ve devlete ait tesislerde, termik santrallerde arıtma tesislerinin bir an önce Avrupa standartlarına getirilmesi gerekir.

Önemli su havzalarına yakın alanlarda, yaban hayatı koruma alanları çevresinde organize ve sanayi sitelerinin kurulması, ekolojik dengeyi bozacak bir unsurdur. Bakınız, tamamlanan 45 organize sanayi bölgesinden sadece 11'inde arıtma tesisi bulunmaktadır. Avrupa Birliği standartları içerisinde en önemli olanları çevre standartlarıdır. Ülkemizde üretilen bütün ürünler için çevresel tedbirler alınmadıkça, Avrupa Birliği üyelerine ihraç engellenecektir. Bunun en güzel örneği, 2000 yılı itibariyle katalitik konvektörsüz araç üretimi ihracatı ve ithalatının son bulacak olmasıdır.

Yüzölçümü 770 000 kilometre olan Anadolu topraklarının yüzde 79'u erozyonla karşı karşıyadır. Ülkemiz giderek çöl oluyor. Erozyon sonucu, her gün 400 bin kamyon dolusu, her yıl 1 milyar 400 milyon ton civarında verimli toprak kaybedilmektedir. 1950 yıllarımdan bu yana giderek azalan ormanlarımızı yeniden kazanabilmek için başlatılan projeleri hayata geçirirken, idari yapıda yer alan orman alanlarıyla ilgili yasaların da yeniden gözden geçirilip, ormanlarımızın korumacı yasalarla takviye edilmesi gerekirken, Anayasamızın 169 uncu maddesinin "Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunmaz, kamu yararı dışında irtifak hakkına konu edilemez" hükmüne karşın, ormanlarımız, verilen tahsislerle üstü kapalı bir biçimde özelleştirilmektedir.

Bakınız, size çarpıcı bir örnek vermek istiyorum. 1998 yılı itibariyle 62 çeşit yatırım alanı için 29 770 kişi ve kuruluşu, Devlet Arsa Ofisi gibi çalışan Orman Bakanlığınca, 9 milyar 500 milyon metrekare orman alanının tahsis edildiği görülmüştür. Bu tahsisler, bir müddet sonra, yasalarımızdaki boşluklara istinaden, karşımıza, betonlaşma, yüzme havuzlu villa, ekolojik dengesi bozuk orman alanları olarak gelecektir. Dünyanın hiçbir ülkesinin parlamentosu kendi ormanlarının yağma edilmesine imkân sağlayan yasalar çıkarmamıştır. Ne yazık ki, ülkemizin oksijen fabrikaları yok oluyor, bizler ise seyirci kalıyoruz.

Bir diğer mesele, endüstriyel ve evsel atıkların arıtılmaksızın doğaya bırakılarak su kaynaklarımızda neden olduğu kirlenmelerin önlenmesidir. Bu bağlamda, özellikle büyük kentlerimizin kanalizasyonlarının arıtılmasına özel önem ve öncelik vermeliyiz.

Belediyelerimiz, toplumun çevresel ve sosyal hizmetlerini yerine getirirken çok zor mali imkânlar içerisindeyiz; çevreyle ilgili hizmet ve projeler üretememektedirler. Sayıları 3 000'i geçen belediyelerimizden sadece 145'inde kanalizasyon sistemi vardır; bunların sadece 58'inde çalışabilen arıtma sistemi bulunmaktadır. Mahallî idareler yasasının bir an önce çıkarılmasıyla belediyelerimizin çevre konusundaki yaptırım gücü daha da artacaktır.

Ayrıca, Çevre Bakanlığının kendisine tahsis edilen Çevre Kirliliğini Önleme Fonu anlaşılmasız sebeplerle Hazineye aktarılmış ve bu yolla belediyelerimizin önemli proje talepleri Çevre Bakanlığınca karşılanamaz duruma gelmiştir.

BAŞKAN – Efendim, toparlıyorsunuz, 4,5 dakika oldu; 2 dakikasını size, 2,5 dakikasını Sayın Çetinkaya'ya olmak üzere, yarım dakika da Fazilet Partisine; 5 dakikayla bitirelim efendim.

BURHAN İSEN (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kirlenen havamız, zehirlenen sularımız, kayıp giden topraklarımız, bu vatanın üstündeki bütün değerlerimizin oluşumu çevreyle başlamıştır. Doğa, kendini yenileyebilmek için felaketlerini tekrarlamaya, insan ise, edindiği deneyimlerle bu felaketlerden en az hasarla çıkmayı öğrenmeye mecburdur. Unutmamamız gereken en önemli nokta, yaşamımızı insanca sürdürebilmek için doğayla barışık koşulları sağlamamızın yollarını bulmaktır.

BAŞKAN – Sayın İsen, son cümleyle teşekkür ediyor, bitiriyorsunuz.

BURHAN İSEN (Devamla) – Çok geç olmadan, temennimiz, arzumuz odur ki, çevre gibi önemli bir konunun gerek hükümetimiz ve gerekse Meclisimiz tarafından siyasetüstü görülmesi ve sağlıklı yaşanabilir bir çevre için ortak paydalarda buluşabilmemizdir.

Bu duygu ve düşünceler ışığında, Çevre Bakanlığımız bütçesinin hayırlı olmasını diler, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlarım. (Alkışlar)

Teşekkürler ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Sayın Burhan İsen'e.

Fazilet Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Oya Akgönenç; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA OYA AKGÖNENÇ MUĞİSUDDİN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; burada tartışmakta olduğumuz bütçe, belki de son yılların en önemli ve dikkat edilmesi gereken bütçesidir. 2000'li yıllara girerken, dünyanın bu denli değiştiği, hızlı bir kiteselleşmenin yaşandığı böyle bir döneme rastgelen bu bütçe görüşmeleri, muhakkak ki, son derece büyük önem taşımaktadır.

Yine aynı sebeplerle, Türk dışpolitikası her zamankinden daha büyük bir titizlikle bu konuları incelemeli ve bütçenin politikayla ilgili olan kısımları da aynı titizlikle incelenmelidir.

Dışpolitika, her şeyden önce millî olmalıdır. Dışpolitika bakanlığı millî çıkarların korunması, artırılması, millî etki alanının genişletilmesiyle yükümlüdür. Günümüzde dünya yüzünde güçlü olan ülkelerin dışpolitikalarının bilinen yapısı ve çalışmaları, bu devletlerin neden güçlü olduğunu açıkça göstermektedir. Bu anlamda bakıldığında, acaba Türk politikası için de aynı şey söylenebilir mi; bunun sorulması gerekmektedir.

Dışişleri Bakanlığının çalışmaları ve programı hakkındaki görüşlerimizi aşağıda sekiz ana başlık halinde sizlere sunmaya çalışacağım.

Birinci konu : muhakkak ki, dış politikanın en önemli konularının başında gelen, Avrupa Birliğine adaylığımız konusudur. Uzun bir yolun önemli bir merhalesinin atıldığından hiç kuşku-

muz yok. Bu konuda gayretleri olan herkesin takdir edilmesi gerekmektedir. Yalnız, böylesine önemli bir konuda, hâfâ, şeffaflık ve netlik eksikliği mevcuttur. Üçte Meclisimiz ve halkımız, hâ-lâ, bazı konularda tam ve net olarak aydınlatılmamıştır. Mesela, Kıbrıs konusunda nasıl bir anlaş-maya varılmıştır veya herhangi bir taviz verilmiş midir; verildiyse, bu nedir? Herhalde, Finlandiya Dönem Başkanının yazdığı mektup, sadece bir iyi niyet mektubu olmanın ötesine geçemez; çünkü, hiçbir hukukî bağlayıcılığı bulunmamaktadır. O halde, Kuzey Kıbrıs kaderine mi terk edilmiştir? Dışişleri, aynen, yıllarca önce Birleşmiş Milletlerde yaptıkları hata gibi bir hata mı yapmışlardır; yoksa, Kıbrıs'ı temsilen "Kıbrıs Devleti" sözcüğünü kabul ettikleri gündü gibi, o dikkatsiz atlama-yı burada da mı yapmışlardır?

Başka bir alt başlık, Ege sorunları paketi ve Lahey Adalet Divanına gitme konuları nasıl bir çözüme uğratılmıştır veya nasıl bir vaat karşılığında şu andaki formüle rıza gösterilmiştir? Bunu bilmeye, hem Meclisin hem de milletin hakkı vardır; çünkü, demokrasilerde hükümetler milletle-rine karşı sorumlulukla yükümlüdürler.

Bu başlatılan adaylık süreci içinde Avrupa devletlerinin Türkiye'ye karşı malî yükümlülükle-ri ne olacaktır? Uyum çalışmaları için gerekli olan yardımların takvimi nedir? Gümrük birliği dö-neminden beri biriken ve Yunan vetosu sebebiyle ödenmemiş olan malî kaynakların durumu ne olacaktır?

Yine, Avrupa'ya uyum sağlama çalışmaları içindeki demokratikleşme ve sivilleşme adımları ve kanunlar nasıl bir takvime bağlanmıştır; yoksa, bu konularda, Avrupa, Türkiye'ye bir ayrıcalık mı tanıyacaktır? BAB konusunda, aday statüsüne gelmemiz bize hangi avantajı sağlamıştır; yoksa, bu manevrayla, sadece, Türkiye'yi kendi ihtiyaçlarına kullanmak ve vetosunu önlemek gibi bir dü-şünce mi hâkimdir?

İkinci konu : AB'ye giriş süreciyle birlikte, Türkiye için çok yeni bir dönem başlıyor. Bu dö-nem büyük hazırlıkları gerektirir ve bu, millete ve Millet Meclisine açık olmalıdır. Avrupa Birliği-ne girmekle, ülke egemenliği açısından bazı kısıtlamalara razı olmaya hazır olmamız gerekmektedir. Yani, kararların pek çoğu Avrupa'da verilecektir, birliğe dahil bütün üyelerde uygulanacaktır; buna hazır mıyız? Bunu, milletimize tam olarak anlattık mı? Ekonomik olarak, idarî olarak, politik olarak ve psikolojik olarak gerekli hazırlıkları yaptık mı? Tüm bu hususların şeffaf bir şekilde an-latılması gerekmektedir.

Üçüncü konu:

Türkiye, Balkanlarda daha etkili bir politika yürütmelidir. Devlet olarak sadece uyumlu olmak marifet değildir; bir bölgede ne derece aktif ve etkili olabileceğimiz önemlidir. Sonunda dayanaca-ğı güç devlet olan hükümet, bunu, mutlaka, anlatarak, izah ederek ve aktif politikasını kabul ettire-rek başarmalıdır.

Dördüncü konu:

Türkiye, her yönüyle özel bir durumu olan ülkedir. Direkt temasta olduğu 8 sınır komşusu mevcuttur. Denizaşırı komşularla, sayı: 10'u geçmektedir. Demek ki, bu, hakikaten zorlu şartları gerektiren bir durumdur.

Doğuda Kafkaslar, Balkanlar kadar önemlidir. Balkanlar, Avrupa'ya açılan yol üzerindeyse, Kafkaslar da, yeni milenyumun yükselen değeri olan Asya ülkelerine, Türk dünyasına ve yine, mi-lenyumun en önemli konularından biri olan enerji kaynaklarına giden yolun üzerindedir. Bunlara rağmen, hükümetin planında veyahut da bütçe sunuş konuşmasında bu gruba ait herhangi bir açık-lama veya izah veya plana rastlanmamıştır.

Çeçenistan konusunda bütün milletimizin ne kadar duyarlı olduğu bilinmektedir. Buna rağmen, zamanlaması son derece sakıncalı olan bir Rusya ziyareti sırasında "Çeçenistan, Rusya'nın iç işidir" diyerek, pek çok kısıtlamaları beraberinde getiren bir anlaşmaya imza konulmuştur. Bu, kabul edilemez bir hatadır. Kaldı ki, hükümet, böylesine önemli bir olaydan sonra, Millet Meclisini aydınlatmakla yükümlüdür. Ne var ki, ne Çeçenistan olayında ne Avrupa Birliği adaylığı konusunda, ülkenin en yüce makamı olması icap eden bu Meclise net ve tatminkâr bir izah veya cevap verilmemiştir.

Çeçenistan ve Kafkasya, Türkiye Cumhuriyetinin güvenliği, gelişimi, etkinliği açısından büyük önem taşıyan bir yöredir, aynen Osmanlı'da olduğu gibi. Bölge gücü olmayı planlayan bir devlet, mutlak surette, hem Balkanlara hem Kafkaslara önem vermek zorundadır.

Bununla ilgili başka bir konu da Mavi Akım Projesidir. Bunun da üstünde layıkıyla durulmamaktadır. Bu proje, her şeyden önce, en büyük ölçüde Rusya'nın işine yaramaktadır. Ortaasya'daki Türk cumhuriyetlerinin ve Türkiye'nin çıkarları ikinci derecede kalmaktadır.

Dışişleri Bakanlığının görevleri arasında, milli menfaatların mukayeseli etüdünün yapılması ve hükümetin en isabetli tercihlere doğru yönlendirilmesinin sağlanması bulunmaktadır. Acaba bunlar tam olarak yapılmış mıdır?

Beşinci konu :

Ortadoğu politikalarıdır. En az Balkanlar ve Kafkaslar kadar önemlidir. Oysa, oradaki ilişkilerin pek de iyi olduğu söylenemez. Hâlâ Kuzey Irak'taki gelişmeler tam olarak Meclise ve millete anlatılmış değildir. Ortadoğu barış sürecinin ne getirip ne götürdüğü de, tam, net olarak anlaşılmamıştır. Tabii ki, sulh, herkesin istediği ve desteklediği bir durumdur; yalnız, bu barış süreci kapsamlı, çok daha geniş bir perspektiften ele alınmalıdır.

Altıncı konu :

Katılmakta olduğum Avrupa Konseyi -bu da benim kendi deneyimimden size aktarmak istediğim bir husus- ve Batı Avrupa Birliği toplantılarında, üye olan ülkeler, büyük bir önemle Çin üzerinde tartışmaktadırlar; Çin'i yükselen bir güç olarak tanımlamaktadırlar. Çin ve Uzakdoğu, şimdiden onların acentesine girmiştir. Şimdi, ben şunları sormak istiyorum:

Acaba, bizim Dışişleri programında, Çin'e ve Uzakdoğu'ya ait programlar, planlar, etütler yapılmakta mıdır? Bizler bu konuda bilgi sahibi miyiz? Bunları bilemiyorum.

Aynı şekilde, gelecek iki veya beş yıl içinde Rusya'yla olan ilişkilerimiz ne olacaktır? Bununla ilgili stratejilerimiz ne olmalıdır?

Rusya, yeniden Kafkaslarda yapılanmaktadır, etki sahasını genişletmektedir; buna seyirci mi kalmalıyız? Yoksa, iş işten geçtikten sonra reaksiyon mu göstermeliyiz?

Yedinci konu : Tüm bu çalışmaların yapılabilmesi için birkaç şeye ihtiyaç var. Bunların başında ciddi araştırma merkezleri gelmektedir.

BAŞKAN – Sayın Akgönenc, süreci üç bölüme herhalde; bilmiyorum... Toparlarsanız... Grup başkanvelinizden öyle bir işaret aldım gibi hissettim...

OYA AKGÖNENÇ MUĞİSUDDİN (Devamlı) – Teşekkür ederim.

Bunların birincisi, ciddi araştırma merkezleri; ikincisi, iyi lisan bilinmesi; üçüncüsü, iyi kültür meselesidir. Bugün, şimdi, sizlere soruyorum: Etrafında 8 veya 10 komşusu bulunan Türkiye'de, güzel Arapça, Rusça, Sırpça, Çince gibi dilleri bilen kaç uzmanımız vardır?

Sekizinci ve son noktaya geliyorum:

Bütün bu hususların üzerine gidilmesi için, mutlak surette, güçlü bir millî vizyon lazımdır. Pe-ki, bizim millî vizyonumuz nedir? Bundan, beş sene, on sene, elli sene sonraki millî vizyonumuzu nasıl tarif ederiz? Hangi çalışmaları yaparız? Bu, sadece bir bakanlığın değil; ama, belki de, Dışiş-leri Bakanlığının idaresinde, askeriye-den üniversitelere kadar bütün kurumların bir araya gelerek yapacakları bir konsorsiyumla tespit edilebilecek planlardır; fakat, bunu ne zaman yapacağız? İşte, benim sorduğum sualler bunlardır.

Sonuç olarak, her konuda pek çok sorulmalı, cevaplar alınmalı; cevaplar net ve doyurucu olmalı; çünkü, ancak o zaman bizler güçlenebiliriz. Milletin güveni ve gücü hükümetin arkasında olmalıdır. Bu da ancak bu şekilde olur, ancak bu şartlar altında, Türkiye Cumhuriyeti, 2000'li yıl-larda istediği bir şekilde hamle yapmayı başarır.

Bu düşüncelerle, hazırlanan bütçenin milletimize hayırlı olmasını dilerim. (FP, MHP, ANAP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Akgönenç.

Şimdi, söz sırası, Manisa Milletvekili Sayın Bülent Arınç'ta.

Buyurun Sayın Arınç. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; hep-i-nize hayırlı akşamlar diliyor, saygılar sunuyorum.

Yargıtay bütçesi üzerinde söz aldım. Bu kısa süre içerisinde bütün konulara temas etmek mümkün değil; ancak, bazı önemli saydığım hususlara temas etmek istiyorum izninizle.

Yargıtay, bir yüksek mahkemedir. Her zaman ve özellikle son yıllarda kamuoyunun dikkatle-rini üzerinde topladı ve özellikle adli yılın açılış törenlerinde Yargıtay Başkanlarının yaptığı konuş-malar önemle takip edildi.

Tespit edebildiğimiz kadarıyla, Yargıtayın sorunları var. Birinci sorun, aşırı bir dosya yükü var; her daireye, bir günde bile, onlarca dosya düşüyor. Bunların incelenmesi, karara çıkması ve kararın isabetliliği, kamuoyunda her zaman tartışılıyor. Bu yükü azaltacak hem yasal tedbirler alın-malı hem de idarî tedbirler alınmalı.

Bu yükü azaltma noktasında bir hazırlık yapıldığını biliyoruz; bu da, istinaf mahkemelerinin ku-rulmasıdır. Bu mahkemelerin kurulmasıyla ilgili tasarının bir an önce Meclise gelmesini diliyoruz.

Üçüncü önemli konu; Yargıtayın bina sorunu vardır. Fizikî imkânları yeterli değildir, değişik binalarda parça parça hizmet görmektedirler. Dosyalar, bir binadan bir binaya, ya ellerde taşınmak-ta ya da küçük araçlarla getirilip götürülmektedir. Dosyaların sağlıklı korunması mümkün olama-maktadır. Dosya koyacak yer yoktur. Dolayısıyla, Yargıtayın bir müstakil binada hizmet görmesin-de yarar olduğuna inanıyorum.

Yine, yüksek yargı mensuplarının özlük hakları ve maaş durumlarının iyileştirilmesi gerek-mektedir.

Yargının tüm sorunlarıyla ilgili olarak, Sayın Yargıtay Başkanın siyasi parti liderlerini ziyaret ettiğini, bu sorunları anlattığını biliyor ve bunları onaylıyoruz. Yargının sorunlarına katkıda bulun-mak açısından, Fazilet Partisi adına söz veriyorum.

Değerli arkadaşlarım, Yargıtay bütçesi üzerinde konuşurken, bazı tenkitlerde de bulunmak is-tiyorum. Özellikle, bunların dikkate alınması, kamu vicdanı açısından fevkalade önemlidir.

Bildiğiniz gibi, adalet üzerine çok şeyler söyleniyor, çok tarifler yapılıyor:

"Adalet mülkün temelidir" deniliyor.

"Adalet bir kutup yıldızı gibidir, insanlara yol gösterir" deniliyor.

"Dünyada her şey bozulsa; ama, adalet ayakta kalsa, yine o sistem yaşar, insanlar mutlu olur" deniliyor.

Yine, mesela, bazıları (Balzac gibi) "adalet -affedersiniz- eşek arılarının delip geçtiği, zavallı bal arılarının takılıp kaldığı peteğe benzer" diye de tarif ediyor.

"Milyonla çalan mesnedi izzette serefraz / Birkaç kuruşu mürtekinin cayi kürekdir" sözlerini de bu noktada hatırlamak lazım.

Adaletle güveniyoruz, güvenmeliyiz; hepimizin adaletle ihtiyacı var. Özellikle Anayasamızın 10 uncu maddesi, herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin, kanun önünde eşitliği getirmektedir.

Bu açıdan baktığımızda; birincisi, bir kısım dairelerde dosyalar kişiye ve onun özel düşüncelerine bakılarak öne alınmaktadır. Bazı daireler, âdeta, peşin hükümlü bir şekilde, ideolojik kararlar vermekte ve bu konuda şikâyetler yoğun bir biçimde artmaktadır.

Yargının giderek politize olduğu, yanlış kararlar verildiği inancı; halkın, adaletle ve yargıya olan güvenini sarsmaktadır. Bu noktada bir örnek olarak arz etmek istiyorum; özellikle son yıllarda, Yargıtay denilince iki isim akla geliyor. Birisi Sayın Yargıtay Başkanıdır, birisi de Sayın Yargıtay Başsavcısıdır. Konuşmamı kişiselleştirmek istemiyorum; Muhterem Genel Kurulun bir noktaya dikkatini çekeceğim.

Bazı arkadaşlarımız, Yargıtay Başkanının konuşmasını alkışlayanların düşüncelerine bakarak o konuşma hakkında karar vermek gereği duydu. Bunu fevkalade yanlış buluyorum. Sayın Yargıtay Başkanı, hem değerli bir bilim adamı hem ciddi bir hukukçudur. Konuşmalarını, düşüncelerini benimsemeyebilirsiniz; ama, fikir bazında bunları münakaşa etmek entelektüel insanların görevidir. Yoksa, haklı ve doğru olan bir konuşmayı, kim alkışlarsa alkışlasın, kim yererse yersin, bunlar, önümüzü açacak, ufkumuzu açacak konuşmalardır; görevini yapan insanların bu düşüncelerine de saygı duymak gerekir.

Sayın Yargıtay Başsavcısı ise, son yıllarda, parti kapatma davalarından yargıya intikal etmiş bazı olaylar üzerinde verdiği demeçlere kadar, âdeta, kendi düşüncesinden olmayanlara husumet duymaktadır ve böyle bir husumet duygusu, yazılı belgelere de yansımış bulunmaktadır.

Ben de sizler gibi, pek çok arkadaşımız gibi, hukukçu bir kardeşinizim; yıllarca avukatlık yaptım. Yargıda, savcılık makamı bir taraftır, kamu adına suçları soruşturur, yargılanması için dava açar ve gösterilen maddeyle teczivesini talep eder; ama, karar verecek merci, hâkimlerdir ve savcılara verilen bu kamu görevi, sanıklar hakkında, sadece, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu hükümlerine göre, aleyhte olan delillerin değil, sanığın lehinde olan delillerin de toplanmasını öngörür; çünkü, evrensel hukuk kuralları içerisinde, sanık, anne katili bile olsa, hüküm kesinleşinceye kadar masum sayılır ve buna "masumiyet karinesi" denilir.

İddia makamında bulunan hiçbir savcının, bir bebek katili hakkında bile dava açarken "bu alçak adam", "bu şerefsiz adam", "bu insan kanı emmiş vampir" gibi bir ifade kullandığını, hiçbir hukukçunun duymadığına inanıyorum; ama, Başsavcı, milyonlarca insanın oy verdiği bir siyasi parti hakkında kapatma davası açarken, maddî delilleri değil, kendi husumetini ve sübjektif düşüncelerini, iddianamesine, maalesef, derç etmiştir. (FP sıralarından alkışlar) "Vampirler" demiştir, "bir habıs ur" gibi görmüştür ve maalesef, bu insanlara "sahtekârlar çetesi" ismiyle hücum etmiştir.

Bu, yanlışlar arkadaşlar. Hangi parti hakkında olursa olsun, kim hakkında olursa olsun, yargı kararıyla hakkında hüküm kesinleşmemiş insanlara ağız dolusu hakaretler savurmanın, hiçbir hu-

kuk mantığı içerisinde yeri yoktur. Bu davranışı kınıyorum ve bunun sorumsuz olmaması gerektiğine inanıyorum. (FP sıralarından alkışlar) Ama, acı bir tecrübe geçirdik. Bu ifadelerinden dolayı, pek çok insan, Sayın Yargıtay Başsavcısı hakkında suç duyurusunda bulundu. Yargıtay üyeleri, başsavcıları hakkında özel hükümler var. Yargıtaydaki Başkanlar Kurulunda bu inceleniyor. Çok açık hakaret taşınmasına rağmen, yapılan müracaata karşı bu kurul "hayır, bunlar hakaret içeren sözler değildir" şeklinde, suç olmadığına karar vermiştir. Ne gariptir, daha sonra açılan bir tazminat davası da, yine aynı kurul tarafından "hakkında ceza davası açılıp yargı yoluyla mahkûm olmadıkça, tazminat davası da açamazsınız" şeklinde, o kapı da kapatılmıştır. Bu fasit daireyi dikkatlerini ze sunuyorum. Ceza davası açın diyorsunuz; açmam diyorlar; o zaman, tazminat davası açacağım diyorsunuz, ceza davasında mahkûm olmazsa, onu da yapamazsınız diyorlar. Bu kadar layüsellik, dünyanın hiçbir yerinde yoktur, olmamıştır ve olmamalıdır. İnsanların kişisel haklarına, kurumlarının, tüzelkişiliklerin haysiyetlerine ve şereflerine açıkça dil uzatılması karşısında, kim olursa olsun, hiç kimse sorumsuz değildir. Böyle bir sorumsuzluğu, insan hakları bazında hiçbir zaman kabul edemeyiz. (FP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, Sayın Başsavcı, sadece bir parti veya kişiler hakkında bu sözleri sarf etmekle kalmadı, maalesef, Türkiye Büyük Millet Meclisinin şahsı manevisini esas alan, hedef alan hakaretlerde de bulundu. Başta, Sayın Başkanımız olmak üzere, her siyasi parti grubu temsilcisi bu konuşmasını kınadı.

Bu sözler şunlardır. Fazilet Partisi hakkında esas görüşünü Anayasa Mahkemesine verdiği zaman, Sayın Başsavcı, bakınız, Türkiye Büyük Millet Meclisini nasıl aşağılıyor ve maalesef, nasıl hakaret derecesinde kötü sözler söylüyor : Vaktim kalmadı; ama, şu 12 nci sayfayı merak eder, açar, okursanız, Türkiye Büyük Millet Meclisini, görevini suiistimal etmekle suçluyor. Niçin; Siyasi Partiler Kanununu bir konsensüs içerisinde gerçekleştirdiği için. Diyor ki: "Siz bunlara bakmayın; bunlar nasıl kıyak emeklilikleri el çabukluğuyla çıkarıyorlarsa, işlerine geldiği zaman Siyasi Partiler Kanununu da aynı şekilde çıkardılar. Ve şuna dikkat edin. Parlamentolara meşruiyet kazandıran, sadece seçimle işbaşına gelmiş olmaları değildir."

Millet iradesinin -devam edemeyeceğim diğer cümlelerine- bu şekilde hafife alınması ve millet iradesinin tecelligâhı olan Türkiye Büyük Millet Meclisine bu kadar sorumsuzlukla hücum edilmesi, elbette, hepimizin tepkilerini çekmiştir. (FP sıralarından alkışlar)

Dolayısıyla, Başsavcının bu davranışları konusunda, bu 10 dakika içerisinde, sizlere, Yargıtayla ilgili birkaç noktaya temas etmek istedim.

Yargıtayımızın değerli hâkimlerine, yargıçlarına, üyelerine, tetkik hâkimlerine bu bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum; bütün vatandaşlarımıza, adaleti, bir güneş gibi parlayan ve herkes için eşit derecede olan bir hak olarak görüyorum; Yüce Meclise saygılar sunuyorum. (FP, MHP, ANAP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Arınç.

Şimdi, söz sırası, Sivas Milletvekili Sayın Abdüllatif Şener'de.

Buyurun Sayın Şener. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çevre Bakanlığı bütçesi üzerinde Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çevreyle ilgili bazı temel noktaları vurgulamak istiyorum:

1- Çevre, çağdaş bir sorundur, çağımızın sorunudur. Daha iyi ifade etmek gerekirse, yalnızca çağımız insanının bilincinde olduğu bir sorundur.

İlk insan kemikleri üzerinde, hidrokarbon metoduyla yaş tespitleri yapılmaktadır. Yapılan bu tespitlere göre, ilk insandan bugüne, 500 000 yıldan daha fazla bir zaman geçmiştir. Binlerce yıl boyunca, insanlar, topluluklar hâlinde, hazır buldukları yiyecekleri toplayarak, avlanarak yaşamışlardır ve çevreyi korumak değil, çevreden korunmak için çaba harcamışlardır.

Milattan Önce 6 000 ilâ 8 000 yıllarında, insanlar, gıda ve ihtiyaç maddelerinin arzını kontrol etmeye başlamışlardır. Böylece, 10 000 yıl öncesine kadar, insanlık, tarihinin yüzde 99'unda, bilgileri yazıyla kaydetmeyi bilmeden, ırk kavramını hissetmeden, devleti tanımadan yaşamıştır.

Önce, kas enerjisiyle işgören, üreten insanlar, hayatlarını yeni enerji kaynaklarıyla zenginleştirmişlerdir; hayvan enerjisinden, su ve rüzgâr enerjisinden yararlanmışlar, sonra, biyolojik yakıtlardan, makine gücünden, nükleer enerjiden yararlanarak, üretim kapasitelerini devasa boyutlara ulaştırmışlardır

Bugün, 6 milyarı aşkın nüfus, büyük kentler, sanayileşmeyle doğayı aşırı şekilde sömüren insanlık, artık, çevreden korunmak yerine, kendi varlığını koruyabilmek için, çevreyi koruma noktasına gelmiştir. Bir Afrikalı şair "Kent, gökdelen, çelik, beton, bir iflasın gamimeleri" diyerek, ulaştığı uygarlık ile bu uygarlığın sonuçlarını ve çelişkilerini sorgulayan bir insanlık var karşımızda.

2- Çevre, evrensel bir sorundur, sınır tanımaz.

Hepinizin bildiği gibi, vaktiyle, Çernobil'de bir nükleer facia yaşandı; ama, Türkiye'de, içtiğimiz çayların tadı kaçtı. Yaşayabildiğimiz tek bir gezegen vardır. Bu gezegen, tüm insanlığın ortak varlığıdır. Bu gezegende, birilerinin yok ettiği, yenilenemeyen kaynakları, varlıkları, birilerinin kirlendiği toprak, su, havayı, tüm diğer insanlar maliyet olarak ödemektedirler, tüm diğer insanların varlığına bir tecavüz oluşturmaktadır. Onun için, çevre, tüm insanlığın meselesidir. Çevreye ilgi duyan insan, kendi bireysel sorununu aşabilen insandır; gidemediği, ayak basmadığı yörelerin sorununa uzanan, ufku geniş insan demektir. Çevreye ilgi duyan insan, tabutunun boyu kadar düşünülüp, hacmi kadar yaşayan bir varlık olmaktan kurtulan insan demektir.

3- Çevre sorunları, bugünle sınırlanılmayacak, bir zaman dilimine hapsedilemeyecek sonuçlar yumağıdır.

Çevre anlamında, geçmişin tabiat ve kültürel değerlerini, bugünün varlığını korumak, yaşadığımız zamanı aşmak demektir; doğumla başlayıp ölümle bitirdiğimiz hayatı geleceğe taşımak demektir; geçmişe sahip çıkmak, hayatımızın, doğumumuzdan önce başladığını ve ölümümüzden sonra da devam edeceğini hissetmek demektir; çocuklarımız, torunlarımız, torunlarımızın torunları için, yaşanabilir bir dünya mücadelesi demektir.

4- Çevrecilik, sadece insanı değil, hayatı ve hayatın çeşitliliğini korumak demektir.

Çevreye sahip çıkmak, korumak demek, bir mühendislik harikası olan, bir estetik şaheseri olan yeryüzünü ve gökyüzünü, milyonlarca yıl ince nakışlarla, dokuyarak istifademize sunan Allah'ın sevdiği kul olabilmek için, Allah'ın kullarını, yaratıklarını seven insan olmak demektir.

Türkiye'deki toplam 5 000'in üzerindeki bitki türünden onlarca tükenmiş, yüzlerce bitki türü azalmış, yüzlercesinin türü yok olma tehlikesindeyken, onları koruma mücadelesi vermek demek, aslında, hayatı koruma mücadelesi vermek demektir.

Türkiye'deki kuş türlerinden 20'den fazlasınının, memeli türlerinden yine 20'den fazlasınını soyu tükenmek üzereyken, çevreyle ilgili bir mücadelenin içerisine girmek demek, doğrudan doğruya, yine, aynı şekilde, hayatı ve hayatın çeşitliliğini koruma mücadelesi demektir.

Binlercesiyle, rengârenk bitkiler; binlercesiyle, ehli olanı, vahşi olanı, yützeni, uçanı, yürüten, sürüneniyle hayvanlar; ırklar, diller, düşünceler, inançlar, farklı yaşama biçimleriyle insanlar...

Yaşadığımız gezegenin diğerlerinden farkı işte budur. Bu farkı korumak, farklılıkları yok etmeye bağlıdır. Farklılıkları bir tehdit ve tehlike olarak algılamamak, çevre bilincinin de bir uzantısıdır aynı zamanda. Bu bilinç, farklılıkları bir zenginlik olarak algılar. Bu bilinç, yıkcılığın, yok ediciliğin yerine hoşgörüyü koyar. Birkaç yüzyıl ötesinden, "Mescitte riyapışeler etsin ko riyayı, meyhaneye gel kim ne riya var, ne mürai" diyen Şelhlİslam Yahya bu anlamda çağdaştır; ana, ömrünl, farklılıkları sindirmeye, yok etmeye adanmış tehdit ve tehlike vchimlerinin sahipleri, çağın gerisinde kalmışlardır. (FP sıralarından alkışlar)

5 - Çevre sevmek demektir.

Çevre mücadelesinin özlünde nefret yoktur. Çevre mücadelesinin özlünde sevgi vardır; yok etmek değil, korumak vardır. Çevre bilinci içerisinde, yok edene karşı koymak, yaptırımlar uygulamak bile özlünde nefreti içermez; o yok edici de dahil, herkese, hayata karşı duyulan sevgiyi içerir.

6 - Çevreyi korumak, mutluluğu aramaktır.

Elde edilen başarılar, mutluluğu tatmaktır ve insan, mutluluğu daha iyi hisseder, bir başkasıyla paylaşır.

Onun için, diyorum ki, ne kadar çok, ne kadar zengin, ne kadar geniş paylaşımaya sahip olursak, o mutluluğu daha fazla hissederiz ve bu noktada, çok, daha çok, daha çok hissedelim diyorum.

Bu çevre ilgisi, dünyanın bir başka köşesindeki insanlardan daha çok bizim gündemimizde olmalıdır, Türkiye'de, Anadolu'da yaşayan insanların gündeminde olmalıdır.

Çevre politikalarına karşı ihtiyatlı yaklaşımlar sergileyenler bulunabilir; hatta, bunların haklı gerekçeleri de olabilir. Bazı arkadaşlarım diyebilir ki : "Batu kapitalizmi, yüzyıllarla ifade edilebilecek bir zaman dilimi içerisinde, hiçbir çevre politikası engeliyle karşılaşmadan btytk mesafeler almıştır. Çevre maliyetlerini kendileri üstlenmemişlerdir, bizim üzerimize yıkmışlardır. Gelişmekte olan ülkelerin önüne, şimdi, bir de çevre politikalarından kaynaklanan maliyetleri koyarsanız, nasıl rekabet edeceğiz, ürettiğimiz malları nasıl daha ucuza satabileceğiz, nasıl kalkınacağız, nasıl büyüyeceğiz?.. Bizi, az gelişmişliğe, çevre politikalarını öntümze koymak suretiyle mahkûm mu etmeye çalışıyorsunuz?.." diyenler olabilir ve olmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bu itirazda haklılık payı bulunabilir; ancak, bu anlayışla, gelişmiş ülkelerin üretim ve tüketim düzeyine ulaşmaya kadar çevrenin tümüyle elden gidebileceği de bir gerçektir. Bu durumda ise, artık, elimizde, sürdürülebilir bir büyümeden öte, yaşayabileceğimiz bir Türkiye de kalmayabilir.

Ülkemizde bizi umutsuzluğa sevk eden olaylar, günlük yaşamımızda dahi her gün tekrerrit edip durmaktadır. Uçakla bir dünya turu yaparsanız, üzlebilirsiniz, hayal kırıklığına uğrayabilirsiniz. İlkokul yıllarından beri, "Cennet Vatan, Yeşil Anadolu" şiirleriyle büyümüş, yetişmiş biri, dünyanın en çorak, en kurak tepelerinin yaşadığı ülkede olduğunu görünce, elbette, üzülür. Bunun da ötesinde, dünyada, Türkiye gibi çarpık bir kentleşmenin olduğu, belki de çok az ülke vardır. Bu da bizi üzmektedir. Yüzbinlere, milyonlara varan nüfuslarıyla, umutla girdiğimiz kentlerimiz, hayal dünyamızı yıkmaya yetiyor; koskoca bir şehre girerken, kendimizi sağlı ve sollu, âdeta, Hitit harabeleri arasında mesafe alıyor zannediyoruz.

Yeniden üretilmeyen tek doğal kaynak topraktır; diğer tüm kaynaklar da toprağa bağlıdır. Toprağı, bizim gibi yok eden ve kullanan bir başkasına rastlamak da mümkün değil. Marmara, Ege ve Akdeniz Bölgelerinin bereketli, verimli toprakları yok edilmiş, sanayi alanları haline gelmiş. Organize sanayi bölgeleri, küçük sanayi siteleri, çarpık kent binaları, otoyollar, hepsi, verimsiz, çorak tepeler, yamaçlar dururken, inadına inadına verimli, altıyvonlu toprakları yok ediyor. Bunlara da hakkımız yok.

Bir yandan, Koç Üniversitesi eliyle orman yağması, dikkatsizlikten kaynaklanan orman yangınları, çöplükler, hava ve su kirlilikleri, yok olan bitki ve hayvan türleri, topraktaki tüm organik maddeleri yok eden, alışkanlık haline gelmiş anız yakımları ve daha niceleri -saymakla bitmez- bunların hepsi gerçektir; ama, çevre politikalarımızı nasıl şekillendireceğiz, elimizdeki araçları, bu politikalar doğrultusunda nasıl kullanacağız dediğimizde de, öntümze çok karmaşık sorunlar yumağı gelmektedir.

İyi bir çevre politikası belirledikten sonra; elimizde değişik araçlar var; yasal düzenlemeler yapılabilir; cezaî yaptırımlar, ekonomik teşvikler, planlama araçları bilgilendirme ve katılım, etkin denetim, bunlar arasındadır; ama, tek tek bunları incelediğimizde, hiçbirinin net olmadığını, karışıklıktan uzak olmadığını görürüz.

Örneğin, yasal düzenleme dedik... Ülkemizde, çevreyle ilgili olarak 81 kanun, 7 kanun hükümlünde kararname, 32 uluslararası sözleşme, 37 tüzük, 29 yönetmelik olmak üzere 200 civarında hukukî düzenleme vardır. Uygulama güçlükleri, çelişkiler, yasal boşluklar, hepsi ayrı bir sorundur. Çevre Bakanlığı da, maalesef, çevre politikalarının belirleyicisi ve bitiricisi değildir. Çevre Bakanlığı dışında, Orman, Sağlık, Kültür, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Sanayi ve Ticaret, Turizm Bakanlıkları çevre alanında görev ve sorumluluklara sahiptir. Bunun dışında, pek çok kuruluş, aynı şekilde görev ve yetkilere sahiptir; yani, merkezî idarenin kendi arasında mevzuat ve yetki çelişkileri vardır. Bu yetmezmiş gibi, merkezî idare ile mahallî idareler arasında da mevzuat ve yetki çelişkileri ve çatışmaları vardır; çünkü, çevreyle ilgili görev ve yetkiler sadece merkezî idarede değil, binlere ulaşan mahallî idarelere doğru da kaymaktadır. Bunun ötesinde, kamu kuruluşları ile sivil örgütler arasında koordinasyon sorunları vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şener, toparlar mısınız; konuşma sürenizi 4 dakika uzattım.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Karmaşık sorunları aşmanın güçlüğü, elbette hepimizin bilgisi dahilindedir; fakat, Çevre Bakanlığı bütçesi, 2000 yılı bütçesinin onbinde 5'idir; 47 katrilyon liralık bütçede, Çevre Bakanlığının 2 trilyon liralık yatırımı vardır. Bu bütçeyle sorunların çözülmeyeceğini ifade ediyorum ve bu yetersiz bütçeyi onaylamanın mümkün olmadığını ifade ediyorum, hepimize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Şener.

Sayın milletvekilleri, altıncı turda, gruplar adına konuşmalar bitmiştir; şalışlar adına konuşmalara geçmeden evvel, birleşime 10 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati : 21.02

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 21.19

BAŞKAN : Başkanvekili Murat SÖKMENOĞLU**KÂTİP ÜYELER : Tevhit KARAKAYA (Erzincan), Melda BAYER (Ankara)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 40 ıncı Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

**V. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

1.- 2000 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1998 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Kesinhesap Kanunu Tasarıları (1/550; 1/551; 1/509, 3/362; 1/510, 3/363) (S.Sayıları: 211, 212, 209, 210) (Devam)

E) DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI (Devam)

1. – Dışişleri Bakanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi
2. – Dışişleri Bakanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

F) YARGITAY BAŞKANLIĞI (Devam)

1. – Yargıtay Başkanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi
2. – Yargıtay Başkanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

G) ÇEVRE BAKANLIĞI (Devam)

1. – Çevre Bakanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi
2. – Çevre Bakanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN – Komisyon ve hükümet yerinde.

Söz sırası, içinde söz isteyen Aksaray Milletvekili Sayın Kürşat Eser'de.

Buyurun efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

KÜRŞAT ESER (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Dışişleri Bakanlığının 2000 mali yılı bütçesi hakkındaki şahsi fikirlerimi sizlerle paylaşmak istiyorum; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

İçinde bulunduğumuz yüzyılın ve hatta bin yılın sona ermesine sayılı günlerin kaldığı bu zaman zarfında, ülkemizin, gelecek yüzyıla nasıl bir dışpolitika anlayışı içerisinde girmesi gerektiğinin altının çizilmesi gereğini düşünüyorum. Bu çerçevede, şunu gururla belirtmek isterim ki, Türk Milleti, geride bırakmakta olduğumuz bin yıllı damgasını vurduğu gibi, gelecek bin yıllı da verecek güçlerden biri olmaya adaydır. Gerçekten de, tarihin kendisine biçtiği rol doğrultusunda, bir kez daha, hem coğrafi hem de konu olarak genişleyen bir dışpolitika ufkuна erişen Türkiye, 21 ınci Yüzyılın eşiğinde, giderek global bir devlet olma haline gelmektedir. AGİT'in bu yüzyıldaki son zirvesinin, Avrasya'nın başkenti olarak nitelendirilen İstanbul'da ve beklentilere uygun olarak, çok doyurucu bir şekilde gerçekleştirilmiş olması, Türkiye'nin bu rolünü ve konumunu çarpıcı bir şekilde teyit etmiştir. Keza, aynı zirve sırasında, Hazar havzası enerji kaynaklarını ülkemiz üzerinden tüketici pazarlara ulaştıracak boru hatlarına ilişkin olarak imzalanan anlaşma ve deklarasyonlar da Avrupa ile Asya'yı birbirine daha sıkı bağlayan ve Türkiye'nin Avrasya'nın merkezindeki ko-

numunu güçlendiren gelişmeler olarak ortaya çıkmıştır. Son on yıldır üzerinde çalışılan ve tüm siyasi analistler tarafından "asrın büyük oyunu" olarak adlandırılan bu enerji projelerinin Türkiye'nin istediği doğrultuda ve bölgedeki Türk cumhuriyetlerinin bağımsızlığını güçlendirecek ve kalkınmalarını teminat altına alacak bir şekilde sonuçlanması, hepimiz için gurur kaynağı olmuştur. Türkiye, böylece hem bu ülkelerle mevcut ilişkilerini daha da ileri götürme imkânı bulmuş hem de gelecek yüzyıla bir enerji terminali olarak girme fırsatını yakalamıştır. Bu tarihî gelişmeler, Türkiye'nin gelecek yüzyıla dönük ufkunu genişletmiş ve ülkemize büyük fırsatlar ve sorumluluklar yüklemiştir. Bu nedenle, Türkiye'nin 21 inci Yüzyıldaki misyonu, bu tarihî fırsatları en iyi şekilde değerlendirmek ve sorumluluklarını layıkıyla yerine getirmek olacaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; tüm ülkelerle ilişkilerimizde, bu konumumuzu ve potansiyelimizin bilinci içerisinde hareket etmemiz ve gücümüzle orantılı bir dışpolitika izlememiz gerekmektedir. Bu itibarla, Türkiye, etrafında cereyan eden hadiselere, sadece ulusal odaklı ve reaktif olarak değil, stratejik bir anlayışla müdahale etmek durumundadır. Türkiye, dostluğu aranan bir ülke olma özelliğini pekiştirecek siyasetler uygulamaya devam etmelidir. Bu kapsamda, Amerika Birleşik Devletleriyle son zamanlarda hızla gelişen ilişkilerimizin, ortak ideal ve çıkarlar temelinde, iki ülkenin de menfaatlarına uygun olarak uzun vadeli bir stratejik ortaklık kapsamında güçlendirilmesi ve çeşitlendirilmesi doğru bir siyaset olacaktır.

Avrupa Birliğiyle ilişkilerimize gelince, 10-11 Aralık 1999 tarihlerinde gerçekleştirilen Helsinki Zirvesinde Avrupa Birliğine adaylığımızın tescil edilmesiyle birlikte, Türkiye'nin Avrasya potansiyelinin Avrupa ayağı sağlam bir temele oturmuştur; ancak, tam üyeliğe giden uzun ve dikenli yolda, Türkiye'nin büyüklüğüne yakışır biçimde ve yalnızca jeostratejik mülhazazalar temelinde değil, sahip olduğu değerler bazında da bölgesinde bir cazibe merkezi olmasını sağlayacak adımları kararlılık içerisinde gerçekleştirmesi gerekmektedir. İnsan hakları konusundaki eksikliklerimizin giderilmesinden demokrasimizin daha da olgunlaştırılmasına, ekonomimizin kuvvetlendirilmesinden sosyal ve kültürel mirasımızın zenginleştirilmesi ve korunmasına kadar her alanda ve anlayışla üzerimize düşen tarihî sorumluluğu yerine getirmelidir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Türkiye'nin geleceği, ağırlıklı olarak Avrasya coğrafyasında oynayacağı role ve bu coğrafya içindeki ülkelerin toplu olarak gösterecekleri gelişime bağlıdır. Bu çerçevede, Azerbaycan ve Ortaasya'daki soydaş cumhuriyetlerle ilişkilerimiz, biraz evvel değindiğim enerji boru hatları projesinin gerçekleşmesiyle birlikte, daha da organik bir tabiata bürünecektir.

Bu itibarla, söz konusu ülkelerin, kalkınma, çağdaşlaşma ve uluslararası toplumla bütünleşme çabalarına destek sağlanmaya devam etmeli ve ülkelerimiz arasında sağlam bir işbirliği ağı oluşturulmalıdır. Öte yandan, Kafkasya'daki durum, Ortaasya'ya nazaran, daha karmaşık ve hassas bir konum arz etmektedir. Kafkasya, halen özlenen barış ve istikrar ortamına kavuşamamış olup, mevcut iç karışıklıklar ve sifregiden dış müdahaleler, sorunları daha da vahim bir boyuta taşımaktadır. Bu çerçevede, Türkiye'nin, sorumluluğunu bilen, aktif ve yapıcı bir politika izlemesi gerekmektedir. Bu bağlamda, gerek Azerbaycan-Ermenistan ihtilafında gerek Gürcistan'ın iç meselelerinde daha aktif bir tutum içine girmek suretiyle, sorunlara çözüm bulunmasına katkıda bulunmak yerinde olacaktır.

Bu noktada, Türk Halkını derinden üzmekte olan bir konuya temas etmek istiyorum: Çeçenistan'da yaşanan insanlık dramı. 21 inci Yüzyılın eşiğinde olduğumuz bugünlerde, insanların kadın, çocuk demeden katledilmeleri ve onbinlerce insanın evlerinden, köylerinden kaçmak durumunda bırakılmaları, tüm insanlığın bir ayıbı olarak tarihe geçmektedir.

Burada, şunu hemen belirtmek istiyorum: Diğer tüm ülkelerin olduğu gibi, Rusya'nın toprak bütünlüğünün korunması da, bizim için tartışılmayacak bir husustur. Biz, onbeş senece 30 000'den fazla insanın hayatını kaybettiği bir ülke olarak, konunun hassasiyetinin bilincindeyiz; ancak, terörizmle mücadele, çocuk çocuk demeden, insanları, masum insanları öldürmek yoluyla sürdürülemez. Bu itibarla, Rusya'dan, hiçbir art niyet taşımayan ve sadece insan onuru ve bölgesel istikrar amacıyla hareket eden Türkiye'nin çağrısına kulak vermesini ve sorunu, en kısa zamanda barışçı yöntemlerle çözüme kavuşturmasını beklemekteyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu arada Yunanistan ile ilişkilerimize de kısaca değinmek istiyorum. Uzun yıllar boyunca, Yunanistan'ın içpolitika saikleri ve tarihî paranoyası nedeniyle gergin bir şekilde devam eden ikili ilişkilerde son zamanlarda yaşanan ve Türkiye'nin, Avrupa Birliğine adaylığının tescil edilmesiyle birlikte doruk noktasına ulaşan yakınlaşma, bizi tabiiyle memnun etmektedir. Helsinki Zirvesi sonucunda, Türkiye'nin, diğer 12 aday ülkeyle birlikte tam üyelik sürecine dahil edilmesi ve anlaşmazlıkların barışçı çözümlüne ilişkin yöntemlerin Türk tezi ne de uygun olarak belirlenmesi, Türk-Yunan ilişkilerinin bir çerçeve üzerine oturtulmasını sağlamıştır. Artık, ne yapılacağı bellidir. Bir diyalog süreci başlayacak ve iki taraf da sorunların çözümü için iyiniyet göstererek çalışacaktır.

Kıbrıs meselesine gelince: Türkiye'nin savunduğu ve Adada iki bağımsız, eşit ve egemen devletten oluşacak bir konfederasyon kurulması fikrine dayanan tezden ödün verilmesi hiçbir şekilde söz konusu değildir. Avrupa Birliği Helsinki Zirvesi sonuç belgesinde, Kıbrıs'ın Avrupa Birliğine katılmasına karar verilirken, ilgili tüm faktörlerin göz önünde bulundurulacağı açıkça belirtilmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın efendim.

KÜRŞAT ESER (Devamla) – Bu faktörler kapsamında, Türkiye'ye garantörlük hakkı veren ve Kıbrıs'ın statüsünü ortaya koyan Londra ve Zürih Antlaşmalarının da gözden kaçırılmaması gerekmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yukarıdaki ifadelerimden de anlaşılacağı üzere, giderek daha dinamik ve iddialı bir yapıya bürünen dışpolitikanın yürütülmesi çok büyük dikkat, zaman, emek ve özen gerektirmektedir. Bu bakımdan, Sayın Bakana ve değerli Dışişleri mensuplarına özverili çalışmalarında başarılar diliyorum.

Türkiye'nin çıkarlarını en iyi şekilde kollamak ve yüceltmek, bir ulusal ülküdür. Bu ülkünün gerçekleştirilebilmesi ise, kurumsal olarak takviye edilmiş, çağdaş yerleşim koşullarına ve yeterli sayıda nitelikli personel ile teknik donanımına sahip bir Dışişleri Bakanlığı gerektirmektedir.

Bu düşüncelerle, Dışişleri Bakanlığının 2000 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum, Yüce Heyetinize saygılarımı sunuyorum. (MHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kürşat Eser.

Şimdi, söz sırası, aleyhte, İstanbul Milletvekili Sayın Hüseyin Kansu'da.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Sayın Kansu, konuşmanız içerisinde sorunuzu da sorarsanız... Çünkü, vakit yetmeyecek.

HÜSEYİN KANSU (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Dışişleri Bakanlığı 2000 yılı bütçesi üzerine şahsım adına söz almış bulunuyorum; Genel Kurulu ve televizyonları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyor, ramazanınızı tebrik ediyorum.

Bugün, Dışişleri Bakanlığı bütçe görüşmeleri vesilesiyle, Çeçenistan'da yaşanan insanlık dramı ve Avrupa Birliğine üyeliğimiz konularında görüşlerimi arz etmek istiyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; tarih boyunca hep yayılmacı bir politika izlemiş, ne pahasına olursa olsun sıcak denizlere inme sevdasından hiç vazgeçmemiş Rusya tarafından, bugün, Çeçenistan'da planlı bir soykırım uygulanmakta, büyük bir insanlık suçu işlenmektedir. Rus mezalimi, Çeçenistan'da, neredeyse ikiyüzlü yıldır hiç kesilmeden devam etmiştir. İşte bundan dolayı, bugün için, Avrupa'nın ve dünyanın en vahim, en acil çözüm bekleyen sorunu, Çeçenistan sorunudur.

Önce, olayın insanî yönüne bakalım. Acaba Rusya'nın Çeçenistan'da yaptıkları bir soykırım mıdır? 9 Aralık 1948 tarihli Birleşmiş Milletler Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Konvansiyonu, soykırımın, uluslararası hukukun alanına giren ve cezalandırılması gereken bir suç olduğunu belirtiyor ve soykırımı "millî, etnik, ırkî veya dinî bir grubun, kısmen veya tamamen, fizikî yok olmasına sebep olma hesabıyla, hayatın, grup olarak idamesine kasten son vermek" şeklinde tanımlıyor.

Sadece 5 Eylül 1999 tarihinden bu yana, birçoğu son beş yıl içerisinde ikinci kez olmak üzere, yaklaşık 400 000 Çeçen, Rus bombardımanı yüzünden evlerini terk etmek zorunda kalmıştır ki, bu rakam, neredeyse Çeçen nüfusunun yarısıdır. Yine, sadece, 5 Eylül ile 1 Kasım 1999 tarihleri arasında 3 000'in üzerinde sivil, Rus bombardımanlarında hayatını kaybetmiştir. Birleşmiş Milletlerin yaptığı soykırım tarifinin bundan daha açık göstergesi ne olabilir ki?! Buna, bir de, ikiyüzlü yıldır Çeçen nüfusunun hiç artmadığı, hep 1 milyon civarında sabit kaldığı ve sadece 1944 sürgününde Çeçen nüfusunun üçte 2'sine yakınının yok olduğu gerçekleri eklenirse, soykırım suçunun sadece bugünkü değil, ikiyüzlü yıllık tarihi gözler önüne serilir.

Peki, Çeçen halkının yaşadığı bu dram karşısında Türkiye'nin tavrı ne olmuştur? Her şeyden önce, işbaşındaki hükümet, bu dramı, Rusya'nın iç meselesi olarak değerlendirmeye gafletine düşmüştür. Sayın Ecevit, çok yanlış bir zamanlamayla Rusya'ya giderek, imzaladığı protokolle, ikiyüzlü yıllık onurlu Çeçen bağımsızlık hareketini bir terör hareketi olarak gördüğünü, resmen, dünya kamuoyuna ilan etmiştir; üstelik, böyle bir protokolün bu kadar üst düzeyde imzalanma gereği hiç yokken. Oysa, sadece, AĞİT üyesi ülkelerin, insan haklarıyla ilgili konularda iç sorunu olamayacağını altına imza attıkları gerçeğini göz önünde bulundursak dahi, bu söylem, kullanılmayabilirdi.

Ayrıca, Türkiye, Çeçenistan'da yaşanan bu dramatik olaylara dünyada kayıtsız kalacak en son ülkedir; çünkü, Çeçenistan, jeopolitik olarak Türkiye'nin güvenliğiyle doğrudan ilgilidir. Bunu görememek, tarihten bihaber olmak, içinde yaşadığı coğrafyanın jeopolitiğini idrak edememek demektir.

Tarihe baktığımızda, Rusların, Kırım'ın Osmanlı'nın elinden çıkmasından sonra Boğazları, Şeyh Şamil direnişinin durdurulmasından sonra da Doğu Anadolu'yu doğrudan tehdit ettiklerini görürüz. Bunun içindir ki, İkinci Dünya Savaşı'nın hemen ardından, Kırım ve Kuzey Kafkasya'nın yerli halklarını sürgün etmeyi başaran Stalin, Boğazlar ve Doğu Anadolu üzerindeki sözde tarihî Rus haklarından bahsedebilmişti. Türkiye de, NATO'ya girmekle kendini bir güvence altına almıştı.

Yine, Çeçenistan'ın 1995'te olduğu gibi bugün de maruz kaldığı işgal girişimi, soğuksavaş sonrası dönemde Türkiye'nin jeopolitik öneminin devamıyla yakından ilgilidir; çünkü, herkes bilmektedir ki, Rusya'nın Çeçenistan'da giriştiği harekât, Türkiye'yi öntümüzdek bin yılın en önemli ve en güçlü ülkelerinden biri haline getirecek olan enerji nakil hatlarını kendi istediği güzergâha çevirmeye yöneliktir. Rusya'nın, enerji hatlarını, Türkiye güzergâhından saptırarak Novorossisk Limanına çekmek için giriştiği birinci macera, bölgeyi daha güvenliksiz bir hale getirerek tam ters sonuç vermiştir; çünkü, bugün gelinen noktada, Bakü-Ceyhan boru hattı, İstanbul'da yapılan AĞİT Zirvesinde imzalanmıştır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; soğuksavaşın sona ermesinin ardından jeopolitik önemi bitti, bitiyor diye bakılan Türkiye'ye, bu coğrafya, yeni ve çok daha stratejik önemi haiz bir ufuk açmıştır. Soğuksavaş döneminde, Avrupa'nın en ucunda, NATO'nun güneydoğu kanadında önemli bir askeri konumu olan Türkiye'nin, bugün önünde yeni bir siyasi ve ekonomik hareket alanı açılmıştır. Bu alan, Ortaasya, Kafkasya ve Karadeniz ülkelerini de içeren Avrasya'dır.

Evvet, bugün Türkiye, Avrupa'nın kenarında yer alan jeopolitik konumundan, Avrasya'nın tam merkezine taşınmıştır. On yıllık bir bocalama döneminin ardında, AGİT Zirvesi ve Başkan Clinton'un açıklamalarıyla daha iyi kavramaya başladığımız bu stratejik konumumuzun, Avrupa Birliği tarafından idrak edilmesinin, aday ülke olmamızdaki payının büyük olduğunu düşünüyorum.

Türkiye, gerek bölgesel gerekse uluslararası gelişmeler karşısında stratejik önceliklerini yeniden değerlendirdiği ve politika seçeneklerini artırdığı durumlarda hep kazanmış ve kazanacaktır. Çeçenistan meselesini ve Avrupa Birliğine adaylığımızı, bir de bu bağlamda değerlendirmemiz gerekir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Avrupa Birliğine adaylığımızla ilgili süreçte, Türkiye'de toplumsal bir konsensüs oluştuğu gözleniyor. Bu hususun iyi tahlil edilmesi gerekiyor; çünkü, bu noktada, Türkiye'nin kendi sorunlarını iç dinamikleriyle çözemeyerek, âdeta, bir taşeronla havale etme isteğinin varlığı akla gelmektedir.

Bu arada, Avrupa Birliğinin, Türkiye'ye, üyelik için şart koştuğu Kıbrıs ve Ege ihtilafları için önerilen çözümler de, Türkiye'nin, milli mesele olarak bu iki konudaki ulusal tezleriyle uyum sağlamaktadır. Kıbrıs ve Ege gibi bu iki hayatî konuda, hükümetçe ne tür pazarlıklar yapıldığı açıkça bilinmemektedir. Millî meselelerimizin, milletin temsilcilerinde, onun kurumu olan bu Yüce Meclisten saklanarak, Türkiye'nin yararına bir şey yapılması mümkün değildir. Bu hususun, hükümetçe mutlaka nazarı itibara alınması gerekir.

Ben, Avrupa Birliğine adaylığımıza, bir de AB ve Türkiye açısından ayrı ayrı bakmak istiyorum. Olaya AB açısından baktığımızda, Birlik içerisinde, genişleme konusunda iki farklı görüşün mevcut olduğu anlaşılmaktadır. Birinci görüş, Avrupa Birliğinin derinleştirilerek büyümesi gerektiğini öne sürerken; ikinci görüş, Birliğin genişleyerek büyümesini savunmaktadır.

Derinleştirilerek büyüme tezi, ortak prensipler, ortak para, ortak kurumlar ve ortak karar mekanizmaları oluşturarak, Avrupa Birliğinin iç organizasyonunu güçlendirmek gerektiğini ileri sürmektedir.

Birliğin genişleyerek büyümesi ise, üye sayısının artırılarak büyümesi demektir. Bir an, bu tezin kabul göreceğini varsayarsak, bugün, Türkiye'yle birlikte 13 ülke, aday statüsüyle tam üyelik için kapıda beklemektedir. Türkiye, nüfus büyüklüğü bakımından, Polonya'yı saymazsak, diğer 12 ülkeye bedeldir. Buna bir de kültürel homojenite sorununu eklersek, AB açısından baktığımızda, Türkiye'nin Birlik bünyesinde hazmedilmesi oldukça zordur.

Diğer taraftan, bir an, derinlemesine büyüme tezinin kabul göreceğini varsayarsak, bu da Birliğin bir Hıristiyan kulübü olarak görülmesine ve AB'nin, Türkiye'nin elde ettiği yeni konumundan yeterince yararlanamamasına yol açacaktır.

Görüldüğü gibi, AB açısından bakıldığında, Türkiye'nin tam üyeliği, her iki durumda da, Birliğin sonu için soru işaretleri taşımaktadır; ama, yine de, 21-22 Haziran 1993 tarihlerinde Kopenhag'da yapılan zirvede, Avrupa Konseyi, Avrupa Birliğinin orta ve doğu Avrupa ülkelerini, geçen hafta Helsinki'de de Türkiye'yi kapsayacak şekilde genişlemesini kabul etmiştir. Kopenhag Zirvesinde, ayrıca derinlemesine genişleme de göz önünde bulundurularak, aday ülkelerin tam üyelik kriterleri belirlenecektir.

Bu kriterler, siyasi, ekonomik ve Avrupa Birliği mevzuatının benimsenmesi olmak üzere üç başlıkta toplanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kansu, toparlar mısınız efendim.

HÜSEYİN KANSU (Devamla) – Bu kriterlerden en önemlileri demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğünü güvence altına alan kurumların varlığı ile işleyen bir serbest piyasa ekonomisinin varlığıdır. Bu kriterleri göz önüne alarak, olaya Türkiye açısından baktığımızda, Türkiye'nin süratle demokratikleşme, insan hakları, özgürlükler ve ekonomik alanda ciddi adımlar atması gerekmektedir. Hâliâ, insanların düşünce suçlarından hapis yattığı, siyasal haklarından mahrum bırakıldığı, sivil toplum örgütlerine potansiyel suçlu üretim merkezi gözüyle bakıldığı, daha fazla özgürlük taleplerinin iç tehdit olarak algılandığı, totaliter zihniyette bir eğitim sistemiyle insanların birey olma haklarının bile ellerinden alındığı, zaman zaman atanmışların seçilmişlere galebe çaldığı, en önemlisi, rekabetçi bile olamayan elitist bir demokrasi anlayışıyla, bu ülke, AB'nin şart koştuğu evrensel insanî değerlerin çok uzağında kalır.

Hukukun siyasallaştığı, insanların adalet sistemine olan güvenlerinin kalmadığı, hapishanelerin mahkûmlar tarafından yönetildiği, cezaların çeteler tarafından verildiği, bir beyanatyyla hükümetler düşüren mafya babalarının tutukluyken bile sorgulanamadığı; ama, buna karşın...

BAŞKAN – Toparlar mısınız lütfen.

HÜSEYİN KANSU (Devamla) – Bitiriyorum efendim.

... "öğretmen isterim" diyen çocuklara en ağır cezayı reva gören çarpık işleyen bir hukuk sistemiyle, bu ülke, AB'nin şart koştuğu kriterlerin çok uzağında kalır.

Ekonomi politikalarını IMF'nin dikte ettirdiği, kendi çıkardığı kanunlarda bile vatandaşından tahsil edeceği paraları Türk Lirası yerine Alman Markı üzerinden belirleyecek kadar mali politikalarına güvenini kaybetmiş, toplanabilen vergi gelirlerinin neredeyse tamamının borç faizlerine gittiği, rekabetin değil tekellerin hüküm sürdüğu, enflasyonun kronikleştiği bir ekonomiyle, bu ülke, AB'nin şart koştuğu ekonomik kriterlerin çok uzağında kalır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bunların hepsi çözüldü. Üstelik de, çözüm yeri burasıdır, bu Yüce Meclistir. Çözüm önerilerini oluşturacak kurum siyasettir, siyasetçilerdir; ancak, milletin meşru temsilcilerinden oluşan bu kurumun da birtakım hesaplarla yıpratılmaması gerekmektedir.

2000 yılı Dışişleri Bakanlığı bütçesinin ülkemize hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Sayın milletvekilleri, altıncı turdaki görüşmeler tamamlanmıştır.

Soru kısmına geçiyorum.

EDİP ÖZGENÇ (İçel) – Sayın Başkan, şahsım adına söz istemiştim, acaba bir yanlışlık mı oldu efendim?

BAŞKAN – Hayır efendim, yanlışlık olmadı. Birinci söz isteyen arkadaşımız Kürşat Eser'di, sonra Edip Özgenç, sonra Turhan İmamoğlu vardı.

EDİP ÖZGENÇ (İçel) – Edip Özgenç benim efendim.

BAŞKAN – Biliyorum efendim; ama, ikinci siz istemiştiniz. Bir lehte bir aleyhte söz verebiliyoruz efendim.

DIŞİŞLERİ BAKANI İSMAİL CEM (Kayseri) – Sayın Başkan, söz istiyorum.

BAŞKAN – Hükümet söz istedi.

Buyurun efendim. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

DIŞİŞLERİ BAKANI İSMAİL CEM (Kayseri) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; önce, bütün eleştiri, öneri ve düşüncelere teşekkür etmekteyim, saygıyla karşılamaktayım ve gecenin bu saatindeki çalışmadan dolayı da, Meclisimizin, uzun süredir sergilediği, hakikaten, halkımız için, ülkemiz için fevkalade özverili, hayırlı çalışmasından ötürü de, bir milletvekili olarak kıvanç duyduğumu belirtmek istiyorum.

Sayın Başkan, önce, 10 Aralık gününü anlatmaya çalışacağım; çünkü, çeşitli açıklamalar yapıyor, yazılar yazılıyor, ne oldu, nasıl başladı, onu sunmaya çalışacağım. Daha sonra, bu Helsinki kararı üzerine bir açıklama yapmak, artık son kez o açıklamaları yapmak istiyorum; çünkü, ben, herhalde iyi anlatamamaktayım. Bazı şeyler tekrar tekrar söyleniyor ve bunlar doğru değil; onu anlatmaya çalışacağım. Üzerinde çok durulan, 2004 yılı, Ege, Kıbrıs konularına ve diğer konulara değinmeye çalışacağım.

Sürem ne kadar Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Siz ne kadar isterseniz efendim. Hükümetin 30 dakika konuşma hakkı var; size 20 dakika, Çevre Bakanına da 10 dakika süre vereyim.

DIŞİŞLERİ BAKANI İSMAİL CEM (Devanla) – Sayın Bakanın süresinden almamak koşuluyla, benim konuşma süremi biraz uzatabilirseniz...

BAŞKAN – Tabii.

DIŞİŞLERİ BAKANI İSMAİL CEM (Devanla) – Sayın milletvekilleri, önce şunu arz etmek istiyorum: Avrupa Birliğinin aldığı karar, bir müzakere metni değildir. Yani, onlar bize bazı şeyleri önerdi, Kıbrıs konusunda böyle diyeceğiz, gelin müzakere edelim, sonuçta birlikte bunu imzalayacağız, üzerinde uzlaşacağız; böyle bir şey söz konusu değildir. Bu, Avrupa Birliğinin üye 15 ülkesinin, kendi tek başına aldığı karar ve yaklaşımdır. Yani, orada, Kıbrıs konusunda, benim de ciddi şekilde münakaşasını ettiğim, beğenmediğim, Türkiye'nin faydasına görmediğim o metin, bizimle bir müzakere sonucunda, bizim katılmamızla, bizim onaylamamızla oluşmuş bir metin değildir ve onun orada bulunması, o metinde yer alması, Türkiye'yi bağlayıcı bir husus değildir. Biz, bunu, Helsinki Zirvesinden önce de açıkladık, sonra da açıkladık. Biz bunlarla bağlı değiliz. Yani, o metni onlar koydu, taviz aldı, biz taviz verdik; böyle bir şey yok. Bu, onların kendilerine ait bir düşünce ve biz de, bu düşünceye katılmadığımızı, bunun bizi bağlamayacağını, bağlamadığını defaatle açıkladık. Ama, şimdi, hâlâ, eğer böyle bir metni, bizim katılmamızla, onayımızla oluşmuş gibi mütalaa edersek, o zaman hükümetimize, kendimize, devletimize haksızlık yapmış oluruz.

10 Aralık günü sabahleyin, önce, Finlandiya Dışişlerinin bir yetkilisi, bizim ilgili arkadaşımızı arayıp bu Helsinki Bildirisi metninin Türkiye'yle ilgili bölümü hakkında bilgi verdi. Biz, bunu uygun görmedik ve kendisine, hatta, kendisinden sonra beni bizzat arayana "böyle bir şey olmaz, karar elbette hükümetimizindir; ama, Dışişleri Bakanlığı olarak, biz, olumsuz görüşümüzle bu metni hükümetimize götürürüz" dedik. Ardından, Finlandiya Dışişleri Bakanı ve Dönem Başkanı beni aradı ve kendisine, aynı şekilde, bizim, bunu, bize ait olan bölümleri itibariyle kabul etmediğimizi, bizim dışımızdaki Kıbrıs metnine şiddetle karşı çıktığımızı; fakat, her halükârda karşı çıkacağımızı da belirttik.

Şimdi, bunun ardından bir başka metne dönüştü iş. Bu, öyle bir olay ki, müzakerenin içinde yoksunuz. Ben orada müzakere edebiliyor olsam, böyle bir metni, böyle bir çalışmayı belki daha

da iyileştirmek mümkün olabilir; fakat, biz için içinde yokuz, dışarıdan vaziyet etmeye çalışıyoruz. Nihayet, bizim bu ciddi tutumumuz sonucunda -bunlar hep saat 16.00'dan önce oluyor; yani, bizim Dışişleri Bakanlığından yaptığımız müzakerelerle oluyor- bir başka metin geldi. Burada bizim karşı çıktığımız; hele, benim "böyle bir şey olursa, bu eksikler içindeyse, elbette hükümetimiz karar verecek; fakat, ben, hükümetimize bu metnin onaylanmasını önermeyeceğim" dediğim şekil bir hayli düzelmiş, bir hayli değişmiş olarak önümüze geldi. Orada, ben, yine "tamam, eksik olmayın; sağ olun, tamam bu iş bitti" demedim; çünkü, bazen... Hatta, biraz da eleştirildik galiba kamuoyunda, işte "niye bu kadar ısrarcı oldu Türkiye tarafı" diye. Bu konularda öyle olmak lazım; yani, bu konularda, dış konularda öyle yumuşak olmak "aman ne güzel, Allah razı olsun" demek; böyle bir şey yok, bunu kimse yapmıyor, elbette biz de yapmıyoruz. Ben, bu metni de beğenmediğimi, düzeltmelere rağmen, açıklamaya muhtaç hususların bulunduğunu ve rahatsız olduğumu kendilerine belirttim ve o arada önce Fransa Dışişleri Bakanı, Almanya Dışişleri Bakanı, Hollanda Dışişleri Bakanı, telefon ediyorlar ve telefonda, ben, aynı olumsuz yaklaşımı... Yani, kendi sınırimi aşıp da, biz bunu reddettik falan demiyorum elbette; ancak, bu olumsuz noktalarla hükümete sunacağımızı kesin bir dille ifade ettik.

Nihayet, dönem başkanı olan Hollanda Başbakanından Başbakanımıza yazılmış resmî bir yazı geldi. Bizim Bakanlığımıza geldi, muhtemelen Başbakanlığa da aynı sırada gitti ve o yazıda, bizim daha açıklık kazandırmak istediğimiz hususlara açıklık kazandırıldı. Bunun anlamı -bir arkadaşımızın söylediği gibi "kimseyi bağlayıcı değil" dendi; hayır, söz konusu değil elbette- dönem başkanlarının beyanları ve yazıları, o hani, Avrupa müktesebatı denilen acquis'in bir parçasıdır, bir parçası olarak bağlayıcıdır Avrupa Birliğini. Kaldı ki, bunun bağlayıcılığı, Finlandiya Başbakanı tarafından, Avrupa Parlamentosundaki konuşmasında bir kez daha teyit edilmiştir.

Şimdi, önce şunu söyleyeyim: Bu münakaşalar sonucunda Dışişleri Bakanlığımıza gelen metin, Türkiye'yi doğrudan ilgilendiren bölümüyle, bizim, elbette kabul edebileceğimiz, hatta, biraz da memnuniyetle kabul edeceğimiz metindi. Türkiye bölümünden bahsediyorum; yani, onikinci paragraf, bizim istediğimiz paragraftı. Ben, kendilerine iki şey söyledim. Türkiye'ye ilişkin bölümde, birincisi, eşitsizlik olmayacak; ikincisi, geçmişte konsey kararlarında rastladığımız gibi, Türkiye'nin haysiyetine, Türkiye'nin temel anlayışlarına rahatsızlık getirecek bir ibare olmayacak. İki tane ölçü koydum ve o iki ölçüye de uygun bir şekilde, Türkiye'ye dönük tek paragraf olan bu büyük metinde 12 nci paragraf, bu şekilde geldi.

Bunun dışında, Türkiye'yi ilgilendiren bir diğeri 4 üncü paragraf. Burada da ben çok anlatmaya çalıştım; herhalde iyi anlatamıyorum. Bu paragraftaki, 2004 yılı, Türkiye'nin veyahut herhangi bir başka ülkenin... Çünkü, bu paragrafta Türkiye lafı geçmiyor. Deniyor ki: "Aday ülkeler, üye ülkeler, sınır anlaşmazlıkları olması halinde bunu müzakere yoluyla halledecekler; eğer olmazsa, Uluslararası Adalet Divanına götürecekler." Paragraf bu. Ama "2004 yılında Avrupa Konseyi bu durumu gözden geçirecek" deniliyor. Söylenen laf bu. Ancak, bunda, bizim açımızdan şikâyet edilecek bir konu yok. Hatta, bazı tahlillere göre, bunun böyle olması, Türkiye'nin lehine bazı tutumlar getirmekte, önünü açmakta- bunun tartışmasına bu saatte girmiyorum- fakat, bizi rahatsız eden bir husus yok. Bununla birlikte, biz, bu 2004 lafı geçiyor diye ve kötü bir dille yazılmış olması nedeniyle, dedik ki Avrupa Birliğine "bu bizi müthiş rahatsız ediyor, açıklama istiyoruz." Nitekim, bu husus, resmî bir açıklamayla bize geldi ve gene, bizim ısrarlı tutumumuz sonucu, saat 16.00'ya yahut 16.30'a kadar, önce Başbakan'dan, dönem başkanından açıklayıcı metin geldi; ardından da, Avrupa Birliğinin genişlemeden sorumlu, Avrupa Komisyonunun genişlemeden sorumlu üyesi -ki, çok üst düzey görevli- ve ayrıca, Avrupa Birliğinin güvenlik ve dışpolitikadan sorumlu üyesi Sayın Solana, diğeri Sayın Verhaugen, ikisi, özel olarak Türkiye'ye geldiler ve şu söylediğim hususları, bir kez daha Bakanlığımıza, daha sonra da Sayın Başbakana sundular. Yani, böyle, hemen "aman ne güzel oldu, bu işler tamam gibi" bir yaklaşım yerine, bizim daha dikkatli olarak bu konuyu götürmemiz, bu iki gelişmeyi sağladı.

Konu, saat 16.30 civarında, bizim Bakanlığımızda açıklık kazanmıştı. Daha, henüz, Sayın Solana ile Sayın Verhaugen'ın geleceği haberi yoktu; ama, dönem başkanlığının yazılı açıklaması gelmişti. Saat 16.30 gibi 17.00'ye doğru Başbakanlığa gittik ve Sayın Başbakanımıza bütün açıklığıyla anlattık; bu gelişmeyi anlattık, 2004 yılını anlattık, Türkiye'yi doğrudan ilgilendiren maddenin bizim istediğimiz şekilde olduğunu anlattık. Bizim direnmemizle, Kıbrıs konusundaki maddenin peşine bir cümle eklendiğini, bu cümlelerin Kıbrıs konusundaki...

BAŞKAN - Efendim, Sayın Bakan dinlerseniz, soru kısmında, tekrar aynı şeyleri sormazsınız. Sayın Bakan bütçenin genelinde de aynı şeyleri tekrarladı. Onun için, lütfen Sayın Bakan dinleyin. 27 arkadaşımız soru sormak istemiş. Onun için, lütfen...

Buyurun Sayın Bakanım.

DIŞİŞLERİ BAKANI İSMAİL CEM (Devamla) - Kıbrıs konusunda, biz, Başbakanımıza bunu şöyle sunduk: Bu madde bizi tabii ki bağlamıyor. Biz, bu maddeyle, yahut, Kıbrıs'a dönük Avrupa Birliği'nin geçmişteki politikalarıyla zaten kendimizi bağlamadık, zaten bağlamayacağız, bunu da açıkladık; ama, söz konusu paragraftaki ifade, Kıbrıs Rum tarafını cesaretlendiren bir ifadedir, Kıbrıs Rum tarafını uzlaşmazlığa yönelten bir ifadedir; dolayısıyla, Türkiye'nin menfaatına değildir. Biz bunu müzakere etmedik; bunu, kendileri oturuyor, yapıyor; imzalayacak da değiliz altını bu belgenin, öyle bir şey de söz konusu değildir; fakat, Türkiye'nin lehine bir madde, bir paragraf değildir; bunları anlattık. Bakanlık olarak görüşümüzün, başvurumuzun kabul edilmesinden dolayı memnuniyetimizi, bu sakıncalara da işaret edip, belirtmek olduğunu söyledik.

O sırada, Sayın Verhaugen ve Sayın Solana'nın da Türkiye'ye gelmek istedikleri haberi, biz Başbakanlıktayken ulaştı. Onu da, Sayın Başbakanımızla ve o sırada Başbakanlıkta olan iki sayın bakan arkadaşımızla değerlendirdik ve kendilerini de Türkiye'de beklediğimizi açıkladık.

Bilahare hükümetimiz toplandı. Hükümetimize, biz Dışişleri Bakanlığı olarak, size arz ettiğim şekilde konuyu arz ettim, işaret ettim bizim açımızdan memnuniyet vermeyen Kıbrıs bölümüne, 2004 lafının geçtiği bölümün bizde bir kaygı yaratmadığını da anlattım; kendi görüşümüzün de, tam üyelik adaylığı başvurumuzun kabulünden dolayı memnuniyetimizi açıklayabiliriz şeklinde olduğunu da hükümetimize sundum. Hükümetimizin olumlu görüşüyle Sayın Başbakanın değerlendirmesine konu getirildi ve bırakıldı. Sayın Başbakan da, gelen üç yabancı misafir ve delegasyonu dinledikten sonra, hükümetle yaptığı görüşmenin sonucuna dayanarak konuyu noktaladı.

Şimdi, Kıbrıs konusuna zannediyorum açıklık getirdim. Hükümetin Kıbrıs politikası yanlış olabilir doğru olabilir, eleştirilecek yanı elbette olur, o ayrı bir konu; ama, hiçbir şekilde, bir pazarlık, taviz, vaat alıp bu sözlere rıza göstermek; böyle bir şey yok. Yani, bu, kendilerinin 1996'da aday olarak kabul ettikleri Kıbrıs Rum Yönetimiyle ilişkileri konusunda kendi düşüncelerini oraya kaydediyorlar ve bu düşünceler yanlış, önceden de yanlış, şimdi de yanlış. Yanlış olduğunu, biz zaten Bakanlık olarak açıkladık, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti açıkladı, ben defaatle bunu söyledim. Bundan dolayı, biz taviz vermiş, pazarlık yapmış değiliz.

Efendim, Kıbrıs konusu, bizim ayrıca -yani, AB'nin dışında konuşmaktayım- fevkalade kararlı olduğumuz bir konudur, sadece bizim değil, Meclisimizin de. Meclis daha geçenlerde bir karar aldı. Biz onu uygulamakla yükümlüydük, biz zaten Meclis kararının dışına çıkmayız, böyle bir şey söz konusu değildir ve Kıbrıs konusunda herkes aynı hassasiyeti paylaşmaktadır. Yani, sizin hoşunuza gider mi, ben, size, acaba Kıbrıs'ta ne taviz verdiniz bakayım, hangi pazarlıkları yaptınız diye... Benim, herhangi bir arkadaşım hakkında bir sual işaretim olsa, ben, bu sual işaretinden utanırım ve haksızlık ederim ve kimsenin de, herhangi birimiz için, herhangi bir partimiz için, Başbakanımız için böyle bir sual işareti taşınmasını da, doğrusu, meşru görmem.

Onu da ekleyeyim; Kıbrısta, en son büyük bir başarı sağlandı. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin son kararında, bizim otuz yıldır söyletmeye çalıştığımız husus yer aldı ve Güney Kıbrıs Rum Yönetiminin Kıbrıs'ın kuzeyine hiçbir etkisi olmadığı resmen yazıldı. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti topraklarına, o -malum- Barış Gücü konuşlanacak; konuşlanması için, Türk tarafından mutlaka izin alınmasının gerekliliği o kararda yer aldı. Yani, bunlar da ilk defa oluyor. Tabii, bunların olmasında şeref payı elbette Sayın Denktaş'a, Kuzey Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanına aittir. Elbette, biz de çok çalıştık, müsteşarımız da kendisiyle birlikteydi New York görüşmelerinde, bizim de çok katkımız oldu; fakat, bunu Sayın Denktaş başardı.

Ve şu düşüncemizi de sunmak istiyorum: Sayın Rauf Denktaş'ın Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin Cumhurbaşkanlığında bulunması, sadece Kıbrıslı Türkler için değil, bütün Türkler için bir talihtir ve hakikaten, fevkalade bir görev yapmaktadır; hepimiz adına bu görevi yapmaktadır ve kendisine şükranımı sunmak istiyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bakan, toparlar mısınız efendim.

DIŞİŞLERİ BAKANI İSMAİL CEM (Devamla) – Efendim, Çeçenistan'a mı... O kadar söyleyecek... Affedersiniz, bazı rakamlar var; çok önemli bir konu.

Efendim, ben, bunları, belki Meclisimizde özel bir oturum yapıp, daha etraflı anlatmak istiyorum.

BAŞKAN – Bence de efendim...

DIŞİŞLERİ BAKANI İSMAİL CEM (Devamla) – Çünkü, efendim, hakikaten, bu AB konusunda, çok ideolojik, felsefi, siyasî bir temel üzerine dışpolitika yapmamız sayesinde biz Avrupa Birliğine aday olduk. Biz, doğru konuları koyduk. Türkiye nedir; Avrupalıdır. Türkiye'nin kendi iç dengesi, Türkiye'nin tarih boyutu... Bütün bunlarla, biz, Avrupa Birliğine üye olduk. Avrupa Birliği içinde doğru ve sağlıklı mesafe almamız için, yine çok sağlam bir siyasî temelde olmamız gerekir. O siyasî temel sağlam olursa, emin olunuz, ne kimse Türkiye'yi rahatsız edici bir girişimde bulunur ne Türkiye'nin hakkı kaybolur ne de Türkiye, önüne açılan bu büyük ufuktan faydalanmamasızın yarı yolda kalır. Bu çok önemli; onun için, o siyasî boyutunu, ideolojik boyutunu, daha etraflı belki bir tartışmamız, konuşmamız gerekir.

BAŞKAN – Bence, bir genel görüşme açılrsa daha iyi olur efendim.

DIŞİŞLERİ BAKANI İSMAİL CEM (Devamla) – Evet, olabilir.

Efendim, bir husus; Türkiye, Avrupa Birliği konusunda hazırlıksız değildir. Aman, orada bir yanlış yapmayalım. Yani, biz herhangi bir adayız, işe yeni başlıyor değiliz. İzninizle, rakam vereceğim: Avrupa Birliği, malum, 29 tane bölümden oluşuyor; hani, bu 110 000 sayfa denilen... Ve bu 29 bölüm 110 000 sayfanın yüzde 60'ı -lütfe, dikkat buyurun, yüzde 60'ı- ülkemiz tarafından, hükümetlerimiz tarafından incelenmiş, tasnif edilmiş vaziyettedir. Biz bunu, gümrük birliği üyesi olarak dört yıldan beri yapmaktayız ve biz, şu anda, mevcut konulardan 18'ini tamamlamış durumdayız; 13 tanesini tamamen bitirdik ve ilerleme raporuna ekledik. Bunlar; hizmetlerin serbest dolaşımı, sermayenin serbest dolaşımı, şirketler hukuku, rekabet ve devlet yardımları, ekonomik ve parasal birlik, istatistik, sanayi politikaları, KOBİ'ler, bilim ve araştırma, eğitim ve staj, kültür, görsel, işitsel konulardır. Türkiye, bu çalışmaları yapmaya çoktan başladı ve şunu da belirtiyim; esas ağırlık, esas yapan, Devlet Planlama Teşkilatımız ve diğer bakanlıklardır. Bunu, biz Dışişleri Bakanlığı olarak oturduk yaptık, değil; zaten öyle bir şey olamaz. Burada, Devlet Planlama Teşkilatı, Dış Ticaret Müsteşarlığı ve onun bağlı olduğu devlet bakanlığı ve ilgili bakanlıklarımız bu çalışmaları yıllardır zaten yapıyor ve Türkiye çok mesafe aldı.

Yapacak işimiz çok; Meclisimizin çok büyük desteğine ihtiyacımız olacak, birçok yeni kanun yapmamız gerekecek; fakat, biz işin başında değiliz, işe yeni başlamıyoruz. 1996'dan beri bu çalışmalarını bütün hükümetlerimiz zaten yapmış; biz de yapmaya devam etmekteyiz. Onun için, lütfen bizim "ilk defa böyle aday olduk, ne yapacağız, mahvolduk, bu işin nasıl üstesinden geleceğiz" diye bir endişemiz olmasın. Bizim bakanlıklarımız ve Devlet Planlama Teşkilatımız zaten bu işi önemli ölçüde yoluna koymuş vaziyette ve yine -Sayın Başkan, bitirmektedirim- aman, şunu hep aklımızda tutalım; Türkiye, öyle herhangi bir aday değildir, birliğe kendi tarihiyle katılmaktadır. Avrupa Birliğine bizim getirdiğimizi, başka hiçbir ülke getirebilecek güçte değildir. Ben, Avrupa Birliği üyesi ülkelere, ikibuçuk senedir bunu anlattım ve zannediyorum şu noktaya gelmemizde büyük payı vardır bunun. Biz bir tarih getirmektediriz, biz kendimize özgü bir medeniyet getirmektediriz. Biz, bütün İslam dünyasında, tek tek, çağdaşlaşma modeli, çağı paylaşma modeli, çoğulculuk, demokrasi, insan hakları -eksiklerimiz var elbette- bunu getirmektediriz. Türkiye, bir model ülke; çok büyük ve dünyada modeli tek ülke Türkiye. Biz bunları katmaktayız. Dolayısıyla "onlar bunu dedi, mahvolduk, ne yapacağız... Çıktı üç tane, Avrupa Birliği ülkesinin sorumlusu, bize -bir arkadaşımız değindi; ki bugüne kadar hiçbir şekilde yapmadılar onu- "işte, efendim, şunu idam edersen olur, idam etmezsen olmaz..." Böyle bir şey söylenmedi bize. Ha, çıkıp bazı politikacılar söyleyebilir; parlamenteler, daha geniş, kendilerine göre konuşuyor Avrupa Birliğinde; Avrupa Parlamentosunda böyle laflar edilebilir; ama, şu, resmî yazılı belgede, burada yok böyle bir şey. Kendilerine de haksızlık etmeyelim. Avrupa Birliği de "biz Türkiye'yi şimdi aday olarak aldık; nasıl sıkıştıralım, nasıl zorlayalım, nasıl yapalım..." Böyle bir şey yok ve biz, Türkiye olarak kendimizi bileceğiz, kendi kimliğimizi bileceğiz. Kimse bize, kimliğini değiştir demiyor; yani, yanlış anlamayalım.

BAŞKAN - Sayın Bakanım, toparlar mısınız. Toparlamadan evvel, herhalde, Çeçenistan'da da ilgili bir izahat verecektiniz; çok kısa verir misiniz lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKANI İSMAIL CEM (Devamla) - Bakan, gene haksızlık yapmayalım. Çeçenistan konusunda, toprak bütünlüğü için "iç meselesi" denilmiş olabilir. İnsan haklarının iç mesele olmadığını; ben de söyledim bunu, Bakanlık açıklaması da yaptık. İnsan hakları, bugün, hiçbir ülkenin iç meselesi değildir. Rusya'nın insan haklarını ihlali, Rusya'nın, Çeçen Halkının yaşama hakkını ihlali hepimizin meselesidir. Ben bunu söyledim de, Bakanlığımız da açıklama yaptı. Sonra -insaf- "Çeçen Halkı terörist" denilmiş protokolle. Yok böyle bir şey. Orada, Rusya'da, Sayın Başbakanın imzaladığı, Türkiye'nin 30 başka ülkeyle olan terörizmle mücadele protokolüdür, terörizmle mücadeledir ve biz, terörizmle mücadele anlaşmasını mümkün olduğu kadar çok sayıda memleketle yapmaktayız, 30'dan fazla memleketle yaptık ve buna Türkiye'nin ihtiyacı vardır. Bugün -Allah'a şükür- hepimiz bakıyoruz, bu terör iyice bir azalma yolunda, işte bu bölücü terörün sonu geldi gelecek gibi gözüküyor ve unuttuk o acı günlerimizi. Biz, o acı günlerin kendini tekrarlamaması için çok dikkatli olmalıyız, her alanda dikkatli olmalıyız ve terör anlaşmalarını da mümkün olduğunca yapmalıyız; yarın öbür gün ne olacağını bilemeyiz. Biz, bunu, nasıl çok önceden planlanmış bir terör anlaşmasını... Rusya'yla bu anlaşmayı yapabilmek için de biz çok çalıştık; çünki, terörün, o coğrafyadan bazı destekler aldığını biz hep gördük.

Çeçenistan konusunda ilk yardımı Türkiye götürmüştür Çeçen Halkına. İlk yardımı, bundan onbeş gün önce, onun şeyi de var, 15 ton... Bir uçakla, nakliye uçağıyla, yanılmıyorsam, Kuzey Osetya'ya götürdük. Evet, Kuzey Osetya'da, biz, insanî yardımı ulaştırdık Çeçen Halkına, göçmenlere ulaştırdık.

AGİT zirvesinde Türkiye öne çıktı Çeçenistan konusunda; bütün dünyanın şimdi kullandığı o metin, bizim katkımızla... Biz, o şekilde hazırladık.

Ondan sonra, yine, bugünlerde tekrar 3 TIR yolda, gidiyor Gürcistan'a mültecilere yardım için.

Geçen gün söyledim; İslam Kalkınma Bankasıyla Başbakan Yardımcısı Sayın Bahçeli'nin bir temasıyla, belli bir milyon dolar yardım götürmekteyiz o mültecilere.

Gürcistan Dışişleri Bakanına, ben, hükümetin bana verdiği yetkiye dayanarak dedim ki: "Siz, Gürcistan'da neye ihtiyacınız varsa -Çeçen Halkı geliyor, Gürcistan'a ulaşıyor mülteciler- ne yapabilirsiniz, bize söyleyin; bunu biz karşılayacağız." Bunu, resmen, ben, Gürcistan Dışişleri Bakanına, daha üç dört gün önce söyledim; yani, burada, Türkiye'nin bu konuda görevini yapmadığını söylemek haksızlıktır. Hiçbir zaman, gönlümüzdeki ölçüde, belki yapamayız; ama, Türkiye Cumhuriyeti, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, bombalar altında öldürülen Çeçen Halkının acısına, elinden geldiği ölçüde sahip çıkmaktadır.

Saygılarımı sunuyorum, sevgilerimi sunuyorum. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Şimdi, söz sırası, Çevre Bakanımızda.

Sayın Bakan, size 1 dakika kaldı ama...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, bir şey söyleyebilir miyim...

BAŞKAN – Hayır, artık lütfen söylemeyin efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bir şey arz edeceğim efendim...

BAŞKAN – Ne hakkında söyleyeceksiniz efendim?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Bakan, bir şey söyledi de anlayamadım; özür dilerim, biraz anlayışım kıt da...

BAŞKAN – Estağfurullah... Buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Bakan konuşmasında dedi ki: "Biz, Avrupa Birliği'ne müracaat ettik aday üye olmak için; Avrupa Birliği, Kıbrıs'ta, Avrupa Birliği konusunda bize şart bildirdi."

BAŞKAN – Hayır, öyle bir şey söylemedi efendim Sayın Bakan.

DIŞİŞLERİ BAKANI İSMAİL CEM (Kayseri) – Hayır efendim, yanlış anlamışsınız; tam tersini söyledim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bir dakika... Yanlış anladıysam, tutanaklara geçsin.

BAŞKAN – Müsaade ederseniz zabıtları getirtelim, bir bakın efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bir dakika efendim...

Şimdi "Avrupa Birliğinin..." diyor. Avrupa Birliğinin bize bildirdiği şartlara biz bağlı değiliz. Şimdi, Avrupa Birliği diyor ki, ben seni aday...

DIŞİŞLERİ BAKANI İSMAİL CEM (Kayseri) – Şart bildirilmedi efendim, şart yok!

BAŞKAN – Sayın Bakan "şart bildirilmedi" diyor efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bir dakika müsaade edin efendim.

BAŞKAN – Peki efendim; buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Avrupa Birliği diyor ki: "Ben, seni, aday üyeliğe kabul ederim. Hangi şartla; 15 ülkenin Helsinki'de aldığı karardaki şartlarla."

DIŞİŞLERİ BAKANI İSMAİL CEM (Kayseri) – Şart yok... Hayır, hayır...

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Bakan diyor ki: "Biz, bunlara bağlı değiliz."

DIŞİŞLERİ BAKANI İSMAIL CEM (Kayseri) - Değiliz...

KAMER GENÇ (Tunceli) - Peki, iki tane...

BAŞKAN - Öyle diyor efendim, hükümet değil mi?! Öyle diyor; zabıtlarda açık.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Nasıl olur?..

BAŞKAN - Olur efendim, öyle diyor...

KAMER GENÇ (Tunceli) - Yani, bizim de bir anlayışımız var; iki kişi anlaşlıyorsa, kabul edecek efendim... (DSP sıralarından gürlültüler)

BAŞKAN - Müsaade edin efendim... Gelin siz idare edin... Olur mu yani!..

SEBAHAT VARDAR (Bilecik) - Sayın Başkan, Sayın Bakan kürsüde bekliyor.

BAŞKAN - Tansiyonu arttırmanın ne manası var!.. Ben görüyorum Sayın Bakanın beklediğini. Biz bekliyoruz sayın bakanları, onlar niye beklemiyor hanımefendi?! İstirham ederim, yapmayın allahaşkına!.. 32 dakika verdim Sayın Bakana.

• Sayın Bakanım, lütfen, buyurun.

ÇEVRE BAKANI FEVZİ AYTEKİN (Tekirdağ) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çevre Bakanı olarak, Yargıtayla ilgili bir şey söylemem söz konusu değil; ama, orada Sayın Müsteşarımla görüşürken, onların da bazı eksikleri olduğunu söyledi. Ben de, bu kürsüden, onların adına çok kısa olarak dile getirmek istiyorum. İş durumunu sayın milletvekillerim zaten anlattılar; bina noksanlıkları varmış, eksikliği varmış; kadro durumu varmış; araç durumu varmış. Bizlerden, birtakım da istekleri var.

4301 sayılı İşyurtları Kurumu Kanunu, adalet teşkilatına, lojistik, maddî destek için parasal imkân sağlamış; ancak, yüksek yargının ihtiyacı, bu yasada eksik bırakılmıştır. Adı geçen kanunun, yargının üst mercii olan Yargıtayı da içine alacak şekilde teşmil edilmesi temenni edilmektedir. Bu kadarecik...

Çok teşekkür ediyorum. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütün konuşmacı arkadaşlarıma çok teşekkür ediyorum; çevreyi, tüm politikaların üzerinde burada ifade ettiler. Çevroye hiçbirimizin karşı gelemeyeceğini, hepimiz zaten biliyoruz. Bu değerli milletvekili arkadaşlarım, çok güzel de önerilerde bulundular; onlara, tekrar, buradan, teşekkürlerimi bir kere daha ifade ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; milletvekili arkadaşlarımız her konuya değinirken, sanayiinden, çevresinden, suyundan, kirlilik durumundan, Türkiyemizde neler meydana geldiğini anlatırlar. Ben, elbette ki, sizlerin çok fazla vaktini almak istemiyorum; çünkü, çevreyi layıkıyla dile getirdiniz; ama, Çevre Bakanlığı olarak bizim de eksiklerimiz olduğunu biliyorsunuz. Avrupa Birliğine gireceğimiz, çalışma yaptığımız bu zamanlarda, eğer, Çevre Bakanlığı olarak, tüm illerde teşkilatlarımızı, il müdürlüklerimizi kuramazsak, burada çevre için sabaha kadar konuşsak, çok fazla başarılı olacağımıza inanmıyorum. O yüzden, ivedi olarak bu eskiğimizi mutlaka gidermemiz gerekiyor. Çünkü, Avrupa Birliği, bize, kurulacak her fabrikanın arıtma sistemini soracak; aksi takdirde, ürtünü almayacak. Kurulmuş bir tesisin Avrupa Birliğince alınmayan ürtünü yalnız içte mi tüketilecek? Avrupa'ya bunu pazarlayabilmesi, satabilmesi için, Avrupa koşullarındaki bütün imkânları da kendisine sağlaması gerekiyor. Arıtmaysa, arıtma; hatta, boyasının şeklini, biçimini de Avrupa Birliği soracak ve o malı ancak öyle alabilecek.

Onun için, gerek sanayicilerimiz gerekse Çevre Bakanlığı olarak bizim, -Türkiyemizin genelinde 80 il vardı, şimdi 81 il oldu- 47 ilde daha tüm teşkilatlarımızı mutlaka kurmamız gerekiyor.

Ben öyle zannediyorum ki, çevre bakanlıkları Avrupa ülkelerinde nasıl en önde, birinci bakanlıkta, Türkiye'de de aynı olacak. Öyleyse, kendimizi, her türlü hazırlığı yapıp Avrupa Birliğine girecek şekilde angaje veya organize etmemiz lazım. Bunun içindir ki, ben de Çevre Bakanı olarak hemen Bakanlığımızda bir ekip kurdum ve çalışmalara başladık. Eksiklerimiz var tabii, bunu kabul ediyoruz; ama, inşallah, Türkiye Büyük Millet Meclisi, bizim getireceğimiz yasa değişiklikleriyle ilgili gerekli kararları verir ve en kısa zamanda da kanunlar konusunda iyileştirmeye gideriz diyonum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ulusal çevre stratejisi ve eylem planı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının koordinasyonunda ve Çevre Bakanlığının teknik desteğiyle hazırlanmış ve bir protokolle, planın uygulanması ve izlenmesinde iki kuruluş arasındaki işbirliğinin esasları belirlenmiştir.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programının desteğiyle sürdürülmekte olan Yerel Gündem-21 Projesinin kapsamı genişletilmiş, bu çerçevede, belediye sayısı 9'dan 22'ye çıkarılmış ve projeye bir il özel idaresi dahil edilmiştir. Proje çalışmaları tamamlanmak üzeredir.

Bu projeler, ülkemizin çevre ve kalkınma stratejisini bütüncül bir yapıya kavuşturmak ve tüm ülkelerin mutabakatıyla Türkiye'nin 21 inci Yüzyıl çevre kalkınma gündemini belirlemeyi hedeflemektedir.

Bu bağlamda, Bakanlığımızın eşgüdümünde İktisadi Kalkınma ve İşbirliği Teşkilatının (OECD) 1999 yılı içinde gerçekleştirdiği "Türkiye çevresel başarı incelemesi" çalışmalarında, çevresel gelişmeler olumlu bulunmuş ve yukarıda belirttiğim çalışmalara aitta bulunularak, ülkemizde sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleştirilmesi amacıyla öneriler geliştirilmiştir.

Ülkemizin de taraf olduğu Barcelona Sözleşmesinin uygulama çalışmaları, 1975 yılından bu yana Akdeniz Eylem Planı kapsamında yürütülmektedir. Bu çerçevede, Fransa'da Mavi Plan Bölgesel Faaliyet Merkezi bünyesinde, Avrupa Birliği Life Programının desteğiyle, tüm Akdeniz Bölgesine yönelik faaliyetlerde bulunan Akdeniz Çevre ve Kalkınma Gözlemevi kurulmuştur.

Bakanlığımız, Devlet Planlama Teşkilatı ve DİE temsilcilerinin katıldığı toplantılarda, çevre durumunu gösteren güvenilir verilerin eksikliğini dikkate alarak, gelişmiş ülkelerdekine benzer şekilde gözlemevi kurulması için bir proje hazırlamıştır.

Ulusal Çevre ve Kalkınma Gözlemevi Projesi, Avrupa Birliğince kabul edilerek mali yardım sağlanmıştır. Projenin aksamadan yürütülmesi için, DİE, DPT ve Bakanlığımız temsilcilerinden oluşan bir grup kurulmuştur. Çevre ve kalkınmanın uyumlu ve dengeli gerçekleşmesi, sağlıklı ve rasyonel değerlere uygun şekillenmesi, bu projenin aksamadan yürütülmesiyle sağlanacaktır.

Bir başka projemiz de, Tuz Gölünün korunmasına yöneliktir. Bakanlar Kurulu, Tuz Gölünün doğal yapısının, tuz rezervinin korunması ve kirlenmesinin önlenmesi amacıyla karar almıştır. Ardından, Bakanlığımızın koordinasyonunda, ilgili kuruluşların işbirliğiyle yürütülecek olan Tuz Gölü Entegre Çevre Projesi programa alınmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı bünyesinde, Özel Çevre Koruma Kurumu bölgesi olarak saptanan ve ilan edilen alanlara ait çevre düzeni planları hazırlanmaktadır. Bu planlarla, doğal karakteri korunacak alanlar, turizm tesislerine ayrılan alanlar, konut alanları ve benzeri alanlar belirlenerek, bir taraftan toplumun ihtiyaç ve gelişmesine olanak sağlanmakta, diğer taraftan da bu ihtiyaç ve gelişmelerin çevre değerlerini olumsuz etkilememesi için önlemler alınmaktadır. Böylelikle, ülkemizde önemli bir sorun olan plansız yapılaşmaların disiplin altına alınması hedeflenmekte, plansız yapılaşmadan kaynaklanan çevre sorunlarının çözüme kavuşturulması öngörülmektedir.

Bu bağlamda, Bakanlığımızca, planlı yaklaşım içerisinde, yerleşim alanlarından kaynaklanan çevre kirlenmeleri ve bozulmaların önlenmesi ve giderilmesi amacıyla, kanalizasyon, arıtma, katı atık değerlendirme ve bertaraf tesisleri projeleri üretilmektedir.

Bu çerçevede...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, 10 dakika istemiştiniz; süreniz dolmak üzere.

ÇEVRE BAKANI FEVZİ AYTEKİN (Devamla) – Sayın Başkanım, hemen bağlıyorum o zaman.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu yaklaşımdan hareketle, Bakanlığımız, sınırlı bütçe olanaklarına ve içerisinde bulunduğu güçlüklerle rağmen, çalışmalarını sürdürmektedir.

Yapılaşması, sanayii ve teknolojisi gelişmiş; doğal, tarihsel ve kültürel dokuyla barışık ve uyumlu, suyu, havası ve toprağı temiz, insanları çevre bilincine sahip, sözünde, özünde ve davranışlarında saygılı, hoşgörüllü ve barışık bir toplum amaçlıyoruz; nihai amacımız budur.

Hepinize saygılar sunuyorum. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Son söz, milletvekilinin.

İçel Milletvekili Sayın Edip Özgenç; buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

EDİP ÖZGENÇ (İçel) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekili arkadaşlarım; görüşmekte olduğumuz Çevre Bakanlığı bütçesi üzerinde, şahsım adına söz alma lüzumunu hissettim; bu nedenle, hepinizi sevgi ve saygıyla kucakladığımı arz etmek istiyorum.

İçel Milletvekili olarak, içerisinde bulunduğumuz son derece sıkıntılı bir konuyu, bölgemizi ilgilendiren bir konuyu arz etmek istiyorum. Sadece Türkiye'nin değil, hemen hemen tüm dünyanın en güzel sahillerinden biri olan Mersin'in Akkuyu semtinde bir nükleer enerji santralının kurulmakta oluşu, hepinizin malumudur.

Tüm konuşmacıları izledim, sevgili ve çok sevdiğim Sayın Çevre Bakanımızı izledim, çok sevdiğim ve çevreci olması münasebetiyle son derece saygı duyduğum Ediz Hun kardeşimi izledim; ama, hiçbiri, Çevre Bakanlığının, çevre konusunun en yüce değer olarak kabul edildiği ve çocuklarımıza, bizden sonra gelecek olan nesle tertemiz bir dünya bırakma düşüncesi içerisinde hareket etmemiz gerektiğini düşündüğümüz bir olgu içerisinde, çevreyle ilişkili olması açısından, nükleer enerji ve nükleer enerjinin ülkemizde bırakacak olduğu nükleer atıklar konusunda söz söylemedi.

Saygıdeğer milletvekilleri, sizlerden, bu münasaha içerisinde, bu anlayış içerisinde beni dinleme lütfunda bulunmanızı istirham ederek ve bölgemizin insanların bu konuya ilişkin düşüncelerini ve duygularını sizinle paylaşmak düşüncesiyle sözlerime başlıyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, elbette ki, ülkemizde yaşadığımız ve zaman zaman sıkıntısını çektiğimiz elektrik enerjisi darboğazı, gerçekten, hepimizi büyük bir üzüntüye sevk ediyor. Elektrik tüketimindeki talep o kadar yoğun ki, ülkemiz, büyük bir enerji darboğazında.

Bu itibarla, nükleer enerji santralının kurulması, bir çözüm tarzi olarak düşünülebilir; ama, izin verirsiniz, sizlere, iki hususu arz etmek istiyorum:

Mersin'de, Akkuyu'da kurulacak olan nükleer enerji santrali, o bölgede yaşayan insanlarımızı, olabildiğince büyük ölçüde rahatsız etme durumunda ve yarınki tarih itibariyle, Mersin'de, oldukça büyük bir katımlı -nükleer enerji santrali ve Türkiye'de bırakacak olduğu nükleer atıkların feketini arz etmek üzere- çok büyük bir toplantı söz konusu olacak.

Belki, bu konuşmayı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının bütçe müzakereleri sırasında arz etmemin daha doğal olabileceğini söyleyebilirsiniz; ama, kanaatime göre, enerji konusu ile çevre konusunun, artık, iç içe olduğunu ve birbirinden ayrılmaz bir biçimde müzakere edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Kırk yıl önce "nükleer güç dünyayı kurtaracaktır" diyorduk; şimdi, dünyanın, nükleer güçten kurtulması gerektiği söyleniyor. Nükleer güç, ucuz, tehlikesiz ve güvenilir olacaktı; halbuki, gün geçtikçe, daha pahalı, tehlikeli ve güvenilmez olduğu ileri sürülüyor. 1970'lerde, Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı, dünyada, 2000 yılında, 4 500'den fazla nükleer enerji santralının olacağını öngörmüştü; ancak, bugün, 2000'e çok az bir zaman kala, dünyada sadece 444 reaktör var. Nükleer enerjinin doğum yeri olarak bilinen Amerika'da bile, nükleer enerji endüstrisi artık iflas etme noktasında. Amerika Birleşik Devletlerinde, son otuz yılda yapımından vazgeçilen nükleer santral sayısı 123; yirmidört yıldır, sipariş verilip de iptal edilmemiş tek bir nükleer santral kalmadı. Nükleer santrallar, tüm dünyada, hem güvenlik sorunları hem de yüksek maliyetleri nedeniyle terk edilirken, Türkiye'de ise, ucuz ve güvenilir oldukları iddiasıyla, 2006 yılına kadar bir nükleer enerji santrali kurulması hedefleniyor. Türkiye'nin nükleer enerji macerasının başladığı 1965 yılından bugüne, tüm dünyada nükleer enerji endüstrisinin uğradığı değişimlere rağmen, yetkililerimiz, Türkiye'yi nükleer enerjiyle tanıştırmakta ısrarlı olduklarını söylüyorlar; ancak, Türkiye'yi, vaat ettikleri gibi ekonomik kalkınmayla değil, yeni borçlar, ciddi kazalar ve tehlikelerle tanıştıracaklarından korkuyorum; lütfen, beni bağışlayın arkadaşlar.

Uluslararası çevre örgütü Green Peace'in yaptığı araştırmalar sonucunda elde ettiği bilgiler ışığında, Akkuyu nükleer santral ihalesine katılan firmaların bütçe ve zamanaşırımları, ciddi kazalar, soruşturmalara dolu nükleer deneyimleri, Akkuyu'da yaşanan nükleer konunun hasıraltı edilen gerçekleri var. İzin verirsiniz, bu konuya değinmek suretiyle, konuşmamı çok çabuk sonuçlandırmak istiyorum.

Sevgili arkadaşlar, Akkuyu'nun kurulu bulunduğu bölge ve o bölgenin jeopolitik yapısı incelendiğinde, gerçekten, dünyanın en güzel sahillerinden biri olarak ortaya çıkıyor. Denizin, ormanın ve dağın birleştiği, tüm dünyanın imrendiği, turizm potansiyeli açısından da son derece önemli gördüğümüz ve İçel halkının, ileride doğması muhtemel turizm potansiyelinde ekmek kapısı olarak mütalaa ettiği bu bölgede bir nükleer enerji santrali kurulmasının, gerçekten çok büyük bir kıyım olduğunu düşünüyoruz.

Bakınız, geçenlerde, Antalya'da PKK tarafından bir bomba patlatıldı ve aylarca Antalya'ya bir tane turist gelmedi arkadaşlar. Nükleer enerji santrali kurmakla elde edeceğimiz gelir ile turizm potansiyeli açısından kaybedeceğimiz değerleri teraziye koyduğumuzda, Akkuyu'da bu santralin kurulmaması gerektiğinin önemle üzerinde durulması gerektiğini sizlere arz etmek istiyorum.

Sevgili arkadaşlar, benim en ziyade üzüldüğüm konu, milletvekili olarak buraya geliştik, milletvekili olarak yapacak olduğumuz müzakerelerde her birimizin değerli birikimlerinin, düşüncelerinin ve katkılarının olması gerektiğini söylüyorum; ama, böyle mi yapıyoruz?! Bir yasa geliyor, elimizi kaldırıyoruz. Kendi içimizden, kendi bünyemizden, kendi bölgemizden gelen birtakım ihtiyaçları her zaman yerine getirmek suretiyle bunları söyleyebiliyor muyuz?! Bunu az evvel Enerji Bakanımıza anlattım, az evvel Çevre Bakanımıza anlattım ve samimiyetle bana şunu söylediler: "Edip Bey, bir çevre değer araştırılması yapılmamış, bir turizm değerlendirilmesi yapılmamış." Böyle bir turizm değeri arz eden ve tüm dünyanın izlediği "caretta caretta" dediğimiz kaplumbağaların üretildiği, genç neslimize, çocuklarımıza, istikbalimize devredeceğimiz en güzel yerimize, Akkuyu'ya nükleer santralin kurulması ne dereceye kadar makul karşılanabilir?!

BAŞKAN – Sayın Özgenç, süreniz bitmek üzere; toparlar mısınız...

EDİP ÖZGENÇ (Devamla) – O açıdan, sevgili arkadaşlarım, lütfen, bu değerlendirmelerimizi hep birlikte yapalım. Bunları Sayın Bakanlarımıza bir mesaj olsun diye arz ediyorum; sizlere, lütfen, bu bölgeye sahip olmanız açısından arz etmeye çalışıyorum.

Sayın Başkanım, çok özür diliyorum; ama, bir hususu arz etmeden geçemeyeceğim. Ecemiş fay hattının bulunduğu yerde Prof. Dr. Sungu Gökçe'nin vaktiyle hazırlamış olduğu raporda -çok kesin olarak söylüyorum- bir Ecemiş fay hattı hareketliliği var; oranın deprem bölgesi olduğunu hepimiz biliyorsunuz. Pempoipolis ve Cilindırs mevkiinde zaman içerisinde meydana gelmiş depremin kalıntılarını yaşıyoruz ve orada, halen, alta, zeminde çeşitli galeriler var. O galerilere çimento zerketmek suretiyle, o bölgeyi sağlamlaştırma çalışmaları var. Buna rağmen, o bölgede yaşayan insanlar diyor ki: "Deniz bastığı zaman, kuyularımızdan çimento kokusu geliyor." Demek ki, denizle, vatandaşın içtiği su kuyusuna kadar bir irtibat söz konusu; bu da demektir ki, orada bir boşluk, bir galeri var, bir fay hattı hareketi var.

BAŞKAN – Efendim, toparlar mısınız; süreniz bitti.

EDİP ÖZGENÇ (Devamla) – Bu nedenle, Akkuya'da bu enerji santralının kurulması, Türkiye için en büyük kötülüklerden bir tanesidir; çok ciddi olarak üzerinde durulması icap eden bu bölgenin feda edilmesi anlamındadır. Lütfen, bu konuyu irdelemenizi sizden tekrar istirham ediyorum.

Beni dinleme lütfunda bulunduğunuz için, tekrar teşekkür ederim. (DSP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Özgenç.

Sayın milletvekilleri, altıncı turdaki gruplar ve şahıslar adına söz alan sayın milletvekillerinin konuşmaları bitmiştir.

Şimdi, Danışma Kurulunun almış olduğu karara göre, 20 dakika soru ve cevap kısmı var efendim.

Bakın, muhalefet ve iktidar milletvekillerinden 32 arkadaşımız soru sormak istiyor. Sizden çok rica ediyorum; yorumsuz, tek cümleyle soru sorarsanız, sayın bakanlara ulaşırsınız; yoksa, ke-seceğim, haberiniz olsun.

Bir de, istirhamım var -daha evvel ikaz ettim efendim- Sayın Dışişleri Bakanı, ikinci kere- yani, bütçenin tümü üzerinde konuştuğuktan sonra, bugün de- Kıbrıs, Çeçenistan ve Avrupa Birliğiyle ilgili konular üzerinde çok net açıklamalar yaptı. Tekrar aynı sualleri sorarsanız, vakti öldürmemek için, sual olarak kabul etmeyeceğim.

Arz ederim.

Buyurun Sayın Dayanıklı.

BAYRAM FIRAT DAYANIKLI (Tekirdağ) – Sayın Başkan, aracılığınızla, seri olarak şu soruları yöneltmek istiyorum.

Nükleer enerji konusunda, nükleer santral kurulması konusunda bizim de rahatsızlıklarımız var. Çevre Bakanlığı olarak, Akkuyu Nükleer Santrali konusunda, çevreyle etkileşim hususunda Çevre Bakanı olarak yargımız nedir? Santral kurulduktan sonra ortaya çıkacak radyoaktif atıkların saklanması, zararından halkımızı esirgeyebilmek için Çevre Bakanlığı ne düşünceler içerisindedir? Sizin bu konudaki önyargılarınız nedir?

Sayın Bakan, Bakanlık olarak uygulamalarınızdan biri, köylere traktör verilmesidir. Traktör vermek güzel; ancak, hiçbir ekipmana sahip olmayan traktörlerin, köy bütçeleriyle masraflarının karşılanması çok zordur. Bazı yerlerde traktörler ilk arızada atıl duruma geçmiştir. Sayın Bakan, acaba bu kaynakları...

BAŞKAN – Ama, bu soru değil efendim.

BAYRAM FIRAT DAYANIKLI (Tekirdağ) – Çok hızlı şekilde... Sayın Başkan, burada, Sayın Bakanlara tamıdığımız süre kadar milletvekillerinin de söz hakkı vardır. Ben de en kısa zamanda...

BAŞKAN – Çok özür dilerim Sayın Dayanıklı; benim gösterdiğim müsamahayı pek görmüyorsunuz. Ayrıca, Grup Başkanvekiliniz Sayın Halıcı'nın da dünkü tutumundan dolayı yazılı bir istemi var; haklılardır. Ben de ona uymak istedim. Onun için efendim.

Buyurun.

BAYRAM FIRAT DAYANIKLI (Tekirdağ) – Sayın Başkan, çok seri şekilde bunları sormak istiyorum; çünkü, bilgilenmek istiyorum, öğrenmek istiyorum.

Acaba bu kaynakların kullanımında, ilçe kaymakamlarına veya köylere hizmet götürme birliklerine, köylerimizin özellikle altyapılarını gerçekleştirebilmesi, hasat mevsiminde tarla yollarını düzletebilmesi için greyder, kepçe, vesaire gibi makinelerin temini daha doğru olmaz mı?

Sayın Bakan, Avrupa Birliğine Çevre Bakanlığı açısından tüm koşulları oluşturmuş Tekirdağ'da -yani Trakya'da- Ergene, sizin de bildiğiniz gibi perişan; sinekleri bile öldürecek zehir akıyor kollarında. Bölgede düzenlediğiniz toplantılarda alınan kararlar, hangi ölçüde yerine getirildi? Trakya Üniversitesine havale edilen Ergene Kirliliğini Önleme Projesi nedir? Ergene'yi temizlemek için bir metot arayışı yerine, Ergene'yi kirleten unsurları ortadan kaldırmak üzere çevre dostu kuruluşlara, arıtma tesisi düzgün çalışan fabrikalara yeni yasalarla vergi avantajı sağlamak mümkün değil midir? Bakanlık, arıtma tesislerinin yapımını ve işletmesini özendirerek yasal altyapının hazırlanmasında hangi çalışmaları yapmaktadır?

Son olarak, Sayın Bakan -bir Tekirdağ Milletvekili olarak- Çorlu Mühendislik Fakültesi bünyesinde bir çevre mühendisliği bölümü var. Bu konuda uzman, yetişmiş insanlar var. Tekirdağ'da kurulması düşünülen çevre laboratuvarını, çevre kirlenmesinin en yoğun olduğu Çorlu ve Çerkezköy'e de en yakın uzmanların bulunduğu Çorlu Mühendislik Fakültesi bünyesinde kurmayı neden düşünmüyorsunuz?

Teşekkür ederim.

Başkan, süre de işleniyor bu arada.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim efendim.

Sayın Kanber, buyurun.

TAMER KANBER (Balıkesir) – Sayın Başkan, izninizle, Çevre Bakanımız Sayın Aytekin'e sorularım olacak.

Sayın Bakanım, bildiğiniz gibi, Manyas Kuş Gölü Projesi, Çevre Bakanlığı gündemindedir. Bu projeye tabiat varlıklarının korunması öngörülmektedir. Bu Manyas Kuş Gölü Projesinin gerçekleştirme karşılığı 86 milyon dolar olarak Bakanlığımızca hesaplanmıştır.

86 milyon dolar rakamı doğru mudur? Doğruysa, hesabı nasıl yapılmıştır?

Böyle bir projenin sorumluluğu kime aittir?

Projenin hazırlanması için hangi meslek odalarıyla görüşülmüştür?

Projenin hazırlanma bedeli, yani, çizim bedeli 5 milyon dolar olarak tespit edilmiştir. Bu rakam, sizce, bir mühendis olarak, abartılı bir rakam değil midir?

Malumunuz, bulunduğumuz ekonomik darboğaz içerisinde, tüm Çevre Bakanlığı bütçesinin yaklaşık 46 milyon dolar olduğu göz önüne alırsa, bu projenin bedeli sizce çok yüksek değil midir?

Bütün bunlara rağmen bu projeyi gerçekleştirmeyi düşünüyor musunuz?

Son olarak da, Bursa-İznik Gölünü koruma programı çerçevesindeki Cargill İnşaat tarafından üstlenilen İznik Gölü Projesi, valilikçe mühürlenmesine rağmen, devam ediyor mu?

Teşekkür ediyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim Sayın Kanber.

Sayın Doğru, buyurun efendim.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Sayın Başkan, Dışişleri Bakanımıza sormak istiyorum.

Afrika ülkelerinden özellikle Sudan, Cezayir, Tunus gibi ülkelerde yoğun bir şekilde Türkiye Cumhuriyeti Devletine karşı sevgi vardır. Dışa açık, liberal ekonomi politikası izleyen ülkemizde, ticarî ilişkiler yönünden İslam ülkelerine karşı nasıl bir politika izlenmelidir?

Avrupa Birliği gibi Afrika Birliği de kurulmuştur. 52 ülkeyi içine alan Afrika Birliğiyle ilişkilerin nasıl yapılması gerekmektedir?

İslam Ülkeleri Konferansı, nisan ayı içerisinde Türkiye'de yapılacaktır. Burada genel sekreterlik için de Türkiye'nin bir adayı vardır. Yaşar Yakış denilen bu büyükelçimizle ilgili olarak nasıl bir çalışma içerisinde bulunuyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Doğru.

Sayın Levent, buyurun efendim.

MÜKERREM LEVENT (Niğde) – Sayın Başkan, aracılığınızla, Sayın Çevre Bakanımızdan aşağıdaki sorularına cevap vermesini saygılarımla arz ederim.

1- Belediyelerde ilgili öncelikle çevre kirliliği, turizm alanı ve sağlıklı, sağlıklı koşullardaki çevre bölgeleri baz alınarak yapılan araç dağıtımında, daha önce almasına rağmen, yine, Tekirdağ'a depremden önce araç verilmiştir. Niğde'ye araç dağıtımında sıra ne zaman gelecektir?

2- Yeni hazırlanan Çevre Kanunu Tasarısı madencilikimize ve zaten yeterli kaynak bulamayan sanayicilerimize ek bir yük getirmez mi; bu konuda duyarlı mısınız?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Seven, buyurun efendim.

Kısa, öz ve yorumsuz...

NİDAI SEVEN (Ağrı) – Sayın Başkanım, sormadan hemen hakkımı gasp ediyorsunuz.

BAŞKAN – Size söylemedim efendim, genel söylüyorum. Ne bu celallenme bugün; hayırdır inşallah.

NİDAI SEVEN (Ağrı) – Sayın Başkanım, aracılığınızla, Çevre Bakanımıza şu soruları cevaplandırması için arz ediyorum.

Soru 1- Dünyaca tanınmış Nuhun Gemisinin bulunduğu herkes tarafından kabul edilen Ağrı'da, Ağrı Dağı için; yine, kültür hazinemiz olan İshak Paşa Sarayı için; yine, doğunun Pamukkalesi olan Diyadin Kaplıcaları için Bakanlığınız herhangi bir proje üretmiş midir?

Soru 2- 1997 yılında Ağrı İlinde çevre il müdürlüğü kurulması için çalışmalar başlatılmıştı. Bugün bu çalışmalar ne aşamada? Ağrı'da çevre il müdürlüğü kurmayı kısa zamanda düşünüyor musunuz? Bu konuda bilgi almak istiyorum.

Soru 3- Ağrı'nın, Diyarın, Tutak, Eleşkirt, Taşlıçay ve Hamur İlçelerinin ihtiyacı olan çöp kamyonu, vidanjör, itfaiye aracı ve traktör açısından bir çalışmanız var mıdır? Buralara, bu ilçelerimizin ihtiyaçlarını göndermeyi düşünüyor musunuz?

Soru 4- Yine, Diyarın İlçemize bağlı -çok önemli bir soru- Atayolu Köyünde altyapının olmaması sebebiyle, içilen sulardan dolayı hastalık meydana gelmekte ve kanser hastalığına yakalan vatandaşlarımız bir bir ölmektedir. Bakanlığınızca, bu köy halkı için, Sağlık Bakanlığıyla birlikte bir çalışma yapmayı düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Seven.

Sayın Arınç, buyurun efendim.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Sayın Başkanım, sorularım şunlar:

Yargıtay açısından;

1- Yüksek Seçim Kuruluna üye seçiminde kilitlenme olmuş ve turlar sonuçsuz kalmıştır; bu konuda, yeni bir yöntem düşünülüyor mu?

2- Avrupa Birliğine aday ülke konumuna girdiğimize göre, Türk iç hukukunun uyumu konusunda, özellikle, yasalardaki değişiklikler mevzuunda Yargıtayda bir çalışma var mı?

3- Yargıtaya temyizen gelen dosyalar, evraka kayıt sırasına göre mi ele alınmakta; başka kriterler mi vardır?

4- Yargıtayda yeni hukuk ve ceza dairesinin kurulması düşünülmekte midir?

5- Son beş yıl içerisinde hakkında şikâyet yapılan Yargıtay başkan ve üyeleri var mıdır; varsa kaç kişidir; sonuçları ne olmuştur?

Yine aynı şekilde, Yargıtay tetkik hâkimi ve yargıtay savcıları var mıdır?

Dışişleriyle ilgili bir sorum;

Geçen dönemde, Türkiye'nin yurtdışı temsilcilikleriyle ilgili bir Meclis araştırma komisyonu kurulmuş ve rapor hazırlamıştı. Bu komisyonun önerileri doğrultusunda, Dışişleri Bakanlığında bir çalışma yapılmış mıdır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Arınç.

Sayın Sobacı, buyurun efendim.

BEKİR SOBACI (Tokat) – Sayın Başkanım, aracılığınızla, Çevre Bakanına sorularımı arz ediyorum.

Koç Üniversitesi için ÇED raporu hazırlandı mı; var mı?

Bakanlığınızca belediyelere hibe olarak verilen, kamyon, traktör, çöp aracı gibi taşıtların hangi kriterlere göre dağıtımını yapıyor; alım ihaleleri hangi yöntemle ve hangi firmalardan temin edilmiştir?

Özel Çevre Koruma Kurulunun yetki ve sorumluluklarını artıran ve mali yapısını güçlendiren bir yasal hazırlığınız var mı? Koruma alanlarını genişletmeyi düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Mahfuz Güler, buyurun efendim.

MAHFUZ GÜLER (Bingöl) – Sayın Başkan, delaletinizle, Sayın Adalet Bakanına aşağıdaki soruları sormak istiyorum; ama, ne yazık ki, Sayın Adalet Bakanımızı burada göremiyorum. Sayın Adalet Bakanının, Bakanlığıyla ilgili bir kurumun bütçesi görüşülürken kendilerinin burada bulunmayışını gayri ciddi bir tavır olarak...

BAŞKAN – Ben, onun cevabını size vermiştim efendim. Dışişleri Bakanımız o gün yurtdışına çıkacaktı, onun için, bütçelerinin yerleri değişti.

MAHFUZ GÜLER (Bingöl) – Peki, efendim, o zaman ben sorumu sorayım.

BAŞKAN – O soruyu sormayın efendim, öbürünü sorun.

MAHFUZ GÜLER (Bingöl) – İzin verirseniz sorumu sorayım. Bununla ilgili...

Biliyorsunuz, günlerdir kamuoyunu meşgul eden ve ne kadar sorgulandığı hâlâ bilinmeyen, bazı basın kuruluşları tarafından da özelleştirmenin patronu olarak ilan edilen ve Türkiye'ye hangi gizli pazarlıklarla getirildiği bilinmeyen Alaattin Çakıcı'nın gerçekten sorgulanıp, sorgulanmadığını sormak istiyorum; çünkü, bu konuda tam bir skandal yaşandığı görülmektedir.

İkinci sorum önemli bir vakfımızla ilgili; ama, Sayın Bakan burada olmadığı için, onu sormayacağım.

Sayın Dışişleri Bakanımızdan sormak istediğim bir soru var. Malumları, Avrupa Birliği üyelik anlaşmasının tam içeriğinin bilinmesi son derece önemlidir. Bu konuda, gerek kamuoyu gerekse Yüce Meclis yeterli bilgiye sahip değildir; kendileri de konuşmalarında söylediler, kendileri de değindikiler. Yüce Meclisi bilgilendirmek için, Avrupa Birliğiyle ilgili özel bir oturum düşünülmüyor mu?

Diğer bir sorum da şudur : Devletin resmî ilişkileri dışında, malumunuz, gittüğümüzde sivil toplum örgütleri de son derece önem arz etmektedir. Kızılay, statüsü icabı hâlâ Bosna-Hersek'te Sırp'lara, Çeçenistan'da da Ruslara yardım göndermek durumundadır. Bunu, nasıl düzeltmeyi düşünülmektedir? Ayrıca, Gürcistan'daki Çeçen mülteci kamplarına, Kızılay ne gibi yardımlarda bulunmuştur?

Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Güler.

Sayın Güven, buyurun.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkanım, aracılığınızla -Sayın Bakan burada değil; ama, diğer bakanların cevap vereceğini zannediyorum- sorularımı soruyorum:

Bütçe görüşmelerinde bugüne kadar olmayan bir olay yaşanıyor; Adalet Bakanlığı bütçesi ile Yargıtay bütçesi birlikte görüşülürdü, bu nedenle de, Adalet Bakanı hazır olurdu. Bu bakımdan ne akla hizmet veriliyor bilemiyorum, bütçeler ayrılmıştır. Adalet Bakanından sormak istediğimiz soruları şu anda sormak mümkün değil.

BAŞKAN – Bence o, Bütük Millet Meclisinin kabahati efendim, onların değil. Adalet Bakanını gelemeyeceği için, iki bütçeyi birden çıkarıp, onun yerine başka bütçeyi koymak lazımdı. O, bizim kabahatimiz. Özlü dilerim.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Doğru konulmamış.

1- Şu anda, halen gündemin ikinci sırasında bulunan, hâkimlere ve cumhuriyet savcılarına mali imkânlar sağlayacak bir kanun teklifi görüşülecektir. Bu kanun teklifinin bundan sonra görüşüleceğinin sözünü Sayın Bakan bize verebiliyor mu?

2- Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulundaki -daha evvel Yüce Meclisin çıkardığı bir kanunla birlikte- tyeeler, Yargıtay ve Danıştayla ilişkilerini kesmişlerdir. Bu bakımdan, Yargıtay kadrolarında bir boşluk vardır; bu boşluğu ne şekilde gidermeyi düşünüyorlar?

3- Yargıtayda bir bilgisayar işlemi başlatılmış; fakat, bugüne kadar, hangi safhada olduğu bilinmemektedir. Bu bakımdan, bilgisayar donanımını sağlayacaklar mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Güven.

Sayın Mümtaz Yavuz; buyurun efendim.

MÜMTAZ YAVUZ (Muş) – Sayın Başkanım, delaletinizle Dışişleri Bakanına iki soru yöneltmek istiyorum:

Birinci soru olarak, Sayın Dışişleri Bakanımızın, Rusya Federasyonu Sözleşmesini imzalamayan iki cumhuriyetten biri olan Çeçenistan'ı, Rusya Federasyonunun toprak bütünlüğü içerisinde görerek, bunu Rusya'nın iç meselesi olarak söylemesi karşısında şunu sormak istiyorum: O tarihlerde Federasyona katılmayan bir Çeçenistan, yine, o tarihlerde yapılan anayasa oylaması ile seçimlere iştirak etmeyen Çeçenistan, kendi bağımsızlığını ilan etmiş ve bunun karşılığında da, 1994-1996 yıllarında Rusya ile savaşıyor, savaş sonunda galip gelip, Ruslarla bir dizi anlaşma yaptıktan sonra, bugün, tekrar Çeçenistan'ı Rusya'nın iç meselesi içerisinde görmek, bizim hükümetimiz için doğru bir olay mıdır?

İkinci sorumsa...

BAŞKAN – Efendim, isterseniz, o soruyu yazılı sorun; vakit kaybetmeyelim. Otur mu Sayın Yavuz?

MÜMTAZ YAVUZ (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim efendim.

Sayın Pepe; buyurun efendim.

OSMAN PEPE (Kocaeli) – Sayın Başkanım, aracılığınızla Sayın Çevre Bakanından sorularımın cevaplandırılmasını arz ederim.

İzmit Büyükşehir Belediyesi tarafından VINSAN BOUYGUER Firmasına yaptırılmış olan İzmit'teki tehlikeli atıkların, klinik atıkların yakılacağı çöp fabrikası, daha önceki Çevre Bakanlığı döneminde, Sayın Cumhurbaşkanının dahi devreye girmesine rağmen işletme ruhsatı alanamıştır; ama, bugün, bu fabrikanın filtre teşkilatının olmadığı, konpost depolama alanlarının gerekli standartlarda olmadığı için, Çevre Bakanlığı uzmanları tarafından kendilerine işletme ruhsatı verilmemiştir; fakat, bugün, o tehlikeli atık, katı atık, klinik atıkların yakıldığı çöp fabrikası, şu anda çalışmaktadır. Acaba, ne oldu, nasıl oldu, gerekli donanım yapıldı da ondan sonraki ruhsat verilmiştir?

İkinci sorum, Kocaeli, Sakarya yöresi için, 2000'li yılların içmesuyu rezervi durumundaki Sapanca Gölünün korunmasıyla alakalı olarak özel bir projeniz var mıdır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bedük, buyurun efendim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkanım, delaletinizle Sayın Bakanlara birkaç soru soruyorum.

Birincisi, Sayın Dışişleri Bakanımıza, Çeçenistan'a yardım gönderdiğinizizi ifade ettiniz, Odesa'ya gönderdiğinizizi ifade ettiniz, acaba gönderilen bu yardımlar Kızılhaç aracılığıyla mı gidiyor; yoksa, Kızılay aracılığıyla mı gidiyor? Kızılhaç aracılığıyla gidiyorsa, Çeçenlere gitmediği şeklinde bir tereddütümüz var, o konuda herhangi bir bilginiz var mı?

İkinci sorum, yine, Sayın Dışişleri Bakanına, Yargıtayın Türk hukuk sisteminin en yüce mahkemesi olduğunu biliyoruz. Avrupa Birliğine girişimizin söz konusu olduğu bir dönemde, Avrupa ile hukuk sistemimizin birleştirilmesi konusunda Yargıtayla herhangi bir diyalogunuz var mıdır? Avrupa Birliği konusunda hukukun birleştirilmesi açısından ve bilgisayarın da kullanılması açısından yeni bir düzenleme düşünüyor musunuz ve Yargıtayı bu konuda herhangi bir şekilde brikiye ettiniz mi?

Diğer sorum da, yine, Sayın Dışişleri Bakanından. Beş banka Mevduat Fonuna aktarıldı. Acaba, Avrupa Birliği statüsünde, o ülkelerde, bankaların mevduat fonuna aktarılması, sermaye piyasası çerçevesinde, o piyasalar çerçevesinde güven sağlıyor mu?

BAŞKAN – Ama, Sayın Bakan bunu cevaplandırmayabilir efendim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Efendim, ben bunu soruyorum; çünkü, yine, Avrupa Birliğine güven ortamını sağlaması açısından önemli.

Diğer bir soru da, Çevre Bakanımızdan. Çevre Bakanımız, çevreyle ilgili ne yapacağı hususunu tam açıklığa kavuşturmadı. Gerçekten, çevre çok önemli bir konu. 2000 yılı konsolide bütçesinden ayrılan pay, acaba, gerek belediyelere ve gerekse diğer çevre konularına yeteri kadar imkân veriyor mu? Bunu soruyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Ateş, buyurun efendim.

AZMİ ATEŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, delaletinizle Sayın Dışişleri Bakanına ben de birkaç soru sormak istiyorum.

Sayın Bakan, Avrupa Birliği, Batı Avrupa Birliğinin yerine, Avrupa güvenlik savunma kimliğini koymak üzere yeni bir konsept geliştiriyor. Avrupa Birliği, bu konsept içerisinde, NATO imkânlarından da gerektiğinde istifade edecek. Türkiye de NATO üyesi olmasına karşın, karar mekanizmalarında yer alamayacağı böyle bir konseptte, sadece fikrine danışılma noktasında kalacak.

Sizin, kasım sonunda katıldığımız toplantılardan sonra "onların bileceği bir iştir; ne kadar sorumluluk verilerse, katkımız o istikamette olur" diye başına yansıyan ifadeleriniz oldu. Ben, bu soru alımı, 26 Haziran 1999 tarihinde, 1999 mali yılı Dışişleri Bakanlığı bütçesi görüşülürken de sormuştum "böyle bir şey yok" demiştiniz. Özellikle bu soruma cevap rica ediyorum; bu bir.

İkincisi, Türkiye'nin gümrük birliğine girdiği Ocak 1996 tarihinden sonra, siz ve Sayın Bülent Ecevit, parti yetkililerimiz, parti programlarında da ifade edildiği şekliyle "biz hükümet olduğumuzda, iktidar olduğumuzda gümrük birliğini daha işlerli hale getirip olumsuzluklarını gidereceğiz" demiştiniz. Ben de, bu istikametteki sorumu, size, yine, 26 Haziran 1999 tarihinde, hangi olumsuzlukları giderdiniz diye sorduğum soruya müşahhas cevap alamamıştım. Aynı soruma, maddeler halinde, şu, şu olumsuzlukları giderdik şeklinde cevap bekliyorum...

BAŞKAN – Sayın Ateş, bu soruya, Sayın Bakan cevap vermeyecek; çünkü, 30 dakikalık konuşmasında bunu izah etti.

Teşekkür ederim efendim.

Son söz, Sayın Çelik'in; buyurun.

Çok kısa ve özltü, lütfen...

HÜSEYİN ÇELİK (Van) – Sayın Başkan, vasitanızla Sayın Çevre Bakanımıza şu sorumu sormak istiyorum efendim:

Daha önce, Sayın Bakana, Van Gölünün çok ciddi şekilde kirlendiğini, bu kirlenmenin her geçen gün arttığını ve bu gidişle Van Gölünün bir bataklıkla dönüşeceğini söylemiş ve bunun için Çevre Bakanlığının bir tedbiri söz konusu mudur diye sormuştum. Sayın Bakanımızın bana verdiği cevapta, herhangi bir coğrafya kitabında bulabileceğim Van Gölünün özellikleri sıralanmıştı...

BAŞKAN – Sayın Bakandan tekrar soruyorsunuz, Sayın Bakan size cevap verecek.

Teşekkür ederim Sayın Çelik.

HÜSEYİN ÇELİK (Van) – Bu işin belediyelere ait olduğunu söylemişti efendim...

BAŞKAN – Sayın Çelik teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, 20 dakikalık süreyi, sadece milletvekillerine verdim; iktidar milletvekillerinden 5 üyeye, muhalefet milletvekillerinden de 10 üyeye söz verdim.

Şimdi, geriye kalan milletvekillerinin isimlerini okuyacağım. Sorularınızı yazılı olarak sorarsınız, Sayın Bakan da yazılı olarak cevap verir.

Sayın Ünal, Sayın Göksu, Sayın Büyükoztürk, Sayın Aydar, Sayın Aslan, Sayın Yalman, Sayın Fatsa, Sayın Güler, Sayın Özyer, Sayın Art, Sayın Güler, Sayın Albayrak, Sayın Sünnetçioğlu, Sayın Orhan Bıçakçioğlu, Sayın Aydın, Sayın Açıba, Sayın Budak, Sayın Taşkın, Sayın Gönen.

Sayın Bakanlar, sizler de, milletvekillerimizin sorularına yazılı cevap vereceğinizi beyan ettiniz, doğru mudur efendim?

ÇEVRE BAKANI FEVZİ AYTEKİN (Tekirdağ) – Doğrudur efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ŞÜKRÜ ÜNAL (Osmaniye) – Sayın Başkan, benim de sorum vardı.

BAŞKAN – Efendim, yazılı vereceksiniz, yazılı cevap verilecek.

ŞÜKRÜ ÜNAL (Osmaniye) – Müsaade ederseniz, Bakana değil, size soracağım.

BAŞKAN – Bana mı?.. Buyurun efendim.

ŞÜKRÜ ÜNAL (Osmaniye) – Şifresini ilk açıp ışığı yanan milletvekillerinden biriyim.

BAŞKAN – Hayır efendim, ilk Sayın Dayanıklı'ydı. Daha bütçe...

ŞÜKRÜ ÜNAL (Osmaniye) – Benimki üçüncü, beşinci; yani...

BAŞKAN – Sayın milletvekilim, münakaşa etmeyelim, öntümde duruyor... Daha, altıncı bütçeye geçtiğimizde Sayın Dayanıklı vardı, ona verdim efendim.

ŞÜKRÜ ÜNAL (Osmaniye) – Söz verirken takdir kullandınız mı; onu öğrenmek için efendim.

BAŞKAN – Efendim, ne yapalım; sırayla veriyoruz. İstirham ederim... Yalnız 20 dakika milletvekilleri sordular. Halbuki, Danışma Kurulu önerisi üzerine kararımız 10 dakika soru, 10 dakika cevaptır. Öbür grup başkanvekilleri beni tenkit ediyor. Buna rağmen müsamaha gösterdim, 16 milletvekiline soru sordurdum. İstirham ederim efendim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, sayın bakanlar hiç olmazsa soruların birkaç tanesine cevap versinler, usulü tamamlayalım.

BAŞKAN – Efendim, takdir onların.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Hiçbirine cevap vermeme gibi bir anlayış Genel Kurula karşı saygısızlık olur; bir kısmını cevaplandırsınlar, bir kısmına da yazılı cevap versinler...

BAŞKAN – Sayın Bedük, onların anlayışı bu.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Ama, istirham ediyorum Sayın Başkanım, daha sık olur.

BAŞKAN – İsrar edemem ki.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Eğer, hepsini cevaplandırmayacağım derlerse, o zaman, sayın bakanların burada oturmalarının anlamı ne? Bunu takdirlerinize sunuyorum.

BAŞKAN – Efendim, sayın bakanların kendi inisiyatifleri...

Sayın Bedük...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkanım, çok istirham ediyorum; sayın bakanların o nezaketi göstereceklerine inanıyorum; hiç olmazsa, birkaç tanesini cevaplandırılar; cevaplandırmıyacak olan, geri kalan soruları yazılı olarak cevaplandırma hakları mahfuzdur.

BAŞKAN – Efendim, ısrar ediyor sayın bakanlar, yazılı verecekler; çünkü, herbiri önemli diyor.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Bakalım ne diyecekler efendim. Lütfen...

BAŞKAN – Bana söylediler, onun için konuşuyorum.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – İstirham ediyorum Sayın Başkan.

Mesela, Odessa'ya gidecek olan yardımla ilgili olarak bir soru vardı ve hemen öğrendi. Ben öyle gördüm. Takip ediyorum efendim.

DIŞİŞLERİ BAKANI İSMAİL CEM (Kayseri) – Osetya...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Belki cevaplandırılacak...

BAŞKAN – Sayın Bakan, fikriniz mi değişti; yazılı yerine sözlü mü vereceksiniz? Buyurun, verin efendim.

DIŞİŞLERİ BAKANI İSMAİL CEM (Kayseri) – Estağfurullah; hiçbir şekilde, elbette, Sayın Bakanda da, bende de bir saygısızlık söz konusu değil; ama, Meclisimizin önünde daha bir kanun çalışması var. Bilakis Meclise saygımızdan ötürü yazılı olarak verelim dedik; yoksa... (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakanım.

DIŞİŞLERİ BAKANI İSMAİL CEM (Kayseri) – Sağ olun.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Ben bu cevabı beğenmedim.

BAŞKAN – Dışişleri Bakanlığı 2000 mali yılı bütçesinin bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, Kâtip Üyenin, bütçenin bölümlerini oturarak okumasını oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum:

E) DİŐİŐLERİ BAKANLIĞI**1.- DıŐıŐleri Bakanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi****A - CETVELİ**

Program

<u>Kodu</u>	<u>Açıklama</u>	<u>Lira</u>
101	Genel Yönetim ve Destek Hizmetleri BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	26 344 350 000 000
111	Dış Politikaın Yürütülmesi BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	25 800 150 000 000
112	Dış Temsil Görevlerinin Yürütülmesi BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	99 096 500 000 000
900	Hizmet Programlarına Dağıtılmayan Transferler BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	18 233 000 000 000
T O P L A M		169 474 000 000 000

BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

DıŐıŐleri Bakanlığı 2000 mali yılı bütçesinin bölümleri kabul edilmiştir.

2.- DıŐıŐleri Bakanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN- DıŐıŐleri Bakanlığı 1998 mali yılı kesinhesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(A) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

DıŐıŐleri Bakanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı**A - CETVELİ****Lira**

- Genel Ödenek Toplamı	:	87 317 983 093 000
- Toplam Harcama	:	72 693 965 409 000
- İptal Edilen Ödenek	:	8 499 514 567 000
- 1050 S.K.55 inci Mad.ve Özel Kanunlar Gen.Ertesi Yıla Devreden Ödenek	:	6 124 503 117 000
- 1050 S.K.83 üncü Mad.ve Dış Proje Kredilerinden Ertesi Yıla Devreden	:	2 781 968 415 000

BAŞKAN- (A) cetvelini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Dışişleri Bakanlığı 1998 mali yılı kesinhesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Yargıtay Başkanlığı 2000 mali yılı bütçesinin bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum:

F) YARGITAY BAŞKANLIĞI

1. - Yargıtay Başkanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi

A - CETVELİ

Program

<u>Kodu</u>	<u>Açıklama</u>	<u>Lira</u>
101	Genel Yönetim ve Destek Hizmetleri BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	2 488 200 000 000
111	Yargı Danışma ve İnceleme Hizmetleri BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	4 077 000 000 000
112	Cumhuriyet Başsavcılığı Hizmetleri BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	144 800 000 000
900	Hizmet Programlarına Dağıtılamayan Transferler BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	36 000 000 000
T O P L A M		6 746 000 000 000

BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yargıtay Başkanlığı 2000 mali yılı bütçesinin bölümleri kabul edilmiştir

2.- Yargıtay Başkanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN- Yargıtay Başkanlığı 1998 mali yılı kesinhesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(A) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

Yargıtay Başkanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

A - CETVELİ

Lira

- Genel Ödenek Toplamı	: 2 891 800 000 000
- Toplam Harcama	: 2 843 195 599 000
- İptal Edilen Ödenek	: 48 604 401 000

BAŞKAN- (A) cetvelini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yargıtay Başkanlığı 1998 mali yılı kesinhesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Çevre Bakanlığı 2000 mali yılı bütçesinin bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum:

G) ÇEVRE BAKANLIĞI**1.- Çevre Bakanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi****A - CETVELİ**

Program

<u>Kodu</u>	<u>Açıklama</u>	<u>Lira</u>
101	Genel Yönetim ve Destek Hizmetleri BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	4 851 399 000 000
111	Çevre Hizmetlerinin Yürütülmesi BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	4 218 600 000 000
900	Hizmet Programlarına Dağıtılamayan Transferler BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	14 461 000 000 000
999	Dış Proje Kredileri BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	1 000 000
TOPLAM		23 531 000 000 000

BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Çevre Bakanlığı 2000 mali yılı bütçesinin bölümleri kabul edilmiştir.

2.- Çevre Bakanlığı 1998 Mali Yılı KesinhesabıBAŞKAN- Çevre Bakanlığı 1998 mali yılı kesinhesabının bölümlerine geçilmesini oylarını-
za sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(A) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

Çevre Bakanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

A - CETVELİ**Lira**

- Genel Ödenek Toplamı	:	9 295 567 000 000
- Toplam Harcama	:	8 467 900 171 000
- İptal Edilen Ödenek	:	827 683 281 000
- Ödenek Dışı Harcama	:	16 452 000

BAŞKAN - (A) cetvelini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Çevre Bakanlığı 1998 mali yılı kesinhesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, böylece, Dışişleri Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı ve Çevre Bakanlığının
2000 mali yılı bütçeleri ile 1998 mali yılı kesinhesapları kabul edilmiştir; hayırlı olmasını temennî
ediyorum.

Sayın milletvekilleri, altıncı tur görüşmeler de tamamlanmıştır.

Alınan karar gereğince, gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına devam ediyoruz.

Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu raporunun müzakerelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

2.- *Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu raporu (1/447) (S. Sayısı : 294) (1)*

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet burada.

Geçen birleşimde, tasarının maddelerine geçilmesi kabul edilmişti.

Şimdi, 1 inci maddeyi okutuyorum...

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Sayın Başkan, 20 arkadaşımızla, toplantı yetersayısının aranılmasını talep ediyoruz efendim.

ZEKİ ERGEZEN (Bitlis) – Yanlış anlaşılmasın, yoklama istiyoruz.

BAŞKAN – Oylamaya geçmedik efendim. Maddeyi okutayım; biliyorsunuz, oylamaya geçince isteyeceksiniz yoklamayı.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Karar yetersayısı değil, yoklama istiyoruz efendim.

BAŞKAN – Siz biliyorsunuz Sayın Arınç; karar yetersayısı yoklamadır, yoklama da oylamaya geçilince yapılıyor. Hiç merak etmeyin, dediğiniz olacak; itimat buyurun.

1 inci maddeyi okutuyorum:

YÜKSEKÖĞRETİM KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. – 4.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun ek 5 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Vakıflarca kurulacak yükseköğretim kurumlarının, vakıf yönetim organı dışında en az yedi kişiden oluşan bir mütevelli heyeti bulunur. Mütevelli heyet üyeleri, vakıf yönetim organı tarafından dört yıl için seçilir, süresi biten üyeler yeniden seçilebilir. Mütevelli heyet üyelerinin yaş sınırlaması hariç Devlet memuru olma niteliklerine sahip bulunmaları ve en az üçte ikisinin lisans düzeyinde yükseköğrenim görmüş olması gerekir. Mütevelli heyet üyeleri kendi aralarından bir başkan seçer.”

BAŞKAN – Madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Ankara Milletvekili Sayın Eyyüp Sanay. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA EYYÜP SANAY (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının 1 inci maddesi üzerinde Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, üniversiteden gelen bir milletvekili olarak, bir bilimsel müessese üzerinde eleştirel bir konuşma yapmaktan üzgün olduğumu, hemen daha konuşmanın başında ifade etmek istiyorum. Bilimi ve bilim müesseselerini seviyorum ve onlara katkı yapmanın bir vebçe olduğuna bilincindeyim. Aynı zamanda, siz değerli milletvekilleri gibi, vatanımı, milletimi, çevreyi de

(1) 294 S. Sayılı Basmayazı 17.12.1999 tarihli 36 ncı Birleşim tutanağına ektir.

seviyorum ve onların gelişmesi, yücelmesi hususunda her türlü fedakârlığı göstermemiz gerektiği bilincindeyim. Yine, aynı zamanda, hukuka, hakka, hukukun üstünlüğüne sizler gibi saygım son-suz olup, ülkemde hukukun egemen olması için gayret göstermek zorunda olduğumuzun bilincin-deyim.

Görüşmekte olduğumuz bu kanun tasarısı, daha önce, Anayasa Mahkemesinin 29.6.1992 tarih ve E.1991/21, K.1992/42 sayılı Kararıyla iptal edilen 3.4.1991 tarihli ve 3708 sayılı Kanun ile ge-tirilen ek 18 inci maddede düzenlenen vakıf üniversitelerine yapılacak taşınmazların tahsisi, anılan karar doğrultusunda, yeniden, sözde düzenlenerek, Meclis gündemine ivedilikle getirilmiş, birile-rinin takibi sonucu, tabiri caizse, sırada bekleyen kanun tasarı ve tekliflerinin ve hatta aralarında yükseköğretimle ilgili kanun tasarısı da olduğu halde, tüm kanun tasarı ve tekliflerin önüne geçme şansına sahip, imtiyazlı bir kanun tasarısıdır.

Değerli milletvekilleri, yükseköğretim kurumlarımız arımalı hem de komisyon raporunda ifa-de edildiği gibi binaları ve donanımları çağdaş görünümlü olmalı ve bizi gururlandırmalı; fakat, bu, yasal bir zeminde ve hukukun içinde olmak kaydıyla gerçekleşmelidir. Diğer yandan üniversitele-rimiz, binalarının dış görünümüne, donanımına önem verdiği kadar nitelikli eğitime, özgür düşün-meye, düşünen, araştıran, okumak isteyen kafaya da önem vermeli. Sakal, büyük, başörtüsü, pantolon, ayakkabı gibi, kişilerin kendileriyle ilgili özel ilgi ve tercihlerini kişilerin özel alanına bırakarak, insan haklarına, hukukun üstünlüğüne, özgürlüklere ve demokrasiye riayet eden kafalar yetiş-tirmelidir.

Orman ve orman varlıklarımız, ülkemizin gelecek nesillere aktarabileceğimiz en değerli var-lıklarımızdır; çünkü, biz onları dedelerimizden miras olarak almadık, bilakis, çocuk ve torunları-mızdan ödünç aldık. Bu sebeple, ormanlarımızın korunması, Anayasa güvencesi altına alınmıştır. Oysa, görüşmekte olduğumuz tasarıyla, Anayasayı nasıl ihlal ederiz gerçeğine şahit oluyoruz. Hem ormanlar Anayasa güvencesi altına alınacak hem de güçlüden yana olunacak ve Anayasa çiğnene-rek bir gayrimenkul, meşrulaştırılacak.

Ben, Yüce Meclisin, birilerinin takibiyle önlümüze getirilen yasa tasarısına sahip çıkmayaca-ğına ve Anayasa güvencesi altında olan ormanlarımızdan yana tavır koyacağına inanıyorum ya da en azından beklentim budur.

Yanlış politikalarla, ormanlarımız, ekili araziler ile verimli topraklarımız yerleşime açılmıştır. Bu, yanlış bir politikadır. Biz, bu tasarıyı reddederek, bu gayri kanuniliğe, yanlış politikaya dur de-meliyiz. Bu davranışımızın, Meclisin saygınlığını artıracığına ve "güçlüyüm", "her şeyi yaparım" veya "yaptırırım" diyenleri caydıracağına, takipçileri utandıracığına inanıyorum.

Değerli milletvekilleri, olaya yalın olarak bakılırsa, gayet masumane bir olaymış gibi görüne-bilir. Zira, yapılan işlem, bir vakıf üniversitesine, memleketimizin gençlerinin eğitimine, ülkemi-zin uygarlık yarışında çağı yakalamasına katkıda bulunacak bir ilim irfan yuvasına yer tahsisinden başka bir şey değilmiş gibi bir izlenim verebilir; fakat, yapılan iş, sanıldığı gibi, masumca ve iyi ni-yetle yapılan bir iş değildir. Görüşülen tasarı, gayri kanuniliği legalleştirecek nitelikte bir tasarıdır. Kanun tasarısının gerekçeleri ve komisyon raporu dikkatlice okunursa, bu tasarının ne kadar tehli-keli olabilecek alışkanlıkların oluşmasına temel teşkil edeceği anlaşılır.

Değerli milletvekilleri, vakıf, bizim kültürümüzün temel taşlarından biridir; çok köklü bir geç-mişe sahip olup, tarihimizde çok fonksiyonel bir rol oynamıştır. Kanunî döneminde arazilerimizin yaklaşık yüzde 60'ı vakıf arazisiydi. Vakıf arazileri, o zaman, bizzat sahipleri tarafından, sırf iyilik için, hayır olarak, insan veya diğer canlıların istifadesi için tahsis ediliyordu. Vakıf adına sığınıla-rak, kamu arazileri ve ormanlarımız, Anayasaya göre, ticarî gayeli olmamaları gerekmesine rağmen,

men, dolaylı bir ticarî kuruluş olan vakıf üniversitelerine tahsis edilmektedir. Topraklarımız erozyona uğrarken veya bilerek, ormanlarımız, kanunlarla erozyona uğrattılırken, vakıflar da erozyona uğramış, özellikle hayrî olma fonksiyonunu kaybederek, mensuplarına veya sahiplerine yarar sağlayacak kuruluşlar haline gelmiştir. Bu gerçeği gözardı etmek, bizi yanlış karar vermeye götürür.

Ben, Yüce Meclisin böyle bir yanlışa "evet" demeyeceğini kabul ediyorum; beklentim budur. Bu gerçeği dikkate alacakları inancındayım; bu inançla, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Sanay.

Şimdi söz sırası, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Van Milletvekili Sayın Hüseyin Çelik'te.

Buyurun efendim.

Süreniz 10 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA HÜSEYİN ÇELİK (Van) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşmekte olan yasa tasarısının 1 inci maddesi, vakıf üniversitelerinin mütevelli heyetlerinin nasıl kurulacağıyla ilgilidir.

Müsaadenizle, öncelikle, vakıf üniversitelerinin kurulmasıyla ilgili olarak, vakıf üniversitelerinin mahiyetiyle ilgili olarak bazı görüşler arz etmek istiyorum. Bildiğiniz gibi, Anayasanın 130 uncu maddesi, Türkiye'de özel üniversitelerin kurulmasına engel teşkil etmektedir. 130 uncu maddede engelinden dolayı özel üniversite kuramayanlar "vakıf üniversiteleri" adı altında üniversiteler kurma teşebbüsünde bulunuyorlar.

Daha önceki görüşmelerimiz esnasında da belirtmiştim; biz, Doğru Yol Partisi olarak, kesinlikle, vakıf üniversitelerinin kurulmasından, çoğalmasından yanayız. Ancak, isim değiştirmekte gerçeğin değişmeyeceği hakikatini de, burada, huzurunuzda beyan etmek istiyorum. Bildiğiniz gibi, meşhur bir hukuk ve mantık kuralı vardır, o kural der ki: "Tebdili esma ile hakikat tebeddül etmez." Yani, isim değiştirmekle gerçeği değiştiremezsiniz. Namık Kemal, ona çok güzel bir örnek verir; der ki: "Simsiyah bir zenci karısına 'Gülbeyaz' adı takmakla, onu beyazlatamazsınız."

Değerli milletvekilleri, biz, Anayasadaki bu engelden dolayı, dün de belirttiğim gibi, bir hileci şeriyeyle, özel üniversite gibi çalışan vakıf üniversiteleri kuruyoruz. Burada, bütün vakıf üniversitelerinin özel üniversite gibi çalıştığı şeklinde bir iddiayı önünüze getirmiyorum. Çok saygın, gerçekten, vakıf ruhuna uyar şekilde hareket eden, ciddi bilimsel araştırmalar yapan, ciddi şekilde öğretim yapan vakıf üniversitelerimiz mevcuttur Türkiye'de. Bunların faaliyetlerini de, yeri geldikçe, burada, takdirle beyan ettik. Ancak, şunun bilinmesinde fayda vardır; bugün, kurulan bir kısım vakıf üniversiteleri, kamudan mal ve hizmet koparmak için, âdeta, seferber olmuş durumdadırlar.

Vakıf üniversitelerinin -biliyorsunuz- temel esprisi, kazanç amaçlı, kâr amaçlı olarak kurulması olmalıdır. Bir vakıf üniversitesi, kâr etmek, kazanç sağlamak amacıyla kurulamaz.

Değerli milletvekilleri, soruyorum, yıllık 10 000 dolar alan bir vakıf üniversitesi, eğer, bir de, ciddi rakamda üniversite öğrencisi potansiyeline sahipse, bunun adı, kâr etmek amacıyla değil de nedir?.. Aslında, halk arasında, vakıf üniversiteleri, özel üniversite olarak nitelendirilmektedir. Eğer, gerçekten, bizim, bu ülkede, özel üniversiteye ihtiyacımız varsa, özel üniversite kurmamız gerekiyorsa, Anayasada gerekli değişikliği yaparak, bunların adını özel üniversite koyarız.

Sayın Meclis Başkanvekillerimizden Nejat Arseven'in Başkanlığında bir uzlaşma grubu kurulmuştur. Bu uzlaşma grubu, Anayasada ciddi değişiklikler yapmak için, liderler liderler turuna çıkmıştır. Yine, grup başkanvekilleriyle görüşmektedirler. Ümit ediyorum ki, bu Anayasayla 2000 yılına girmeyiz. Belki, bu Anayasayı 2000 yılına girmeden değiştirmek mümkün olmayacaktır; ama, en azından, 2000 yılına girmeden önce, bu Meclis, bu Anayasayı değiştirme iradesini ortaya koymalıdır. Bundan sonra gündeme gelecek olan yasa tasarısı üzerinde koparılan fırtınalar da, aslında, Anayasanın eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Bunun da bilinmesi gerekmektedir.

Vakıf üniversitelerimizde, eğer, ciddi kontrol mekanizmaları kurulmazsa, çok ciddi standartlar getirilmezse, 1960, 1970'li yıllarda Türkiye'de, özel yüksekokullar ve fakültelerle ilgili olarak yaşananlar vakıf üniversiteleri için de geçerli olabilir. Biliyorsunuz, 1960, 1970'li yıllarda, Türkiye'de, âdeta, parayla diploma dağıtan yüksekokullar, fakülteler kuruldu ve bu duruma devlet müdahale etti. Zaten, Anayasada, özel üniversitelere izin verilmemesinin de temel esprisi budur. "Üniversitede, para kazanmak hırsıyla, üniversite sahipleri, âdeta, diploma satan, diploma dağıtan duruma gelebilirler" diye Anayasa böyle bir engel koymuştur; ancak, bunların isminin değiştirilerek "özel üniversite" yerine, bunların isminin "vakıf üniversitesi" olması, bu tür davranmak isteyen insanların bu tavrını engelleyemez. Buna, özellikle dikkatinizi çekmek isterim. Mutlak surette, üniversitelerimizde, vakıf üniversitelerimizde gerekli kalite, kontrol mekanizmalarını kurmamız, mutlaka, standartlara riayet etmemiz lazım değerli milletvekilleri.

Bakan, vakıf üniversitelerine devlet tarafından yardım yapılıyor. Bu yardımın öğrenci sayısına endekslenmesi söz konusudur. Gerçi, Sayın Bakanımıza daha önceki turlarda da sormuştum; tek kıstas, elbette öğrenci sayısı değildir; ancak, bazı vakıf üniversitelerinin, özellikle eğitimi ucuz olan, daha doğrusu, kurulması ve işleyişi son derece ucuz olan yüksekokullar kurarak, öğrenci sayılarını artırdıkları ve bu yolla devletten daha fazla para aldıkları bilinmektedir. Dolayısıyla, vakıf üniversitelerine yapılacak yardımda, fakültenin mahiyeti -yani, tıp tahsili yapan tıp fakültesi öğrencisi de bir öğrenci, meslek yüksekokulundaki bir öğrenci de bir öğrenci sayılmamalıdır- o öğrencinin maliyeti, o üniversitedeki yayın sayısı, o üniversitedeki yayınların kalitesi ve orada verilen hizmetin kalitesi esas alınarak, vakıf üniversitelerine devlet tarafından yardım yapılmalıdır, yapılabilir.

Değerli milletvekilleri, bakan, bugün, İngiltere'de ne vakıf üniversitesi vardır ne de özel üniversite vardır, niçin; çünkü, İngiltere'de bütün üniversiteler paralıdır; üniversiteler, devlet üniversiteleridir; ama, ciddi şekilde malî ve idarî özerkliğe sahiptir. Üniversite, parası olan öğrenciden para alır, parası olmayan öğrencilere de, devlet, bir şekilde burs verir, kredi verir ve üniversite, parasını, yine ondan alır...

BAŞKAN – Sayın Çelik, süreniz bitmek üzere, toparlayın lütfen.

HÜSEYİN ÇELİK (Devamla) – Sayın Başkan, 2 dakikam var.

BAŞKAN – Hayır. 1,5 dakikanız var.

HÜSEYİN ÇELİK (Devamla) – Bizim, elbette, Harvard'larımız olmalıdır, bizim Oxford'larımız, Cambridge'lerimiz, Michigan'larımız olmalıdır. Bunların olabilmesi için üniversite sektörüne ciddi kaynaklar aktarılmalıdır. Eğer, devlet sektörü, bu manada ciddi paralar aktaramıyorsa, sermaye sahiplerimizin bu paraları aktarması halinde, kendilerine her türlü kolaylık sağlanmalıdır. Kaliteli eğitim yapılabilmesi için vakıf üniversitelerimize, belki anayasa değişikliği yapıldıktan sonra kurulabilecek özel üniversitelerimize, çok ciddi şekilde destek sağlanmalıdır ve biz de, aslında, İngiltere'de olduğu gibi, dünyada, özellikle Ortadoğu'da, eğitimi bir geçim kaynağı haline getiren, ciddi para kazandıran, ülkeye döviz kazandıran bir sektör haline getiren bir ülke olabiliriz; ama, bu, ciddi şekilde, iyi tahsil yaptıran, kaliteli eğitim yaptıran, ciddi araştırmalar yapılan üniversitelerimizin varlığına bağlıdır.

Yalnız, bunlar yapılırken, dediğim gibi, arada kaçamak olarak kurulabilecek, kaptıkaçtı şeklinde eğitim yapması muhtemel olan vakıf üniversitelerinin kurulmasına meydan verilmemelidir; bu konuda devletimiz çok ciddi testiş mekanizmaları geliştirmelidir, kalite kontrol mekanizmaları geliştirmelidir. Bugün, Türkiye'de 20 vakıf üniversitemiz vardır; sayı çoğalırken, kalitenin bir şekilde düşeceği veya kalite kontrolünün elden kaçırılacağı ihtimali göz önünde bulundurulmalıdır.

Bu düşüncelerle, Yüce Meclisi saygılarımla selamlıyorum efendim. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çelik.

Şimdi, şahıslar adına Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan?.. Yok.

Erzurum Milletvekili Sayın Aslan Polat?.. Yok.

Adıyaman Milletvekili Sayın Mahmut Gökso?..

MAHMUT GÖKSU (Adıyaman) – Yerime, Sayın Lütfi Yalman konuşacak efendim.

BAŞKAN – Peki efendim.

Buyurun Sayın Yalman. (F) sıralarından alkışlar)

LÜTFİ YALMAN (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 294 sıra sayılı kanun tasarı-
sının 1 inci maddesi üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, öncelikle, bir konunun net olarak bilinmesini arzu ediyorum. Beşikten mezara kadar ilim öğrenmenin gerekliliğine yürekten inanıyorum, hepimizin inandığına da inanıyorum, ilim Çin’de bile olsa mutlaka istifade edilmesi gerektiğine de inanıyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altındaki bütün arkadaşlarımızın da, bu inancı yürekten taşıdıklarını zannediyorum. Dolayısıyla, hiç kimse, şu kanun tasarısı üzerinde, bizim, değerlendirmeye yaparken yaptığımız konuşmaları, üniversite açılmasına ve ilim yuvalarının açılmasına karşıymış gibi gösteremez, göstermemelidir. Bu ülkede, üniversitelere, eğitime, üniversitede eğitim görmek isteyenlere, maalesef, üniversitelerden sorumlu en tepedeki insanlar kadar karşı olan başka birilerini göremiyoruz.

Ülke kalkınmasının temel faktörlerinden birisi, üretime dönük yatırımlardır; bir diğeri de, bu yatırımları gerçekleştirecek, projelendirecek yetişmiş, eğitilmiş insan kitlesidir. Kaliteli eğitimin bulunmadığı yerde, kalkınmadan da bahsedilemez.

Şu bir gerçek ki; eğitimde feda edilecek fert yoktur. Değerli arkadaşlarım, bununla beraber, şunun da bilinmesi lazım: Bir şahsın, bir holdingin çıkarları uğruna da, bu ülkede feda edilecek ormanlarımız yoktur.

Sayın milletvekilleri, hepimiz biliyoruz ki, kanunlar, kamunun ihtiyaçlarından doğar ve kamu yararı için çıkarılır. Şahıslar adına, şahıslar için, şahıs menfaatları için -hem de, ülke menfaatları çığnenecek tarzda- kanunlar çıkarılamaz, çıkarılmamalıdır; bu, hukukî olamaz.

Şimdi, bizim, bir konuyu net olarak tespit etmemiz gerekiyor: Acaba, biz, vakıf üniversitelerinin kurulması için mi bir çalışma yapıyoruz, kanun çıkarıyoruz -ki, buna gerek olduğu kanaatinde değilim; çünkü, meri kanunlarımız buna müsaittir- yoksa, Türkiye cumhuriyetinin halkının malı olan Sarıyer ormanının, bir kişiye peşkeşi için mi bir kanun çıkarılıyor; böyle bir çaba mı var? Bu kanunu çıkarıyoruz; ama, bu noktadaki tespitimizi net olarak ortaya koymamız lazım.

Öntimizde gelen bu tasarınnın kurtarmayı amaçladığı işlemlerin sürecini, dün, arkadaşlarımız genişçe ifade ettiler. SEKA arazisini tahsis ettik 55 inci hükümet döneminde; doyuramadık. 56 ncı hükümet döneminde 700 milyon dolar teşviği verdik, yine doyuramadık; şimdi sıra, Sarıyer ormanının bedelsiz tahsisinde; fakat, Plan ve Bütçe Alt Komisyonunda arkadaşlarımızın çabalarıyla, bedelsiz tahsis, bedelli tahsis şeklinde değiştirildi. Neden, sayın milletvekilleri?! Milletün malını, niye şahıslara tahsis ediyoruz?!

BAŞKAN – Sayın Yalman, toparlayın efendim.

LÜTFİ YALMAN (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, bu konu üzerinde, çevreci arkadaşlarımızın, TEMA Vakfının, mutlak manada, titizlikle durması lazım.

Şimdi, Sayın Başbakan birçok konuyu içine sindiremediğini ifade ediyor. Çakıcı geldi, soruşturulamadı, sorgusu yapılamadı, içime sindiremedim diyor. Af yasasıyla ilgili konuda da içine sindiremediğini ifade etti; maalesef, hem sorgu yapılmadı hem af yasası çıktı. Şimdi sormak istiyorum; bunu nasıl içine sindirecek Sayın Başbakan acaba? Sarıyer ormanının katliamını içine sindirebilecek mi?

Şimdi, Türkiye'de olur olmaz birtakım değişimler var; ama, tekelci sermayeye hep karşı çıkmış ve mücadele etmiş sosyal demokrat arkadaşlarımızın -kızmasınlar lütfen- bugün, sermayedarların, âdeta sözcülüğüne soyunmasını anlayamıyoruz.

250 000 metrekaarelik alan tahsis ediyorsunuz. Tahsis edilen bölge, genelde, yangın önleme şeritlerinin bulunduğu bölge. Şimdi, herhangi bir yangın çıksa veya herhangi bir yangın çıkarılsa -özellikle ifade ediyorum- bunun sorumlusu kim olacak ve bunun neticesi ne olacaktır değerli arkadaşlarımız? Yüzbinlerce ağacın burada katledildiğini ifade ediyor, kontrol eden, takip eden arkadaşlarımız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LÜTFİ YALMAN (Devamla) - 1 dakika Sayın Başkan...

BAŞKAN - 1 dakika değil; ama, lütfen toparlayınız efendim.

LÜTFİ YALMAN (Devamla) - Yüzbinlerce ağacın katledilmesine göz yumacaksınız, seyirci kalacaksınız; sonra, diyeceksiniz ki, yüzbinlerce ağaç katledildi; ama, bir 5 000 ağaç diksinler, tamam... Bunu hangi mantıkla, hangi akılla izah edebiliyoruz?

Onun için, değerli arkadaşım, Anayasanın 169 uncu maddesi çerçevesinde de, bu yasanın hukuka ve Anayasaya aykırı olduğu kanatındeyim. İnşallah, akliselim sahibi arkadaşlarımız ret oyu verirler de bu kanun çıkmaz. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Yalman.

Söz sırası, Ankara Milletvekili Sayın Zeki Çelik'te.

MEHMET ZEKİ ÇELİK (Ankara) - Söz hakkımı Nazlı Hanımına veriyorum.

BAŞKAN - Nazlı Hanımefendi, buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Sayın Ilıcak, isterseniz, konuşmanızda sualinizi de sorun; çünkü, yoklama talebi var, vakit de doluyor.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Değerli Başkan, değerli milletvekilleri; şöyle bir etrafıma bakıyorum; YÖK Kanunu görüşülüyor, YÖK'ün Başkanı burada değil. Şunu sormak istiyorum: YÖK'ün sahip çıkmadığı böyle bir kanuna, acaba, Meclis neden sahip çıkıyor? (FP sıralarından alkışlar) Yoksa, YÖK Başkanı sahip çıkmıyor da böyle bir kanuna, Sayın Cumhurbaşkanı mı sahip çıkıyor?! (FP sıralarından alkışlar)

Şimdi, değerli arkadaşlar, çok önemli bir sorumlulukla karşı karşıyayız; ya bir orman yağmasına göz yumacağız, bir oldu bittiye boyun eğeceğiz veyahut burada, hukukun üstünlüğünü koruyacağız. Burada, devlete toz kondurmayan değerli arkadaşlarıma seslenmek istiyorum. Devlet ormanı, 1992 yılında, Demirel hükümeti tarafından, imara açık olmamasına rağmen Koç Üniversitesine tahsis edilmiştir. "Ne yapalım, olmuşa olmuş" diyemeyiz. Hukuksuzlukları sonuna kadar takip etmek zorundayız.

Arazinin üçte iki, 3 numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Vakfı tarafından önce doğal SİT alanı ilan edildi; fakat, ondan sonra "üzerinde yeşil doku bulunmayan ve orman bölge müdürlüğünce ağaçlandırılması düşünülmeyen kısım üçüncü derecede SİT alanıdır" denildi; yani, burada, inşaat yapılabilir. Değerli arkadaşlar, oysa, üzerinde yeşil doku bulunmayan ve ağaçlandırılması öngörülmeyen bu çıplak alan, esas itibarıyla, yangın önleme şeritleriydi. Bakın, burada, Danıştay 8 inci Daire Başkanlığına sunulan bilirkişi raporu var. Bu rapor, uzun uzun Koç Üniversitesine -dün de size arz etmeye çalıştım- ait binaların, kampus binalarının ve üniversite binasının tümünün yangın söndürme şeritleri genişletilmek suretiyle o alana inşa edildiğini belirtmektedir. Bakın, ku-

rul "ağaçlandırılması düşünülmemeyen alan 3 numaralı SİT alanıdır; 3 numaralı koruma alanıdır" diyor; ama, orası, tabii ki, ağaçlandırılması düşünülmemeyen alan; çünkü, orası boş bırakılmış, yangın bir ağaçtan diğerine atlamasın diye. Yani, Koç Üniversitesi, yangın emniyet şartlarının genişletilmesiyle elde edilen alan üzerine oturmuştur. Daha önce Lütfi arkadaşımızın da belirttiği gibi, fevkalade yangın tehlikesine açık bir durum ortadadır.

Dün, burada, bir değerli arkadaşımız, Uyum Sitesinden söz etti. Oysa, Boğazdaki o Uyum Sitesinin inşaatı durduruldu, belediye tarafından yıkım kararı alındı; yıllarca orası boş olarak duruyor. Hadi, gelelim, hep beraber, Koç Üniversitesini de böyle bir yıkım kararıyla karşı karşıya bırakalım! çünkü, orada da kanunlara uyulmadı, kanunlara saygı gösterilmedi. Kaldı ki, suimsal, emsal olamaz. Hiç değilse -biz bir önerge verdik; ancak, belki yarın görülebilecek bu önerge-orman arazisinin tahsisini buradan çıkaralım; çünkü, zaten orman içindeki böyle bir yapılaşma -ki, burada, DSP içinde de çok değerli arkadaşlarımız var bu konuda geniş vukufiyet sahibi olan-ormanın da yapısını bozmaktadır.

Orman Mühendisleri Odasının Danıştayda açtığı dava henüz sona ermedi.

BAŞKAN – Sayın Ilıcak, toparlayın efendim.

AYŞE NAZLI ILICAK (Devamla) – Sivil toplum kuruluşları Mavramolos ormanındaki yağmaya karşı çıkıyor; ama, burada, maalesef, Yüce Parlamento, bir hukuksuzluğa, bir keyfiliğe alet edilmek isteniyor. Bakın, imar izni bulunmayan devlet ormanı Mavramolos, Bakanlar Kurulu tarafından 1992'de imara açılmıştır; bu, birinci hukuksuzluktur. İkincisi, büyükşehir belediyesi, imar izni olmadığı için, burada yapılanmaya izin vermemiştir; fakat, maalesef, İmar Yasasının 9 uncu maddesine dayanılarak İmar ve İskân Bakanlığı resen plan tadili yoluna gitmiştir. Oysa, yasanın 9 uncu maddesine göre, ancak resmî binalar için İmar ve İskân Bakanı resen tadilatta bulunabilir, resen planı değiştirerek imar izni verebilir. Acaba, Koç Üniversitesi resmî bir bina mıdır; sormak istiyorum. Zaten, bu yüzden, hem CHP'li İmar Bakanı hem de Refah Partisinin İmar ve İskân Bakanı, o dönemde, resen plan tadiline karşı çıkmıştır...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYŞE NAZLI ILICAK (Devamla) – Çok kısa sürede bitiriyorum efendim.

O dönemde, 1996 ve 1997 yılında, maalesef, ANAP'lı İmar ve İskân Bakanları böyle bir plan değişikliği yoluna gitmişler ve büyükşehir belediyesini by-pass etmişlerdir.

Değerli arkadaşlar, toparlıyorum...

BAŞKAN – Sayın Ilıcak, sualinizi de oradan sordunuz değil mi?

AYŞE NAZLI ILICAK (Devamla) – Hayır, sualimi sormadım.

Ben şunu tamamlamak istiyorum...

BAŞKAN – Sorun o zaman, hem tamamlayın, hem sualinizi sorun.

AYŞE NAZLI ILICAK (Devamla) – Suallerimi yerimde bıraktım efendim.

BAŞKAN – Peki.

AYŞE NAZLI ILICAK (Devamla) – Bakın, Almanya'da Kohl'den bile hesap soruluyor; Amerika Kongresi Clinton'ı sorgulayabiliyor; İtalya Berlusconi'yi mahkeme önüne çıkarıyor. Biz de Yüce Meclisin gücünü gösterelim; keyfiliğe, hukuksuzluğa ortak olmayalım; çünkü, eğer biz, Koç'un önünde, Koç'un dayatması, Sayın Cumhurbaşkanının dayatması önünde boynumuzu büksek, o zaman, vatandaşlarımızın da hukuka saygı göstermesini talep edemeyiz. Bakın, o orman köylüsü, gözünü dikti, bu Parlametoya bakıyor....

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Efendim teşekkür ederim.

AYŞE NAZLI ILICAK (Devamla) – Bilhassa MHP'li arkadaşlarıma seslenmek istiyorum. Onlar Anadolu'nun bağrından çıkmış partidir; dolayısıyla... (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Sayın Ilıcak.

Madde üzerinde görüşmeler bitmiştir.

Suallere geçiyoruz.

Nazlı Hanım yerine oturuna kadar Sayın Güler'e söz veriyorum.

Buyurun efendim.

MAHFUZ GÜLER (Bingöl) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Delaletinizle, Sayın Bakana şu soruları sormak istiyorum:

Birincisi, Koç Üniversitesinin, orman arazisi içinde tamamen hukuka aykırı bir şekilde inşa edildiğini, artık, bütün Türkiye biliyor. Bunu tartışmamızın gereği yok.

Sayın Bakana sormak istediğim soru şu: Bu orman arazisininin Fatih Vakfıyesine ait bir orman olduğu biliniyor mu? Eğer biliniyorsa, Fatih'in vakıfları için yapılan bedduaları nasıl karşılayacak? Sayın Bakandan önce bunu öğrenmek istiyorum; bir.

İkincisi, bu 1 inci maddeyle, mütevellî heyeti üyelerinin yaş sınırı kaldırılıyor mu? 17 yaşında bir kişi veya 85 yaşında bir kişi mütevellî heyeti üyesi olabilir mi?

Üçüncüsünü Sayın Ilıcak sordular; ama, ben de tekrar etmek istiyorum: YÖK ile ilgili bir yasa çıkarılıyor; ama, YÖK'ün tepesinde bulunan şahıs, yani, YÖK Başkanı Kemal Gürüz burada yok; acaba, neden gelmedi?

Bu soruların cevabını Sayın Bakandan arz ediyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Güler.

Sayın Ilıcak, buyurun efendim.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Delaletinizle, Sayın Bakana şu soruları sormak istiyorum:

Çıkarmakta, görüşmekte olduğumuz kanun, imara açık olmayan orman alanlarının vakıf üniversitelerine tahsisine imkân verecek mi; vermeyecekse, acaba, 1992'de Demirel hükümeti hangi kanuna dayanarak, imarı olmayan Mavromolos ormanını Koç Vakfına tahsis etti; birinci sorum.

İkinci sorum: Efendim, Koç Üniversitesi, acaba, resmî bina sayılabilir mi? Çünkü, İmar Kanununun 9 uncu maddesi, ancak resmî bina olduğu zaman İmar ve İskân Bakanının resen plan tadiline izin veriyor. Acaba, Koç Üniversitesi resmî bir bina mıdır?

Üçüncü sorum: Orman Kanununun 17 nci maddesi, orman arazilerinin, orman alanlarının ancak bedeli karşılığı ve sadece Orman Bakanlığı tarafından tahsisini öngörüyor. Hal böyle iken, 1992'de Demirel hükümeti, Koç'a bu ormanı nasıl bedelsiz tahsis etti? Böyle açık bir hüküm Bakanlar Kurulu tarafından çiğnenebilir mi?

Peki, sizin hükümetiniz, niçin, Meclise sevk ettiği ilk hükümet tasarısında, yani, Plan ve Bütçe Komisyonuna gelen tasarıda "Orman Kanununun maddeleri uygulanmaz ve tahsis bedelsiz yapılır" diye bir hüküm koydu? Neden orman kanununu by-pass etmek istedi? Acaba, Koç Vakfının bir yıllık kira bedeli olarak ödediği cüzi para; yani, 354 milyar lira -ki, bu, 700 000 dolar civarın-

da bir paradır- yüksek mi bulundu hükümetiniz tarafından? Ben İstanbullu ve Boğaz'da oturan bir insan olarak söyleyeyim; Boğaz'da, bu manada, Boğaz manzaralı ve ağaçlar içinde bir yerin bir dönümü 1 milyon dolardan aşağı değildir. Devleti zarara uğratmış olmuyor musunuz acaba bu kadar cüzi bir kira bedeli öngörerek?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın İlicak.

Sayın Karapaşaoğlu, buyurun.

MEHMET ALTAN KARAPAŞAOĞLU (Bursa) - Sayın Başkanım, Sayın Bakanımıza şu soruyu sormak istiyorum delaletinizle: Duyumlarımıza göre, Koç Üniversitesi civarında birtakım ihtiyaçların karşılanması için bazı yatırımlar yapılacak. Bunlardan bir tanesi, Koçbankın şubesi; bir tanesi de, sosyal ihtiyaçların giderilmesi için Migros marketin açılması. Böyle bir olay vuku bulduğunda Sayın Bakanın tutumu ne olacak?

BAŞKAN -Teşekkür ederim Sayın Karapaşaoğlu.

Sayın Geçer, buyurun.

MUSTAFA GEÇER (Hatay) - Sayın Başkan, delaletinizle, aşağıdaki sorunun, Sayın Bakanım tarafından, cevaplandırılmasını arz ediyorum.

İmar yasasına aykırı olduğu halde, Anayasanın ormanların korunmasına ilişkin maddesine aykırı olduğu halde, mevcut bir yargı kararı olduğu halde, 294 sıra sayılı bu yasa tasarısının detaylarında belirtilmemiş olması, Koç Vakfına ait üniversitenin, ormanın talan edilmesiyle oluşturulan bir vakıf üniversitesinin, bundan sonra yapılacak üniversitelere tahsis edilecek ormanlık araziler için bir emsal teşkil etmesi ve bu yasalara aykırılığın devam etmesine neden olmaz mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Geçer.

Sayın Albayrak, buyurun.

Kısa ve öz, lütfen... Daha yoklama istediniz, biliyorsunuz.

KEMAL ALBAYRAK (Kırıkkale) - Sayın Başkan, aracılığınızla, aşağıdaki sorularımın Sayın Bakan tarafından cevaplandırılmasını arz ediyorum.

Birinci sorum, ilgili tarafından, bu yerin tahsisi için bedel olarak ne ödenmiştir devlete?

İkincisi, madem ki üniversite kurulacak, bu ormanlık arazinin dışında başka bir yer tahsis edilemez miydi?

Üçüncü sorum da, 2886 sayılı Devlet ihale Kanununda, tapusu olmayan yere inşaat yapılamaz. Böyle bir tahsis olmadan, bu işlemler olmadan, bu yapılan inşaatlarla ilgili herhangi bir soruşturma niçin açılmadı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim efendim.

Sayın Gündüz, buyurun.

İRFAN GÜNDÜZ (İstanbul) - Sayın Başkanım, aracılığınızla, Sayın Bakanıma, cevap vermesi isteğiyle aşağıdaki sorularımı arz etmek istiyorum.

Sayın Bakanım, şahıslar adına arazi tahsis edilerek üniversite kurulması için hükümetin bu kadar gayreti yanında, özellikle, her türlü hukuki ve malî altyapısı hazır olduğu halde kendilerine üniversite kurma izni verilmeyen kaç vakıf vardır?

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Sayın Yalman, buyurun.

LÜTFİ YALMAN (Konya) – Sayın Başkan, delaletinizle, Sayın Bakanımın şu sorumu cevaplandırmasını arzu ediyorum.

Koç Üniversitesine tahsis edilen alana, şu ana kadar kaç adet yurt yapılmıştır ve kaç adet lojman yapılmıştır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Sayın Aydın, buyurun.

ALAATTİN SEVER AYDIN (Batman) – Sayın Başkan, delaletinizle, Sayın Bakana şu soruları arz etmek istiyorum :

Yasal olarak kurulması yasaklanan Koç Üniversitesini yasallaşmış bir hale getirmek için, Meclis, bugün bu kanunu çıkarmaktadır.

1- Kanunlar geçmişe şamil olabilir mi?

2 - Bu kanunsuz inşaat ve işlemi yapanlar hakkında veya kanunsuzluğu teşvik edenler için bugüne kadar herhangi bir kanunî işlem yapıldı mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim efendim.

Soru sorma işlemi bitmiştir.

Sayın Bakan, buyurun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI METİN BOSTANCIOĞLU (Sinop) – Sondan başlayarak, sorulara cevap vereyim. Bu kanun, geçmişe şamil bir kanun değildir. Eskiden makale şümül dediğimiz şey, geçmişte olan bir şeye hukukiyet kazandırır; oysaki, burada, yeniden bir bedel alınması söz konusu olacaktır. Geçmişe şamil değildir; bundan sonra kurulacak üniversiteler de, bu kanundan yararlanacaktır.

Kaç yurt yapıldı; kaç lojman yapıldı diye soruldu. Bu soru, maddeyle ilgili olmadığı gibi, kanunun kapsamıyla da ilgili olmadığından hazırlıklı değilim.

LÜTFİ YALMAN (Konya) – Sayın Bakan, madde gerekçesini okudunuz mu; istirahat ediyorum...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI METİN BOSTANCIOĞLU (Sinop) – Kaç yurt yapıldı sorusuna cevap veriyorum efendim. Kaç adet yurt yapıldı bugüne kadar; soru bu.

LÜTFİ YALMAN (Konya) – Evet efendim; kanunun kapsamında efendim, gerekçede var.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI METİN BOSTANCIOĞLU (Sinop) – Kaç lojman yapıldı konusunda, hazırlanıp size cevap vereceğim.

İzin verilmeyen kaç vakıf var diye soruluyor; ona da, gerekli bilgileri alayım, cevap vereceğim.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, tasarının 1 inci maddesinin oylama işleminin bitimine kadar çalışma süresinin uzatılması hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Bakan, buyurun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI METİN BOSTANCIOĞLU (Sinop) -- Koç Üniversitesi kampusunun bulunduğu orman arazisiyle ilgili bedel bilgileri şunlardır: Bu soru, dün de Sayın Yalman tarafından sorulmuştu, yazılı olarak cevap vereceğim demiştim. Tekrar tekrar aynı soruyu sorma adeti Meclisimizde devam ettiğinden, şimdi, sözlü olarak cevap vereceğim, hazırladım.

BAŞKAN – Sayın Yalman, dünkü sualinize bugün cevap veriyorlar.

Buyurun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI METİN BOSTANCIOĞLU (Sinop) – Bu soru, hem dün hem bugün soruldu.

Bedel, Orman Kanununun 17 nci maddesine göre tespit edilmektedir. Ağaçlandırma bedeli olarak, bir defaya mahsus olmak üzere 11 milyar 875 milyon lira; her yıl ödenecek olan arazi bedeli olarak, 1998 yılı için 27 milyar lira, bir defaya mahsus ödenecek olan fon bedeli 162 milyar lira, bir defaya mahsus olmak üzere Ağaçlandırma Fonu bedeli 180 milyar lira olmak üzere, 1998 yılında toplam 308 milyar lira Orman Bakanlığınca tespit edilmiş ve Orman Bakanlığına 1998 yılı içinde ödenmiştir.

MUSTAFA BAŞ (İstanbul) -- Yaprakları o parayı yapar...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI METİN BOSTANCIOĞLU (Sinop) – 1999 yılı için arazi tahsisi bedeli olarak Orman Bakanlığınca tespit edilen bedel 46 milyar liradır; bu da, ayrıca ödenmiştir.

Fatih Vakfiyesine ait olup olmadığını bilmiyorum, araştıracağım; ama, bir vakfiyeye ait olsaydı... Bilmiyorum... Araştıracağım...

Yaş sınırı kaldırılıyor mu?.. 1 inci maddede açıkça yazılı "memur olma şartlarının yaş sınırı hariç" deniliyor.

Diğer soruları yazılı olarak cevaplandıracağım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

III. – YOKLAMA

BAŞKAN – Tasarımın 1 inci maddesinin oylanmasından önce, bir yoklama talebi vardır; talep sahiplerinin salonda olup olmadıklarını arayacağım, sonra da oylamaya geçeceğiz efendim.

Sayın Mustafa Baş?.. Burada.

Sayın Akif Gülle?.. Burada.

Sayın Kemal Albayrak?.. Burada.

Sayın Mahmut Göksu?.. Burada.

Sayın Mustafa Geçer?.. Burada.

Sayın Ahmet Sünnetçioğlu?.. Burada.

Sayın Latif Öztekin?.. Burada.

Sayın Nazlı Ilıcak?.. Burada.

Sayın Azmi Ateş?.. Burada.

Sayın İrfan Gündüz?.. Burada.

Sayın Mahfuz Güler?.. Burada.

Sayın Sacit Günbey?.. Burada.

Sayın Nezir Aydın?.. Burada.

Sayın Alaattin Sever Aydın?.. Burada.

Sayın Eyüp Fatsa?.. Burada.

Sayın Zeki Çelik?.. Burada.

Sayın Mehmet Özyol?.. Burada.

Sayın Rıza Ulucak?.. Burada.

Sayın Mehmet Bekâroğlu?.. Burada.

Sayın Lütfi Yalman?.. Burada.

Sayın milletvekilleri, elektronik cihazla yoklama yapılacaktır.

Yoklama için 3 dakika süre veriyorum. Bu süre zarfında sisteme giremeyen sayın milletvekillerinin, bir pusulaya, ad ve soyadlarını yazıp Başkanlığa bildirmelerini rica ediyorum efendim.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yetersayısı vardır efendim.

V. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

2. – *Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/447) (S. Sayısı : 294) (Devam)*

Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/447) (S. Sayısı: 294)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 1 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir efendim.

Sayın milletvekilleri, programa göre, kuruluşların bütçe ve kesinhesapları ile bütçe günlük programı üzerindeki görüşmeler saat 24.00'ten önce bittiği takdirde de diğer kanun tasarı ve tekliflerini sırasıyla görüşmek için, 23 Aralık 1999 Perşembe günü saat 11.00'de toplanmak üzere, birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 00.05

VI — SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — Konya Milletvekili Özkan Ökstüz'ün, şekerpancarı alımı ve satışına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmet Kenan Tanrıkulu'nun cevabı (7/947)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmet Kenan Tanrıkulu tarafından sözlü olarak cevaplandırılması hususunda gereğini arz ederim.

Özkan Ökstüz

Konya

Sorular :

1. Şekerpancarı taban fiyatlarının açıklanmasından bugüne kadar ülke genelinde ve Konya'da ne kadar şekerpancarı alımı yapılmıştır?
2. Alınan şekerpancarı karşılığı olarak çiftçilere ne kadar ödeme yapılacaktır?
3. Alınan şekerpancarı karşılığı olarak Ekim 1999 tarihi itibarıyla çiftçilerimize ürün bedellerinin tamamı ödenmiş midir?
4. Ödenmemişse, gerekçeleri nelerdir? Ürün bedellerinin tamamını ne zamana kadar ödemeyi düşünüyorsunuz?
5. Yıllık enflasyonun ve tarımsal girdi fiyatlarının % 100'ü aşmış olmasına rağmen, şekerpancarı fiyatlarının % 63 arttırılması çiftçilerimiz açısından yeterli buluyor musunuz?

T.C.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

20.12.1999

Sayı : B.14.0.BH1.01-502

Konu : Yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : a) 1.11.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-6/197-2161/5792 sayılı yazınız.

b) 9.12.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/947-3059 sayılı yazınız.

Konya Milletvekili Özkan Ökstüz'ün, "Şekerpancarı alımı ve satışına" ilişkin olarak tarafımdan cevaplandırılmasını istediği (6/197) esas no.lu sözlü soru önergesi TBMM İçtüzüğü'nün 98 inci maddesi uyarınca üç birleşim içinde cevaplandırılmadığından dolayı ilgi (b) de kayıtlı yazınızla yazılı soru önergesine çevrilmiş olup, sözkonusu önergeyle ilgili cevabımız ekte takdim edilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Ahmet Kenan Tanrıkulu

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Konya Milletvekili Sayın Özkan Ökstüz'ün Yazılı Sorularına İlişkin Cevaplarımızı

1. Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'ye bağlı fabrikalarda 1999 yılında bedeli ödenecek (firsiz) pancar miktarının 13 milyon 200 bin ton olacağı tahmin edilmektedir. Halen bu pancarın 13 milyon 100 bin tonu alınmış (% 99,2'si) olup, kalan 100 bin tonu ise kısa bir süre içerisinde üreticiden tesellüm edilecektir.

Konya İli hudutları içerisinde kuruluşumuza bağlı Ereğli ve Ilgın Fabrikalarındaki pancar alım işleri tamamlanmış olup, Ereğli Fabrikasında 561 bin ton, Ilgın Fabrikasında ise 1 milyon 100 bin ton pancar alımı gerçekleştirilmiştir.

2. 1999 yılı ürünü pancar bedelinin, prim ve tazminatlar dahil toplam 382 trilyon TL olması beklenmektedir.

3. Ekim 1999 ayı sonu itibariyle pancar bedeline mahsuben ödenen aynı ve nakdi avans toplamı 84 trilyon 887 milyar 227 milyon TL'dir.

4. Üreticilerle yapılan "Şeker Pancarı Üretim Sözleşmesi" gereği, ürün bedeli ödemelerine genel pancar alımının tamamlanmasından sonra en erken iki ay içerisinde başlanacak, her yıl olduğu gibi en geç Nisan ayı sonuna kadar ödemeler tamamlanacaktır.

5. 1999 yılı şeker pancarı fiyatları 27 000 TL/kg olarak açıklanmış olup, prim ve tazminatlarla ortalama fiyatın 28 700 TL/kg olması beklenmektedir. Fiyatlar çiftçilerimizce yeterli bulunmuş ve 2000 yılı pancar ekim talepleri artış göstermiştir.

2. — *Kocaeli Milletvekili Osman Pepe'nin, İzmit Büyükşehir Belediye Başkanı hakkında bir işlem yapıp yapılmadığına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk'ün cevabı (7/954)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Adalet Bakanı Sayın Hikmet Sami Türk tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

25.11.1999

Osman Pepe

Kocaeli

Izmit Büyükşehir Belediye Başkanı M. Sefa Sirmen'in belediyeye ait yatırım projelerini fahiş fiyatlarla ihale ettiği hususunda Başbakanlığa yaptığım 17.1.1997 tarihli şikâyet başvurusu doğrultusunda, İçişleri Bakanlığı tarafından ilgili hakkında soruşturma yapıldığı, 6.7.1998 tarih ve 80555 sayılı yazıdan anlaşılmıştır. Diğer yandan Başbakanlık Teftiş Kurulunun yapmış olduğu 13.8.1999 tarih ve 095/1037 sayılı soruşturma raporu ile de gereği yapılmak üzere, İzmit Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği, ilgi rapordan anlaşılmıştır. Bu nedenle;

– Büyükşehir Belediye Başkanı M. Sefa Sirmen hakkında herhangi bir işlem yapıldı mı? Yapılmadı ise gerekçesi nedir?

T.C.

Adalet Bakanlığı

Bakan : 2320

20.12.1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 9.12.1999 tarihli ve A.01.0.GNS.0. 10.00.02-3074 sayılı yazımız.

İlgi yazı ekinde alınan, Kocaeli Milletvekili Osman Pepe tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/954-2856 esas no.lu soru önergesine verilen cevap önerge iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Hikmet Sami Türk

Adalet Bakanı

Sayın Osman Pepe
Kocaeli Milletvekili

Bakanlığımıza yönelttiğiniz ve yazılı olarak cevaplandırılmasını istediğiniz 7/954-2856 esas no.lu soru önergesinin cevabı aşağıda belirtilmiştir.

Soru önergesinde sözü edilen konuyla ilgili olarak yaptırılan inceleme sonucunda; önergede adı geçen belediye başkanı ve 13 kişi hakkında, Kocaeli Cumhuriyet Başsavcılığının 8.10.1999 gün ve 1999/8434-3887-2370 sayılı iddianamesi ile kamu davası açıldığı ve davanın halen Kocaeli 2 nci Asliye Ceza Mahkemesinde görülmekte olduğu, Kocaeli Cumhuriyet Başsavcılığının 14.12.1999 gün ve 2/3078 sayılı yazısından anlaşılmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Hikmet Sami Türk
Adalet Bakanı

3. — *İstanbul Milletvekili Süleyman Arif Emre'nin, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı hakkında bir işlem yapıp yapılmadığına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk'ün cevabı (7/960)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Sayın Hikmet Sami Türk tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delaletlerinizi saygıyla arz ederim.

30.11.1999

Süleyman Arif Emre
İstanbul

Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Vural Savaş'ın 26.10.1999 tarihinde yapmış olduğu basın toplantısı basınıımızda ve ezcümle Milliyet, Sabah, Yeni Şafak, Radikal ve Hürriyet gibi günlük gazetelerin 27.10.1999 tarihli nüshalarında ihtilâl bildirisi, darbe çağrısı ve askerinin sesi gibi deyimlerle nitelendirilmiştir.

Bilindiği gibi Sayın Başsavcı bu basın toplantısında özet olarak :

- Ülkenin irtica ve bölücülük tehlikesiyle karşı karşıya bulunduğunu ileri sürüyor.
- Kendisinin bile hayatının tehlikede olduğunu açıklıyor.
- Basına sansür konulmasını, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda değişiklik yapılmasını, mahkeme kararı olmadan telefonların dinlenilmesine izin verilmesi ile Fazilet Partisi ve HADEP'in Meclise girmesinin önlenmesi için seçim kanunlarının değiştirilmesini talep ediyor.
- Kaldırılan Türk Ceza Kanununun 163'üncü maddesinin geri getirilmesini istiyordu.
- Mevcut Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu değişiklikleri yapacak yapıda olmadığını belirttik, isteklerinin gerçekleştirilmesi için Meclis dışındaki herkesi yardıma çağırıyor, ayrıca daha da ilginç olarak cezaevlerindeki mahkûmların askerî cezaevlerine nakli gerektiğini iddia ediyordu.

Sorular :

1. Bu basın toplantısında belirtilen hususlar hakkında basınıımızda çıkan yayınlar suç duyurusu niteliğinde olduğu ve bu konuda Meclisimizde yapılan konuşmalar bu hususu teyit ettiği halde adı geçen başsavcı hakkında bugüne kadar niçin soruşturma açılmamıştır?

2. Hareketi Sayın Devlet Bakanı M. Ali İrtemçelik tarafından demokrasiden kaçış olarak nitelendirilen ve zihniyet itibarıyla demokratik rejime, hukukun üstünlüğü ve insan hakları prensiplerine aykırı olduğu açıkça görülen sayın başsavcının görevden alınması için bugüne kadar niçin gereken işlemler başlatılmamıştır?

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 9.12.1999 tarihli ve A.01.0.GNS.0. 10.00.02-3074 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Süleyman Arif Emre tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/960-2929 esas no.lu soru önergesine ve verilen cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Hikmet Sami Türk

Adalet Bakanı

Sayın Süleyman Arif Emre

İstanbul Milletvekili

Bakanlığımıza yönelttiğiniz ve yazılı olarak cevaplandırılmasını istediğiniz 7/960-2929 esas no.lu soru önergesinin cevabı aşağıda belirtilmiştir.

Bilindiği gibi, Yargıtay bağımsız bir yüksek mahkemedir. Anayasaya göre, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Yargıtay Genel Kurulunun kendi üyeleri arasından gizli oyla belirleyeceği beşer aday arasından Cumhurbaşkanı tarafından dört yıl için seçilmektedir.

Bu itibarla, Yargıtay üyesi konumunda bulunan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ile ilgili soruşturma ve kovuşturmanın nasıl yapılacağı, 2797 sayılı Yargıtay Kanununun ilgili hükümlerinde belirtilmiş olup, Bakanlığımızca yapılacak herhangi bir işlem bulunmamaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Hikmet Sami Türk

Adalet Bakanı

4. — İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, tütün ve tütün mamullerinin satışı ve kullanımına ilişkin Başbakan sorusu ve Devlet Bakanı Rüştü Kâzım Yücelen'in cevabı (7/983)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Başbakan Sayın Bülent Ecevit tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Bülent Akarcalı

İstanbul

İnsanımızı ve gençliğimizin sağlığını tehdit eden en ciddi ürün sigaradır. 4207 sayılı yasa sigarının içilemeyeceği yerler ve satışıyla ilgili kesin yasaklar getirmiştir. Ancak bu yasaklara uyulmamaktadır.

1. Yasanın 2 nci maddesinde öngörülen "Kamu hizmeti yapan kurum ve kuruluşlardan beş veya beşten fazla kişinin görev yaptığı kapalı mekânlarda tütün ve tütün mamullerinin içilmesi yasaktır" hükmünü tam olarak uygulamak için ne gibi tedbirler almayı düşünmektесiniz?

2. Yasanın 3 üncü maddesinin ikinci paragrafı "Onsekiz yaşından küçükler tütün ve tütün mamulleri satışı yapılamaz" demektir. Buna rağmen sigaralar bütün bakkal, merkez ve büfelerde çocuklara rahatlıkla satılmaktadır. Bu ürünün bu şekilde satılmasına karşı ne gibi tedbirler almayı düşünmektесiniz?

T.C.

Devlet Bakanlığı

(Sn. Rüştü Kâzım Yücelen)

22.12.1999

Sayı : B.02.0.009/1589

Konu : Soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli 9.12.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.1 0 . 00.02-7/983-2961/7458 sayılı yazımız.

İstanbul Milletvekili Sn. Bülent Akarcalı'nın Sn. Başbakanımız Bülent Ecevit tarafından cevaplandırılmak üzere verdiği 7/983-2961 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevaplar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Rüştü Kâzım Yücelen

Devlet Bakanı

İstanbul Milletvekili Sn. Bülent Akarcalı'nın 9 Aralık 1999 Gün ve 7/983-2961

Sayılı Yazılı Soru Önergesine Verilen Cevaplar

Cevap 1 : Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair 7.11.1996 tarih ve 4207 sayılı Kanunun 2 nci Maddesinde öngörülen "kamu hizmeti yapan kurum ve kuruluşlarda tütün ve tütün mamullerinin içilmesi yasaktır." hükmü gereği, millî amirlerce yakından takip edilmekte olup, aynı maddenin son paragrafında belirtildiği şekilde, tütün ve tütün mamullerinin içilebilmesi için ayrı yerler de tahsis edilmiş bulunmaktadır.

Resmî Gazetenin 1.8.1999 tarih ve 23773 sayılı nüshasında yayımlanarak yürürlüğe giren "4421 sayılı Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" hükümleri gereğince Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanun ile 10 milyon TL olarak belirlenen para cezası 80 milyon TL'ye yükseltilmiş bulunmaktadır.

Cevap 2 : Yasanın 3 üncü maddesinin ikinci paragrafında yer alan "onsekiz yaşından küçüklere tütün ve tütün mamulleri satışı yapılamaz" hükmüne Tekel Genel Müdürlüğü son derece titiz bir şekilde riayet etmektedir. Tekel toptan satıcıları ve bayileri sürekli olarak uyarılmakta, diğer özel sektör üreticilerini de kapsayan kampanyalarla ilgililerin konuya dikkatleri çekilmektedir.

Bu konuda esas sorunun, bayi belgesi almış olan satıcılardan değil, kaçak ve ruhsatsız olarak tütün mamulleri satan odaklardan kaynaklandığı bilinmektedir.

Sözkonusu Kanunun bir çok Avrupa Birliği üyesi ülkelerde bile uygulanmayan ölçülerde kişiyi ve toplumu koruyan yasaçık maddeler içerdiği bilinmekle birlikte, sayıları milyonları aşan tüketiciyi ve ülke sathına yayılan 200 000 bayiyi ilgilendiren bu Kanunun cezaî müeyyidelerden ziyade, toplumun ve bireyin konuya duyarlılığı arttıkça yaşama geçirilmesinin daha kolay ve hızlı olacağı düşünülmektedir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

15.12.1999

Sayı : B.02.0.KKG.0.12/106-118-17/6959

Konu : Soru önergesi hk.

Sayın Rüştü Kâzım Yücelen

Devlet Bakanı

İlgi : Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 9.12.1999 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/983-2961/7458 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği yazılı soru önergesinin sureti ekli olarak gönderilmiştir.

Sayın Başbakanımız bu önergeye kendileri adına sizin koordinatörlüğünüzde cevap verilmesini talep etmişlerdir.

Önerenin süresi içinde cevaplandırılarak sonucunun bildirilmesini arz ederim.

Ahmet Şağar

Başbakanlık Müsteşarı

5. — *Kırıkkale Milletvekili Hacı Filiz'in, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünde çalışan geçici işçilere ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Mustafa Yılmaz'ın cevabı (7/990)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Devlet Bakanı Sayın Mustafa Yılmaz tarafından yazılı olarak cevaplandırılması hususunda gereğini arz ederim.

Saygılarımla

Hacı Filiz

Kırıkkale

Soru 1. Köy Hizmetlerinde çalışan geçici işçilerin 14.12.1999 tarihinde işten çıkarılacağı söylenmektedir. 15.1.1999 tarih ve 99/122875 sayılı kararnameye göre yeni bir genelge çıkacak mı?

Soru 2. 4.1.2000 tarihinde tekrar başlatılacağına dair genelgeye uyulacak mı?

Soru 3. Geçici işçilerin % 60'ının çalıştırılmayacağına dair haberler almaktayız. Bu doğru mu?

T.C.

Devlet Bakanlığı

21.12.1999

Sayı : B.02.0.010/031-5079

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığı Genel Sekreterliğinin 9.12.1999 gün ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/990-2987/7498 sayılı yazısı.

Kırıkkale Milletvekili Hacı Filiz'e ait soru önergesi incelenmiştir.

1. Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde çalışan geçici işçilerin iş akitleri 14.12.1999 tarihinden itibaren askıya alınmıştır.

2. 2000 yılında geçici işçiler bütçe imkânları doğrultusunda çalıştırılacaktır.

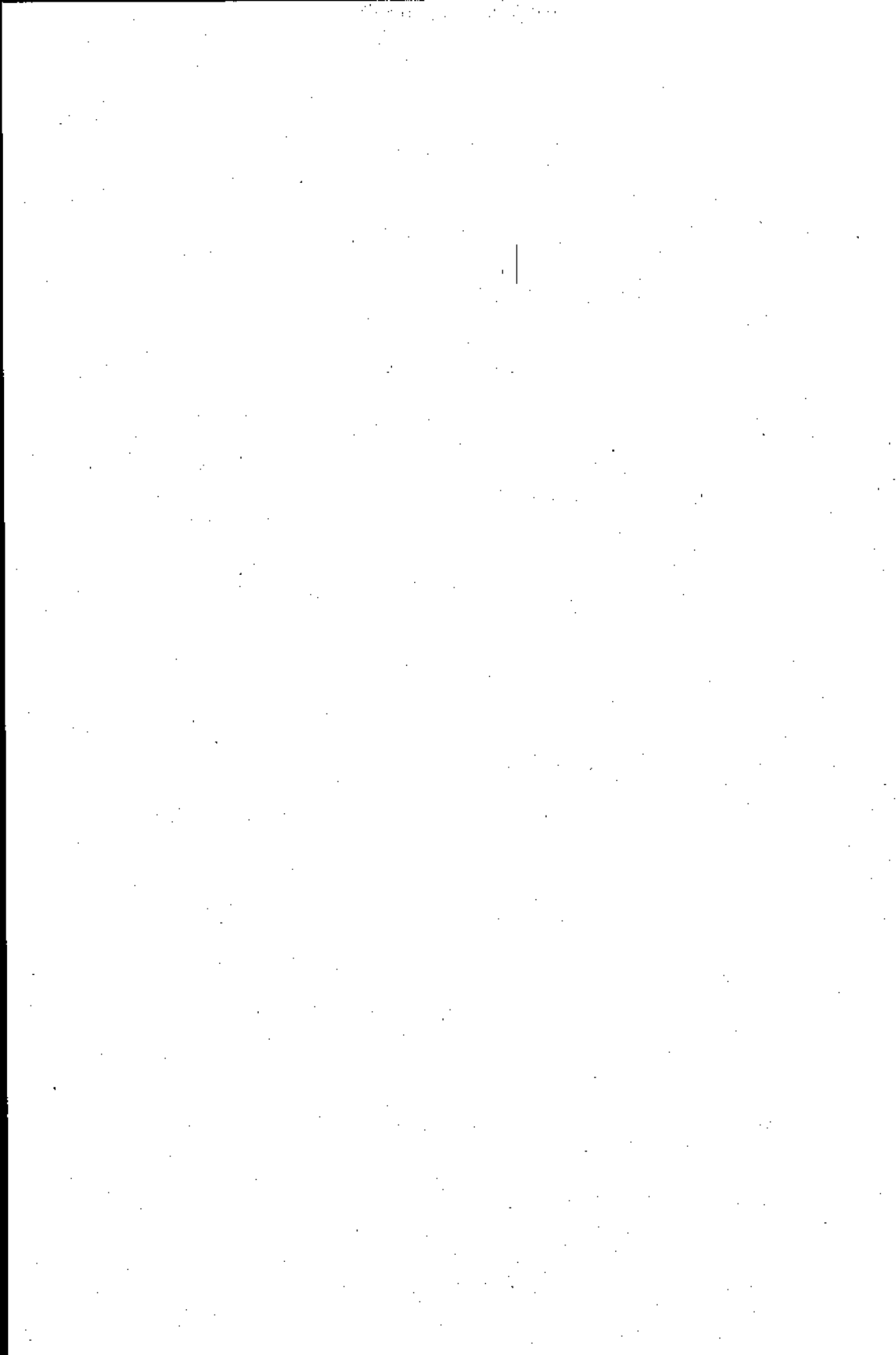
3. Geçici işçilerin % 60'ının çalıştırılmayacağı söz konusu olmayıp, 1999 yılında çalışan geçici işçiler 2000 yılında da çalışmalarına devam edeceklerdir.

Bilgilerinize arz ederim.

Mustafa Yılmaz

Devlet Bakanı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

40 İNCİ BİRLEŞİM

22 . 12 . 1999 ÇARŞAMBA

Saat : 11.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

GZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

× 1. — 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/550) (S. Sayısı : 211) (Dağıtma tarihi : 13.12.1999)

× 2. — 1998 Mali Yılı Genel Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1998 Mali Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/509, 3/362) (S. Sayısı : 209) (Dağıtma tarihi : 13.12.1999)

× 3. — Katma Bütçeli İdareler 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/551) (S. Sayısı : 212) (Dağıtma tarihi : 13.12.1999)

× 4. — 1998 Mali Yılı Katma Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1998 Mali Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/510, 3/363) (S. Sayısı : 210) (Dağıtma tarihi : 13.12.1999)

3

SEÇİM

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

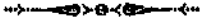
6

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜMELER**

7

SÖZLÜ SORULAR

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

1. — Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu raporu (1/447) (S. Sayısı : 294) (Dağıtma tarihi : 14.12.1999)

2. — Siirt Milletvekili Nizamettin Sevgili ve 4 Arkadaşının, Sosyal Güvenlikle İlgili Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Temsil Tazminatı Ödenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu raporu (2/368) (S. Sayısı : 297) (Dağıtma tarihi : 16.12.1999)

3. — Gelibolu Yarımadası Tarihi Millî Parkı Kanunu Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyşleri ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/392) (S. Sayısı : 186) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

× 4. — Türkiye Cumhuriyeti ile Slovenya Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna İlişkin Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/345) (S. Sayısı : 107) (Dağıtma tarihi : 5.8.1999)

× 5. — Türkiye Cumhuriyeti ile Letonya Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/355) (S. Sayısı : 108) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

× 6. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik ve Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/268) (S. Sayısı : 96) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 7. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Tadiline İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/269) (S. Sayısı : 102) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 8. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/361) (S. Sayısı : 106) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 9. — Karadeniz Ülkeleri Spor Bakanları Toplantısı Tutanağı ile Karadeniz Oyunları Statüsünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Dışişleri komisyonları raporları (1/373) (S. Sayısı : 119) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

× 10. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sınır Olay ve Uyuşmazlıklarının Çözümüne Dair Sözleşme ve Sözleşmeye

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Ait Ek 1 ve 2 Numaralı Protokoller ile Türkiye - Azerbaycan Sınır Hattının Her İki Tarafında Kalan Onar Kilometrelik Bölgenin İçinde Yapılacak Sivil ve Askerî Hava Vasıtalarının Uçuşlarını Düzenleyen Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/314) (S. Sayısı : 35) (Dağıtma tarihi : 15.7.1999)

11. — İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın; Siyasî Ahlak Komisyonu Kanunu Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/75) (S. Sayısı : 40) (Dağıtma tarihi : 15.7.1999)

× 12. — Türkiye Cumhuriyeti ve İsveç Krallığı Arasında 30 Haziran 1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/337) (S. Sayısı : 45) (Dağıtma tarihi : 19.7.1999)

× 13. — Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hong Kong Başkonsolosluğunun Yeni Hukukî Statüsünün Belirlenmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/304) (S. Sayısı : 42) (Dağıtma tarihi : 20.7.1999)

× 14. — Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/312) (S. Sayısı : 43) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 15. — Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Krallığı Arasında 4 Temmuz 1966 Tarihinde Brüksel'de İmzalanan Sosyal Güvenlik Hakkındaki Genel Sözleşmenin Revizyonu ile İlgili Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/338) (S. Sayısı : 46) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 16. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kanada Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/350) (S. Sayısı : 47) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 17. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/354) (S. Sayısı : 48) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 18. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/356) (S. Sayısı : 49) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 19. — Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/372) (S. Sayısı : 50) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

20. — Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/396) (S. Sayısı : 53) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

21. — Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/461) (S. Sayısı : 55) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 22. — Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/326) (S. Sayısı : 64) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 23. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Malezya Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/342) (S. Sayısı : 66) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

24. — Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/455) (S. Sayısı : 71) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 25. — Türkiye Cumhuriyeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/344) (S. Sayısı : 67) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

× 26. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/362) (S. Sayısı : 68) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

× 27. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/371) (S. Sayısı : 69) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

28. — Türk Silahlı Kuvvetlerinde İlk Nasıp İstihkakına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/390) (S. Sayısı : 72) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

29. — Seferberlik ve Savaş Hali Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/407) (S. Sayısı : 73) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

30. — Hazır Gıda İşesi Kanunu Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/439) (S. Sayısı : 74) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

× 31. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/327) (S. Sayısı : 80) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

× 32. — Avrasya Ülkeleri Kadınları İşbirliği Grubu Kurulmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/324) (S. Sayısı : 81) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

× 33. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/315) (S. Sayısı : 83) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

× 34. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdarî Bölge Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/341) (S. Sayısı : 78) (Dağıtma tarihi : 29.7.1999)

× 35. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovakya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/310) (S. Sayısı : 84) (Dağıtma tarihi : 29.7.1999)

× 36. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Hava Ulaştırma Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Mütabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/368) (S. Sayısı : 77) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 37. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/349) (S. Sayısı : 79) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 38. — Uluslararası Sergilere İlişkin Sözleşme ile Sözleşmeye Değişiklik Getiren Uluslararası Sergiler Bürosu Genel Kurul Kararına Katılmamızın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/273) (S. Sayısı : 85) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 39. — Hayvanları Koruma Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Çevre komisyonları raporları (1/393) (S. Sayısı : 89) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 40. — Avrupa Meteoroloji Uyduları İşletme Teşkilâtı Dokunulmazlıklar ve Bağımsızlıklar Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/285) (S. Sayısı : 90) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 41. — Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına Katılmak İçin Hükümete Yetki Verilmesine Dair Kanuna Ek Milletlerarası Para Fonu Ana Sözleşmesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/363) (S. Sayısı : 92) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 42. — D-8 Uluslararası İcra Direktörlüğünün Türkiye'de Yararlanacağı Ayrıcalıklar, Bağımsızlıklar ve Kolaylıklara Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/316) (S. Sayısı : 93) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 43. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kabinesi Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/357) (S. Sayısı : 97) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 44. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/369) (S. Sayısı : 98) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 45. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/274) (S. Sayısı : 101) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 46. — Türkiye Cumhuriyeti ile İspanya Krallığı Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/343) (S. Sayısı : 104) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 47. — Dünya Turizm Teşkilâtı Tüzüğü'nün Bazı Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/266) (S. Sayısı : 94) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 48. — Türkiye Cumhuriyeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/267) (S. Sayısı : 95) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 49. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Kara Taşımacılığı Alanında İlkeler Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/303) (S. Sayısı : 100) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 50. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/331) (S. Sayısı : 103) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

51. — Türkiye Cumhuriyeti Ordusu Subay, Askerî Memur ve Muadilleriyle Astsubayların Gıyeceğine Dair Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/402) (S. Sayısı : 112) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

52. — Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun Bazı Maddeleri ile Madalya ve Nişanlar Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/440) (S. Sayısı : 113) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 53. — Çok Taraflı Yatırım Garanti Kuruluşu Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/353) (S. Sayısı : 115) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

× 54. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/319) (S. Sayısı : 117) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

× 55. — Balkan Ticareti Geliştirme Bölge Merkezi Kuruluş Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/364) (S. Sayısı : 118) (Dağıtma tarihi : 10.8.1999)

56. — Muhafazasına Lüzum Kalmayan Evrak ve Malzemenin Yok Edilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/394) (S. Sayısı : 126) (Dağıtma tarihi : 10.8.1999)

× 57. — Türkiye Cumhuriyeti ile Avustralya Arasında Suçluların Geri Verilmesi Andlaşması ile Bu Andlaşmada Değişiklik Yapılmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/279) (S. Sayısı : 125) (Dağıtma tarihi : 11.8.1999)

58. — Denizlerde ve Yurt Yüzeyinde Görülen Patlayıcı Madde ve Şüpheli Cisimlere Uygulanacak Esaslara İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Plan ve Bütçe

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/433) (S. Sayısı : 137) (Dağıtma tarihi : 12.8.1999)

59. — Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/502) (S. Sayısı : 138) (Dağıtma tarihi : 12.8.1999)

60. — Topyekûn Savunma Sivil Hizmetleri Kanunu Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/385) (S. Sayısı : 139) (Dağıtma tarihi : 13.8.1999)

61. — Sıtma ve Frengi İlaçları İçin Kanunun, Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/469) (S. Sayısı : 142) (Dağıtma tarihi : 14.8.1999)

× 62. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/293) (S. Sayısı : 149) (Dağıtma tarihi : 25.8.1999)

× 63. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/308) (S. Sayısı : 151) (Dağıtma tarihi : 25.8.1999)

× 64. — Avrupa Yerel Topluluklar veya Yönetimler Arasında Sınırdışı İşbirliği Çerçeve Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri komisyonları raporları (1/351) (S. Sayısı : 152) (Dağıtma tarihi : 25.8.1999)

× 65. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/270) (S. Sayısı : 143) (Dağıtma tarihi : 26.8.1999)

× 66. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/302) (S. Sayısı : 150) (Dağıtma tarihi : 26.8.1999)

× 67. — Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Hukuki, Ticari ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/291) (S. Sayısı : 163) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 68. — Türkiye Cumhuriyeti ve Mısır Arap Cumhuriyeti Arasında Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tevfihi Hakkında Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/296) (S. Sayısı : 164) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 69. — Türkiye Cumhuriyeti ile Litvanya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Hukukî ve Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/283) (S. Sayısı : 165) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 70. — Türkiye Cumhuriyeti ile Kuveyt Devleti Arasında Hususî Hukuk, Ticaret ve Ceza Hukuku Konularında Hukukî ve Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/313) (S. Sayısı : 166) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 71. — Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/311) (S. Sayısı : 167) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

72. — Uluslararası Ticarî İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Verilen Rüşvetin Önlenmesi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/367) (S. Sayısı : 168) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 73. — Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/318) (S. Sayısı : 169) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 74. — Avrupa Enerji Şartı Konferansı Nihai Senedi, Enerji Şartı Antlaşması ve Eki'ni Teşkil Eden Kararlar ile Enerji Verimliliğine ve İlgili Çevresel Hususlara İlişkin Enerji Şartı Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/332) (S. Sayısı : 170) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

75. — 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köy-İşleri ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/479) (S. Sayısı : 173) (Dağıtma tarihi : 13.10.1999)

× 76. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/489) (S. Sayısı : 174) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

× 77. — Türkiye Cumhuriyeti ve Bosna ve Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/499) (S. Sayısı : 175) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLIFLERIYLE
KOMISYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

78. — Elazığ Milletvekili Ahmet Cemil Tunç'un, Elazığ İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/191) (S. Sayısı : 181) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

× 79. — Türkiye Cumhuriyeti ile Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi Genel Müdürlüğü Arasında Arsa Tahsisi Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/511) (S. Sayısı : 177) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

× 80. — Türkiye Cumhuriyeti ve Romanya Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/518) (S. Sayısı : 178) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

× 81. — Türkiye'de İrtibat Ofisinin Kurulmasına İlişkin Dünya Sağlık Örgütü, Avrupa Bölge Ofisi ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yapılan Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/520) (S. Sayısı : 180) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

× 82. — Türkiye Cumhuriyeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/519) (S. Sayısı : 179) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

× 83. — Türkiye Cumhuriyeti ile Şili Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/530) (S. Sayısı : 183) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

× 84. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/542) (S. Sayısı : 185) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

85. — Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/481) (S. Sayısı : 187) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

86. — Şanhurfa Milletvekili Zülfükar İzol ve 38 Arkadaşının, Şanhurfa İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/18) (S. Sayısı : 192) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)

87. — Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/537) (S. Sayısı : 194) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLIFLERIYLE
KOMISYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

88. — Askerî Hava Alanları Çevresinde Uygulanacak İnşaat ve Her Türlü Mania Sınırlamaları Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/384) (S. Sayısı : 193) (Dağıtma tarihi : 4.11.1999)

× 89. — Avrupa Patentlerinin Verilmesi ile İlgili Avrupa Patent Sözleşmesi ve Eklerine Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/512) (S. Sayısı : 190) (Dağıtma tarihi : 8.11.1999)

90. — Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/548) (S. Sayısı : 197) (Dağıtma tarihi : 8.11.1999)

× 91. — EFTA Devletleri ile Türkiye Arasında Anlaşmada Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/529) (S. Sayısı : 200) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

× 92. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/531) (S. Sayısı : 201) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

× 93. — Uluslararası Denizcilik Örgütü Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/549) (S. Sayısı : 202) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

× 94. — Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Çalışma, İskân ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/535) (S. Sayısı : 203) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

× 95. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karşılıklı Büyükelçilikler Faaliyetlerinin Gayrimenkul ve Malî Veçhelerine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/547) (S. Sayısı : 204) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

96. — Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Adına Tescil Edilecek Taşınmaz Mallar Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu Raporu (1/506) (S. Sayısı : 205) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

97. — Harp Araç ve Gereçleri ile Silah, Mühimmat ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/381) (S. Sayısı : 196) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)

× 98. — Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/539) (S. Sayısı : 199) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)

99. — İstanbul Milletvekili Tansu Çiller ve 3 Arkadaşının, Kamu Görevlileri Sendikaları Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/87) (S. Sayısı : 206) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)

× 100. — Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolünde Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri komisyonları raporları (1/541) (S. Sayısı : 208) (Dağıtma tarihi : 18.11.1999)

101. — Samsun Milletvekili Ahmet Demircan ve 18 Arkadaşının, Kuzey Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/119) (S. Sayısı : 213) (Dağıtma tarihi : 25.11.1999)

102. — Askerî Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Askerî Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Adalet komisyonları raporları (1/378, 1/532) (S. Sayısı : 214) (Dağıtma tarihi : 26.11.1999)

103. — Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu raporu (1/513) (S. Sayısı : 216) (Dağıtma tarihi : 26.11.1999)

× 104. — Petrol Kirliliği Zararının Tazmini İçin Bir Uluslararası Fonun Kurulması ile İlgili Uluslararası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre, Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/360) (S. Sayısı : 121 ve 121'e 1 inci ek) (Dağıtma tarihleri : 9.8.1999 ve 6.12.1999)

× 105. — Petrol Kirliliğinden Doğan Zararın Hukukî Sorumluluğu ile İlgili Uluslararası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri komisyonları raporları (1/359) (S. Sayısı : 122 ve 122'ye 1 inci ek) (Dağıtma tarihleri : 10.8.1999 ve 6.12.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

106. — Uşak Milletvekilleri Mehmet Yaşar Ünal ile Hasan Özgöbek'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun İle 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/129) (S. Sayısı : 220) (Dağıtma tarihi : 6.12.1999)

107. — Konya Milletvekili Teoman Rıza Güneri'nin; Konya Ovası ve Orta Anadolu Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/4) (S. Sayısı : 219) (Dağıtma tarihi : 8.12.1999)

(X) Açık oylamaya tabi işleri gösterir.